

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Δ. Φ. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΓΟΡΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣ

Ἐτις τὴν νέαν Ἐλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ εἰσαγωγῆς
καὶ περιλήψεων σχετικῶν.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

Τῶν μαθητῶν, τῶν φοιτητῶν καὶ παντὸς λογίου.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
· Οδός Σταδίου 14 β—Φαλίρου 30—32
1929

1929 ΠΔΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Δ. Φ. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΓΟΡΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣ

Ἐτις τὴν νέαν Ἐλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ εἰσαγωγῆς
καὶ περιλήψεων σχετικῶν.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

Τῶν μαθητῶν, τῶν φοιτητῶν καὶ παντὸς λογίου.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ

‘Οδὸς Σταδίου 14 ε—Φαλήρου 30-32

1929

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγῖδα τῶν
ἡμετέρων Καταστημάτων.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

‘Ο περιώνυμος Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, μαθητής τοῦ Σωκράτους καὶ διδάσκαλος τοῦ διασημοτάτου τῶν φιλοσόφων Ἀριστοτέλους, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 427 καὶ ἀπέθανε τῷ 347 π. Χ.

Οὗτος ἀνέπτυξε τέλειον φιλοσοφικὸν σύστημα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Σωκρατικῶν ἰδεῶν, ἃς ὅμως ἀνέπτυξε καὶ ηὔξησε καὶ ἐτελειοποίησεν, ὑπερτερήσας οὕτω πολὺ τὸν διδάσκαλόν του, ἀναπιύσσει δ' αὐτὰς ἐν πᾶσι τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ἐν διαλόγοις (πλὴν τῆς Ἀπολογίας τοῦ Σωκράτους, ἡτις εἶναι ὁγητορικὸς λόγος καὶ οὐχὶ διάλογος), ἐν τοῖς ὅποιοις τὸ κύριον πρόσωπον εἶναι πάντοτε ὁ Σωκράτης, εἰς τὸ στόμα τοῦ δοπίου ἐμβάλλει ὁ Πλάτων τὰς ἰδέας αὐτοῦ, ὥστε διδάσκει ὁ Πλάτων τὰς ἰδέας αὐτοῦ κατὰ τὸ σύστημα τῆς ὀνομαστῆς διαλεκτικῆς τοῦ Σωκράτους μεθόδου.

‘Ο Πλάτων λοιπὸν παραδέχεται δτὶ δὸν μὲν θεὸς εἶναι εἰς καὶ ἀθάνατος, ή δὲ ὥῃ (=δὸν ὑλικὸς κόσμος) εἶναι θνητὴ καὶ μεταβλητή, ἐπ' ἵσης δὲ καὶ δτὶ ή μὲν ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος, τὸ δὲ σῶμα φθαρτὸν καὶ μεταβλητόν, παραδέχεται δ' ἐν μέρει καὶ τὴν μετεμψύχωσιν, δηλ. τὴν μειὰ θάνατον τοῦ σώματος ἀναγέννησιν τῆς ψυχῆς ἐν ἄλλῳ τινὶ σώματι, ἦν μετεμψύχωσιν πρῶτος ἐν Ἐλλάδι εἰσήγαγεν δογματικὸς φιλόσοφος Πυθαγόρας. ‘Ο Πλάτων δὲ προσέτι δέχεται δτὶ πᾶσα γνῶσις ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνάμνησις ἐκ τοῦ πρότερον ἐν ἄλλῳ τινὶ σώματι βίου αὐτοῦ καὶ δτὶ δὸν ἀνθρώπως ἔνεκα τούτου γεννᾶται μὲ τὰς ἰδέας (τοῦ ὄντος, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἴσου, τοῦ δικαίου, τοῦ ὀραίου, τοῦ λογικοῦ, τῆς πληθύνος κτλ.) καὶ δτὶ ή εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἐν τῇ γνώσει (μόνος δὲ ἐπιστήμων τῶν ὄντων εἶναι εὐδαιμων) καὶ δτὶ οὐδεὶς ἐκῶν ἀμαρτάνει. Διὰ δὲ τὰς περὶ θεοῦ καὶ

ψυχῆς ἴδεας αὐτῶν ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων θεωροῦνται ὑπὸ πολλῶν χριστιανῶν θεολόγων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν Κλήμεντος καὶ Ὁριγένους τοῦ Ἀλεξανδρέως, ὃς πρόδρομοι τοῦ Χριστιανισμοῦ νομίζεται δηλ. ὅτι, καθὼς οἱ Προφῆται προανήγγειλαν τοῖς Ἐβραίοις τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου, οὕτω καὶ οἱ Σωκράτης καὶ Πλάτων διὰ τῆς περὶ τοῦ ἐνδὲ θεοῦ καὶ δημιουργοῦ καὶ διὰ τῆς περὶ ἀλιτεύσασαν τὸν εἰδωλολατρικὸν κόσμον, καὶ μάλιστα τὸν Ἑλληνικόν, πρὸς πρόθυμον ἀποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ γλῶσσα τοῦ Πλάτωνος εἶναι ὁ χαριέστατος τύπος τῆς νεωτέρας πρὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου Ἀττικῆς διαλέκτου πεποικιλμένης ἐνιαχοῦ καὶ διὰ ποιητικῶν τυννῶν εἰκόνων καὶ λέξεων δικαίως ἄρα ἐλέχθη ὅτι, ἐὰν οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ ὅμιλουν, θὰ ὅμιλουν τὴν γλῶσσαν τοῦ Πλάτωνος.

Ἐν τοῖς Πολιτικοῖς αὐτοῦ ὁ Πλάτων νομίζει ἀριστονπλίτευμα τὸ δημοκρατικόν, μὲ ἀρχοντας ὅμως φιλοσόφους καὶ πολυμαθεῖς καὶ ἡθικούς.

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος λέγεται συνήθως Ἀκαδημαϊκή καὶ οἱ διπάδοι αὐτοῦ Ἀκαδημαϊκοί, διότι συνήθως ἐδίδασκεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, δηλ. ἐν ἔξοχῃ ἐπαύλει πρὸς Δ. τῶν Ἀθηνῶν, ἦτις ᾧτο κτῆμα τοῦ Ἀκαδήμου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γοργίας διασημότατος τῶν σοφιστῶν τῆς αλασικῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐγεννήθη ἐν Λεοντίνοις τῆς Σικελίας (διὸ Λεοντῖνος ἐκαλεῖτο) τῷ 492 π. Χ. καὶ μαρωβιώτατος γενόμενος ἀπέθανε πιθανῶς τῷ 384 π. Χ. Διδασκάλους ἔσχε τὸν Ἐμπεδοκλέα καὶ τὸν Τισίαν. Προσβευτὴς τῆς πατρίδος του πεμφθεὶς εἰς Ἀθήνας καὶ καταπλήξας διὰ τῆς εὐγλωττίας του τοὺς Ἀθηναίους ἐπανῆλθε κατόπιν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐπιδεικνύμενος ὅντορικῶς ἐθαυμάζετο καὶ ἐκεῖ διέτριψεν ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰ καὶ μετέβανε καὶ εἰς ἄλλος πόλεις, ώς εἰς Λάρισαν παρὰ τοῖς Ἀλευάδαις Κράτιστος καὶ εὐγλωττίατος τῶν τότε σοφιστῶν τῶν διδασκόντων ἀνὰ τὰς πόλεις τὴν ὅντορικὴν ἔσχε παμπόλλους αὐτῆς μαθητάς, ἐν οἷς τοὺς Θουκυδίδην, Κριτίαν, Ἀλκιβιάδην, Ἰσοκράτην, Πρόξενον τὸν Βοιωτὸν καὶ ἄλλους, γενιαίτατα ἀμειβόμενος, ἐξ οὗ καὶ μεγαλοπρεπῶς ἔζη καὶ ἐνεδύετο, χρυσᾶ λ. χ. σανδάλια φορῶν, καὶ παντοιοτέρπως ἐπεδεικνύετο. Συνέγραψε πολλὰ ἔργα, ώς λ. χ. τὸν Ὄλυμπιακόν, δι' οὗ διμιληθέντος ἐν τῇ πανηγυριζούσῃ Ὄλυμπίᾳ παρώρμα τοὺς Ἑλληνας, ώς καὶ ὁ Ἰσοκράτης, δπως ἀφέντες τοὺς ἐμφιλίους σπαραγμοὺς ἐνθύμωσι καὶ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν Περσῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων, τὸν περὶ φύσεως τῶν ὅντων ἢ περὶ τοῦ μὴ ὅντος, τὸν Ηυθικόν, τὸν Ἐπιτάφιον κ. ἄ, ἄλλ' ὅλα τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀπώλοντο. Αἱ τρεῖς φιλοσοφικαὶ ἀρχαὶ αὐτοῦ ἦσαν: 1) οὐδὲν πραγματικὸν ὑπάρχει, 2) εἴ τι ὑπάρχει, τοῦτο δὲν εἶναι νοητόν. 3) εἴ τοῦτο ὑπάρχει νοητὸν, διὰ τοῦ λόγου δὲν εἶναι δηλωτὸν τοῖς ἄλλοις Κυριώτατος δὲ μαθητής καὶ μιμητής αὐτοῦ ὑπῆρξε Ήδωλος δὲ Ἀκραγαντῖνος.

Ἐν τῷ πλατωνικῷ διαλόγῳ «Γοργίας» γίνεται πρα-

γματεία καὶ συζήτησις περὶ τοῦ δρισμοῦ καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὁητορικῆς καὶ δὲ Σωκράτης ἔξελέγχει τὰς περὶ αὐτῆς ἴδεας τοῦ σοφιστοῦ καὶ τῶν δπαδῶν του καὶ δρίζει τὸν ἀληθῆ καὶ ἀριστούντα εἰς αὐτὴν σκοπόν

Ἐκ τῶν προσώπων δὲ τοῦ διαλόγου, πλὴν τῶν κυρίων Σωκράτους καὶ Γοργίου, δὲ μὲν Καλλικλῆς (πλαστὸν κατά τινας πρόσωπον, ὃν δὲ κρύπτεται δὲ ἐκ τῶν τριών τούτων τύραννος Κριτίας) εἶναι πλούσιος Ἀθηναῖος καὶ φιλόδοξος καὶ πολιτικὸς καὶ θαυμαστῆς τοῦ Γοργίου, δὲν ἔξενιζεν ἐν τῷ πλουσίῳ αὐτοῦ οἶκῳ, δὲ Πᾶλος εἶναι μαθητῆς καὶ ὑπερασπιστῆς τοῦ Γοργίου, δὲ Χαιρεφῶν ἀκόλουθος τοῦ Σωκράτους ἕξ εἰλικρινοῦς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης.

Ο διάλογος τέλος οὗτος πιθανῶς ὑποτίθεται γενόμενος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Καλλικλέους περὶ τὸ 405 π. Χ.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Ἐν τῷ προλόγῳ δὲ Σωκράτης ἀκόλουθούμενος ὑπὸ τοῦ Χαιρεφῶντος ηὔθελε νέῳ ἀκροασθῆ τοῦ Γοργίου, ἀλλ' ἀναγκασθεὶς νὰ διατρίψῃ ἐν τῇ ἀγορᾷ μετέβαινε πρὸς αὐτὸν βραδύτερον, ἔξ οὖν καὶ ἔξω που τῆς οἰκίας τοῦ Καλλικλέους εἰρωνεύεται ὅπ' αὐτοῦ ὡς βραδύνας, ἀλλ' δὲ Καλλικλῆς παρέχει τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔνιζεται δὲ Γοργίας, δπως δὲ σοφιστῆς ἐπιδειχθῆ (κεφάλ. 1). Οὕτω τῇ παρακλήσει τοῦ Σωκράτους θέλει δὲ Χαιρεφῶν ἄμα τῇ εἰσόδῳ των εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καλλικλέους νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Γοργίαν τὸν δρισμὸν τῆς ὁητορικῆς, ἀλλ' δὲ θρασὺς Πᾶλος, ἀκόλουθος καὶ θαυμαστῆς τοῦ Γοργίου, ἀναλαμβάνει αὐτὸς ἀντὶ τοῦ πρότερον ἐκ συζητήσεων κεκμηκότος διδασκάλου νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα καὶ μὲ ἀπεραντολογίας καὶ ἀστιτίας διαλογικὰς καταλήγει λέγων δτι ἡ ὁητορικὴ εἶναι ἡ ἀριστη τῶν τεχνῶν (κεφ. 2). Ἐκ τούτου δὲ Σωκράτης παρακαλεῖ τὸν Γοργίαν. Ινα αὐτὸς ἀπαντήσῃ, καὶ δὲ Γοργίας δεχόμενος λέγει μὲ πολ-

λοὺς ἔλιγμοὺς δτι εἶναι ὁρτωρ καὶ διδάσκαλος τῆς ὁρτορικῆς Ἀλλὰ καὶ δ σοφιστῆς ἀριστολογῶν καὶ λέγων, δτι τὰ ἀριστα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων εἶναι ἀντικείμενον τῆς ὁρτορικῆς διὰ λόγου διδασκούσης αὐτά, ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, διότι καὶ ἄλλαι ἐπιστῆμαι, ὡς ἀριθμητική, ἀστρονομία, γυμναστική, ἰατρική, χορηματιστική κλπ., ἀσχολοῦνται διὰ λόγων, τέλος δὲ ὁρίζεται δτι αὕτη εἶναι δημιουργὸς πειθοῦς (κεφ. 3—7). Ἀλλ' ἡ πειθὼ παρέχει καὶ πίστιν ἀνευ γνώσεως καὶ γνῶσιν, ἐν τῇ παντοίᾳ δὲ περὶ τούτων συζητήσει ἐλεγχόμενος δ Γοργίας δεικνύει διάθεσιν, ἵνα διακοπῇ δ λόγος, διότι εἶναι κουρασμένος (κεφ. 8—12). Ἀλλ' οἱ Χαιρεφῶν καὶ Καλλικλῆς θέλουσι τὴν συνέχισιν, μεθ' δ γίνεται συζητησίς περὶ τοῦ δικαίου, αἰσχροῦ καὶ καλοῦ, ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, ἢ λέγει δ Γοργίας δτι γινώσκει, ἄλλ' ἀποδεικνύεται ἀντιφάσκων (κεφ. 13—15), μεθ' δ ἀναλογίαν τὴν συζητησίν δ Πῶλος ἔρωτῶν, εἰς δν δ Σωκράτης ἀποκρίνεται, δτι ἡ ὁρτορικὴ εἶναι ἔμπειρία καὶ κολακεία μὲ πρόσχημα τὴν νομοθετικὴν καὶ δικαιοσύνην, ὡς αἱ φευδοτεχνίαι διφορπουκὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἰατρικὴν καὶ κομμωτικὴν πρὸς τὴν γυμναστικὴν (λεφ. 16—20). Ὁ Πῶλος τότε λέγει δτι οἱ ὁρτορες ἔχουσι μεγάλην δύναμιν ἐν τῇ πόλει κατορθώνοντες φόνους, ἔξορίας καὶ τὰ τοιαῦτα, ἄλλ' δ Σωκράτης λέγει δτι δύνανται μὲν ταῦτα, ἄλλὰ πολλάκις εἶναι παρὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀγαθόν, ἐν διατῆς δὲν θέλει οὔτε ν' ἀδικῇ οὔτε ν' ἀδικῆται, καὶ ἐκ τούτου γεννᾶται τὸ ζήτημα πότερον εἶναι αἰσχροτέρον τοῦ Πώλου λέγοντος δτι πολλοὶ ἀδικοῦντες (Ἀρχέλαος βασιλεὺς Μακεδονίας, μέγας βασιλεὺς Περσῶν κἄ.) εἶναι εὐδαιμονες· ἄλλ' δ Σωκράτης συνεχίζων λέγει δτι ἡ ἀτιμωρησία τῶν ἀδικούντων εἶναι αἰσχροτέρα καὶ ἀνηθικωτέρα τῆς τιμωρίας αὐτῶν, διότι διὰ τῆς τιμωρίας ἡ ψυχὴ ἀπαλλάσσεται τῶν μεγίστων κακῶν, ἐπομένως εἶναι ἄχοηστος ἡ θεωρητικὴ ὁρτορικὴ πρὸς ὑπεράσπι-

σιν τοῦ ἀδικήματος, δηλ. τῆς ψυχικῆς νόσου (κεφ. 21—36). Ἄλλ᾽ ἔρχεται τὸ ζήτημα τῆς πρακτικῆς ἑντορικῆς, ἣν ἀναλαμβάνει νὰ ὑπερασπίσῃ ὁ Καλλικλῆς διαλεγόμενος πόδες τὸν Σωκράτην μέχρι τέλους τοῦ διαλόγου. Ἐν ἀρχῇ λοιπὸν ὁ Καλλικλῆς ὑποστηρίζει ὅτι τὸ θετὸν δίκαιον (ὅ νόμος) ἀντίκειται πρὸς τὸ φυσικὸν (τὴν φύσιν), ἄλλ᾽ ἀποκρούνεται διὸ πολλῶν ἐπιχειρημάτων ὑπὸ τοῦ Σωκράτους λέγοντος ὅτι οἱ νόμοι τίθενται ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ βελτιόνων. Γίνεται συζήτησις μακρὰ περὶ κρείττονος καὶ βελτίονος, περὶ ισχυρῶν καὶ φρονήμων, περὶ ἀκόλαστων, περὶ τοῦ πᾶς βιωτέον, ἐν ᾧ ὁ Καλλικλῆς κατειρωνεύων τὸν Σωκράτη λέγει μὲ κυνικὴν ἀναίδειαν ὅτι ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ζῇ κατὰ τὰς σωματικὰς αὐτοῦ ὀρέξεις καὶ ὅτι ἡδὺν καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ αὐτό, δπερ εὐστόχως ἀναιρεῖ ὁ Σωκράτης (κεφ. 37—56). Ὁ Καλλικλῆς τότε θέλει νὰ διακόψῃ τὴν συζήτησιν, ἄλλὰ παρακλήθεις ὑπὸ τοῦ Γοργίου συνεχίζει καὶ διὰ τῆς συνεχείας δείκνυται ὅτι ἄλλαι ἡδοναὶ εἶναι ἀγαθοὶ καὶ ἄλλαι κακαί, ὡς ψευδοτεχγίας δέ, δηλ. ψευδῆς ἡδονὴν παρασκευαζούσας, λέγει ὁ Σωκράτης καὶ τὰς κιθαριστικήν, αὐλητικήν, χορευτικήν, διμυραφβικήν καὶ τραγῳδίαν. Καὶ οἱ ὥριτορες λοιπὸν κατὰ Σωκράτην εἰναι κόλακες καὶ αἰσχροὶ ὡς τὴν ἡδονὴν τῶν πολιτῶν μόνον θηρεύοντες, τοιοῦτοι δὲ εἶναι καὶ οἱ νῦν ὥριτορες καὶ οἱ πρότεροι (κεφ. 57—61). Ἄλλὰ μὴ δυναμένου πλέον τοῦ Καλλικλέους νὰ ἀποκρίνηται ὡς μὴ ἐννοοῦντος δῆθεν τὸν Σωκράτην, τῇ παρακλήσει τοῦ Γοργίου ἔξακολουθεῖ ἡ συζήτησις, τοῦ Σωκράτους μόνου καὶ ἔρωτῶντος καὶ ἀποκρινομένου ἐξ ὀνάγκης, δπερ ἔχει καὶ τινὰ κωμικότητα.

Λέγει λοιπὸν ὁ Σωκράτης μετ' ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προηγούμενων ὅτι οἱ ἀνθρώποι γίνονται ἀγαθοὶ ἐνεκα ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης καὶ ὅτι εὐδαίμονες εἶναι μόνον οἱ πράττοντες τὸ ἀγαθόν, οἱ δὲ ἄλλοι ἀκόλαστοι εἶναι καὶ δυστυχεῖς, καὶ ὅτι ὁ ἀληθῆς ὥριτωρ πρέπει νὰ ἀσκη-

ται μόνον κατὰ τῶν ἀδίκων, οἵοιδήποτε καὶ ἀν εἶναι,
οἱ δὲ ἀνθρώποι πρέπει νὰ εἶναι ἡθικοὶ καὶ νὰ μὴ λιπο-
ψυχῶσιν ἐν τῇ ἡθικῇ οὐδὲ ἔναντι τοῦ θανάτου, καὶ
πᾶσαι δὲ αἱ τέχναι εἶναι καλαί, δταν δὲ ἀσκῶν αὐτὰς
εἶναι ἡθικὸς (κεφ. 62—63). Καὶ δὲ δύτωρ ἀρα πρέπει
νὰ κομιστῷ τοὺς πολίτας δικαίους καὶ ἡθικούς, δπερ δὲν
ἔπραξαν οἱ ἀρχαιότεροι (Μιλτιάδης, Θεμιστοκλῆς, Κί-
μων, Περικλῆς) καὶ δι’ αὐτὸν ἐτιμωρήθησαν (καταδικα-
σθέντες, ἔξορισθέντες κλπ.), οἱ δὲ σοφισταί, ἀφοῦ τοὺς
μαθητάς των δὲν κατέστησαν δικαίους, ἀννοήτους ύβρι-
ζοισιν αὐτοὺς ἐπὶ μὴ πληρωμῆ τῶν διδάκτων ὡς δῆ-
θεν ἀδικοῦντας (κεφ. 70—77). Τὸν θάνατον μόνον οἱ
ἀμαρτωλοὶ φοβοῦνται καὶ οἱ δειλοί, ὅλλα τὴν ἀδικίαν
πάντες πρέπει νὰ φοβοῦνται, διότι οἱ ἀδικοὶ ἐν τῷ Ἀδῃ
ἢ τιμωρῶνται, ὡς καὶ ή μυθολογικὴ παράδοσις περὶ
τῶν τοῦ Ἀδου (Ροδαμάνθνος, Αἰακοῦ καὶ Μίνωος) δει-
κνύει καὶ οἱ ἐν αὐτῷ τιμωρηθέντες, δυνάσται ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον (κεφ. 78—82). Ἐκ τούτων δὲ δὲ Σωκράτης
ἐν τῷ ἐπιλόγῳ (κεφ. 83) λέγει ὅτι σκοπεῖ νὰ παρουσιά-
σῃ τῷ κριτῇ τοῦ Ἀδου τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑγιεστάτην,
ἀδιαφορῶν περὶ τῶν ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων τιμῶν
καὶ παρακινεῖ καὶ τὸν ὄλλον, καὶ δὴ καὶ τὸν Καλλικλῆ,
νὰ τὸν μιμηθῶσιν ἔχοντες κρείττονα βίον, ἵνα μὴ κα-
τὰ κεφαλῆς ιτυπῶνται ἐν τῷ Ἀδῃ, οἱ δὲ δύτορος μόνον
γενέμενοι ἄνδρες ἀγαθοὶ πρέπει νὰ πολιτεύωνται, ἀ-
σκοῦντες δηλ. τὴν ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην, ὡς τούτου
ὄντος τοῦ ἀρίστου βίου.

Ο διάλογος οὗτος πλήν τοῦ προοιμίου (κεφ. 1) καὶ
τοῦ ἐπιλόγου (κεφ. 83) δρμότερον δύναται νὰ διαιρεθῇ
εἰς τρία μέρη. Α' Διάλογον τοῦ Σωκράτους πρὸς
τὸν Γοργίαν καὶ Πῶλον. «Τὶ εἶναι καὶ τὶ δύναται
ἡ δητορική» (κεφ. 2—36), δηλ. κατὰ τὸν διάλογον τοῦ
Σωκράτους πρὸς τὸν Γοργίαν ἡ δητορικὴ εἶναι τέχνη
διὰ λόγου ἀνευ διδασκαλίας πειθὼ παράγουσα καὶ ἴδι-
ως ἀσχολουμένη περὶ τὸ δίκαιον (κεφ. 2—15), κατὰ δὲ

τὸν διάλογον Σωκράτους πρὸς Πῶλον ἡ ὁητορικὴ δὲν εἶναι ἀληθῆς τέχνη, ἀλλὰ κολακικὴ ἢ φαινομένη τέχνη καὶ ἡ δύναμις αὐτῆς δὲν εἶναι ἀληθής, ἀλλὰ φαινομενικὴ (κεφ. 16—36).— **Β' Διάλογον τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸν Καλλικλέα** (κεφ. 37—78), δηλ. δ. μὲν Καλλικλῆς θεωρεῖ ως τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνδρός, στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ δικαίου τοῦ ισχυροτέρου κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ζήθου, τὴν ὁητορικήν, ἡ δοκία καὶ ἀσφάλειαν ἔγγυαται καὶ δύναμιν παρέχει, οὐχὶ δὲ τὴν φιλοσοφίαν, ἡ δοκία μόνον εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων προσήκει (κεφ. 37—41). δὲ Σωκράτης ἔξελέγχων τὴν τοῦ Καλλικλέους θεωρίαν περὶ τοῦ ἡδεός ως μεγίστης εὐδαιμονίας ἀντιτάσσει τὴν θεωρίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δι’ αὐτοῦ ἐπικυρώνει τὸν πρότερον αὐτοῦ ισχυρισμὸν περὶ τῆς ὁξείας τῆς ὁητορικῆς (κεφ. 42—68) καὶ προσέτι δεικνύει ὅτι τὸ ἀληθὲς πρόβλημα τοῦ ἀνδρὸς καὶ κατ’ ἔξοχὴν τοῦ ἀγαθοῦ πολιτευτοῦ (κατὰ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ Ἀμφίονος) εἶναι οὐχὶ ἡ σπουδὴ καὶ δύναμις ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ κολακείᾳ τοῦ πλήθους κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν μέχρι τοῦδε πολιτευτῶν, ἀλλ᾽ ἡ πραγμάτωσις τοῦ ἀγαθοῦ ἄνευ ὑπολογισμοῦ τοῦ κινδύνου τῆς ζωῆς (κεφ. 69—78).— **Γ' Θρησκευτικὴν ἐπιμαρτυρίαν** τῶν ἄνω θεωριῶν, δηλ. μῦθον περὶ τῆς κρίσεως τῶν ψυχῶν μετὰ θάνατον (κεφ. 79) καὶ τὰ ἔξ αὐτοῦ πορίσματα ως πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν ψυχῶν μετὰ θάνατον (κεφ. 79—82).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΓΟΡΓΙΑΣ

(Η ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΟΣ)

Τὰ τοῦ Διαιλόγου πρόσωπα

Καλλικλῆς, Σωκράτης, Χαιρεφῶν, Γοργίας, Πᾶλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Μετὰ συνάντησιν ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ Καλλικλέους μετὰ τῶν Σωκράτους καὶ Χαιρεφῶντος εἰσέρχονται δύλιοντες καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καλλικλέους, ὅπου ξενίζεται ὁ Γοργίας].

Καλλικλῆς. Λέγουσιν, ὁ Σώκρατες, διτὶ εἰς πόλεμον καὶ εἰς μάχην τοιουτορόπως (ὅπως πράττετε σεῖς ἐκ δειλίας διὰ πράγματα δυσάρεστα) πρέπει νὰ λαμβάνῃ τις μέρος.

Σωκράτης. Ἀλλ᾽ ἀρά γε ἔχομεν ἔλθει κατόπιν ἕօρτης (τῆς ἕօρτης τῆς ἐπιδείξεως τοῦ Γοργίου), ὅπως λέγει ἡ παροιμία, καὶ καθυστεροῦμεν;

Καλλικλῆς. Καὶ πολὺ βεβαίως σοιβαρᾶς (ἀνηκούσης εἰς ἄστυ) ἕօρτης κατόπιν ἥλθετε διότι μὲ πολλὰ καὶ ὡραῖα εἰς ἡμᾶς διλύγον πρότερον δὲ Γοργίας ἐπεδείχθη.

Σωκράτης. Δι᾽ αὐτὰ (τὴν καθυστέρησιν ἡμῶν) ὅμως, ὁ Καλλίκλεις, αἴτιος εἶναι οὗτος ἐδῶ δὲ Χαιρεφῶν, διότι ἡνάγκασεν ἡμᾶς νὰ χρονοτριβήσωμεν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἀγορᾶς.

Χαιρεφῶν. Οὐδεμίᾳ δυσκολίᾳ εἰς τοῦτο (=δὲν πειράζει), δὲ Σώκρατες διότι ἐγὼ (δὲ αἴτιος) καὶ θὰ ιατρεύσω τὸ πρᾶγμα διότι φίλος εἰς ἐμὲ εἶναι δὲ Γοργίας, ὃστε θὰ ἐπιδειχθῇ (θὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἀξίαν τού) εἰς ἡμᾶς, ἐν ᾧ περιπτώσει μὲν φαίνεται κα-

λὸν τοῦτο, τώρα, ἐὰν δὲ θέλῃς, ἄλλοτε.

Ικαλλιειλῆς. Τὶ δὰ (συμβαίνει), ὁ Χαιρεφῶν; ἐπιθυμεῖ δὲ Σωκράτης νῦν ἀκούσῃ τὸν Γοργίαν;

Χαιρεφῶν. Δι᾽ αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν δὰ παρουσιάζομεθα.

Ικαλλιειλῆς. Λοιπὸν ὅταν θέλητε (νὰ τὸν ἀκούσητε), νὰ ἔλθητε πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν οἰκίαν μου· διότι ἐν τῇ οἰκάρᾳ μου δὲ Γοργίας διαμένει (ἔχει κατάλυμα) καὶ θὰ ἐπιδειχθῇ εἰς σᾶς.

Σωκράτης. Καλῶς διμιεῖς, ὁ Καλλίκλεις· ἀλλ᾽ ἀρά γε θὰ ἥθελεν δὲ Γοργίας νὰ διμιήσῃ διαλεκτικῶς πρὸς ήμᾶς; διότι θέλω νὰ πληροφορηθῶ παρ᾽ αὐτοῦ, ποία εἶναι ἡ οὐδσα (ἢ ἐσωτερικὴ ἀξία) τῆς (ἱρητορικῆς) τέχνης τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὶ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δποῖον καὶ ὡς ἐπάγγελμα ἔχει καὶ διδάσκει· τὸ δὲ ἄλλο, δηλ. τὴν ἐπιδεικτικὴν διμιλίαν, ἄλλοτε, καθὼς ἀκριβῶς σὺ λέγεις, ἃς κάμη.

Ικαλλιειλῆς. Οὐδὲν εἶναι τόσον καλόν, δποῖον τὸ νὰ ἐρωτᾷ τις αὐτόν, ὁ Σώκρατης· διότι καὶ αὐτὸν τοῦτο (τὸ ἐρωτᾶν) ἥτο ἐν μέρος τῆς ἐπιδείξεως προέτρεπε τούλαχιστον τώρα δὰ (πρὸ δόλιγου) νὰ τὸν ἐρωτᾷ ὅτι ἥθελεν ἔκαστος ἐκ τῶν ἐντὸς (τοῦ οἴκου μου ἢ τοῦ γυμναστηρίου) ενδισκουμένων καὶ ἔλεγεν ὅτι εἰς δλα ἀνεξαιρέτως θὰ ἀποκρίνηται.

Σωκράτης. Καλῶς βεβαίως λέγεις, ὁ Χαιρεφῶν· ἐρώτητηστεν αὐτόν. (*)

Χαιρεφῶν. Τὶ νὰ τὸν ἐρωτήσω;

Σωκράτης. (Ἐρώτα αὐτὸν) ποῖος εἶναι (ποῖον εἶναι τὸ ἐπάγγελμά του).

Χαιρεφῶν. Πῶς ἔννοεῖς τοῦτο;

Σωκράτης. (Ἐννοῶ νὰ τὸν ἐρωτήσῃς νῦν ἀποκριθῇ), καθὼς, ἐὰν ἔτυγχανε νὰ εἶναι κατασκευαστὴς ὑποδημάτων, θὰ ἀπεκρίνετο βεβαίως εἰς σὲ ὅτι εἶναι ὑποδηματοποιός· ἢ δὲν ἔννοεῖς πῶς τὸ λέγω;

(*) Σημ. Ἐν φ τὰ ἄνω ἐλέγοντο ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐν πορείᾳ πρὸς τὸν οἴκον τοῦ Καλλικλέους, νῦν εἰσῆλθον ἥδη εἰς τὸν οἶκον καὶ ἐμφανιζόμενοι πρὸ τοῦ Γοργίου ἀρχίζονται· ἦν σχετικήσιν μετ' αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΔΨΙΣ

[Ἐρωτᾷς δὲ Χαιρεφῶν τὸν Πῶλον διὰ παραδειγμάτων περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Γοργίου].

Χαιρεφῶν. Τὸ ἐννοῶ καὶ θὰ ἐρωτήσω. Εἰπὲ εἰς ἐμέ ὁ Γοργία, ἀληθῆ λέγει δὲ Καλλικλῆς οὗτος ἔδω, ὅτι δίδεις ὑπόσχεσιν νῦν ἀποκρίνησαι εἰς δὲ τι καὶ δὲ σὲ ἐρωτᾶ κανεῖς;

Γοργίας. Ἀληθῆ λέγει, φίλη Χαιρεφῶν· διότι καὶ πρὸ δὲ λίγου δὰ τὰ ἔδια ταῦτα ὑπισχνούμην καὶ λέγω ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη οὐδεὶς ἔως τώρα μὲν ἔχει ἐρωτήσει διὸ οὐδὲν νέον (ἄγνωστον εἰς ἐμὲ) πρᾶγμα.

Χαιρεφῶν. Ωστε λοιπὸν εὔκολως θὰ ἀποκρίνησαι, φίλη Γοργία.

Γοργίας. Εἶναι εὔκολον εἰς σέ, φίλη Χαιρεφῶν, νὰ λαμβάνῃς πεῖραν (νὰ δοκιμάσῃς) τούτου.

Πῶλος. Μὰ τὸν Δία (εὐκόλως θὰ ἀποκρίνηται) ἀν δωματίους βεβαίως θέλῃς, φίλη Χαιρεφῶν, εἶναι εὔκολον νὰ λαμβάνῃς πεῖραν ἐμοῦ· διότι δὲ οὐδὲν δὲ οὐδὲν τούτοις τοῦλάχιστον μοὶ φαίνεται ὅτι καὶ ἔχει κουρασθῆναι διότι πολλὰ πρὸ δὲ λίγου διηγούμενος ἔχει εἴπει.

Χαιρεφῶν. Τί δὰ συμβαίνει φίλη Πῶλε; νομίζεις σὺ δὲ ἡθελες ἀποκριθῆναι καλλίτερον ἀπὸ τὸν Γοργίαν;

Πῶλος. Καὶ τὸ σημαίνει τοῦτο, ἔναν εἰς σὲ τοῦλάχιστον ἀποκριθῶ ξανοποιητικῶς;

Χαιρεφῶν. Οὐδὲν σημαίνει. Ἀλλά ἐπειδὴ σὺ θέλεις, ἀποκρίνου.

Πῶλος. Ἐρώτα.

Χαιρεφῶν. Ἐρωτῶ λοιπόν. Ἐὰν ἐτύγχανεν δὲ Γοργίας νὰ εἶναι γνώστης τῆς τέχνης, τῆς δροίας δὰ γνώστης εἶναι δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρόδικος, μὲ τὸ ἐπάγγελμα δικαίως θὰ ὀνομάζομεν αὐτόν; οὐχὶ μὲ τὸ ἐπάγγελμα, μὲ τὸ δροῖον δὰ θὰ ὀνομάζομεν ἔκεινον (τὸν Ἡρόδικον).

Πῶλος. Πολὺ βεβαίως (οὕτω θὰ τὸν ὀνομάζομεν).

Χαιρεφῶν. Ιατρὸν λοιπὸν λέγοντες δὲ εἶναι αὐτὸς (δὲ Γοργίας) καλῶς θὰ τὸν ὀνομάζομεν.

Πῶλος. Ναί.

Χαιρεφῶν. Ἐὰν δὲ βεβαίως ἡτο (ὅ Γοργίας) γνώστης τῆς τέχνης, τῆς ὅποιας δὰ γνώστης εἶναι ὁ Ἀριστοφῶν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγλαοφῶντος ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ (Πολύγνωτος), μὲ τί ἐπάγγελμα ὅρθως θὰ ὠνομάζομεν αὐτὸν;

Πῶλος. Φανερὸν εἶναι ὅτι θὰ ὠνομάζομεν αὐτὸν ζωγράφον.

Χαιρεφῶν. Τόρα δὲ ἔπειδὴ ποίας τέχνης εἶναι γνώστης, μὲ ποῖον ἐπάγγελμα ὀνομάζοντες αὐτὸν ὅρθως θὰ τὸν ὠνομάζομεν;

Πῶλος. Ὡ Χαιρεφῶν, πολλὰ τέχναι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, αἱ δποῖαι ἔχουσι δημιουργηθῆ μὲ τὴν πεῖραν ἀπὸ τὰς ἐμπειρίας (τὰς γνῶσεις ἐκ τῆς πείρας): διότι ἢ μὲν ἐκ τῆς πείρας γνῶσις κάμνει τὴν ζωὴν ἡμῶν νὰ βαδίζῃ συμφώνως μὲ τὴν τέχνην, ἢ δὸς ἔλλειψις τῆς ἐκ τῆς πείρας γνῶσεως τὴν κάμνει νὰ βαδίζῃ κατὰ τύχην. Ἐκάστης δὲ ἐκ τούτων τῶν τεχνῶν μετέχουσιν ἄλλοι ἄλλων (τεχνῶν) κατ' ἄλλον τρόπον, τῶν δὲ ἀριστών τεχνῶν μετέχουσιν οἱ ἀριστοί ἐκ τούτων δὲ εἰς εἶναι καὶ ὁ Γοργίας οὗτος ἐδῶ καὶ μετέχει τῆς ἀριστης ἐκ τῶν τεχνῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ἄπὸ τοῦ Πώλου ὁ Σωκράτης στρεφόμενος πρὸς τὸν Γοργίαν τὸν παρακαλεῖν ἀποκρίνηται ὁ Ἰδιος συντόμως, μανθάνει: δὲ παρ' αὐτοῦ ὅτι θέλει νὰ καλῆται ὁ γέτεω].

Σωκράτης. Καλῶς βεβαίως, ὁ Γοργία, φαίνεται ὅτι ἔχει δὲ Πῶλος προετοιμασθῆ εἰς τὸ νὰ λέγῃ ἄλλ' ὅμως δὲ τι ὑπισχέθη εἰς τὸν Χαιρεφῶντα, δὲν τὸ κάμνει.

Γοργέας. Τὶ κυρίως, ὁ Σωκράτες (δὲν κάμνει);

Σωκράτης. Εἰς τὸ ἐρωτώμενον δέν μοι φαίνεται ὅτι ἐπιτυχῶς ἀποκρίνεται.

Γοργέας Ἀλλὰ σύ, ἐὰν θέλῃς, ἐρώτησον αὐτόν.

Σωκράτης. Οὐχὶ (θὰ τὸν ἐρωτήσω), ἐὰν δὰ εἰς σὲ τὸν Ἰδιον ὑπάρχῃ θέλησις ν' ἀποκρίνησαι, ἄλλὰ πολὺ εὐχαριστότερον θὰ ἥρώτων σέ διότι εἶναι φανερὸς εἰς ἐμὲ δὲ Πῶλος καὶ (εἴς ἄλ-

λων καὶ) ἀπὸ τὰ ὅσα ἔχει εἴπει ὅτι περισσότερον ἔχει μελετήσει τὴν λεγομένην δητορικὴν παρὰ τὴν διαλεκτικὴν (τὴν τέχνην τοῦ συζητεῖν διαλογικῶς).

Πώλιος. Διὰ τὶ δά, δὲ Σώκρατες;

Σωκράτης. Διότι, δὲ Πᾶλε, ἐν φίλῳ τητησεν ὁ Χαιρεφῶν ποίας τέχνης γνώστης εἶναι δὲ Γοργίας, ἐγκωμιάζεις μὲν τὴν τέχνην αὐτοῦ, ὡσὰν νὰ τὴν κατηγόρει κανείς, ἀλλὰ δὲν ἀπεκρίθης ποία εἶναι αὕτη.

Πώλιος. Δὲν ἀπεκρίθην δὰ ὅτι εἶναι ἡ ἀρίστη τέχνη;

Σωκράτης. Καὶ πολὺ δὰ ἀπεκρίθης τοῦτο. Ἀλλ' οὐδεὶς ἥρωτα ποίας περὶπου ποιότητος εἶναι ἡ τέχνη τοῦ Γοργίου (ἄν εἶναι δηλ. καὶ ἡ κακή), ἀλλὰ ποία εἶναι καὶ τὶ (μὲ ποῖον ὄνομα) πρέπει νὰ ὀνομάζωμεν τὸν Γοργίαν· καθὼς ἀκριβῶς τὰ πρότερα ἐρωτήματα προέτεινεν εἰς σὲ δὲ Χαιρεφῶν καὶ ἀπεκρίθης εἰς αὐτὸν καλῶς καὶ συντόμως, τοιουτοτρόπως (καλῶς καὶ συντόμως) καὶ τόσα εἰπὲ ποία εἶναι ἡ τέχνη του καὶ μὲ τί ὄνομα πρέπει νὰ ὀνομάζωμεν τὸν Γοργίαν· καλλίτερον δέ, δὲ Γοργία, σὺ δὲ δίδιος εἰπὲ εἰς ἡμᾶς, μὲ ποῖον ὄνομα πρέπει νὰ σὲ ὀνομάζωμεν μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι είσαι ποίας τέχνης γνώστης;

Γοργίας. Τῆς δητορικῆς (τέχνης εἶμαι γνώστης), δὲ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ρήτορα λοιπὸν πρέπει νὰ σὲ ὀνομάζωμεν;

Γοργίας. Ἀξιόλογον βεβαίως δήτορα, δὲ Σώκρατες, ἐὰν θέλῃς νὰ με ὀνομάζης μὲ ἐκεῖνο, τὸ δοποῖον δὰ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι, καθὼς λέγει δὲ Ομηρος.

Σωκράτης. Ἀλλὰ τοῦτο θέλω.

Γοργίας. Ὄνόμαζέ με λοιπόν.

Σωκράτης. Λοιπὸν νὰ λέγωμεν ὅτι δύνασαι (εἶσαι δύνατος) καὶ ἄλλους νὰ κάμνῃς (ἀξιολόγους δήτορας);

Γοργίας. Εχω δὰ ὡς ἐπάγγελμα ταῦτα βεβαίως οὐ μόνον ἐδῶ (ἐν Ἀθήναις), ἀλλὰ καὶ ἄλλοσχοῦ.

Σωκράτης. Ἄρα γε ἥθελες θελήσει, δὲ Γοργία, καθὼς ἀκριβῶς τόρα διμιοῦμεν διαλογικῶς, (τοιουτοτρόπως) νὰ ἔξαπολονθήσῃς ἀφ' ἐνδὸς μὲν ἐρωτῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀποκρινόμενος, τοῦτο δὲ τὸ μῆκος τῶν λόγων, τὸ δρῆσιν δὲ Πᾶλος ἡροχισεν, εἰς

ἄλλοτε ν' ἀναβάλλει; ἀλλ' ἐκεῖνο, διὰ τὸ δποῖον ἀκριβῶς δίδεις ὑπόσχεσιν, μὴ τὸ διαιφεύσης, ἀλλὰ θέλησον συντόμως ν' ἀποκρίνησαι εἰς τὸ ἔρωτώμενον.

Γοργέας. Εἶναι μέν, δὲ Σώκρατες, μερικαὶ ἐκ τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μαρῷν νὰ τὰς λέγῃ κανεῖς ἀλλ' ὅμως θὰ προσπαθήσω βεβαίως ν' ἀποκρίνωμαι ὅσον τὸ δυνατὸν συντομώτατα. Διότι καὶ ἔξ ἄλλου καὶ τοῦτο εἶναι ἐν ἔξ ὅσων καυχῶμαι, ὅτι δηλ. οὐδεὶς ἥθελεν εἴπει τὰ πράγματα συντομώτερον ἀπὸ ἐμέ.

Σωκράτης. Τούτου τούλαχιστον ὑπάρχει ἀνάγκη εἰς ἐμέ· καὶ εἰς ἐμὲ κάμε ἐπίδειξιν τούτου, δηλ. τῆς βραχυλογίας, τῆς δὲ μακρολογίας εἰς ἄλλοτε (κάμε ἐπίδειξιν).

Γοργέας Ἀλλὰ θὰ τὸ κάμω. Καὶ θὰ διμολογήσῃς ὅτι κανένα βραχυλογώτερον δὲν ἥκουσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἡ ἁγητορικὴ κατὰ τὸν Γοργίαν εἶναι γνώσις περὶ λόγους, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι τέχναι (ἰατρικὴ· γυμναστικὴ ἀλπ.) κατὰ Σωκράτην ἀσχολοῦνται περὶ λόγους].

Σωκράτης. Ἐλα λοιπόν διότι λέγεις ὅτι είσαι γνώστης τῆς ἁγητορικῆς τέχνης καὶ ὅτι δύνασαι νὰ κάμῃς καὶ ἄλλον ὁήτορα· ἢ δητορικὴ εἰς τί ἐκ τῶν δύνων τυγχάνει ν' ἀσχοληταῖς; καθὼς ἀκριβῶς ἢ ὑφαντικὴ ἀσχολεῖται περὶ τὴν κατεργασίαν τῶν φορεμάτων· οὕτως ἔχει (ἔτσι εἶναι);

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἡ μουσικὴ ἀσχολεῖται περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν μελῳδιῶν;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Μὰ τὴν Ἡραν, δὲ Γοργία, θαυμάζω βεβαίως τὰς ἀποκρίσεις σου, διότι ἀποκρίνεσαι ὅσον εἶναι δι γατὸν συντομώτατα.

Γοργέας. Νομίζω βεβαίως ὅτι πολὺ ἴκανοποιητικῶς πράττω τοῦτο.

Σωκράτης. Καλῶς λέγεις. Ἐλα λοιπὸν ἀποκρίθητι εἰς

ξέμε τοιουτοτρόπως καὶ περὶ τῆς ὁητορικῆς εἰς τὶ τῶν ὄντων εἶναι γνῶσις αὕτη;

Γοργέας. Περὶ τὸν λόγους εἶναι γνῶσις.

Σωκράτης. Ποίου εἴδους τούτους τὸν λόγους λέγεις, ὃ Γοργία; ἀρά γε εἶναι ἐκεῖνοι, οἵ δοποῖοι φανερώνουσι διὰ τὸν ἀσθενοῦντας, ποίαν δίαιταν ἀκολουθοῦντες δύναται νὰ ὑγιαίνωσιν;

Γοργέας. Οὐχί.

Σωκράτης. Οὐχὶ λοιπὸν περὶ δλους τὸν λόγους ή ὁητορικὴ βεβαίως ἀσχολεῖται.

Γοργέας. Οὐχὶ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἀλλ' ὅμως κάπινει βεβαίως τὸν μανθάνοντας δυνατοὺς νὰ λέγωσι.

Γοργέας. Ναι.

Σωκράτης. Λοιπὸν περὶ δσων ἀκριβῶς τὸν κάμνει δυνατοὺς νὰ λέγωσι, περὶ τούτων τὸν κάμνει δυνατοὺς καὶ νὰ σκέπτωνται;

Γοργέας. Πῶς ὅχι;

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν ἐκείνη, διὰ τὴν δοποῖαν πρὸ δλίγου ἔλεγομεν, δηλ. ἡ ιατρική, τὸν κάμνει νὰ εἶναι δυνατοὶ νὰ σκέπτωνται καὶ νὰ λέγωσιν;

Γοργέας. Ἀνάγκη εἶναι πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Καὶ ἡ ιατρικὴ λοιπόν, ὡς φαίνεται, ἀσχολεῖται περὶ λόγους.

Γοργέας. Ναι.

Σωκράτης. Περὶ τὸν λόγους δὰ τὸν σχετικὸν περὶ τὰ νοσήματα;

Γοργέας. Μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἡ γυμναστικὴ ἀσχολεῖται περὶ τὸν λόγους τὸν σχετικὸν καὶ πρὸς τὴν καλὴν κατάστασιν τῶν σωμάτων καὶ τὸν πρὸς τὴν κακὴν κατάστασιν αὐτῶν;

Γοργέας. Πολὺ δὰ οὔτως ἔχει τὸ πρᾶγμα.

Σωκράτης. Καὶ ὅμως καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, ὃ Γοργία, τοι-αῦται εἶναι ἐκάστη ἐξ αὐτῶν ἀσχολεῖται περὶ τὸν λόγους, οἵ δοποῖοι τυγχάνουσι νὰ εἶναι περὶ τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ δοποῖον εἶναι ἡ ἐκάστη τέχνη.

Πλάτωνος Γοργίας

2

Τοργέας. Φαίνεται ὅτι οὗτος ἔχει τὸ πρᾶγμα.

Σωκράτης. Διὰ τὶ λοιπὸν ἀρά γε τὰς ἄλλας τέχνας δὲν δνομάζεις ὁητορικάς, ἐνῷ ἀσχολοῦνται περὶ λόγους, ἀφοῦ βεβαίως δνομάζεις ὁητορικὴν ἔκείνην, ὅποια καὶ ἀν ἀσχολῆται περὶ λογους;

Τοργέας. Διότι, δὲ Σώκρατες, τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν καὶ πρὸς τὰς χειρουργίας καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας πρᾶξεις, συντόμως εἰπεῖν, στρέφεται ὅλη ἡ γνῶσις, τῆς δὲ ὁητορικῆς οὐδὲν τοιοῦτο τεχνούργημα διὰ χειρῶν ὑπάρχει, ἀλλ' ὅλοκληρος ἡ πρᾶξις καὶ τὸ κύριος (ἡ ἐπικυρωτικὴ ἔκτελεσις) γίνεται διὰ λόγων. Διὰ ταῦτα ἐγὼ δογματίζω ὅτι ἡ ὁητορικὴ τέχνη ἀσχολεῖται περὶ λόγους, ὅρθῶς ἐκφράζων τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐγὼ διησχυρίζομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[”Ἄλλαι τέχναι ἔχουσιν ἀνάγκην πολλῶν ἢ ὀλίγων λόγων. ἄλλαι δὲ ἔχουσιν ἀνάγκην μόνον ἔργων καὶ ὀλίγων λόγων.”]

Σωκράτης. Ἀρά γε λοιπὸν κατανοῶ ποίαν θέλεις νὰ δνομάζῃς αὐτὴν (=ἴσως δὲν ἔννοῶ); Ίσως δὲ θὰ μάθω σαφέστερον. Ἄλλ' ἀποκρίθητι· ὑπάρχουσι δι' ἡμᾶς τέχναι; Οὗτος ἔχει τὸ πρᾶγμα;

Τοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Ἄλλ' ἄλλων μὲν ἐξ ὅλων τῶν τεχνῶν, νομίζω, τὸ πολὺ μέρος εἶναι ἔργασία καὶ ὀλίγου λόγου ἔχουσιν ἀνάγκην, μερικαὶ δὲ (τέχναι) οὐδενὸς λόγου ἔχουσιν ἀνάγκην, ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς τέχνης δύναται νὰ ἔκτεληται καὶ μὲ σιωπῆν, λόγου χάριν ἢ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀνδριαντοποιία καὶ ἄλλαι πολλαὶ τὰς τοιαύτας μοι φαίνεσαι ὅτι λέγεις, διὰ τὰς δποίας ἀρνεῖσαι ὅτι ἀσχολεῖται ἡ ὁητορικὴ ἢ οὐχὶ (=δὲν ἔννοεις αὐτάς);

Τοργέας. Πολὺ καλῶς μάλιστα ὑποθέτεις, δὲ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ἄλλαι δὲ βεβαίως ἐκ τῶν τεχνῶν ὑπάρχουσιν. αἱ δποίαι διὰ λόγου τὸ ὅλον ἔκτελοῦσι καὶ, συντόμως εἰπεῖν, ἢ οὐδενὸς ἔργου ἐπιπροσθέτως ἔχουσιν ἀνάγκην ἢ πολὺ συντόμου ἔργου, λόγου χάριν ἢ ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ καὶ γεωμετρικὴ

καὶ ἡ τέχνη τῆς πεττείας (=τοῦ μετακινεῖν τὰς ψήφους ἐν τῷ παιγνιδίῳ τῶν κύβων) δὰ καὶ ἄλλαι πολλαὶ τέχναι, εἰς τὸν δποίων μερικαὶ ἔχουσι τοὺς λόγους σχεδὸν κάπως ἵσους μὲ τὰς πράξεις, αἱ δὲ περισσότεραι ἔχουσι τοὺς λόγους περισσοτέρους τῶν πράξεων καὶ ἐν συνδόφῳ διάλογῳ ἥ πρᾶξις καὶ ἡ κυρία ἐκτέλεσις αὐτῶν διὰ λόγων γίνεται· ἐκ τῶν τοιούτων μοὶ φαίνεσαι ὅτι λέγεις ὅτι εἶναι μία ἡ ὁητορική.

Γοργέας. Ἀληθὴ λέγεις.

Σωκράτης. Ἄλλ' οὐδόλως βεβαίως οὐδεμίαν ἐκ τούτων νομίζω ὅτι σὺ θέλεις νὰ ὀνομάζῃς ὁητορικήν, δὲν νομίζεις τοῦτο διότι διὰ τῆς ἀποκρίσεως τοιουτορόπως εἴπες ὅτι ἡ διὰ λόγου τὸ κύριον ἀποτέλεσμα ἔχουσα τέχνη εἶναι ὁητορική, καὶ (ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει) δύναται νὰ νομίσῃ τις, ἐὰν τυχὸν θέλῃ νὰ φέρῃ δυσκολίας κατὰ τὰς συζητήσεις, λέγων «τὴν ἀριθμητικὴν λοιπὸν ὀνομάζεις ὁητορικήν, δ. Γοργία;» ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι σὺ ὀνομάζεις ὁητορικὴν οὕτε τὴν ἀριθμητικὴν οὕτε τὴν γεωμετρίαν.

Γοργέας. Οοθῶς βεβαίως νομίζεις, δ. Σώκρατες, καὶ δικαίως ὑπομέτεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀριθμητικὴν, λογιστικὴν, καὶ ἀστρονομίαν ἡ ὁητορικὴ κατὰ Γοργίαν ἀσχολεῖται εἰς τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.]

Σωκράτης. Ἐλα τόρα καὶ τὴν ἀπόκρισιν, διὰ τὴν δποίαν ἡρώητησα, φέρεις πέρας. Ἐπειδὴ δηλ. ἡ ὁητορικὴ τυγχάνει μὲν νὰ εἶναι μία ἐκ τιūτων τῶν τεχνῶν, αἱ δποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταχειρίζονται λόγον, τυγχάνουσι δὲ καὶ ἄλλαι νὰ εἶναι τοιαῦται, προσπάθει νὰ εἴπῃς, ἡ εἰς τὶ πρᾶγμα ἔχουσα τὸ κύριον ἀσχόλημα τέχνη εἶναι ὁητορική· καθὼς ἀκριβώς θὰ συνέβαινεν, ἐὰν ηθελέ με ἐρωτήσει κανεὶς περὶ δποιασδήποτε ἐκ τῶν τεχνῶν, τὰς δποίας τόρα δὰ ἔλεγον· «ὦ Σώκρατες ποία εἶναι ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη;» ηθελον εἴπει εἰς αὐτόν, καθὼς ἀκριβῶς σὺ πρὸ δὲ-

γου, ὅτι εἶναι κάποια ἔξι ἐκείνων, αἱ δποῖαι ἔχουσι τὸ κῦρός των (=τὴν οὐσίαν των) διὰ τοῦ λόγου· καὶ ἔάνηθελε πάλιν με ἐρωτήσει· «ἢ ἀριθμητικὴ εἶναι τέχνη ἐκ τῶν ἔχουσῶν τὸ κῦρός των· διὰ λόγου ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα;» ἥθελον εἴπει ὅτι εἶναι τέχνη ἐκ τῶν ἔχουσῶν τὴν ἀσχολίαν των περὶ τὸ ἀρτιον καὶ περὶ τὸ περιπτόν, δσα καὶ ἄν τυγχάνωσι νὰ εἶναι καθὲν ἔξι αὐτῶν χωριστά· ἐὰν δὲ πάλιν ἥθελεν ἐρωτήσει· «λογιστικὴν δὲ τέχνην ποίαν ὀνομάζεις;» ἥθελον εἴπει καὶ αὕτη εἶναι ἔξι ἐκείνων, αἱ δποῖαι τὸ ὅλον ἔργων των ἐκτελοῦσι μὲ κῦρος διὰ λόγου· καὶ ἐὰν ἐπιπροσθέτως ἥθελεν ἐρωτήσει «ἢ ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα διὰ λόγου ἀσχολουμένη;» ἥθελον εἴπει, καθὼς ἀκριβῶς οἱ ἐν συνελεύσει τοῦ λαοῦ συνοπτικῶς περὶ ψηφισμάτων γραπτῶν κηρύττοντες πράττουσιν, ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ἡ λογιστικὴ εἶναι καθὼς ἡ ἀριθμητικὴ· διότι περὶ τὸ ἵδιον πρᾶγμα ἀσχολεῖται, δηλ. περὶ τὸ ἀρτιον καὶ τὸ περιπτόν διαφέρει δὲ τόσον μόνον, ὅτι δηλ. ἔξετάζει λεπτομερῶς ἡ λογιστικὴ εἰς ποίαν σχέσιν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος εὐρίσκονται τὸ περιπτόν καὶ τὸ ἀρτιον καὶ ὡς πρὸς τὸν ἑαυτούς των (τὰ ἀρτια πρὸς τὰ ἀρτια καὶ τὰ περιπτὰ πρὸς τὰ περιπτὰ) καὶ τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο (τὰ ἀρτια πρὸς τὰ περιπτὰ καὶ τὰ περιπτὰ πρὸς τὰ ἀρτια)· καὶ ἐάν τις διὰ τὴν ἀστρονομίαν ἥθελεν ἐρωτήσει, δταν ἐγὼ λέγω ὅτι καὶ αὕτη διὰ τοῦ λόγου πραγματεύεται μὲ κῦρος τὰ πάντα, «οἱ λόγοι τῆς ἀστρονομίας», ἐὰν ἥθελεν ἐκφράζει τὸ ἐρώτημα τοῦτο, «εἰς τὶ ἀσχολοῦνται δὲ Σώκρατες;» ἥθελον εἴπει ὅτι ἀσχολοῦνται(οἱ λόγοι, τὸν δποίους μεταχειρίζεται ἡ ἀστρονομία) περὶ τὴν κίνησιν τῶν ἀστρων καὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, εἰς ποίαν σχέσιν εὐρίσκονται μεταξύ των ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα.

Γοργέας. Ορθῶς βεβαίως λέγων σὺ (θὰ ἀπεκρίνεσο), δ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν καὶ σύ, δ Γοργία· διότι τυγχάνει δὰ τούλάχιστον ἡ ὁητορικὴ νὰ εἶναι μία τέχνη ἔξι ἐκείνων, αἱ δποῖαι διὰ λόγου τὰ πάντα ἐκτελοῦσι καὶ μὲ κῦρος κατορθώνουσιν· ἀληθῶς οὗτως ἔχει;

Γοργέας. Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα.

Σωκράτης. Λέγε λοιπόν, εἶναι τέχνη ἐκ τῶν ἔχουσῶν τὸ

καῦδός των ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα; Τί ἐκ τῶν ὅντων εἶναι ἔκεινο, μὲ τὸ δόπιον σχετίζονται οὗτοι οἱ λόγοι, τοὺς δόπιούς ή δητορικὴ μετεχειοῦσται;

Γοργέας. Τὰ μέγιστα καὶ ἄριστα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ὁ Σώκρατες (εἶναι ἔκεινα, εἰς ἢ διὰ λόγων ἀσχολεῖται η δητορική).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Καὶ ίατροῦ καὶ γυμναστοῦ καὶ χρηματιστοῦ ἀμφισβήτουντων ὅτι ἡ τέχνη τῶν εἰναι αἰτία μεγίστων ἀγαθῶν ὁ Γοργίας ὑπερεπαινεῖ τὴν ιδικήν του τέχνην].

Σωκράτης. Ἄλλ', ὁ Γοργία, καὶ τοῦτο λέγεις ὑποκείμενον εἰς ἀμφισβήτησιν καὶ οὐδόλως ἀκόμη σαφές. Διότι νομίζω ὅτι ἔχεις ἀκούσει κατὰ τὰ συμπόσια ἀνθρώπους τραγῳδοῦντας τὸ ἔξης ἄσμα, εἰς τὸ δόπιον ψάλλοντες ἀριθμοῦσιν, ὅτι (πρῶτον) τὸ ὑγιαίνειν εἶναι ἄριστον, τὸ δὲ δεύτερον νὰ γίνῃ τις ὠραῖος (εὐμελῆς) σωματικῶς, τὸ δὲ τρίτον, καθὼς λέγει ὁ ποιητὴς τοῦ ἄσματος (Σιμωνίδης ή Ἐπίχαλμος), τὸ νὰ πλουτῇ τις ἐντίμως (ἄνευ δολιότητος).

Γοργέας. Βεβαίως τὸ ἔχω ἀκούσει· ἀλλὰ πρὸς ποῖον σκοπὸν λέγεις τοῦτο;

Σωκράτης Λέγω ὅτι ἀμέσως πρὸς λύπην σου δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν οἱ ἐπαγγελματίαι τούτων τῶν ἀγαθῶν, τὰ δόπια ἐπήνεσεν ὁ ποιητὴς τοῦ ἄσματος, δηλ. καὶ ὁ ίατρὸς καὶ ὁ γυμναστὴς καὶ ὁ χρηματιστὴς (ἕμπορος, τραπεζίτης, καλλυβιστὴς κλ.), καὶ δύναται νὰ εἴπῃ πρῶτον μὲν ὁ ίατρὸς ὅτι, ὁ Σώκρατες, σὲ ἔξαπατᾷ ὁ Γοργίας· διότι δὲν ἀσχολεῖται η τέχνη αὐτοῦ περὶ τὸ μέγιστον διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἀγαθόν, ἀλλ' η ίδική μου. Ἐάν λοιπὸν ἥθελον ἔφωτήσει αὐτὸν ἐγώ· «σὺ δὲ ποῖος ὁν λέγεις ταῦτα;» δύναται ἵσως νὰ εἴπῃ ὅτι εἴμαι ίατρός· «τὶ λοιπὸν λέγεις (θὰ τῷ ἔλεγον); ἀληθῶς τὸ ἔργον τῆς ίδικῆς σου τέχνης εἶναι μέγιστον ἀγαθόν;» «καὶ πῶς δέ;» ἥθελεν εἴπει ἵσως, «ὦ

Σώκρατες, δὲν είναι μέγιστον ἀγαθὸν ἡ ὑγεία : καὶ ποῖον ἀγαθὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους είναι μεγαλύτερον τῆς ὑγείας :» Ὅταν δὲ πάλιν κατόπιν τούτου ὁ γυμναστὴς ἥθελεν εἶπει ὅτι «δύναμαι νὰ παραξενευθῶ βεβαίως, ὃ Σώκρατες, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος προσέτι, ἐὰν ὁ Γοργίας ἥθελεν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς σὲ μεγαλύτερον ἀγαθὸν τῆς ἴδικῆς του τέχνης παρὰ ἐγὼ τῆς ἴδικῆς μου» Θὰ ἔλεγον ἐγὼ πάλιν καὶ πρὸς τοῦτον «σὺ δὲ δὰ ποῖος εἶσαι, ὃ ἀνθρωπε, καὶ ποῖον είναι τὸ ἔργον τὸ ἴδικόν σου :» «εἴμαι γυμναστής», θὰ ἔλεγε, «τὸ δὲ ἔργον μου είναι νὰ κάμινθ τοὺς ἀνθρώπους ὥραιούς καὶ ἰσχυροὺς κατὰ τὰ σώματα». Κατόπιν δὲ τοῦ γυμναστοῦ δύναται νὰ εἴπῃ ὁ χρηματιστής, καθὼς ἐγὼ νομίζω, πολὺ καταφρονῶν δλους (τὸν ἄνω) μαζί. «Ἐξέταζε δά, ὃ Σώκρατες, ἐὰν φανῇ εἰς σὲ ὅτι ὑπάρχει ἀγαθὸν μεγαλύτερον τοῦ πλούτου ἢ εἰς τὸν Γοργίαν ἢ εἰς ἄλλον ὅποιον δίποτε» Θὰ ἔλεγομεν λοιπὸν καὶ πρὸς αὐτόν «διατὰ δὰ λέγεις τοῦτο ; ἀρά γε σὺ εἶσαι κατασκευαστῆς τούτου (τοῦ πλούτου) :» Θὰ ἰσχυρίζετο ὅτι αὐτὸς είναι δημιουργὸς τούτου «τὶς εἶσαι καὶ λέγεις αὐτό ;» «εἴμαι χρηματιστής»· «τὶ λοιπόν ; κρίνεις ὅτι ὁ πλούτος είναι μέγιστον ἀγαθὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους» ; αὐτὰ θὰ εἴπωμεν. «Πῶς ὅχι;» θὰ εἴπῃ αὐτὸς. «Καὶ δμως ἀμφισβητεῖ βεβαίως οὗτος ἔδω ὁ Γοργίας ὅτι ἡ ἴδική του τέχνη είναι αἰτία μεγαλυτέρου ἀγαθοῦ παρὰ ἡ ἴδική σου,» θὰ ἔλεγομεν ἡμεῖς. Φανερὸν λοιπὸν είναι ὅτι κατόπιν τούτου ἥθελεν ἐρωτήσει (ὁ χρηματιστής), «καὶ ποῖον είναι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν (τοῦ Γοργίου) ; ἂς ἀποκριθῇ ὁ Γοργίας» Ὅταν δὲ προσέτι, ὁ Γοργίας, ἀφοῦ ὑποθέσῃς ὅτι ἐρωτᾶσαι καὶ ὑπ' ἐκείνων (Ιατροῦ, γυμναστοῦ καὶ χρηματιστοῦ) καὶ ὑπ' ἐμοῦ, ἀποκρίθητι τὶ εἶναι τοῦτο, τὸ ὅποιον λέγεις σὺ ὅτι είναι μέγιστον ἀγαθὸν εἰς τὸν ἀνθρώπους καὶ σὺ εἶσαι παραγωγὸς αὐτοῦ :

Γοργίας. (Λέγω ὅτι είναι ἐκεῖνο) τὸ ὅποιον βεβαίως, ὃ Σώκρατες, είναι ἀληθῶς μέγιστον ἀγαθὸν καὶ (τὸ ὅποιον είναι) αἴτιον ἀφ' ἐνός μὲν ἐλευθερίας εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ἀφ' ἑτέρου δὲ (εἶναι αἴτιον) εἰς ἕκαστον τοῦ ν' ἀρχῆ ἀλλων ἐντὸς τῆς ἴδικῆς του πόλεως.

Σωκράτης. Τί ἐννοεῖ δὰ τοῦτο, τὸ ὅποιον λέγεις (τί ἐννοεῖς μέ τοῦτο, τὸ ὅποιον λέγεις) :

Γοργίας. Ἔγὼ τούλάχιστον λέγω (ὅτι εἶναι μέγιστον ἀγαθόν) τό νὰ δύναται τις (νὰ εἶναι δυνατὸν) νὰ πείθῃ μὲ τοὺς λόγους καὶ δικαστὰς ἐν δικαστηρίῳ καὶ βουλευτὰς ἐν βουλευτηρίῳ καὶ ἐκκλησιάζοντας πολίτας ἐν συνελεύσει τοῦ λαοῦ καὶ πάσης ἄλλης συγκεντρώσεως, δροια καὶ ἂν γίνηται πολιτικὴ συγκέντρωσις. Καὶ πράγματι μὲ ταύτην τὴν δύνομιν (τῆς ὁγητορικῆς) δοῦλον μὲν (=ύποχείριον) θὰ ἔχῃς τὸν λατρόν, δοῦλον δὲ τὸν γυμναστήν· ὅ δὲ χρηματιστής οὗτος (—ὅ ἀνω λεχθεὶς) θὰ φανερωθῇ ὅτι χρηματίζεται (=ἐνεργεῖ χρηματικῶς) δι' ἄλλον καὶ οὐχὶ διὰ τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ διὰ σὲ τὸν δυνάμενον νὰ δμιλῇς καὶ νὰ πείσῃς τὰ πλήθη (δικαστῶν, βουλευτῶν, δήμου κλ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Εἶναι ἡ ὁγητορικὴ παρασκευάστρια πειθοῦς, ἄλλα καὶ ἄλλαι τέχναι τοισῦται, ώ; ζωγραφικὴ, ἀριθμητικὴ κλπ.]

Σωκράτης. Τόρα μοι φαίνεσαι ὅτι πλησιέστατα ἐφανέρωσας, ὁ Γοργία, ποία τέχνη νομέεις ὅτι εἶναι ἡ ὁγητορική καί, ἐὰν κάπως ἔγὼ ἐννοῶ, λέγεις ὅτι ἡ ὁγητορικὴ εἶναι κατασκευάστρια πειθοῦς καὶ ὅτι ἡ ἀσχολία αὐτῆς καὶ τὸ σύνολον εἰς τοῦτο (τὴν πειθώ) τελειώνει· ἡ δύνασαι νὰ εἴπῃς ὅτι ἡ ὁγητορικὴ δύναται κάτι τι περισσότερον παρὰ τὸ νὰ κατορθώνῃ πειθώ εἰς τοὺς ἀκούοντας ἐντὸς τῆς ψυχῆς των.

Γοργίας. Οὐδόλως (δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι δύναται κάτι ἐπὶ πέρι), ὁ Σώκρατες, ἄλλὰ μοὶ φαίνεσαι ὅτι ἐπαρκῶς κάμνεις τὸν δρισμόν της· διότι τοῦτο εἶναι τὸ κεφαλαιῶδες ἔργον αὐτῆς.

Σωκράτης. Ἄκουσπον λοιπόν, ὁ Γοργία. Γνώριζε δηλ. καλῶς ὅτι ἔγώ, καθὼς πείθω τὸν ἑαυτόν μου, ἐὰν δὰ ἄλλος κανεὶς δμιλῇ διαλογικῶς μὲ ἄλλον, διότι θέλει νὰ γνωρίζῃ αὐτὸ τοῦτο, περὶ τοῦ δροίους ἡ συζήτησις εἶναι, καὶ ἔγὼ εἴμαι εἰς ἐξ αὐτῶν ἔχω δὲ τὴν ἀξίωσιν καὶ σὺ νὰ εἶσαι τοιοῦτος.

Γοργίας. Πρὸς τί δὰ (λέγεις τοῦτο), ὁ Σώκρατες;

Σωκράτης. Ἔγὼ θὰ εἴπω τόσα. Ἐγὼ τὴν ἐκ τῆς ὁγητορικῆς πειθώ, πότια ἀρά γε εἶναι αὐτή, τὴν δροίαν σὲ λέγεις, καὶ

περὶ ποίων πραγμάτων εἶναι αὗτη πειθώ, γνώριζε καλῶς ὅτι ἔγῳ δὲν γνωδίζω μὲν συφῶς, ἀλλ' ὅμως ὑποπτεύω (κάπως συμπεριάνω) βεβαίως ποίαν νομίζω ὅτι σὸν ἐννοεῖς καὶ περὶ ποίων πραγμάτων οὐχ ἡττον ὅμως θὰ σὲ ἐρωτήσω, ποία εἶναι ἡ πειθώ, τὴν δποίαν ἐννοεῖς προφορικόνην ἐκ τῆς ὁγητορικῆς καὶ ἐν σχέσει πρὸς ποῖα πράγματα λέγεις ὅτι αὐτὴν ὑπάρχει. "Ἐνεκα τίνος λόγου δὲ ἔγῳ αὗτὸς ὑποπτεύων θὰ σὲ ἐρωτήσω, ἀλλὰ δὲν τὸ λέγω δὲ ἴδιος; (σὲ ἐρωτῶ) οὐχὶ ἐνεκα σοῦ (=διὰ νὰ ἐλέγῃσο) ἀλλ' ἐνεκα τῆς συζήτησεως, διὰ νὰ προχωρῇ τοιουτορόπως, διὰ νὰ κάμῃ εἰς ήμᾶς (ἢ συζήτησις) τὰ μάλιστα φανερὸν τὸ ζήτημα περὶ τίνος λέγεται. Ἐξέταζε δὲ ἐάν σοι φαίνωμαι ὅτι δικαίως σὲ ἐπανερωτῶ. Καθὼς ἀκριβῶς θὰ συνέβαινεν, ἐὰν ἐτύγχανον νά σε ἐρωτῶ ποῖος εἶναι δὲ ἐκ τῶν ζωγράφων Ζεῦξις, ἐὰν ἥθιελές μοι εἴπει ὅτι εἶναι δὲ ζωγραφῶν τὰ ζῷα, ἀρά γε δὲν θὰ σε ἡρώτων δικαίως δὲ ποῖον ἐκ τῶν ζώων ζωγραφῶν καὶ ποῖα μὴ ζωγραφῶν; (κατ' ἄλλην γραφήν: καὶ ποῦ ζωγραφῶν αὐτά);

Γοργέτης. Ποὺλ βεβαίως (δικαίως θά με ἡρώτας).

Σωκράτης. Ἀρά γε διὰ τοῦτο (ἡρώτησα δικαίως), διότι καὶ ἄλλοι ζωγράφοι ὑπάρχουσι ζωγραφοῦντες ζῷα;

Γοργέτης. Ναί.

Σωκράτης. Ἐάν δὲ βεβαίως κανεὶς ἄλλος δὲν ἐζωγράφει παρὰ δὲ Ζεῦξις, καλῶς ὑπὸ σοῦ θὰ είλει δοθῇ ἡ ἀπόκρισις;

Γοργέτης. Πῶς ὅχι;

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν καὶ περὶ τῆς ὁγητορικῆς εἰπέ: Ποῖον ἐκ τῶν δύο, σοὶ φαίνεται ὅτι ἡ ὁγητορικὴ μόνη παρέχει πειθώ ἥ καὶ ἄλλαι τέχναι; Λέγω δὲ τὸ ἔξῆς περίποιος διδίσκει δροιονδήποτε πρᾶγμα, ποῖον ἐκ τῶν δύο, εἰς ὅτι διδάσκει, πείθει ἥ οὐχί;

Γοργέτης. Δὲν εἶναι δρόδον βεβαίως τὸ ὅτι δὲν πείθει, ὁ Σώκρατες, ἀλλ' ἐξ ὅλων περισσότερον πείθει (=ἐξ ἀπαντος πείθει).

Σωκράτης. Πάλιν λοιπὸν ἂς ὁμιλῶμεν περὶ τῶν ἴδιων τεχνῶν, περὶ τῶν δποίων δὲ πρὸ διλίγου (εἴπομεν) ἡ ἀριθμητικὴ καὶ δὲ ἀριθμητικὸς ἀνθρωπος δὲν διδάσκει ήμᾶς ὅσα εἶναι σχετικὰ τοῦ ἀριθμοῦ;

Γοργέας. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ πείθει;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Εἶναι λοιπὸν κατασκευάστρια πειθοῦς καὶ ἡ ἀριθμητική;

Γοργέας. Φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐάν τις ἐρωτᾷ ἡμᾶς, ποίας πειθοῦς καὶ ὃς πρὸς τί (εἶναι κατασκευάστρια), θὰ ἀποκριθῶμεν ὡσεὶ εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι παραγωγὸς τῆς πειθοῦς τῆς διδυσκούστης (ἴκανῆς νὰ διδάσκῃ) ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄριτον καὶ περιττόν, πόσον εἶναι· καὶ διὰ τὰς ἄλλας τέχνας ὥλας ἀνεξαιρέτως, τὰς δροὶς τόρα δὰ ἐλέγομεν, θὰ δυνάμεθα ν' ἀποδεῖξωμεν ὅτι εἶναι παρασκευάστρια πειθοῦς καὶ ποίας πειθοῦς καὶ ὃς πρὸς τί ζήτημα ἦ ὅχι;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Δὲν εἶναι λοιπὸν μόνη ἡ ὁητορικὴ παρασκευάστρια πειθοῦς.

Γοργέας. Ἀληθῆ λέγεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ἡ ἐν δικαστηρίοις; καὶ ὅχλοις ὁητορικὴ παρέχει πίστιν μόνον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πειθὼ ώς πρὸς τὰ δίκαια καὶ ἀδίκα].

Σωκράτης. Ἐπειδὴ λοιπὸν οὐχὶ μόνη κατασκευάζει τοῦτο τὸ ἔργον (τὴν πειθώ), ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, δικαίως, καθὼς ἀκριβῶς ὃς πρὸς τὸν ζωγράφον ἡρωτήσαμεν, θὰ ἡρωτῶμεν πάλιν κατόπιν τούτου τὸν λέγοντα, ποίας δὰ πειθοῦς καὶ τῆς ὃς πρὸς ποίον πρᾶγμα πειθοῦς τέχνη εἶναι ἡ ὁητορικὴ; ἢ δέν σοι φαίνεται ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ ἐπανερωτήσωμεν;

Γοργέας. Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται ὅτι εἶναι δίκαιον.

Σωκράτης. Ἀποκρίθητι λοιπόν, δὲ Γοργία, ἐπειδὴ βεβαίως καὶ εἰς σὲ φαίνεται ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα.

Γοργέας. Ἐκείνης λοιπὸν τῆς πειθοῦς λέγω (ὅτι εἶναι παραγωγὸς ἡ ὁητορική), δὲ Σώκρατεις, τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις

καὶ τῆς ἐνώπιον τῶν ἄλλων ὅχλων, καθὼς ἀκριβῶς καὶ πεὸ δόλιγον ἔλεγον, καὶ ἐν σχέσει πρὸς ἑκεῖνα, τὰ δοῦλα εἶναι δίκαια καὶ ἀδίκα.

Σωκράτης. Καὶ ἐγὼ κάπως ὑπώπτευον ὅτι σὺ τούτην λέγεις τὴν πειθώ τὴν σχετικὴν πρὸς ταῦτα, ὁ Γοργία· ἀλλὰ (σὲ ἐρωτῶ), διὰ νὰ μὴ παραξενεύῃσαι, ἐὰν δόλιγον ὕστερον σὲ ἐπανερωτήσω κάτι τοιοῦτον, τὸ δοῦλον φαίνεται μὲν ὅτι εἶναι φανερόν, ἐγὼ δὲ τὸ ἐπανερωτῶ· διότι, ἑκεῖνο τὸ δοῦλον δὰ λέγω, ἐρωτῶ κάριν τοῦ νὰ λαμβάνῃ πέρας κατὰ σειρὰν ἡ συζήτησις, οὐχὶ ἔνεκα σοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ συνηθίζωμεν παρανοοῦντες νὰ προλαμβάνωμεν τοὺς λόγους ὃ εἰς τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ διὰ νὰ φέρους εἰς πέρας σὺ τὰ ἴδια σου κατὰ τὴν κυρίαν σου ἴδεαν δύως καὶ ἀν θέλῃς.

Γοργέας. Καὶ δορθῶς δὰ εἰς ἐμὲ φαίνεσαι ὅτι πράττεις, ὁ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν καὶ τὸ ἔξης ἂς ἔξετάσωμεν. Ὁνομάζεις πρᾶγμά τι ἐπιστήμην;

Γοργέας. Ὄνομάζω.

Σωκράτης. Τί δέ; ὄνομάζεις πρᾶγμά τι πίστιν;

Γοργέας. Ὄνομάζω ἐγὼ τοῦλάχιστον (πρᾶγμά τι πίστιν).

Σωκράτης. Ποῖον ἐκ τῶν δύο λοιπὸν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα φαίνεται εἰς σὲ ὅτι εἶναι τὸ νὰ ἔχῃ τις μάθει καὶ τὸ νὰ ἔχῃ πιστεύσει. δηλ. καὶ μάθησις καὶ πίστις, ἢ ἄλλο τι;

Γοργέας. Νομίζω ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὁ Σώκρατες, ὅτι εἶναι ἄλλο.

Σωκράτης. Καλῶς βεβαίως νομίζεις, θὰ τό γνωρίσης δὲ ἐκ τοῦ ἔξης· ἐὰν δηλ. ἥθελέ σε ἐρωτήσει· ἀρά γε ὑπάρχει, ὁ Γοργία, πίστις τις ψευδῆς καὶ πίστις ἀληθῆς; θὰ τὸ παρεδέχετο, καθὼς ἐγὼ νομίζω.

Γοργέας. Ναί!

Σωκράτης. Τί δέ; ἐπιστήμη ὑπάρχει ψευδῆς καὶ ἀληθῆς;

Γοργέας. Οὐδόλως.

Σωκράτης. Διότι εἶναι φανερὸν ἐξ ἄλλου ὅτι δὲν εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα πίστις καὶ ἐπιστήμη.

Γοργέας. Ἀληθῆ λέγεις.

Σωκράτης. Άλλ' ὅμως καὶ ὅσοι ἔχουσι μάθει βεβαίως (οἵ ἐπιστήμονες) εἶναι πεπεισμένοι (=ἔχουσι διδαχὴν διὰ τῆς πειθοῦς) καὶ ὅσα ἔχουσι πιστεύσει.

Γοργέας. Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα.

Σωκράτης. Θέλεις λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν δύο εἰδη πειθοῦς, τὸ μὲν ἐν ὅτι παρέχει πίστιν χωρὶς ἐπιστήμην, τὸ δὲ ἄλλο ὅτι παρέχει ἐπιστήμην;

Γοργέας. Πολὺ βεβαίως θέλω

Σωκράτης. Ποίαν λοιπὸν πειθό ἐκ τῶν δύο ή δητορικὴν παρέχει ἐνώπιον καὶ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἄλλων ὅχλων καὶ ὡς πρὸς τὰ δίκαια καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄδικα; τὴν πειθό, ἐκ τῆς δοπίας γίνεται τὸ νὰ πιστεύῃ τις χωρὶς ἐπιστήμην ἢ τὴν πειθό, ἐκ τῆς δοπίας προέρχεται ή ἐπιστήμη;

Γοργέας. Φανερὸν βεβαίως εἶναι, ὡς Σώκρατες, ὅτι παρέχειν τὴν πειθό, ἐκ τῆς δοπίας προέρχεται τὸ νὰ πιστεύῃ τις (ἢ πίστις).

Σωκράτης. Ή δητορικὴ λοιπόν, ὡς φαίνεται, εἶναι παραγωγὸς πειθοῦς ἵκανῆς νὰ παρασκευάζῃ τὸ πιστεύειν, ἀλλ' οὐχὶ πειθοῦς ἵκανῆς νὰ διδάσκῃ τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸ ἄδικον,

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν διάτοι δὲν εἶναι ἵκανὸς νὰ διδάσκῃ καὶ τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ἄλλους ὅχλους ὡς πρὸς τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, ἀλλὰ μόνον ἵκανὸς νὰ παρέχῃ πίστιν. Διότι δὲν θὰ ἥδυνατο βεβαίως (διάτοι) τόσον πολὺν ὅχλον ἐντὸς διλίγονος κορόνου νὰ διδάξῃ τόσον μεγάλα πράγματα.

Γοργέας. Ναί.

ΚΑΦΛΑΙΟΝ Ζ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Διὰ τὰ τεχνικὰ ζητήματα ἔητορεύουσιν εἰδικοῖ, ἀλλὰ καὶ τὰ Γοργίαν αἱ μεγάλαι κατασκευαὶ τεινών ἡλπ. ὀφείλονται εἰς τοὺς ἥτορας].

Σωκράτης. Ἐλλὰ λοιπὸν, ἂς ἴδωμεν τὶ ἄρα γε καὶ συζη-

τοῦμεν περὶ τῆς ὁητοφικῆς διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐδὲ ὁ ἕδιος ἀκόμη δύναμαι νὰ κατανοήσω τὸ λέγω. "Οταν ὑπάρχῃ εἰς τὴν πόλιν συγκέντρωσις περὶ ἐκλογῆς ἵστρων ἢ περὶ ἐκλογῆς ναυπηγῶν ἢ περὶ ἐκλογῆς ἄλλης τινὸς τοξεώς τεχνιτῶν, ἄλλο τι γίνεται ἢ τότε δὲν θὰ συμβούλευῃ δὲν κανὸς νὰ ὅητοφεύῃ; διότι εἶναι φανερὸν ὅτι εἰς ἑκάστην ἐκλογὴν δὲ τεχνικώτατος πρέπει νὰ ἐκλέγηται· οὐδὲ (συμβουλεύει δὲ ὁ ὁητοφικὸς) ὅταν εἶναι συγκέντρωσις περὶ οἰκοδομήσεως τειχῶν ἢ περὶ κατασκευῆς νεωρίων, ἄλλα συμβουλεύουσιν οἱ ἀρχιτέκτονες· οὐδὲ πάλιν (διμιλοῦσιν οἱ ὁητοφεοις) ὅταν πρόκηται συμβουλὴ περὶ ἐκλογῆς στρατηγῶν ἢ περὶ παρατάξεώς τινος στρατοῦ ἐναντίον ἐχθρῶν ἢ περὶ καταλήψεως στρατηγικῶν θέσεων, ἄλλο οὖν περὶ τὰ στρατηγικὰ ἴκανον τότε θὰ συμβουλεύσωσιν, οὐχὶ δὲ οἱ ὁητοφικοί· ἢ πῶς ἐννοεῖς, δὲ Γοργία, τὰ τοιαῦτα; διότι ἐπειδὴ καὶ σὺ δὲ ἕδιος λέγεις ὅτι εἶσαι ὁητωρ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἄλλους κάμνεις ἴκανονς νὰ ὅητοφεύωσι, καλὸν εἶναι παρὰ σοῦ νὰ μανθάνωμεν τὰ ζητήματα τῆς ἕδικῆς σου τέχνης. Καὶ διὸ ἐμὲ νόμισον ὅτι καὶ διὰ τὸ ἕδικόν σου συμφέρον φροντίζω. Διότι ἵσως καὶ τυγχάνει κάποιος ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου εὐδαιμονέων θέλων νὰ γίνη μαθητής σου. Διότι ἐγὼ αἰσθάνομαι μερικοὺς καὶ σχεδὸν πολλούς, οἵ διοῖσι ἵσως θὰ ἐντρέποντο νά σε ἐρωτήσωσιν· νπ' ἐμοῦ λοιπὸν ἐρωτώμενος ἐκ νέου νόμισον ὅτι καὶ νπ' ἐκείνων πάλιν ἐρωτᾶσαι τὸ θὰ εἶναι διὸ ἡμᾶς (=τὶ θὰ μάθωμεν), δὲ Γοργία, ἐὰν γινώμεθα μαθηταί σου; περὶ ποίων πραγμάτων θὰ εἴμεθα ἴκανοί νὰ συμβουλεύωμεν εἰς τὴν πόλιν; ποῖον ἐκ τῶν δύο, περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου μόνον ἢ καὶ περὶ ὅσων τόρα δὰ Σωκράτης ἔλεγε; προσπάθει λοιπὸν νῦν ἀποκρίνησαι.

Γοργέας. Ἀλλ, ἐγὼ θὰ προσπαθήσω, δὲ Σώκρατες, νὰ φανερώσω εἰς σὲ σαφῶς ὀλόκληρον τὴν δύναμιν τῆς ὁητοφικῆς διότι σὺ δὲ ἕδιος καλῶς ἔκαμες εἰσῆγησιν τοῦ πράγματος. Γνωρίζεις δηλ., ἀναμφιβόλως διὰ τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ τείχη τὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν λιμένων ἔχοντι γίνει ἐκ τῆς (ὁητοφικῆς) συμβουλῆς τοῦ Θεμιστοκλέους, ἄλλα δὲ ἐκ τῆς συμβουλῆς τοῦ Περικλέους, ἄλλο οὐχὶ ἐκ τῆς συμβουλῆς τῶν τεχνιτῶν.

Σωκράτης. Λέγονται ταῦτα, δὲ Γοργία, περὶ τοῦ Θεμι-

στοκλέους τὸν Περικλέα δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἔδιος ἥκουνον, ὅτε συνέβουλεν ἡμᾶς διὰ τὸ διάμεσον τεῖχος.

Τοργέας. Καὶ ὅταν βεβαίως πρόκηται ἐκλογὴ δι᾽ ὅσα σύτόρα δὰ ἔλεγες, ὃ Σώκρατες, βλέπεις ὅτι οἱ ὁγήτορες εἰναι ἐκεῖνοι, οἱ διοῖοι συμβοιλεύονται καὶ νικῶσι μὲ τὰς γνώμας των ἐν σχέσει πρὸς αὐτά.

Σωκράτης. Ταῦτα (βλέπων) καὶ θαυμάζων, ὃ Γοργία, πρὸ πολλοῦ ἐρωτῶ, ποίᾳ ἀρά γε εἶναι ἡ δύναμις τῆς ὁγητορικῆς. Διότι εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον ἔξετάζοντα αὐτὴν τοιουτορόπως καταφαίνεται ὑπεράνθρωπος περίπου κατὰ τὸ μέγεθος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἡ ὁγητορικὴ κατὰ Γοργίαν. ὡς καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, εἶναι εὐεργετικαί, ἄλλῃ ἔαν τοι διδαχθέντες μεταχειρίζονται αὐτὰς κακῶς, δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ μισῶνται οἱ διδάξαντες.]

Τοργέας. (Περισσότερον θὰ κατεφαίνετο τοιαύτη εἰς σὲ) ἔαν δὰ ἥθελες γνωρίζει κατὰ πάντα, δτι, συντόμως εἰπεῖν, ὅλας μαζὶ τὰς δυνάμεις (τῶν τεχνῶν) συγκεντρώσασα τὰς ἔχει ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν της· μεγάλην δὲ ἀπόδειξιν (τούτου) θὰ σοὶ εἴπω· πολλάκις δηλὶ πλέον ἐγὼ τοῦλάχιστον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου (Ἡροδίκου) καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἱατρῶν ἵσελθὼν πλησίον τινὸς ἐκ τῶν ἀσθενούντων, δστις δὲν ἥθελεν ἢ νὰ πίῃ φάρμακον ἢ νὰ παραχωρήσῃ τὸν ἔαυτόν του εἰς τὸν ἱατρὸν νὰ τὸν ἐγχειρίζῃ ἢ νὰ τὸν καυστηριάσῃ, ἐν ὦ δὲν ἥδυνατο δὲν ἱατρὸς νὰ τὸν πείσῃ, ἐγὼ τὸν ἔπεισα οὐχὶ δι᾽ ἄλλης τέχνης παρὰ διὰ τῆς ὁγητορικῆς. Δισχυρόζομαι δὲ δτι καὶ εἰς πόλιν, ὅπου θέλεις, μεταβάντες ὁγητορικὸς ἀνὴρ καὶ ἱατρός. ἔαν θὰ ἥτο ἀνάγκη διὰ τοῦ λόγου νὰ ἀνταγωνίζωνται οὗτοι ἐν συνέλευσει τοῦ δήμου ἢ ἐν ἄλλῃ τινὶ συγκεντρώσει περὶ τοῦ ποιοῦ ἐκ τῶν δύο πρέπει νὰ ἐκλεχθῇ ἱατρός, οὐδαμοῦ ἥθελε φανῆ (=ἥθελε κατανικηθῆ) δὲν ἱατρός, ἀλλ᾽ ἥθελεν ἐκλεχθῆ, δὲν δυνάμενος νὰ ὁγητορεύσῃ, ἐὰν θὰ ἥθελε τοῦτο. Καὶ ἔαν πρὸς ἄλλον βεβαίως τεχνίτην δποιονδήποτε ἥθελεν ἀνταγω-

νίζεσθαι (ό δήτωρ), περισσότερον θὰ ἔπειθε νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἔναυτόν του δητορικὸς παρὰ δποιοσδήποτε ἄλλος· διότι δὲν ὑπάρχει πρᾶγμά τι, περὶ τοῦ ὅποιον δὲν ἥθελεν διμιλήσει πειστικώτερον δητορικὸς ἐνώπιον πλήθους ἀκροατῶν παρὰ δποιοσδήποτε ἄλλος ἐκ τῶν τεχνιτῶν. Ἡ μὲν λοιπὸν δύναμις τῆς (δητορικῆς) τέχνης εἶναι τόσον μεγάλη καὶ τοιαύτης ἀξίας πρέπει δύως, δὲ Σώκρατες, τὴν δητορικὴν νὰ μεταχειριζόμεθα καθώς ἀκριβῶς καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους τῶν τεχνιτῶν ἀνταγωνισμούς. Διότι καὶ κάθε ἄλλον ἀνταγωνισμὸν δὲν πρέπει νὰ μεταχειριζόμεθα πρέπει πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἔνεκα τούτου, διότι δηλ., ἐμαδε κανεὶς καὶ νὰ πυγμαχῇ καὶ ν^ο ἀγωνίζηται εἰς παγκράτιον (=μικτὸν ἀγώνισμα πάλης καὶ πυγμῆς δμοῦ) καὶ νὰ δπλομαχῇ (=τὴν δπλομαχητικήν), ὥστε νὰ εἶναι ἀνώτερος καὶ φίλων καὶ ἐχθρῶν δὲν πρέπει ἔνεκα τούτου (=διότι ἔμαδε τὰ ἄνω) νὰ κτυπῇ κανεὶς τοὺς φίλους οὐδὲ καὶ νὰ τοὺς κεντῇ (=τοὺς τρυπᾷ) καὶ νὰ τοὺς φονεύῃ. Οὐδὲ πρέπει βεβσίως μὰ τὸν Δία, ἐάν τις συχνάσας τακτικῶς εἰς παλαιστραν, ὥν δωματέος κατὰ τὸ σῶμα (πρὸς ἀμυναν) καὶ ἀφοῦ γίνη ἴκανὸς πυγμάχος (πρὸς ἐπίθεσιν), κατόπιν αὐτῶν κτυπῇ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του ἢ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν οἰκειακῶν ἢ τῶν φίλων του, δὲν πρέπει ἔνεκα τούτου (=διότι ἔμαδε τὰ ἄνω) καὶ νὰ μισῶμεν καὶ νὰ ἐκδιώκωμεν ἐκ τῶν πόλεων τοὺς γυμναστὰς καὶ τοὺς διδάσκοντας τὴν δπλομαχητικὴν (=τὸ μάχεσθαι μὲ δπλο). Διότι ἐκεῖνοι μὲν(οἱ διδάσκαλοι τῶν ἄνω) ἐδίδαξαν αὐτὰ μὲ τὸν δρόν νὰ μεταχειριζόμεθα αὐτὰ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν ἀδικούντων, δταν ἀποκρούωμεν ἀμυνόμενοι κακόν τι, χωρὶς νὰ κάμνωμεν πλαγίως ἀρχὴν ἀδικίας· οἱ δὲ ἀνθρωποι ἀντιστρέψαντες μεταχειρίζονται τὴν σωματικὴν δύναμιν καὶ τὴν τέχνην (τῆς πυγμαχίας καὶ δπλομαχητικῆς) οὐχὶ δρθῶς· Δὲν εἶναι λοιπὸν οἱ διδάσκαλοι πρόξενοι μόχθων οὐδὲν ἡ τέχνη εἶναι οὔτε αἴτια οὔτε πρόξενος μόχθων ἔνεκα τούτου (διότι τὴν ἐδίδαξαν), ἀλλ^ο οἱ μὴ μεταχειριζόμενοι αὐτὴν δρθῶς, νομίζω. Ἡ ίδια λοιπὸν σχέσις ὑπάρχει καὶ ὡς πρὸς τὴν δητορικήν. Διότι ἔχει μὲν τὴν δύναμιν ἐν σχέσει πρὸς ὅλους μαζὶ (τοὺς τεχνίτας

ὅ δῆτωρ καὶ περὶ παντὸς ζητήματος νὰ ὀμιλῇ, ὥστε δι᾽ ὅ, τι ζῆται καὶ ἐν θέλῃ νὰ εἰναι μὲ συντομίαν πειστικότερος εἰς τὰ ἀνθρώπινα πλήθη· ἀλλ᾽ οὐδόλως περισσότερον ἔνεκu τούτου πρέπει οὔτε ἀπὸ τοὺς λατροὺς ν' ἀφαιρῇ τὴν φήμην—διότι θὰ ἥδυνατο νὰ κατορθώσῃ τοῦτο — οὔτε ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπιστήμονας (=τεχνίτας), ἀλλὰ δικαίως νὰ μεταχειρίζηται τὴν δητορικήν, καθὼς καὶ τὴν ἀγωνιστικὴν τέχνην. Ἐὰν δὲ μεταχειρίζεται τὴν δητορικός, ἔπειτα διὰ ταύτης τῆς δυνάμεως καὶ τῆς τέχνης ἀδικῇ, δὲν πρέπει (διὰ τοῦτο) καὶ νὰ μισῶμεν καὶ νὰ ἐκδιώκωμεν ἐκ τῶν πόλεων τὸν διδάξαντα αὐτήν. Διότι ἔκεινος μὲν ἐδίδυε (τὴν δητορικήν) πρὸς δικαίαν χοησιμοποίησιν αὐτῆς, ὁ δὲ διδαχθεὶς ἀντιθέτως (=ἀδίκως) μεταχειρίζεται αὐτήν Δίκαιον λοιπὸν εἶναι νὰ μισῶμεν καὶ νὰ ἐκδιώκωμεν ἐκ τῶν πόλεων καὶ νὰ φονεύωμεν τὸν μὴ μεταχειρίζόμενον δρυθῶς τὴν δητορικήν, ἀλλ᾽ οὐχὶ τὸν διδάξαντα αὐτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Συζητήσεως γινομένης περὶ ἑλεγχόντων καὶ ἑλεγχομένων ὁ Γοργίας φοβεῖται μὴ οἱ ἄλλοι κουρασθῶσιν ἐξ αὐτῆς].

Σωκράτης. Νομίζω, ὃ τι καὶ σὺ ἔχεις πειραν πολλῶν συζητήσεων διαλογικῶν κοὶ ἔχεις παρατηρήσει εἰς αὐτὰς τὸ ἔξης, ὃ τι δηλ. δὲν δύνανται (οἱ διαλογικῶν συζητοῦντες), περὶ ὅσων καὶ ἐν ἐπιχειρήσισι νὰ συζητῶσι διαλογικῶς, ἀφοῦ διευκρινίσωσι τὸ ζητήμα μεταξύ των καὶ ἀφοῦ μάθωσι καὶ διδαχθῶσι, τοιουτούρπως νὰ διαλύσωσι τὰς σύνομιλίας των, ἀλλ᾽ οὐκέτι δὲν εἴπῃ σαφῶς ὅ εἰς διὰ τὸν ἄλλον ὃ τι λέγει δρυθῶς, οὐδὲν δὲν εἴπῃ διαφῶς ὅ εἰς διὰ τὸν ἄλλον ὃ τι λέγει δρυθῶς, οὐδὲν δὲν εἴπῃ διαφῶς ὅ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου) καὶ νομίζουσιν ὃ τι ἀπὸ φθόνον πρὸς τὸν ἔαυτόν του ὀμιλεῖ ὁ ἄλλος, φιλονικοῦντες, ἀλλ᾽ οὐχὶ συζητοῦντες ἐν τῇ διαλεκτικῇ των συζητήσει ἔκεινο, διὰ τὸ δροῖον πρόκειται καὶ μερικοὶ βεβαίως ἐπὶ τέλους ἀσχημότατα ἀπομακρύνονται μεταξύ των, δηλ. καὶ ἀφοῦ ὑβρισθῶσι

καὶ ἀφοῦ εἴπωσι καὶ ἀκούσωσι λεχθέντα περὶ τοῦ ἑαυτοῦ τῶν τοιαῦτα, ὅστε καὶ οἱ παρόντες νὰ αἰσθάνωνται λύπην διὰ τοὺς ἑαυτούς τῶν, διότι ἐνόμισαν ἄξιον νὰ γίνωσιν ἀκροαταὶ τοιούτων ἀνθρώπων. Πρὸς ποῖον σκοπὸν λοιπὸν λέγω ταῦτα; διότι τόρα φαίνεσαι εἰς ἐμὲ σὺ ὅτι λέγεις οὐχὶ ἀκόλουθα (=συνεπῆ) οὐδὲ σύμφωνα μὲ ὅσα κατὰ πρῶτον ἔλεγες περὶ τῆς δητορικῆς. Φοβοῦμαι λοιπὸν νὰ σὲ ἐξελέγχω διαρκῶς, μήπως νομίσῃς ὅτι ἐγὼ φιλονικῶ οὐχὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρᾶγμα, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ γίνῃ καταφανές, ἀλλὰ πρὸς σέ. Ἐγὼ λοιπόν, ἐὰν μὲν καὶ σὺ εἰσαι ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῶν διοίων εἶμαι καὶ ἐγώ, εὐχαρίστως θὰ σὲ ἡρώτων διαρκῶς· εἰ δὲ μή, θὰ ἀφίνον τὴν συζήτησιν. Ἐγὼ δὲ ἐκ ποίων εἶμαι; εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἱ διοῖοι εὐχαρίστως μὲν θὰ ἐξηλέγχοντο, ἐὰν τυχὸν δὲν λέγω τι ἀληθές, εὐχαρίστως δὲ θὰ ἐξήλεγχον, ἐὰν κανεὶς ἥθελε λέγει τι μὴ ἀληθές, εὐχαριστοτέροιν διμος ἥθελον ἐξελεγχθῆ παρὰ ἥθελον ἐξελέγξει· διότι μεγαλύτερον ἀγαθὸν αὐτὸν νομίζω, ὅσον βεβαίως μεγαλύτερον ἀγαθὸν εἶναι τὸ ν' ἀπαλλαγῆ τις δὲ ἰδιος τοῦ μεγίστου κακοῦ (τῆς ἀμαθείας) παρὰ ν' ἀπαλλάξῃ ἄλλον αὐτοῦ. Διότι νομίζω ὅτι οὐδὲν κακὸν εἶναι τόσον μέγα εἰς τὸν ἀνθρώπον, δοσον εἶναι ή ἐσφαλμένη ἴδεα περὶ δσων τόρα τυγχάνει νὰ εἶναι εἰς ήμας ή συζήτησις. Ἐὰν μὲν λοιπὸν καὶ σὺ λέγῃς ὅτι εἰσαι τοιοῦτος, ἃς συζητῶμεν· ἐὰν δὲ φαίνηται εἰς σὲ ὅτι πρέπει καὶ ν' ἀφίνωμεν τὴν συζήτησιν, ἃς τὴν ἀφίνωμεν πλέον νὰ χαίρῃ καὶ ἃς διαλύσωμεν τὴν διαλογικὴν συζήτησιν.

Τιοργέας. Ἀλλὰ δισχυρόζομαι μὲν ἐγὼ τούλαχιστον, δὲ Σώκρατες, ὅτι καὶ ἐγὼ αὐτὸς εἶμαι τοιοῦτος, διοῖον σὺ προτρέπεις νὰ εἶμαι· ἵσως διμος ἐπρεπε νὰ ἔχωμεν ὑπὸ ὅψει καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν παρόντων. Διότι πρὸ πολλοῦ βεβαίως, πρὸν καὶ σεῖς νὰ ἔλθητε, ἐγὼ εἰς τοὺς παρόντας πολλὰς ἐπιδείξεις ἔκαμον καὶ τόρα ἵσως μακρὰν θὰ τεντώνωμεν τὴν συζήτησιν, ἐὰν συζητῶμεν διαλογικῶς. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξετάζωμεν καὶ τὸ συμφέρον τούτων, μήπως κρατοῦμεν μερικοὺς ἐξ αὐτῶν θέλοντας νὰ πράτωσι καὶ ἄλλο τι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Συναινούντων καὶ τῶν ἄλλων πρὸς συνέχισιν ἐρωτᾶται ὁ Γοργίας ἀν ὁ ἀρτωρ καίπερ ἀγνοῶν τέχνην εἶναι πειστικώτερος δι' αὐτῆν, ἀλλ' ἔνώπιον τῶν ἀγνοοῦντων αὐτὴν].

Χαροφῶν. Τὸν μὲν θόρυβον τούτων τῶν ἀνδρῶν, ὃ Γοργία καὶ Σώκρατες, οἱ ἄνδρι οἵτε ἀκούντε, ὅτι θέλουσι νῦν ἀκούσιν, ἔὰν λέγητε κάτι· καὶ εἰς ἐμὲ ὅμως τὸν ἄνδρα εἴθε γὰρ μὴ παρουσιασθῆτοι αὐτῇ ἀσχολίᾳ, ὡστε, ἐνῷ τοιαῦται συζητήσεις καὶ μὲ τοιοῦτον τρόπον συζητοῦνται, νὰ συμβῇ νὰ πράττω ἄλλο τι προτιμότερον (= ὁ φελιμώτερον).

Χαλλικλῆς. Μὰ τοὺς θεούς, ὃ Χαροφῶν, καὶ ἐγὼ διὰ τοῦτο βεβαιότατα, ἀν καὶ παρευρέθην πλέον εἰς πολλὰς συζητήσεις, δὲν γνωρίζω ἔὰν ποτε μέχρι τοῦτο ηὔχαριστήθην τόσον, καθὼς βεβαίως τόρα δά· ὡστε ἐμὲ τούλαχιστον, καὶ ἀν ὅλοκληρον τὴν ἡμέραν θέλητε νὰ συζητῆτε διαλογικῶς, θὰ εὐχαριστῆτε (= εἰς ἐμὲ θὰ κάμνητε χάριν).

Σωκράτης. Ἀλλ' ὅμως, ὃ Καλλίκλεις, ή ἄντική μου τοῦτο λάχιστον διάθεσις οὐδόλως ἐμποδίζει τὴν συζητήσιν, ἐνῷ περιπτώσει βεβαίως θέλει διὰ Γοργίας

Γοργίας. Ἄξιον ἐντροπῆς βεβαίως μένει ὡς ὑπόλοιπον, ὃ Σώκρατες, νὰ μὴ θέλω δὰ ἐγώ, καὶ μάλιστα ἀφοῦ διὰ τοῦτο ηὔχεμέθην νά με ἐρωτᾷς διὰ τοῦτο τις. Ἀλλ' ἐνῷ περιπτώσει φαίνεται καλὸν εἰς αὐτοὺς ἐδῶ, καὶ συζήτετε διαλογικῶς καὶ ἐρώτα διὰ τοῦτο τις.

Σωκράτης. Ακούει λοιπόν, ὃ Γοργία, δσα πορεῖσενεύομαι εἰς τὰ ὑπὸ σου λεγόμενα· διότι ἵστως δά, ἐνῷ σὺ δορθῶς λέγεις, ἐγὼ οὐχὶ δορθῶς τὰ νομίζω. Δισχυρόζεσαι διὰ εἶσαι ἵκανὸς νὰ κάμνῃς δητορικόν, ἔὰν κανεὶς θέλῃ νὰ μανθάνῃ παρὰ σοῦ;

Γοργίας. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν (λέγεις διὰ δύνασαι νὰ τὸν κάμης δητορικὸν) περὶ ὅλων τῶν ζητημάτων, ὡστε ἐνώπιον τοῦ ὄχλου νὰ εἶναι πειστικός, οὐχὶ διδάσκων, ἀλλὰ πείθων;

Πλάτωνος Γεργίας

3

Γοργέας. Πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Ἐλεγες βεβαίως τόρα δὰ ὅτι καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ὑγείας ὁ ὅγητωρ θὰ εἶναι πειστικώτερος ἀπὸ τὸν ίατρόν.

Γοργέας. Καὶ βεβαίως τὸ ἔλεγον τοῦλάχιστον ἐνώπιον ὅχλου.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἡ φράσις σου αὕτη «ἐνώπιον ὅχλου» ἵσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἐνώπιον τῶν μὴ γνωρίζοντων (τῶν ἀμαθῶν); διότι βεβαιότατα δὲν θὰ εἶναι πειστικώτερος (οὐδὲν ὅγητωρ) τοῦ ίατροῦ ἐνώπιον τῶν γνωρίζοντων (τῶν οὐχὶ ἀμσθῶν).

Γοργέας. Ἀληθῆ λέγεις.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν βεβαίως θὰ εἶναι πειστικώτερος τοῦ ίατροῦ, γίνεται πειστικώτερος τοῦ γνωρίζοντος (=νικᾶ τὸν ίατρόν, οὐδὲν διποιος εἶναι εἰδήμων τοῦ ὑγιεινοῦ);

Γοργέας. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. (Γίνεται πειστικώτερος) ἀν καὶ δὲν εἶναι ίατρός· ἀληθῶς οὔτως ἔχει;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Ο δὲ μὴ ίατρὸς εἶναι ἀναυφιβόλως ἀνεπιστήμων (=μὴ γνώστης) τῶν ὅσων οὐδὲν ίατρὸς εἶναι γνώστης.

Γοργέας. Εἶναι φανερὸν ὅτι οὔτως ἔχει τὸ πρᾶγμα.

Σωκράτης. Ο μὴ γνωρίζων λοιπὸν (οὐδὲν ὅγητωρ) θὰ εἶναι πειστικώτερος ἀπὸ τὸν γνωρίζοντα (τὸν ίατρὸν) ἐνώπιον τῶν μὴ γνωρίζοντων, ὅταν οὐδὲν διηγήσει πειστικώτερος τοῦ ίατροῦ. Τοῦτο συμβαίνει η ἄλλο τι:

Γοργέας. Τοῦτο συμβαίνει ἐν ταύτῃ τοῦλάχιστον τῇ περιπτώσει.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ὡς πρὸς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἄλλας τέχνας κατὰ τὴν αὐτὴν σχέσιν εἴρισκεται ο ὅγητωρ καὶ η ὁγητορική τὰ ἴδια μὲν τὰ πράγματα (=τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων) οὐδόλως εἶναι ἀνάγκη αὐτὴ (η ὁγητορικὴ) νὰ γνωρίζῃ πῶς ἔχουσι (=ποία εἶναι η οὐσία των), ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ εὑρει κάποιαν μηχανὴν πειθοῦς, ὥστε εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας νὰ φαίνεται ὅτι γνωρίζει περισσότερον ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Γίνεται συζήτησις ἀν δύναται καὶ ἀν πρέπει ὁ ὅγητωρ νὰ γνωρίζῃ τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα. ὅστε νῦν τὰ διδάξῃ καὶ εἰς τὸν τυχὸν ἄγνοοντα αὐτὰ μαθητὴν του].

Ποργίας. Λοιπὸν εἶναι πολλὴ ἐπιδεξιότης, δὲ Σώκρατες, ἐνῷ (δὲ ὅγητωρ) δὲν ἔμαθε τὰς ἄλλας τέχνας, ἀλλὰ μίαν μόνον αὐτὴν (τὴν ὁγητορικήν), μηδόλως νὰ εἶναι κατώτερος τῶν εἰδημάνων τεχνιτῶν;

Σωκράτης. Ἐὰν μὲν εἶναι κατώτερος ἢ ἐὰν δὲν εἶναι κατώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲ ὅγητωρ διὰ τὸ ὅτι τοιουτοτρόπως ἔχει (=εἶναι τοιοῦτος, μίαν ταύτην τέχνην ἔμαθεν), εὐθὺς θὰ τὸ ἔξετάσωμεν, ἐὰν κατά τι εἰς ἡμᾶς εἶναι σχετικὸν (=ἔχῃ τὸν λόγον του). τόρα ὅμως τὸ ἔξης πρότερον ἀς ἔξετάζωμεν, ἀλλά γε τυγχάνει δὲ ὁ ὁγητορικὸς νὰ εὑρίσκηται εἰς τοιαύτην κατάστασιν ὡς πρὸς τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀσκημόν καὶ τὸ ὠραῖον καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ὅπως εὑρίσκεται ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν καὶ τὰ ἄλλα, τῶν ὅποιων ἔργον εἶναι αἱ ἄλλαι τέχναι, δηλ. αὐτὰ μὲν νὰ μὴ γνωρίζῃ, δηλ. τί εἶναι ἀγαθὸν ἢ τί κακὸν ἢ τί ὠραῖον ἢ τί ἀσκημόν ἢ τί δίκαιον, ἢ τί ἄδικον, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ μηχανευθῆ (=νὰ ἔχῃ μάθη μηχανήν τινα) περὶ αὐτῶν, ὅστε νὰ φαίνηται ἐνώπιον μὴ γνωρίζοντων ὅτι γνωρίζει περισσότερον τοῦ γνωρίζοντος, ἐνῷ δὲν γνωρίζει; ἢ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ γνωρίζῃ (τὸ δίκαιον καὶ ἄδικον κλπ.) δὲ μαθητὴς καὶ πρέπει προγνωρίζων αὐτὰ νὰ μεταβῇ πρὸς ἔκεινον, δὲ ὅποιος μέλλει νὰ μάθῃ τὴν ὁγητορικήν; εἰ δὲ μὴ (=ἐὰν δὲν τὰ γνωρίζῃ), σὺ δὲ διδάσκαλος τῆς ὁγητορικῆς ἐκ τούτων μὲν (τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου κλπ.) οὐδὲν θὰ διδάξῃς εἰς τὸν ἔρχομενον (πρὸς σὲ νὰ μάθῃ)—διότι δὲν εἶναι ἰδικόν σου ἔργον τοῦτο—ἀλλὰ θὰ τὸν κάμης ἐνώπιον τῶν πολλῶν νὰ φαίνηται αὐτὸς ὅτι γνωρίζει τὰ τοιαῦτα, ἐνῷ δὲν τὰ γνωρίζει, καὶ νὰ φαίνηται ὅτι εἶναι ἀγαθός, ἐνῷ δὲν εἶναι; ἢ καθ' ὀλοκληρούν δὲν θὰ εἶσαι ἵκανος νὰ διδάξῃς αὐτὸν τὴν

δητορικήν, ἐὰν δὲν προγνωρίζῃ περὶ τούτων τὴν ἀλήθειαν; Η πᾶς εὐρίσκονται τὰ τοιαῦτα ὡς Γοργία; καὶ ἐν δνόματι τοῦ Διός, καθὼς ἀκοιβῶς πρὸ διλύγου εἶπες, ἀποκαλύψας (=ἀναπτύξας) εἰπὲ ποία ἄρα γε εἶναι ή δύναμις τῆς ὁντορικῆς;

Γοργέας. Ἀλλ᾽ ἔγῳ τούλαχιστον νομίζω, ὡς Σώκρατες, ἐὰν τύχῃ νὰ μὴ τὰ γνωρίζῃ, (Ὄτι) καὶ ταῦτα παρὸ ἐμοῦ θὰ μάθῃ.

Σωκράτης. Σταμάτα λοιπόν διότι καλῶς λέγεις ἐὰν δὰ κάμψῃ σύ τινα ὁντορικόν, εἶναι ἀνάγκη αὐτὸς νὰ γνωρίζῃ τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα η ἡ πρότερον βεβαίως (παρὸ ἄλλον) η ὑστερον μαθὼν αὐτὰ παξ ἀ σοῦ

Γοργέας. Πολὺ βεβαίως δρόθως εἶπες.

Σωκράτης. Τί λοιπόν; ὁ ἔχων μάθει τὰ τεκτονικὰ εἶναι ἵκανὸς τέκτων η οὐχί;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ δι μαθὼν τὰ μουσικὰ εἶναι ἵκανὸς μουσικός;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Καὶ δι μαθὼν τὰ ἱατρικὰ εἶναι καλὸς ἱατρὸς καὶ τὰ ἄλλα τοιουτοτρόπως κατὰ τὴν ἴδιαν ἀναλογίαν ὁ ἔχων μάθει ἐκάστην τέχνην εἶναι τοιοῦτος, διοῖνον ἐκαστον τὸν κάμνει η ἐπιστήμη του;

Γοργέας. Πολὺ βεβαίως

Σωκράτης. Λοιπὸν συμφώνως πρὸς ταύτην τὴν ἀναλογίαν καὶ δι ἔχων μάθει τὰ δίκαια εἶναι δίκαιος;

Γοργέας. Ἐξ ἀπαντος ἀναμφιβόλως,

Σωκράτης. Ο δὲ δίκαιος δίκαια ἵσως πράττει;

Γοργέας. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν εἶναι ἀνάγκη ὁ ὁντορικὸς νὰ εἶναι δίκαιος, δὲ δίκαιος νὰ θέλῃ δικαιοιος τούλαχιστον ν' ἀδικῇ.

Γοργέας. Φαίνεται τούλαχιστον.

Σωκράτης. Οὐδέποτε λοιπὸν θὰ θέλῃ δίκαιος τούλαχιστον ν' ἀδικῇ.

Γοργέας. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Ο δὲ ὁντορικὸς εἶναι ἀνάγκη ἐκ τῆς συζητήσεως νὰ εἶναι δίκαιος.

Γοργίας. Ναι.

Σωκράτης. Ούδεποτε λοιπὸν θὰ θέλῃ ὁ ὁγητορικὸς ν' ἀδικῆ.

Γοργίας. Δὲν φαίνεται τοῦλάχιστον (ὅτι θὰ θέλῃ ν' ἀδικῆ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Συζητεῖται ἀν πρέπη ὁ ὁγητορικὸς ν' ἀδικῆ ή οὐχί].

Σωκράτης. Ἐνθυμεῖσαι λοιπὸν ὅτι ἔλεγες ὀλίγον πρότερον ὅτι δὲν πρέπει νὰ κατηγορῶμεν τοὺς γυμναστὰς οὐδὲ νὰ τοὺς ἐκδιώκωμεν ἐκ τῶν πόλεων, ἐὰν ὁ πυγμάχος μεταχειρίζομενος τὴν πυγμαλικήν του δύναμιν ἀδικῇ; κατὰ τὸν ἕδιον δὲ τοῦτον τρόπον καὶ ἐὰν ὁ ὁγητῷ ἀδίκως μεταχειρίζηται τὴν ὁγητορικήν, δὲν πρέπει νὰ κατηγορῶμεν τὸν διδάξαντα μηδὲ νὰ τὸν ἐκδιώκωμεν ἐκ τῆς πόλεως, ἀλλὰ (νὰ κατηγορῶμεν) τὸν ἀδικοῦντα καὶ οὐχὶ δρθῶς μεταχειρίζομενον τὴν ὁγητορικήν; ἐλέχθησαν ταῦτα ή οὐχί;

Γοργίας. Ἐλέχθησαν.

Σωκράτης. Τόρι δὰ διμος ἀποδεικνύεται ὁ ἕδιος οὗτος ὁ ὁγητορικός, ὅτι οὐδέποτε εἶναι δυνατόν ν' ἀδικήσῃ ή οὐχί;

Γοργίας. Φαίνεται.

Σωκράτης. Καὶ κατὰ τὰς πρώτας δά. ὁ Γοργία συζητήσεις ἐλέγετο, ὅτι η ὁγητορικὴ ἀσκολεῖται περὶ τὰς συζητήσεις τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ, ἀλλ' οὐχὶ τὸν περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου ἀληθῶς;

Γοργίας. Ναί.

Σωκράτης. Ἔγὼ λοιπόν, ὅτε σὺ ἔλεγες τότε ταῦτα, ἐνόμισα, ὅτι οὐδέποτε η ὁγητορικὴ δύναται νὰ εἶναι ἀδικον πρᾶγμα, η δρποία βεβαίως πάντοτε περὶ δικαιοσύνης διμιλεῖ· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον ὑστερὸν ἔλεγες, ὅτι ὁ ὁγητῷ δύναται καὶ ἀδίκως νὰ μεταχειρίζηται τὴν ὁγητορικήν, τοιουτοτρόπως παρεξενεύθεις καὶ νομίσας ὅτι δὲν συμφωνοῦσι τὰ λεγόμενά σου εἰπον ἐκείνους τοὺς λόγους,

ὅτι δηλ., ἐὰν μὲν θὰ ἐνόμιζες ὡς κέοδος τὸ νὰ ἐξελέγχησαι, κα-
θὼς ἀκριβῶς ἐγὼ (νομίζω τοῦτο), θὰ ἥξῃς νὰ συζητῶμεν διαλο-
γικῶς, εἰ δὲ μή, νὰ τὸ ἀφίνωμεν νὰ χαίρῃ (νὰ τὸ ἐγκαταλείπω-
μεν). Ὅστερον δμως, ὅτε ἡμεῖς ἐξετάζομεν τὸ πρᾶγμα, βλέπεις
δὰ καὶ σὺ ὁ ἔδιος, ὅτι ἔξ αντιθέτου γίνεται παραδεκτὸν ὅτι ὁ
ὅντορικὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταχειρίζηται ἀδίκως τὴν ὁντο-
ρικὴν καὶ νὰ θέλῃ ν' ἀδικῇ. Ταῦτα λοιπὸν πῶς ἄρα γε ἔχουσι,
μὰ τὸν κύνα, ὁ Γοργία, οὐχὶ ὀλίγης συζητήσεως ἄξια εἶναι, ὥ-
στε ἐπαρκῶς νὰ τὰ ἐξετάσωμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Τὸν Πῶλον θέλοντα νὰ δικαιολογήσῃ τὴν περιπλοκὴν τοῦ Γορ-
γίου εἰς ἀντιφάσεις προτρέπει ὁ Σωκράτης εἰρωνικῶς νὰ διορθώσῃ
τὰ πράγματα].

ΙΙΙ. ΒΛΩΠΟΣ. Τὶ δὰ σημαίνει, ὁ Σωκράτες; τοιουτοτρόπως καὶ
σὺ δὲν ἔχεις τὴν γνώμην περὶ τῆς ὁντορικῆς, καθὼς ἀκριβῶς
τόρα λέγεις; ἢ νομίζεις ὅτι ὁ Γοργίας ἐντράπη νὰ μὴ συνομο-
λογήσῃ μὲ σὲ ὅτι ὁ ὁντορικὸς ἀνὴρ δὲν γνωρίζει καὶ τὰ δίκαια
καὶ τὰ κακά καὶ τὰ ἀγαθά (=νομίζεις ὅτι ὁ Γοργίας ἔξ ἐντροπῆς
προσετέθη εἰς τὴν γνώμην τοῦ Σωκράτους ὅτι ὁ ὁντωρ γινώσκει τὰ
δίκαια...);) καὶ ὅτι, ἐὰν ἔλθῃ κανεὶς πρὸς αὐτὸν μὴ γνωρίζων
τὰ δίκαια, (εἴπεν ὅτι) αὐτὸς ὁ ἔδιος θὰ τὸν διδάξῃ, κατόπιν δ'
ἐκ ταύτης ἵτως τῆς παραδοχῆς συνέβη ἀντιφατικόν τι ἀποτέλε-
σμα κατὰ τοις συζητήσεις, τοῦτο δὰ τὸ δποῖον σὺ ἀγαπᾶς, ὁ
ἔδιος ὁδηγήσας (τὴν συζήτησιν) εἰς τοιαῦτα ἔρωτήματα. Διότι
ποῖος νομίζεις ὅτι ἀπηρονήθη ὅτι καὶ ὁ ἔδιος δὲν γνωρίζει τὰ
δίκαια καὶ εἰς ἄλλους θὰ τὰ διδάξῃ (=πάντες γνωρίζουσι τὰ δί-
καια ὡς ἀνθρώποι, εἰς ἀ ὁ ὁντωρ δὲν ἀσκολεῖται); ἀλλὰ τὸ νὰ
ὁδηγῇ τις τὰς συζητήσεις εἰς τὰ τοιαῦτα εἶναι πολλὴ ἔλλειψις
ἀνατροφῆς (=τρόπος εἰς ἀγροίκους, δηλ. ἀμαθεῖς, ἀνήκων).

Σωκράτης. Ω ἄριστε Πῶλε, ἀλλ' ἐξεπίτηδες βεβαίως ἀπο-

κτῶμεν φίλους καὶ υἱούς, μὲ τὸν σκοπόν, ὅταν ἡμεῖς αὐτοὶ γέροντες γινόμενοι κάμνωμεν σφάλματα, παρουσιαζόμενοι σεῖς οἱ νεώτεροι νὰ διορθώνητε τὴν ζωὴν ἡμῶν καὶ μὲ λόγους καὶ μὲ ἔργα. Καὶ τόρα ἐὰν κατὰ τι ἐγὼ καὶ ὁ Γοργίας εἰς τὰς συζητήσεις κάμνωμεν σφάλματα, σὺ παρευρισκόμενος διόρθωνε ἡμᾶς δίκαιον δὲ εἶναι νὰ μᾶς διορθώνῃς· καὶ ἐγὼ θέλω, ἐὰν τι ἐκ τῶν ὅσων ἔχουσι γίνει παραδεκτὰ φαίνηται εἰς σὲ ὅτι δὲν ἔχει δομῶς γίνει παραδεκτόν, ν' ἀναιρέσῃς δὲ τι καὶ ἂν σὺ θέλῃς, ἐὰν ἐν μίνον διὸ ἐμὲ φυλάττῃς.

Πῶλος. Ηοῖον τοῦτο λέγεις;

Σωκράτης. Τὴν μακρολογίαν, δὲ Πῶλε, ἐὰν περιορίσῃς (σταματήσῃς, περικόψῃς), τὴν δποίαν κατὰ πρῶτον ἐπιχείρησας νὰ μεταχειρίζῃσαι.

Πῶλος. Τι δὰ συμβαίνει; δὲν θὰ ἐπιτρέπηται εἰς ἐμὲ νὰ λέγω ὅσα καὶ ἂν θέλω;

Σωκράτης. Φοβερὰ βεβαίως ἥθελες πάθει, δὲ ἀριστε, ἐάν, ἀφοῦ ἥλθες εἰς Ἀθῆνας, ὅπου πλείστη ἔξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἐλευθερία τοῦ λέγειν, ἐπειτα σὺ μόνος ἐδῶ ἥθελες στερηθῆ τούτου. Ἀλλὰ κάμε βεβαίως τὴν ἀντίθεσιν· ἐὰν σὺ μακρολογῇς καὶ δὲν θέλῃς ν' ἀποκρίνησαι εἰς τὸ ἐρωτώμενον, δὲν θὰ ἐπάθαινον ἐγὼ ἔξ ἀντιθέτου φοβερά, ἐὰν δὲν θά μοι ἐπιτρέπηται ν' ἀπέρχωμαι καὶ νὰ μή σε ἀκούω; Ἀλλ' ἐὰν φροντίζῃς κατὰ τι διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ δὲ τις ἔχει λεχθῆ καὶ θέλῃς νὰ τὸ διορθώσῃς, καθὼς ἀκριβῶς τόρα δὰ ἔλεγον, ἀναιρέσεις δὲ τι σοι φαίνεται ἀναιρέσιμον, κατὰ μέρος ἐρωτῶν καὶ (κατὰ μέρος) ἐρωτώμενος, καθὼς ἀκριβῶς καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Γοργίας, καὶ ἔξελεγχέ με καὶ δέχου νά ἔξελέγησαι. Διότι δισχυρίζεσαι βεβαίως δὲ τι καὶ σὺ γνωρίζεις ὅσα ἀκριβῶς διηγεῖται;

Πῶλος. Μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ προτρέπεις νὰ σὲ ἐρωτᾷς εἰς ἐκάστην περίστασιν δὲ τι καὶ ἂν θέλῃ τις, μὲ τὴν ἰδέαν δὲ τι γνωρίζεις ν' ἀποκρίνησαι;

Πῶλος. Πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Καὶ τόρα λοιπὸν ὅποιον ἐκ τῶν δύο τούτων θέλεις, κάμνε· ἐρώται ἢ ἀποκρίνουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Η ὁητορική, ως καὶ ἡ ὄφοποική, εἶναι ἐμπειρία εὐχαριστήσεως τοῦ ὁητορος καὶ πραγματοποιήσεως εὐχαριστήσεως τῶν ἀκροατῶν ἢ τῶν τρωγόντων].

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἀλλὰ θὰ πρᾶξω ταῦτα. Καὶ ἀποκρίθητι εἰς ἐμέ, ὁ Σώκρατες. Ἐπειδὴ δὲ Γοργίας σοὶ φαίνεται ὅτι ἔχει ἀπορίαν περὶ τῆς ὁητορικῆς, σὺ πούα λέγεις ὅτι αὐτὴ εἶναι;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἄρα γε ἐρωτᾶς ποίη τέχνη ἴσχυριζομαι ὅτι εἶναι;

ΠΙΘΛΟΙΣ. Μάλιστα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Οὐδεμία τέχνη εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον φαίνεται ὅτι εἶναι, ὁ Πῶλε, δόσον δὰ νὰ ἔχωσι λεχθῆ τὰ ἀληθῆ πρὸς σέ.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἀλλὰ τὶ φαίνεται εἰς σὲ ὅτι εἶναι ἡ ὁητορική;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Εἶναι πρᾶγμα, τὸ δόπιον σὺ δισχυρεῖσαι ὅτι ἔκαμες εἰς τὸ σύγγραμμα, τὸ δόπιον ἐγὼ πρὸ δύλιγου ἀνέγνωσα.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ως τὶ πρᾶγμα ἐννοεῖς τοῦτο;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ως ἐμπειρίαν (=ἀπλῆν τινα ἀσκησιν) τινὰ ἐγὼ τουλάχιστον.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἐμπειρία λοιπὸν φαίνεται εἰς σὲ ὅτι εἶναι ἡ ὁητορική;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον (τοιαύτη φαίνεται), ἐκτὸς ἐὰν σὺ ἄλλο τι ἐννοῦσῃς.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Τίνος πρᾶγματος ἐμπειρία;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἐμπειρία κάποιας εὐχαριστήσεως (τοῦ ὁητορος) καὶ πραγματοποιήσεως εὐχαριστήσεως (τῶν ἀκροατῶν).

ΠΙΘΛΟΙΣ. Λοιπὸν καλὸν πρᾶγμα εἰς σὲ φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ὁητορική, τὸ νὰ είναι τις ἵκανὸς νὰ εὐχαριστῇ ἀνθρώπους;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Τί δὰ συμβαίνει, ὁ Πῶλε; ἔχεις μάθει πλέον παρ' ἐμοῦ, τὶ πρᾶγμα (κατ' οὐσίαν) λέγω ὅτι αὐτὴ εἶναι, ὥστε νὰ ἐρωτᾶς τὸ κατόπιν τούτου, ἐὰν δὲν μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι καλή;

ΙΙώλιος. Δὲν ἔχω βεβαίως μάθει ὅτι δισχυρότεροι ὅτι αὐτὴ εἶναι κάποια ἐμπειρία;

Σωκράτης. Θέλεις λοιπόν, ἐπειδὴ ἐκτιμᾶς τὸ νὰ κάμης χάριν, νὰ μοὶ κάμης μικράν τινα χάριν;

ΙΙώλιος. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ἐρώτησδν τόρα ἐμέ, ποία τέχνη μοι φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ὀψοποιία (=ἡ κατασκευὴ τῶν φαγητῶν).

ΙΙώλιος. Ἐρωτῶ λοιπόν, ποία τέχνη εἶναι ἡ ὀψοποιία;

Σωκράτης. Οὐδεμία, ὁ Πᾶλε.

ΙΙώλιος. Άλλὰ τὶ εἶναι; εἰπέ.

Σωκράτης. Λέγω λοιπόν, εἶναι κάποια ἐμπειρία.

ΙΙώλιος. Τίνος πράγματος ἐμπειρία; λέγε.

Σωκράτης. Λέγω δά, εἶναι ἐμπειρία εὐχαριστήσεως (διὰ τὸν ὀψοποϊὸν) καὶ πραγματοποιήσεως εὐχαριστήσεως (διὰ τὸν τρώγοντα), ὁ Πᾶλε

ΙΙώλιος. Τὸ ἵδιον λοιπὸν εἶναι ὀψοποιία καὶ ὁητορική;

Σωκράτης. Οὐδόλως βεβαίως, ἀλλὰ μέρος τούλαχιστον τῆς θείας ἐνεργείας (= τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύονται ἀμφότεραι).

ΙΙώλιος. Ποία εἶναι αὕτη ἡ ἐπιτήδευσις, τὴν δοπίαν λέγεις;

Σωκράτης. Φοβοῦμαι μήπως εἶναι κάπως ἄξιον ἀγροίκων ἀνθρώπων νὰ εἴπω τὸ ἀληθές διότι διστάζω νὰ ἐκφράζωμαι χάριν τοῦ Γοργίου, μήπως νομίζῃ ὅτι ἐγὼ διακωμῷδῶ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ ἐγὼ ὄμως, εὖν μὲν τοῦτο (=ἐπιτήδευσις) εἶναι ἡ ὁητορική, τὴν δοπίαν δὲ Γοργίας ἐπιτηδεύεται (=ἔξασκει), δὲν γνωρίζω διότι καὶ πρὸ δλίγου ἐκ τῆς συζητήσεως οὐδὲν εἰς ήμᾶς ἔγινε φανερόν, τί ἄρα γε οὗτος νομίζει ἐκεῖνο δέ, μὲ τὸ δοπίον ἐγὼ δινεμάζω τὴν ὁητορικήν, εἶναι μέρος ἐνὸς πράγματος οὐδόλως ἐκ τῶν κυλῶν.

Γοργέας. Ποίου πράγματος, ὁ Σώκρατες, εἰπέ, χωρὶς διόλου νὰ μή με ἐντραπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ἡ φητορικὴ εἶναι κολακεία καὶ ὅμοιωμα μέρους πολιτικῆς].

Σωκράτης. Φαίνεται λοιπὸν εἰς ἐμέ, ὁ Γοργία, ὅτι (ἢ δητορικὴ) εἶναι κάποιον ἐπάγγελμα οὐχὶ μὲν τεχνικὸν (=ἔργον τέχνης), ἀλλ᾽ ἐπάγγελμα ψυχῆς ἵκανῆς νὰ ἐπιτυγχάνῃ σκοπόν τινα καὶ τολμηρᾶς καὶ ἐκ φύσεως ἵκανῆς νὰ πλήσιαῖς καταλλήλως τοὺς ἀνθρώπους· ὅνομαῖς ω δὲ ἐγὼ τὸ κεφαλαιῶδες ἔργον αὐτοῦ κολακείαν. Ταύτης τῆς ἐπιτηδείου ἐργασίας πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μέρη νομίζω ὅτι ὑπάρχουσιν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐν εἶναι καὶ ἡ ὀψοποιεύκή· τοῦτο δὲ (ἢ ὀψοποιεύκη) φαίνεναι μὲν ὅτι εἶναι τέχνη, ὅπως ὅμως ὁ ἴδικός μου λόγος ἔχει, δὲν εἶναι τέχνη, ἀλλ᾽ ἐμπειρία καὶ ἀσκησίς. Ταύτης μέρος καὶ τὴν δητορικὴν ἐγὼ ὅνομαῖς καὶ τὴν κομμωτικὴν (=τὴν ἐμπειρίαν τοῦ παρασκευάζειν παντοειδῆ καλλωπίσματα τοῦ ἀνθρώπου) βεβαίως καὶ τὴν σοφιστικήν, τέσσαρα ταῦτα μέρη ἐπάνω εἰς τέσσαρα πράγματα. Ἐάν λοιπὸν θέλῃ ὁ Πῶλος νὰ ἔρωτῷ, ἃς ἔρωτῷ διότι δὲν ἔχει μάθει ἀκόμη, ποῖον μέρος τῆς κολακείας ἐγὼ δισχυρόζομαι ὅτι εἶναι ἡ φητορική, ἀλλὰ διαφεύγω τὴν ἀντίληψίν του (=δὲν ἐνόησεν) ὅτι δὲν ἔχω ἀκόμη ἀποκριθῆ (τί μέρος κολακείας εἶναι ἡ δητορική), ἀλλ᾽ αὐτὸς ἐπανερωτᾷ, ἐὰν νομίζω ὅτι αὕτη εἶναι καλὸν πρᾶγμα· ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ ἀποκριθῶ εἰς αὐτὸν πρότερον εἴτε ὠραῖον εἴτε ἀσχημον πρᾶγμα νομίζω ὅτι εἶναι ἡ φητορική, ποὶν ν^ο ἀποκριθῶ πρῶτον τί εἶναι (=ποία εἶναι ἡ οὐσία αὕτης). Διότι δὲν εἶναι δίκαιον τοῦτο, ὁ Πῶλες· ἀλλ᾽ ἐὰν βεβαίως θέλῃς νὰ μάθῃς, ἔρωτα, ποῖον μέρος τῆς κολακείας δισχυρόζομαι ὅτι εἶναι ἡ δητορική.

Πτώλειος. Ἔρωτῶ λοιπὸν καὶ ἀποκρίθητι ποῖον μέρος εἶναι αὕτη.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν θὰ τὸ ἐμάνθανες, ἐὰν ἀποκριθῶ; εἶναι δηλ. ἡ δητορικὴ κατὰ τὴν ἴδικήν μου ἰδέαν ὅμοιωμα μέρους τῆς πολιτικῆς.

Πιθλοῖς. Τὶ λοιπόν ; ὡραῖον ἢ ἄσχημον πρᾶγμα λέγεις δτὶ αὐτὴ εἶναι ;

Σωκράτης. Ἀσχημον ἐγὼ τοῦλάχιστον διότι τὰ κακὰ αἰσχρὰ (προκαλοῦντα ἐντροπήν, ἀσκημοσύνην) ἐγὼ ὀνομάζω διότι πρέπει ν' ἀποκριθῶ εἰς σὲ μὲ τὴν ἰδέαν δτὶ γνωρίζεις τὰ δσα ἐγὼ λέγω.

Γοργέας. Μὰ τὸν Δία, ὁ Σώκρατες, ἀλλ' οὐδὲ ἐγὼ δὲ διος ἐννοῶ τὶ λέγεις.

Σωκράτης. Δικαίως δὰ (δὲν ἐννοεῖς), ὁ Γοργία διότι οὐδὲν σαφὲς ἀκόμα λέγω, δ δὲ Πῶλος οὗτος ἐδῶ εἶναι νέος καὶ ὀξὺς (=σπεύδει).

Γοργέας. Ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἄφινε, εἰς ἐμὲ δ' εἰπέ, πῶς λέγεις δτὶ ἡ ὁητορικὴ εἶναι δμοίωμα μέρους πολιτικῆς.

Σωκράτης. Ἀλλ' ἐγὼ θὰ προσπαθήσω νὰ εἴπω, τὶ βεβαίως φαίνεται εἰς ἐμὲ δτὶ εἶναι ἡ ὁητορική· ἐὰν δὲ δὲν τυγχάνῃ νὰ εἶναι τοῦτο, δ Πῶλος οὗτος ἐδῶ θὰ μὲ ἐλέγξῃ. Ὁνομάζεις ίσως κατὶ τι σῶμα καὶ ψυχήν :

Γοργέας. Πῶς ὅχι ;

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἔκαστου ἐκ τῶν δύο τούτων νομίζεις δτὶ ὑπάρχει καλή τις κατάστασις ;

Γοργέας. Μάλιστα

Σωκράτης. Τὶ δά ; νομίζεις δτὶ ὑπάρχει φαινομένη μὲν εὔτυχία, ἀλλ' οὐχὶ πραγματική ; λόγου χάριν τὸ ἔξῆς περίου λέγω πολλοὶ νομίζουσιν δτὶ εἶναι ὑγιεῖς κατὰ τὰ σώματα, τοὺς δποίους δὲν ἥθελεν ἐννοήσει εὐκόλως ἄλλος τις, δτὶ δὲν εἶναι ὑγιεῖς, παρὰ ἴατρος καὶ εἰς ἐκ τῶν γυμναστικῶν

Γοργέας. Ἀληθῆ λέγεις.

Σωκράτης. Τὸ τοιοῦτον λέγω δτὶ ὑπάρχει καὶ ἐντὸς σώματας καὶ ἐντὸς ψυχῆς, τὸ δποίον κάμνει μὲν νὰ φαίνηται δτὶ εἶναι ὑγιῆ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή, ἀλλ' οὐδόλως περισσότερον εἶναι ὑγιῆ.

Γοργέας. Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Εἰς τὰς ἰατρικήν, γυμναστικήν, νομοθετικήν καὶ δικαιοσύνην ὑποδύονται κολακευτικαὶ ἐμπειρίαι πρὸς παροχὴν ἡδονῆς].

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν νὰ δεῖξω προσθετικῶς εἰς σὲ σαφέστερον, ἐδὸν δύνωμαι, τὶ λέγω ἐπειδὴ εἶναι δύο τὰ πράγματα (σῶμα καὶ ψυχή), λέγω δtti εἶναι διό τέχναι (εἰς ἑκάτερον). τὴν μὲν ἐπὶ τῆς ψυχῆς ὀνομάζω πολιτικήν, τὴν δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος μὲν ἐν ὅνομα τοιουτορόπως (=ῶς ἐπὶ τῆς ψυχῆς) δὲν δύναμαι νὰ ὀνομάσω εἰς σέ, ἐπειδὴ δὲ εἶναι μία ἡ τοῦ σώματος θεραπεία (=περιποίησις), δύο μέρη αὐτῆς λέγω, τὸ μὲν ἐν γυμναστικήν, τὸ δὲ ἄλλο ἰατρικήν· τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντιστοίχως μὲν πρὸς τὴν (τοῦ σώματος) γυμναστικήν λέγω τὴν νομοθετικήν, ἀντιστοίχως δὲ πρὸς τὴν ἰατρικήν λέγω τὴν δικαιοσύνην. Ἐπικοινωνοῦσι (=ἔρχονται εἰς συνάφειαν) δὲ βεβαίως μεταξύ των, διότι περὶ αὐτὸν (=τὸν ἄνθρωπον) στρέφονται, καὶ αἱ μὲν αἱ δὲ ἐκ τούτων, δηλ. καὶ ἡ ἰατρικὴ μὲ τὴν γυμναστικὴν καὶ ἡ δικαιοσύνη μὲ τὴν νομοθετικήν, ἀλλ᾽ ὅμως διαφέρουσι μεταξύ των κατά τι. Ἐν φῷτος αὗται εἶναι τέσσαρες καὶ ἐν φῷτος περιποιοῦνται πρὸς τὸ ἄριστον αἱ μὲν δύο τὸ σῶμα, αἱ δὲ ἄλλαι δύο τὴν ψυχήν, ἡ κολακευτικὴ αἱσθανθεῖσα (ἐξωτερικῶς), οὐχὶ γνωρίσασαι (ἐσωτερικῶς), τονίζω τοῦτο, ἀλλ᾽ ἐπιτυχοῦσα τὸν σκοπόν της, εἰς τέσσαρα μέρη μοιράσασα τὸν ἔαυτόν της, χωθεῖσα λαθραίως ὑποκάτω ἐκάστου τῶν (τεσσάρων) μερῶν τούτων, προσποιεῖται δtti εἶναι ἐκεῖνο, ὑποκάτω τοῦ διποίου δὰ ἔχωθη, καὶ διὰ μὲν τὸ ἄριστον οὐδόλως φροντίζει, διὰ τοῦ ἐκάστοτε δὲ εὑχαρίστου ζητεῖ νὰ προσελκύσῃ τοὺς ἀνοήτους καὶ τοὺς ἔξαπατῷ, ὅστε νὰ φαίνηται δtti εἶναι πλείστου λόγου ἀξία. Καὶ ὑποκάτω μὲν τῆς ἰατρικῆς ἔχει εἰσδύσει ἡ ὁψοποικὴ καὶ προσποιεῖται δtti γνωρίζει τὰ ἄριστα τρόφιμα διὰ τὸ σῶμα, ὅστε, ἐὰν ἥθελεν εἶναι ἀνάγκη ν ἀνταγωνίζωνται ὁψοποιός καὶ ἰατρός ἐνώπιον παίδων ἡ ἐνώπιον ἀνδρῶν τόσον ἀνοήτων, δπως ἀκριβῶς οἱ παῖ-

δες, περὶ τοῦ ποῖος ἐκ τῶν δύο γνωρίζει ἐν σχέσει πρὸς τὰς χρήσιμους καὶ πρὸς τὰς βλαβερὰς τροφάς, δηλ. ὁ ἰατρὸς η̄ ὁ ὄφοποιός, νὰ. η̄το δυνατὸν ἐκ πείνης (δι' ἔλλειψιν πελατείας) ν' ἀποθάνῃ ὁ ἰατρός. Κολακείαν μὲν λοιπὸν αὐτὸ δονομάζω καὶ λέγω ὅτι ἀσχημον (ἀξιον ἐντροπῆς) εἶναι τὸ τοιωτόν, ὡς Πᾶλε,— διότι τοῦτο πρὸς σὲ ἴδιαιτέρως λέγω—διότι ἔχει ὡς στόχον τὸ εὐχάριστον ἀνευ τοῦ ἀρίστου τέχνην ὅμως αὐτὴν δὲν δισχυρίζομαι ὅτι εἶναι, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἐμπειρία, διότι δὲν παρέχει οὐδεμίαν δικαιολογίαν δι' ὅσα προσφέρει (τρόφιμα) ποίας εὐσίας περίπου εἶναι κατὰ τὴν φύσιν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ εἴπῃ τὴν αἰτίαν ἐκάστου. Ἔγὼ δὲ δὲν δονομάζω τέχνην ὅτι καὶ ἀν εἶναι πρᾶγμα ἀδικαιολόγητον ὡς πρὸς ταῦτα δ' ἐὰν ἔχης ἀμφισβήτησιν θέλω νὰ δώσω λόγον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ως εἶναι ἐν τῷ σώματι ἡ ὄφοποιΐα πρὸς τὴν ἰατρικήν, τοῦτο εἶναι ἐν τῇ ψυχῇ ἡ ἑτορική πρὸς τὴν δικαιοσύνην].

Καὶ ὑποκάτω μὲν τῆς ἰατρικῆς, καθὼς δὰ ἐπιμένω, ἔχει τοποθετηθῆ ἡ κολακεία τῆς ὄφοποιεκῆς· ὑποκάτω δὲ τῆς γυμναστικῆς κατὰ τὸν ὑπὸ τὸν τρόπονη κομμωτική, ἡ ὁποία εἶναι καὶ κακοποιὸς καὶ ἀπατηλὴ καὶ ἀγενῆς καὶ ἀναξία ἐλευθέρων ἀνθρώπων, διότι καὶ μὲ σκήματα καὶ μὲ χρώματα καὶ μὲ ἐνδυμασίαν (κατ' ἄλλους=μὲ τὰς αἰσθήσεις) ἐξαπατᾷ, ὥστε νὰ κάμνῃ (τοὺς ἀνθρώπους), ἀφοῦ προσκολλῶσιν εἰς τὸν ἕαυτόν των ξένην καλλονῆγ, νὰ παραμελῶσι τὴν ἴδικήν των καλλονὴν τὴν διὰ τῆς γυμναστικῆς. Διὰ νὰ μὴ μάκριολογῶ λοιπόν, θέλω νὰ εἴπω εἰς σέ, καθὼς ἀκριβῶς οἱ γεωμέτραι λέγουσι—διότι ἵσως δύνασαι πλέον ν' ἀκολουθῆς—ὅτι, ἦν σχέσιν ἔχει ἡ κομμωτικὴ πρὸς τὴν γυμναστικήν, ταύτην ἔχει ἡ ὄφοποιεκὴ πρὸς τὴν ἰατρικήν· ἀρμοστότερον δ' ὡς ἔξης ἔχει τὸ πρᾶγμα, διὰ τοῦτο εἶναι ἡ κομμωτικὴ πρὸς τὴν γυμναστικήν, τοῦτο εἶναι ἡ σοφιστικὴ πρὸς τὴν νομο-

θετικήν, καὶ ὅτι εἶναι ἡ ὁψοποιῆκη πρὸς τὴν ἰατρικήν, τοῦτο εἴναι ἡ ὁητορικὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ δρόπον ἀκριβῶς λέγω (εἶναι ὅτι), διαφέρουσι μὲν ταῦτα (αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐμπειρίαι) τοισυτρόπως ἐκ φύσεως· ἐπειδὴ δὲ αὐτὰ εἶναι πλησίον ἀλλήλων, συγκέζονται (συναναμιγνύονται) ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ καὶ ἐν σχέσει ὡς πρὸς τὰ αὐτὰ ζητήματα σοφισταὶ καὶ ὁητορες καὶ δὲν ἔχουσιν οὔτε αὐτοὶ πῶς νὰ μεταχειρισθῶσι τὸν ἑαυτόν των (νὰ εἴπωσιν οἵτι δίδουσι μαθήματα σοφιστικῆς ἢ ὁητορικῆς) οὔτε οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς (τί μαθήματα λαμβάνουσι παρ' αὐτῶν). Καὶ πράγματι, ἐάν δὲν ἦτο διευθυντής ἡ ψυχὴ ἐπὶ τοῦ σώματος, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα διεύθυνε τὸν ἑαυτόν του, καὶ ἐάν ὑπ' αὐτῆς (τῆς ψυχῆς) δὲν παρετηρεῖτο καλῶς καὶ δὲν διεχωρίζετο καὶ ἡ ὁψοποιῆκη καὶ ἡ ἰατρική, ἀλλ' ἐάν τὸ σῶμα μόνον ἔχοινε ζυγίζον τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τὰς πρὸς αὐτὸ εὐχαριστήσεις, ἡ Ἰδέα τοῦ Ἀναξαγόρου θὰ εἴχε μεγάλην ἔκτασιν, διὸ Πῶλε—διότι σὺ εἶσαι ἐμπειρος (τῆς συγχύσεως) τούτων—, ὅμοῦ δηλ., ὅλα τὰ πράγματα θὰ ἔσυγχιζοντο ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ζητήματος, διότι θὰ ἥσαν ἀκανόνιστα καὶ τὰ ἰατρικὰ καὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ τὰ ὁψοποιῆκα ζητήματα. Τί λοιπὸν ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω οἵτι εἶναι ἡ ὁητορικὴ, ἔχεις ἀκούσει· εἶναι ἀντίστροφος τῆς ὁψοποιῆας ἐντὸς τῆς ψυχῆς, ὅπως ἐκείνη (ἡ ὁψοποιῆα) εἶναι ἐντὸς τοῦ σώματος. Καὶ ἵσως μὲν ἀτοπὸν πρᾶγμα ἔχω κάμει, διότι, ἐν φ δὲν ἀφινον σὲ νὰ κάμνῃς μακροὺς λόγους, ἐγὼ δὲν διοιστοῦσαν συγγνώμην δι' αὐτὸ (τὴν μακρολογίαν) διότι ἐν φ ἐγὼ ὀμήλουν συντόμως, δὲν ἡννόεις οὐδὲ ἡσο οὐδόλως ἴκανδος νὰ μεταχειρίζησαι τὴν ἀπόκρισιν, μὲ τὴν ὅποιαν εἰς σὲ ἀπεκρίθην, ἀλλ' εἴχες ἀνάγκην διηγήσεως. Ἐάν μὲν λοιπὸν καὶ ἐγώ, διατὰ σὺ ἀποκρίνησαι, δὲν ἔχω τί νὰ κάμω (=δὲν ἔννοω), τέντωνε καὶ σὺ λόγον, ἐάν δὲ ἔχω τί νὰ κάμω, ἀφινέ με νὰ τὸ μεταχειρίζωμαι· διότι τοῦτο εἶναι δίκαιον. Καὶ τόρα μεταχειρίζου ταύτην μου τὴν ἀπόκρισιν (τὴν ὅποιαν ἐν μακρολογίᾳ είπον), ἐάν κάπως δύνασαι νὰ τὴν μεταχειρίζησαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Οι όντορες κατά Πώλον μέγιστα δύνανται ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐν φαντασίαις κατά Σωκράτην εἶναι κόλακες καὶ ἄνευ σημασίας].

Πῶλος. Τί λέγεις λοιπὸν; κολακεία εἰς σὲ φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ὁριοφυκή;

Σωκράτης. Κολακείας μέρος μάλιστα ἐγὼ τοῦλάχιστον εἴπον αὐτήν. Ἀλλὰ δὲν ἔνθυμεισαι, ἐν φαντασίαις τόσον νεαρὸν ἥλικιαν, δὲ Πῶλε; τί ἵσως θὰ πράξῃς (ὅταν μᾶλλον ἥλικιωθῆς);

Πῶλος. Ἄφα γε λοιπὸν οἵ καλοὶ ὁντορες φαίνονται εἰς σὲ ὅτι νομίζονται φαῦλοι (=ἀνήθικοι) ἐντὸς τῶν πόλεων ὃς (νομίζομενοι) κόλακες;

Σωκράτης. Ως ἐρώτημα τοῦτο ἐρωτᾶς ή κάμνεις ἀρχὴν (ἄλλης) τινος συζητήσεως (ὑποθέσεως, λόγου);

Πῶλος. Ἐρωτῶ ἐγὼ τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνονται ὅτι οὐδὲ λογαριάζονται.

Πῶλος. Πῶς νομίζεις ὅτι δὲν λογαριάζονται; δὲν ἔχουσι μεγίστην δύναμιν ἐντὸς τῶν πόλεων;

Σωκράτης. Οὐχί, ἐὰν βεβαίως τὸ νὰ ἔχῃ τις δύναμιν λέγεται ὅτι εἶναι ἀγαθὸν εἰς τὸν ἔχοντα τὴν δύναμιν.

Πῶλος. Ἀλλ' ὅμως λέγω δὰ τοῦτο (ὅτι τὸ δύνασθαι εἶναι ἀγαθόν).

Σωκράτης. Ἐλαχίστην λοιπὸν δύναμιν ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει μοι φαίνονται ὅτι ἔχουσιν οἱ ὁντορες.

Πῶλος. Τί δά; καὶ δὲν φωνέύουσιν ὅποιον καὶ ἀν θέλωσι, καθὼς ἀκριβῶς οἱ τύραννοι, καὶ δὲν ἀφαιροῦσι χρήσιμα πράγματα καὶ δὲν ἐκδιώκουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὅποιον καὶ ἀν φαίνηται εἰς αὐτοὺς καλὸν νὰ ἐκδιώκωσι;

Σωκράτης. Μὰ τὸν κύνα· ἀμφιβάλλω ὅμως, δέ Πῶλε, διὸ ἔκατσον ἐξ ὅσων λέγεις, ποῖον ἐκ τῶν δύο, σὺ δὲ ίδιος ταῦτα λέγεις καὶ ίδικήν σου γνώμην ἐκφράζεις ή ἐμὲ ἐρωτᾶς

ΠΙΘΑΛΟΣ. Ἄλλος ἐγὼ βεβαίως οὐκ ἐρωτῶ.

Σωκράτης. Ἐστι ω, ὃ φίλε ἔπειτα διὰ δύο συγχρόνως με
ἐρωτᾶς;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Πῶς διὰ δύο;

Σωκράτης. Δὲν ἔλεγες πρὸ δὲ λίγου ὡς ἕξῆς καπως, ὅτι φο-
νεύουσιν οἱ ὄγήτορες δποίους καὶ ἀνθρώπους, καθὼς δὲ οἱ τύραν-
νοι, καὶ χρήσιμα πράγματα ἀφαιροῦσι καὶ ἐκδιώκουσιν ἐκ τῶν
πόλεων δποιον καὶ ἀνθρώπους καλὸν νὰ ἐκδιώκωσι;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Μάλιστα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Τρήτορες καὶ τύραννοι πράττουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν δσα φαίνονται
εἰς αὐτοὺς καλά, ἀλλ' οὐχί δσα θέλουσι]

Σωκράτης. Λέγω λοιπὸν εἰς τὴν δύο ἐρωτήματα εἶναι
ταῦτα καὶ θὰ ἀποκριθῶ βεβαίως εἰς σὲ καὶ ὡς πρὸς τὰ δύο. Δι-
σχυροῖς ομαι δηλ., δοῦλε, ἐγὼ δὲ καὶ οἱ ὄγήτορες καὶ οἱ τύραν-
νοι ἔχουσι μὲν δύναμιν σμικροτάτην ἐντὸς τῶν πόλεων, ὅπως ἀ-
κριβῶς τόρα δὲ ἔλεγον· διότι (λέγω δὲ) οὐδὲν πράττουσιν ἕξ δ-
σων θέλουσιν, ὡς δύναται τις συντόμως νὰ εἴπῃ· δὲ δύμως πράτ-
τουσιν δὲ καὶ ἀνθρώπη εἰς αὐτοὺς δὲ εἶναι ἀριστον.

ΠΙΘΑΛΟΣ. Δὲν εἶναι λοιπὸν τοῦτο τὸ νὰ ἔχῃ τις μεγάλην δύ-
ναμιν;

Σωκράτης. Οὐχί, καθὼς τοῦλάχιστον δισχυροῖς εἰται δ
Πῶλος.

ΠΙΘΑΛΟΣ. Ἐγὼ δισχυροῖς ομαι δὲν εἶναι τοῦτο τὸ νὰ ἔχῃ
τις μεγάλην δύναμιν; βεβαιότατα ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ δισχυροί-
ζομαι.

Σωκράτης. Μὰ τὸν — δὲν τὸ δισχυροῖς εσαι σὺ δά, ἐπειδὴ
τὸ νὰ ἔχῃ τις μεγάλην δύναμιν δισχυροῖς εσαι δὲ εἶναι ἀγαθὸν
εἰς τὸν ἔχοντα τὴν δύναμιν.

ΠΙΘΑΛΟΣ. Τὸ δισχυροῖς ομαι βεβαιότατα.

Σωκράτης. Ἀγαθὸν λοιπὸν νομίζεις ὅτι εἶναι τὸ ἐὰν τις πράττῃ ταῦτα, τὰ δόποια θὰ ἐφαιώνοντο εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι ἄριστα, χωρὶς νὰ ἔχῃ νοῦν, καὶ τοῦτο ὀνειμάζεις μεγάλην δύναμιν;

ΠΙΘΛΟΣ. Οὐχὶ ἔγῳ τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Δὲν θὰ ἀποδεῖξῃς λοιπὸν (=ἀπόδειξιν), ἀφοῦ ἔξελέγχεις ἑμέ, ὅτι οἱ ὁγήτορες ἔχουσι νοῦν καὶ ὅτι ἡ ὁγητορικὴ εἶναι τέχνη καὶ οὐχὶ κολακεία; ἐὰν δῆμος θὰ μὲ ἀφήσῃς ἀνεξέλεγκτον, (τότε) οἱ ὁγήτορες οἱ κατορθώνοντες ἐντὸς τῶν πόλεων δῆμα φαίνονται καλὰ εἰς αὐτοὺς καὶ οἱ τύραννοι θὰ ἔχωσιν ἀποκτήσεις τοῦτο, τὸ δποῖον εἶναι οὐδόλως ἀγαθόν. Ἡ δὲ δύναμις εἶναι, καθὼς σὺ δισχυρίζεσαι, ἀγαθὸν πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ νὰ πράττῃ τις δῆμα φαίνονται καλὰ εἰς αὐτὸν ἀνεν νοῦν καὶ σὺ διμολογεῖς ὅτι εἶναι κακόν. Ἡ δχι;

ΠΙΘΛΟΣ. Μάλιστα (τὰ παραδέχομαι).

Σωκράτης. Πῶς λοιπὸν οἱ ὁγήτορες ἢ οἱ τύραννοι θὰ εἰχον μεγάλην δύναμιν ἐντὸς τῶν πόλεων, ἐὰν ὁ Σωκράτης ἔξελεγχθεὶς δὲν διδαχθῇ ὑπὸ τοῦ Πώλου ὅτι κάμνουσιν δῆμα θέλουσι;

ΠΙΘΛΟΣ. Οὗτος ὁ ἀνὴρ — (δὲν γνωρίζει τὶ λέγει).

Σωκράτης. Δισχυρίζομαι ὅτι δὲν πράττουσιν αὐτοὶ δῆμα θέλουσιν ἀλλ᾽ ἔξελεγχέ με.

ΠΙΘΛΟΣ. Δὲν ὠμολόγεις πρὸ διλύγου πρότερον ταύτης τῆς στιγμῆς ὅτι πράττουσιν δῆμα φαίνονται εἰς αὐτοὺς ὅτι εἶναι ἄριστα;

Σωκράτης. Καὶ τόρα βεβαίως τὸ διμολογῶ (δ Σωκρ. δέχεται ὅτι τὸ δῆμα φαίνονται εἰς αὐτοὺς καλὰ καὶ τὸ δῆμα θέλουσιν εἶναι διάφορα).

ΠΙΘΛΟΣ. Δοιπὸν πράττουσιν δῆμα θέλουσι.

Σωκράτης. Δισχυρίζομαι ὅτι δὲν πράττουσιν δῆμα θέλουσι.

ΠΙΘΛΟΣ. Πράττοντες δὲ δῆμα φαίνονται εἰς αὐτοὺς καλὰ (δὲν πράττουσιν δῆμα θέλουσι);

Σωκράτης. Δισχυρίζομαι τοῦτο (ὅτι, ἐν ᾧ πράττουσιν δῆμα φαίνονται εἰς αὐτοὺς καλά, δὲν πράττουσιν δῆμα θέλουσι).

ΠΙΘΛΟΣ. Ἀλλόκοτα λέγεις καὶ παράδοξα, δ Σώκρατες.

Σωκράτης. Μὴ κατηγόρει με, δ ἄριστε Πῶλε, διὰ νὰ σὲ πλάτωνες Γεργίας

προσαγορεύσω σιμφώνως πρὸς τὴν ἴδικήν σου συνήθειαν· ἀλλ᾽ ἔτιν μὲν ἔχης νά με ἐρωτᾶς, ἀπόδειξον διτὶ ψεύδομαι, εἰ δὲ μή, σὺ αὐτὸς ἀποκρίνου.

ΠΙΘΑΛΟΣ. Ἀλλὰ θέλω νῦν ἀποκρίνωμαι, μὲν τὸν σκοπὸν καὶ νὰ γνωρίζω τὶ λέγεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Πάντα τὰ πραττόμενά, ἀγαθὰ ἢ κακὰ ἢ οὐδέτερα, πράττονται ἐνεκα τοῦ ἀγαθοῦ].

Σωκράτης. Ποῖον ἐκ τῶν δύο λοιπόν, φαίνονται οἱ ἀνθρώποι διτὶ θέλουσι τοῦτο, διτὶ καὶ ἄν πράττωσιν ἑκάστοτε, ἢ θέλουσιν ἔκεινο, ἔνεκα τοῦ δποίου πράττουσιν ἔκεινο, τὸ δποίον πράττουσι; λόγου χάριν οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες ἐκ μέρους τῶν λατρῶν ποῖον ἐκ τῶν δύο φαίνονται εἰς σὲ διτὶ θέλουσι τοῦτο, τὸ δποίον πράττουσι, δηλ. νὰ πίνωσι τὸ φάρμακον καὶ (ἐπομένως) νὰ αἰσθάνονται πόνους ἢ θέλουσιν ἔκεινο, δηλ. τὴν ὑγείαν, ἔνεκα τοῦ δποίου τὸ πίνουσιν;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Είναι φανερὸν διτὶ θέλουσι τὴν ὑγείαν, ἔνεκα τῆς δποίας τὸ πίνουσι.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ οἱ διὰ θαλάσσης ταξιδεύοντες πρὸς ἐμπορίαν καὶ οἱ τὰ ἄλλα κέρδη ἐπιζητοῦντες δὲν εἶναι τοῦτο, τὸ δποίον θέλουσι, τὸ δποίον ἑκάστοτε πράττουσι· διότι ποῖος θέλει καὶ νὰ ταξιδεύῃ θαλασσίως καὶ νὰ κινδυνεύῃ καὶ νὰ ἔχῃ ἐνοχλήσεις; Ἄλλ' ἔκεινο, νομίζω, ἔνεκα τοῦ δποίου ταξιδεύουσι θαλασσίως, εἶναι τὸ νὰ πλουτῶσι· διότι ἔνεκα τοῦ πλούτου ταξιδεύουσι διὰ θαλάσσης.

ΠΙΘΑΛΟΣ. Πολὺ βεβαίως (ἀλλημεύει τοῦτο).

Σωκράτης. Ἄλλο τι λοιπὸν (συμβαίνει) ἢ τοιουτορόπως ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ ὡς πρὸς ὅλα; ἔτιν τις πράττῃ κάτι ἔνεκα σκοποῦ τινος, δὲν θέλει τοῦτο, τὸ δποίον πράττει, ἀλλὰ θέλει ἔκεινο, ἔνεκα τοῦ δποίου τὸ πράττει;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν ὑπάρχει τι ἐκ τῶν ὄντων, τὸ δποῖον δὲν εἶναι βεβαίως ή ἀγαθόν ή κακὸν ή ἀνάμεσα εἰς ταῦτα οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Πολλὴ ἀνάγκη εἶναι νὰ ἔχῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα.

Σωκράτης. Λοιπὸν λέγεις ὅτι ἀγαθὸν μὲν εἶναι καὶ ή σοφία καὶ ή ὑγεία καὶ ὁ πλοῦτος καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ δ' εἶναι τὰ ἀντίθετα τούτων;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἄρα γε ταῖαντα λέγεις, τὰ δποῖα κάποτε μὲν μετέχουσι τοῦ ἀγαθοῦ, κάποτε δὲ τοῦ κακοῦ, κάποτε δὲ οὔτε τοῦ ἔνδος οὔτε τοῦ ἄλλου, λόγου χάριν τὸ νὰ κάθηται τις καὶ νὰ βαδίζει καὶ νὰ τρέχῃ καὶ νὰ ταξιδεύῃ θαλασσίως καὶ ἔξι ἄλλης ἀπόψεως λόγου χάριν λίθους καὶ ξύλα καὶ τὰ ἄλλα τοιαῦτα; δὲν λέγεις ταῦτα; ή ἄλλα τινὰ λέγεις τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακά;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Οὐχὶ ἄλλα λέγω, ἄλλὰ ταῦτα.

Σωκράτης. Ποιὸν λοιπὸν ἐκ τῶν δύο, τὰ μεταξὺ ταῦτα (τὰ οὐδέτερα) πράττουσιν οἱ ἀνθρώποι ἔνεκα τῶν ἀγαθῶν, ὅταν τὰ πράττωσιν, ή τὰ ἀγαθὰ ἔνεκα τῶν μεταξὺ (τῶν οὐδετέρων);

ΠΙΘΑΛΟΣ. Τὰ μεταξὺ (τὰ οὐδέτερα) ἀναμφιβόλως πράττουσι χάριν τῶν ἀγαθῶν.

Σωκράτης. Τὸ ἀγαθὸν λοιπὸν ἐπιδιώκοντες (ἐπιζητοῦντες) καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, καὶ ἀντιμέτως ἴστάμεθα, ὅτον ἴστάμεθα, ἔνεκα τοῦ ἰδίου, δηλ. τοῦ ἀγαθοῦ ή οὐχί;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ φρενάρειν, ἕά τινα φρενέσσωμεν, καὶ ἔζορίζουμεν καὶ ἀφαιροῦμεν χρήσιμα πράγματα, διότι νομίζομεν ὅτι εἶναι ὀφελιμώτερον εἰς ἡμᾶς νὰ πράττωμεν ταῦτα παρὰ νὰ μὴ τὰ πράττωμεν;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Πολὺ βεβαίως (εἶναι ταῦτα ἀληθῆ).

Σωκράτης. Ἐνεκα τοῦ ἀγαθοῦ λοιπὸν πράττουσιν ὅλοι ἀνέξαιρέτως ταῦτα οἱ πράττοντες.

ΠΙΘΑΛΟΣ. Τὸ πραδέχομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Γὰ πραττόμενα ἔνεκα σκοτοῦ εἶναι: ἄθλια, ἂν εἶναι ἀδίκα, καὶ ἄθλιώτερος εἶναι ὁ ἀδικῶν παρὰ ὁ ἀδικούμενος].

Σωκράτης. Λοιπὸν παρεδέχθημεν ὅτι, μὲ δσα πράττομεν ἔνεκα σκοποῦ τυνος, δὲν θέλομεν ἐκεῖνα, ἀλλὰ θέλομεν ἐκεῖνο, ἔνεκα τοῦ δοπού τὰ πράττομεν;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Δὲν θέλομεν λοιπὸν νὰ σφάζωμεν οὐδὲ νὰ ἐκδιώκωμεν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ ν' ἀφαιρῶμεν χρήσιμα πράγματα ἔτσι ἀπλῶς (ἄνευ σκοποῦ), ἀλλ' ἐὰν μὲν ταῦτα εἶναι ὠφέλιμα, θέλομεν νὰ πράττωμεν αὐτά, ἐὰν δὲ εἶναι βλαβερά, δὲν θέλομεν. Διότι τὰ ἀγαθὰ θέλομεν, καθὼς λέγεις σύ, τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακά δὲν θέλομεν, οὐδὲ τὰ κακά ἀληθῶς; Ἀληθῆ φαίνομαι εἰς σὲ ὅτι λέγω, δὲν Πᾶλε, ἢ οὐχί; διὰ τὶ δὲν ἀποκρίνεσαι;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Ἀληθῆ λέγεις.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν δὰ ταῦτα παραδεχόμεθα, ἔάν τις φονεύῃ τινὰ ἢ ἐκδιώῃ ἢ ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρῇ χρήσιμα πράγματα ἀπ' αὐτόν, εἴτε τύραννος καὶ ἀν εἶναι εἴτε ὄντως, διότι νομίζει ὅτι εἶναι ὠφέλιμότερον εἰς αὐτόν, ἀλλὰ τυγχάνει νὰ εἶναι τοῦτο μᾶλλον βλαβερόν, οὗτος ἀναμφιβόλως πράττει τὰ δσα φαίνονται εἰς αὐτὸν (ἀπλῶς, ἀσκόπως) ἀληθῶς;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Ναί.

Σωκράτης. Αρά γε λοιπὸν πράττει καὶ δσα θέλει, ἐὰν βεβαίως ταγχάνωσι ταῦτα νὰ εἶναι κακά; διατὶ δὲν ἀποκρίνεσαι;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Αἵλλα μόι φαίνεται ὅτι δὲν πράττει δσα θέλει.

Σωκράτης. Υπίσχει λοιπὸν τρόπος, κατὰ τὸν δοπούν ὁ τοιοῦτος ἔχει μεγάλην δύναμιν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἐὰν δὰ κατὰ τὴν ἴδικήν σου διμολογίαν τὸ νὰ ἔχῃ τις μεγάλην δύναμιν εἶναι κάτι ἀγαθόν;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Δὲν ὑπάρχει.

Σωκράτης. Ἀληθῆ λοιπὸν ἐγὼ ἔλεγον, ὅτε ἔλεγον ὅτι εἰναι δυνατὸν ἄνθρωπος πράττων ἐντὸς πόλεως ὅσα φαίνονται εἰς αὐτὸν πρακτέα νὰ μὴ ἔχῃ μεγάλην δύναμιν μηδὲ νὰ πράττῃ ὅσα θέλει

Πιθανός. Πόσον δὰ σύ, ὁ Σώκρατες, δὲν θὰ ἐδέχεσο νὰ ἐπιτρέπηται εἰς σὲ νὰ πράττῃς διτι σοι ἀρέσκει ἐντὸς τῆς πόλεως περισσότερον παρὰ νὰ μή σοι ἐπιτρέπηται, καὶ πόσον δὲν θὰ ἐζήλευες ὅταν ἵδης κάποιον ἢ νὰ φονεύῃ δροιον ἥρεσεν εἰς αὐτὸν (νὰ φονεύῃ) ἢ ν' ἀφαιρέσῃ χοήματα ἢ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ δέσμιον εἰς τὴν φυλακήν). [Αὐτὰ λέγονται εἰωνικῶς=καὶ σύ, Σώκρατες, θὰ ἥθελες νὰ ἡδύνασο νὰ κάμνῃς διτι σοι ἀρέσκει καὶ ζηλεύεις τοὺς δυναμένους νὰ φονεύωσι κτλ].

Σωκράτης Δικαίως λέγεις ἢ ἀδίκως (ὅταν ἵδω φονεύοντα ἢ ἀφαιροῦντα χοήματα ἢ φυλακίζοντα);

Πιθανός. "Οποια ἀπὸ τὰ δύο καὶ ἀν κάμνῃ (ἢ δίκαια ἢ ἀδίκα), δὲν εἶναι ἀξιοζήλευτον καὶ κατὰ τὰ δύο (δικαίως ἢ ἀδίκως);

Σωκράτης. Σιώπα (= μὴ λέγε τοιαύτας κακοηθείας), δῷ Πᾶλε.

Πιθανός. Διὰ τὶ δά;

Σωκράτης. Διότι δὲν πρέπει νὰ ζηλεύωμεν οὕτε τοὺς μὴ ἀξίους νὰ ζηλεύωνται οὕτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἔλεεινολογῆσμεν.

Πιθανός. Τὶ λοιπόν; Τοιουτορόπως σοι φαίνεται ὅτι διατίθεσαι ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, περὶ ὅσων ἐγὼ λέγω;

Σωκράτης. Πᾶς δχι;

Πιθανός. Οποιος λοιπὸν φονεύει δροιον καὶ ἀν ἀρέσκη εἰς αὐτόν, δικαίως φονεύων αὐτόν, σοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀθλιος καὶ ἀξιος ἔλεεινολογήσεως;

Σωκράτης. Οὐχὶ εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον (φαίνεται ὅτι εἶναι ἀθλιος), ἀλλ ὅμως οὐδὲ ἀξιοζήλευτος.

Πιθανός. Δὲν ἔλεγες πρὸς δὲλίγους ὅτι εἶναι ἀθλιος;

Σωκράτης. Διὰ τὸν ἀδίκως βεβαίως φονεύοντα, ὁ φίλε, ἔλεγον ὅτι εἶναι ἀθλιος, προσέτι δὲ (ἔλεγον ὅτι εἶναι) καὶ ἀξιος ἔλεεινολογήσεως· τὸν δὲ δικαίως φονεύοντα ἔλεγον οὐχὶ ἀξιοζήλευτον.

Πιθανός. Ἄρα γε ἵσως ὁ ἀδίκως δὰ ἀποθνήσκων εἶναι καὶ ἀξιος ἔλεεινολογήσεως καὶ ἀθλιος;

Σωκράτης. Είναι διλιγότερον (ἐ εεινὸς καὶ ἄθλιος παρὰ) ὁ φονεύων αὐτόν, δὲ Πῶλε, καὶ διλιγότερον παρὰ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων.

ΠΙΘΑΛΟΙΣ. Πῶς δά, δὲ Σώκρατες;

Σωκράτης. Τοιουτοδόπως δισχυρόζομαι, μὲ τὴν ἴδεαν δτι τὸ ἀδικεῖν τυγχάνει νὰ είναι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν.

ΠΙΘΑΛΟΙΣ. Ἄρα γε τοῦτο βεβαίως είναι μέγιστον; δὲν είναι τὸ ἀδικεῖσθαι (τὸ ν^ο ἀδικῆσται τις) μεγαλύτερον;

Σωκράτης. Θὰ ἥθελον μὲν ἐγὼ τούλάχιστον οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο. Ἐὰν δμως ἥθελεν είναι ἀναγκαῖον ν^ο ἀδικῶ ἢ ν^ο ἀδικῶμαι, ἥθελον προτιμήσει περισσότερον ν^ο ἀδικῶμαι παρὰ ν^ο ἀδικῶ.

ΠΙΘΑΛΟΙΣ. Σὺ λοιπὸν δὲν ἥθελες δεκχθῆ νὰ είσαι τύραννος;

Σωκράτης. Οὐχί, ἐὰν δὰ τυραννεῖν λέγῃς ἔκεινο, τὸ δποῖον βεβαίως ἐννοῶ ἐγώ.

ΠΙΘΑΛΟΙΣ. Ἀλλ ἐγὼ τούλάχιστον τοῦτο ἐννοῶ, τὸ δποῖον ἀκριβῶς πρὸ δλίγουν ἐνόσουν, δηλ. τὸ νὰ ὑπάρχῃ ἔξουσία εἰς τινα ἐντὸς τῆς πόλεως, δ.τι καὶ ἂν φαίνηται εἰς αὐτὸν ἀριστόν, τοῦτο νὰ πράττῃ, καὶ φονεύων καὶ ἐκδιώκων καὶ τὰ πάντα πράττων συμφώνως πρὸς τὴν ἴδικήν του ἴδεαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Μεγάλη δύναμις είναι δταν πράττη τις ούχι τὰ ὄπωσδ ἡποτε ἀρέσκοντα εἰς αὐτόν, ἀλλ δταν τὰ πραττόμενα είναι δίκαια].

Σωκράτης. Ὡ καλότυχε, ἐπειδὴ ἐγὼ τοῦτο λέγω, ἔξέλεγξόν με (= ἀπόδειξον δτι σφάλλομαι) διὰ τοῦ λόγου Ἐὰν δηλ. ἐγὼ ἐντὸς ἀγορᾶς γεμάτης ἀπὸ ἀνθρώπους λαβὼν ὑπὸ τὴν μασχάλην ἐγκειρίδιον ἥθελον λέγει πρὸς σέ, δτι, δὲ Πῶλε, εἰς ἐμὲ πρὸ δλίγουν ἔχει προστεθῆ κάποια θαυμασία δύναμις καὶ τυραννικὴ ἔξουσία· διότι ἐὰν τυχὸν φανῇ καλὸν εἰς ἐμὲ δτι πρέπει εὐθὺς ἀμέσως νὰ ἔχῃ ἀποθάνει εἰς ἐκ τούτων ἐδῶ τῶν ἀνθρώπων,

τοὺς δποίους σὺ βλέπεις, θὰ ἔχῃ ἀποθάνει οὗτος, δι' ὅποιον καὶ ἀν ἀρέσῃ εἰς ἐμὲ τοῦτο· καὶ ἐὰν φανῇ εἰς ἐμὲ ὅτι πρέπει κάποιος ἔξ αὐτῶν νὰ ἔχῃ συντριβῆ εἰς τὴν κεφαλήν, εὐθὺς ἀμέσως θὰ ἔχῃ συντριβῆ, καὶ ἐὰν (μοὶ φανῇ ὅτι πρέπει) νὰ ἔχῃ διασχισθῆ τὸ ἱμάτιόν του, θὰ ἔχῃ διασχισθῆ· τόσον μεγάλην δύναμιν ἔγω ἔχω ἐντὸς ταύτης τῆς πόλεως· ἐὰν λοιπὸν εἰς σὲ μὴ πιστεύοντα αὐτὰ ἥθελον δεῖξει τὸ ἐγχειρίδιον (διὰ τοῦ δποίου θὰ τὰ ἔξετέλουν), ίσως ἥθελες εἶπει ίδων αὐτό, ὅτι, ὡς Σώκρατες, τοιουτορόπως μὲν (διὰ τοῦ ἐγχειρίδιου) δλοι θὰ είχον μεγάλην δύναμιν, διότι καὶ οἰκία δύναται νὰ κατακαῆ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, δποιανδή- ποτε θά σοι ἐφαίνετο καλὸν νὰ κυνόσῃς, καὶ τὰ νεώρια καὶ αἱ πο- λεμικαὶ τριήρεις· καὶ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων ὅλα καὶ τὰ δημόσια καὶ τὰ ίδιωτικὰ (ἥδυναντο νὰ καῶσι)· ἄλλὰ δὲν εἶναι ίσως τοῦτο τὸ ἔχειν μεγάλην δύναμιν, δηλ. τὸ νὰ πράτ- τῃ τις δσα ἀρέσκουσιν εἰς αὐτὸν· ἥσοι φαίνεται ὅτι εἶναι αὐτη;

ΠΙΘΑΛΩΣ. Οὐχὶ βεβαίως κατ' αὐτὸν δὰ τὸν τρόπον.

Σωκράτης. Δύνασαι λοιπὸν νὰ εἴπης διὰ τί κατηγορεῖς τὴν τοιαύτην δύναμιν;

ΠΙΘΑΛΩΣ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Διὰ τί δά; λέγε.

ΠΙΘΑΛΩΣ. Διότι εἶναι ἀναγκαῖον ὁ τοιουτορόπως πράττων νὰ τιμωρῆται.

Σωκράτης. Τὸ δὲ νὰ τιμωρῆται τις δὲν εἶναι κακὸν;

ΠΙΘΑΛΩΣ. Πολὺ κακὸν βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπόν, ὡς θαυμάσιε, πάλιν ἔξ ἄλλου μέρους φαίνεται εἰς σὲ ὅτι ἡ μεγάλη δύναμις, ἐὰν μὲν εἰς τὸν πράττοντα δσα ἀρέσκουσιν εἰς αὐτὸν ἀκολουθῆ τὸ νὰ τὰ πράττῃ ὁ φελίμως, καὶ ἀγαθὸν πρᾶγμα εἶναι καὶ τοῦτο, ὡς φαίνεται, εἶναι ἡ μεγάλη δύ- ναμις· εἰ δὲ μὴ (=ἔὰν δὲν ἀκολουθῆ τὸ ὁφελίμως πράττειν), (δέν σει φαίνεται ὅτι ἡ μεγάλη δύναμις εἶναι) καὶ κακὸν καὶ μι- κρὰ δύναμις· Ἡς ἔξετάσωμεν δὲ καὶ τὸ ἔξῆς· ἄλλο τι συμβαίνει ἥ παραδεχόμεθα ὅτι κάποτε μὲν εἶναι ὁφελιμώτερον νὰ πράττω- μεν ταῦτα, τὰ δποῖα τόρα δὰ ἐλέγομεν, δηλ. καὶ τὸ φονεύειν καὶ τὸ ἐκδιώκειν ἀνθρώπους καὶ τὸ ἀφαιρεῖν χρήματα, ἄλλοτε δὲ οὐχὶ (εἶναι ὁφελιμώτερον);

ΠΗΦΛΙΟΣ. Πολὺ βεβαίως (ἀληθῆ λέγεις).

Σωκράτης. Τοῦτο μὲν λοιπόν, ὃς ἐφαίνετο, καὶ ὑπὸ σοῦ καὶ ὅπ' ἐμοῦ γίνεται παραδεκτόν.

ΠΗΦΛΙΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Πότε λοιπὸν σὺ λέγεις ὅτι εἶναι ὡφελιμώτερον νὰ πράττωμεν ταῦτα; εἰπε ποῖον ὅρον ὀρίζεις;

ΠΗΦΛΙΟΣ. Σὺ μάλιστα, ὁ Σώκρατες, ἀποκρίθητι τὸ ἕδιον τοῦτο (τὸ δοποῖον θὰ ἀπεκοινόμην καὶ ἔγω).

Σωκράτης. Ἐγὼ μὲν λοιπὸν διμηροῦζομαι, ὁ Πῶλε, ὅτι, ἐὰν εἰς σὲ εἴναι εὐλαβιστότερον ν' ἀκούῃς παρ' ἐμοῦ, ὅταν μὲν δικαίωστις ταῦτα πράττῃ, εἶναι ὡφελιμώτερον, ὅταν δὲ ἀδίκως, ὅτι εἶναι χειρότερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Κατὰ τὸν Πῶλον οἱ ἀδικοῦντες καὶ τυραννοῦντες, ἐφ' ὅσον δὲν τυ-
μωροῦνται, εἶναι εὐτυχεῖς· κατὰ δὲ τὸν Σωκράτην ἄθλοι].

ΠΗΦΛΙΟΣ. Δύσκολον δὰ εἶναι νὰ σὲ ἔξελέγῃς τις (Σημ. τοῦτο λέγεται εἰρωνικῶς), ἄλλὰ καὶ παῖς δὲν δύναται νὰ σὲ ἔξελέγῃς ὅτι οὐχὶ ἀληθῆ λέγεις;

Σωκράτης. Πολλὴν λοιπὸν εὐγνωμοσύνην θὰ ἔχω εἰς τὸν παῖδα, ἵσην δὲ καὶ εἰς σέ, ἐάν με ἔξελέγῃς καὶ με ἀπαλλάξῃς ἀπὸ τὴν πολυλογίαν. Ἅλλὰ μὴ ἀποκάμης (=μὴ παύσῃς) ἀπὸ τοῦ νὰ εὑνεργετῆς φίλον ἄνδρα (=ἔμε), ἄλλῳ ἔξελεγχέ με.

ΠΗΦΛΙΟΣ. Ἀλλ' ὅμως, ὁ Σώκρατες, οὐδεμίᾳ ἀνάγκη βεβαίως εἶναι νά σε ἔξελέγχω μὲν παλαιὰ πράγματα διότι ταῦτα τὰ χθε-
σινὰ καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν γεγονότα εἶναι ἵκανὰ νά σε ἔξελέγῃσι
καὶ ν' ἀποδείξωσιν ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἀδικοῦντες εἶναι εὐτυχεῖς.

Σωκράτης. Τὰ ποῖα εἶναι ταῦτα;

ΠΗΦΛΙΟΣ. Βλέπεις δὰ τὸν Ἀρχέλαιον ἐκεῖνον τὸν υἱὸν τοῦ Περδίκκου ὅτι εἶναι ἄρχων τῆς Μακεδονίας;

Σωκράτης. Ἐὰν δὲν τὸν βλέπω, ἄλλῃ τὸν ἀκούω βεβαίως.

ΙΙΘΛΟΙΣ. Εὐτυχής λοιπόν σοι φάίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἄθλιος;

Σωκράτης. Δὲν γνωρίζω, ὁ Πῶλε διότι δὲν ἔχω ἀκόμη μέχρι τοῦδε συναναστραφῆ μὲ τὸν ἄνδρα.

ΙΙΘΛΟΙΣ. Τί δά; ἐὰν τὸν συναναστραφῆς, εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν γνωρίσῃς, κατ' ἄλλον δὲ τῷ πόπον ἀπ' ἑδῶ (=εξ Ἀθηνῶν) δὲν γνωρίζεις ὅτι εὐτυχεῖ;

Σωκράτης. Μὰ τὸν Δία οὐχὶ βεβαίως.

ΙΙΘΛΟΙΣ. Φανερὸν πλέον εἶναι, ὁ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ διὰ τὸν μέγαν βασιλέα (τῶν Περσῶν) θὰ εἴπῃς ὅτι γνωρίζεις ὅτι εἶναι εὐτυχής.

Σωκράτης. Καὶ ἀλλιθῇ βεβαίως θὰ εἴπω· διότι δὲν γνωρίζω εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται ὡς πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην.

ΙΙΘΛΟΙΣ. Τί δά; ἐντὸς τούτου ὑπάρχει ἡ ὅλη εὐτυχία;

Σωκράτης. "Οπως τοῦλάχιστον ἔγω· λέγω, ὁ Πῶλε· διότι δισχυροίζομαι ὅτι δὲν μὲν καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ γυνὴ εἶναι εὐτυχής, δὲν δὲ ἀδικος καὶ πονηρὸς ὅτι εἶναι ἄθλιος.

ΙΙΘΛΟΙΣ. Ἄθλιος (=δυστυχῆς) λοιπὸν εἶναι δὲ Ἀρχέλαος οὗτος συμφώνως μὲ τὸν ἴδιον σου λόγον;

Σωκράτης. Εὰν βεβαίως, ὁ φίλε, εἶναι ἀδικος, (εἶναι ἄθλιος).

ΙΙΘΛΟΙΣ. Ἀλλ' ὅμως πῶς δὲν εἶναι ἀδικος; διότι βεβαίως εἰς αὐτὸν μὲν οὐδὲν δικαίωμα ἀνῆκεν ἐκ τῆς ἔξουσίας, τὴν διοίαν τόρα ἔχει, ἐπειδὴ κατήγετο ἐκ γυναικός, ἡ διοία ἡτο δοῦλη Ἀλκέτου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Περδίκκου, καὶ συμφώνως μὲν πρὸς τὸ δίκαιον ἡτο δοῦλος τοῦ Ἀλκέτου καί, ἐὰν ἥθελε νὰ ἐκτελῇ τὰ δίκαια, θὰ ἡτο δοῦλος εἰς τὸν Ἀλκέταν καὶ θὰ ἡτο εὐτυχῆς συμφώνως πρὸς τὸν ἴδιον σου λόγον· τόρα δῆμος μὲ τὰ μέγιστα θαυμάσιον τῷ πόπῳ ἄθλιος ἔχει γίνει, διότι τὴν μεγίστην ἀδικίαν ἔχει πράξει· διότι αὐτὸς βεβαίως πρῶτον μὲν αὐτὸν τοῦτον τὸν κύριον του καὶ θείον του (Ἀλκέταν) ἀφοῦ ἔστειλε καὶ προσεκάλεσε μὲ τὸν σκοπὸν δῆθεν νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὴν ἔξουσίαν, τὴν διοίαν δὲ Περδίκκας ἀφήσεσεν ἀπ' αὐτὸν, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐφιλοξένησε καὶ ἐντελῶς ἐμέθυσε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱόν του Ἀλέξανδρον, δὲ ποῖος ἡτο ἔξαδελφός του (τοῦ Ἀρχελάου), σχεδὸν

συνομήλικός του, καὶ ἀφοῦ τὸν ἔβαλεν εἰς ἄμαξαν καὶ ἀφοῦ τὸν ὕδηγησεν ἔξω ἐν καιρῷ νυκτός, καὶ κατέσφαξε καὶ ἔξηφάνισε καὶ τοὺς δύο διοῦ καὶ ἐν φύλαξε ταύτας τὰς ἀδικίας, ἔγινεν ἀθλιώτατος, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ (=διέψυγε τὴν προσοχήν του γενόμενος δυστυχέστατος), καὶ δὲν μετεμελήθη (δὲν ὑπῆρξε μεταμέλεια εἰς αὐτὸν) διὸ φύτα, ἀλλ᾽ ὀλίγον ὕστερον τὸν ἀδελφόν, τὸν γνήσιον τοῦ Περδίκκου νιόν, παῖδα περίπου ἐπταετῆ, εἰς τὸν διοῖον ἦ ἔξουσία ἀνῆκε συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον, δὲν ἥθελησε νὰ γίνῃ εὐτυχῆς (ὅτι Ἀρχέλαος) μὲ τὸ νῦν ἀναθρέψῃ καὶ νῦν ἀποδώσῃ τὴν ἔξουσίαν εἰς ἐκεῖνον, ἀλλ᾽ ἀφοῦ τὸν ἔρριψεν εἰς φρέαρ καὶ τὸν ἀπέπνιξεν, εἶπε πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν ὅτι (ὅτι παῖς) καταδιώκων κῆνα τὴν μέσα (εἰς τὸ φρέαρ) καὶ ἀπέθανε. Βεβαιότατα τόρα, ἐπειδὴ ἔχει διαπρᾶξει τὴν μεγίστην ἀδικίαν ἐκ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, εἶγαι δυστυχέστατος ἔξι ὅλων τῶν Μακεδόνων, ἀλλ᾽ οὐχὶ εὐτυχέστατος, καὶ ἵσως ὑπάρχει κάποιος ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ὃ διοῖος ἀπὸ σὲ ἀρχίσας (=σοῦ ἀρχίσαντος) ἥθελε παραδεχθῆ ὅτι ἄλλος οἰοσδήποτε ἐκ τῶν Μακεδόνων ἔγινεν εὐτυχέστατος περισσότερον παρὰ ὁ Ἀρχέλαος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Διὰ μακρῶν ὁ Σωκράτης ἐπιχειρεῖ νὰ καταρρίψῃ τὴν κοινὴν ιδέαν ὅτι εὐτυχοῦσιν οἱ ἀδικοῦντες, ὅταν δὲν τιμωρῶνται].

Σωκράτης. Καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν λόγων μου (κεφ. 3), ὃ Πῶλε, ἔγὼ τοὐλάχιστόν σε ἐπήνεσα, διότι μοὶ φαίνεσαι ὅτι καλῶς ἔχεις προπαρασκευασθῆ πρὸς τὴν ὁριοτυπήν, ἀλλ᾽ ἔχεις παραμελήσει τὸ διαιλογικῶς συζητεῖν· καὶ τόρα ἄλλο τι συμβαίνει ἢ οὗτος εἴναι ὁ λόγος, μὲ τὸν διοῖον καὶ παῖς ἥθελε με ἔξελέγειν, καὶ ἔγὼ τόρα ὑπὸ σοῦ, καθὼς σὺ ιομίζεις, ἔχω ἔξελεγχθῆ μὲ τοῦτον τὸν λόγον, διυσχυριζόμενος (ἔγω) ὅτι ὁ ἀδικῶν δὲν εἴναι εὐτυχής; ἀπὸ ποῦ (εἴναι εὐτυχής), ὃ καλέ; καὶ ὅμως εἰς οὐδὲν βεβαίως ἐκ τούτων, ἔξι ὅσων σὺ λέγεις, συμφωνῶ μὲ σέ.

ΠΙΘΑΝΟΙΣ. (Δὲν συμφωνεῖς) διότι δὲν θέλεις· διότι φαίνεται βεβαίως εἰς σέ τὸ πρᾶγμα ὅπως ἔγω τὸ λέγω

Σωκράτης. Ὡ μακάριε, διητορικῶς βεβοίως ἐπιχειρεῖς νά με ἔξελέγχῃς, καθὼς ἀκριβῶς ἐν τοῖς δικαστηρίοις πράττουσιν (οἱ δῆτορες) νομίζοντες ὅτι ἔξελέγχουσι. Διότι καὶ ἐκεῖ οἱ μὲν νομίζουσιν ὅτι ἔξελέγχουσι τοὺς δέ, ὅταν διὰ τοὺς λόγους, ὅσους καὶ ἀν λέγωσι, παρουσιάζωσι μάρτυρας πολλοὺς καὶ εὐδοκίμους πολιτευτάς, ὃ δὲ τὰ ἀντίθετα λέγων παρουσιάζῃ ἔνα κάποιον μάρτυρα ἢ οὐδένα· οὗτος ὅμως δ ἔλεγχος οὐδὲν ἀξίζει ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Διότι κάποτε εἶναι δυνατὸν καὶ νὰ κατηγορηθῇ κανεὶς διὰ φευδομαρτυριῶν ὑπὸ πολλῶν, οἱ δποῖοι νομίζονται ὅτι ἀξίζουσι κατί τι καὶ τόρα περὶ ὅσων σὺ λέγεις σκεδὸν ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἔνοι θὰ συμφωνήσωσι μὲ σέ, ἐὰν θέλῃς ἐναντίον μου μάρτυρας νὰ παρουσιάσῃς, ὅτι δῆθεν δὲν λέγω ἀληθῆ· θὰ μαρτυρήσωσι πρὸς χάριν σου, ἐὰν θέλῃς, δ Νικίας δ υἱὸς τοῦ Νικηφόρου καὶ οἱ ἀδελφοί του μαζὶ μὲ αὐτόν, τῶν δποίων οἱ τρίποδες οἱ κατὰ σειρὰν εἶναι ἑστημένοι ἐν τῷ ναῷ τοῦ Διονύσου, ἐὰν δὲ θέλῃς, δ Ἀριστοκράτης δ υἱὸς Σκελλίου, τοῦ δποίου ἐξ ἄλλου μέρους ὑπάρχει ἐν τῷ ναῷ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος τὸ ὁραῖον ἐκεῖνο ἀφιέρωμα, ἐὰν δὲ θέλῃς, διόκληρος ή οἰκογένεια τοῦ Περικλέους ἢ ἄλλη συγγένεια, δποιαν καὶ ἀν θέλῃς νὰ ἔκλεξῃς ἐκ τῶν ἀπ' ἕδω καταγομένων ἀλλ' ἔγω, ἐν ᾧ εἴμαι εἰς, δὲν συμφωνῶ μὲ σέ· διότι δέν με ἀναγκάζεις σὺ (νὰ πεισθῶ), ἀλλ' ἀφοῦ παρουσιάσας πολλοὺς φευδομάρτυρας ἐνσητίον μου, ἐπιχειρεῖς νά με ἐκδιώχῃς ἐκ τῆς οὖσίας καὶ τῆς ἀληθείας. Ἐγώ δμως ἐὰν δὲν παρουσιάσω σὲ τὸν ἴδιον, δ δποῖος είσαι εἰς μάρτυρις, νὰ συμφωνῆς περὶ ὅσων λέγω, νομίζω ὅτι οὐδὲν ἀξίον λόγου ὑπ' ἐμοῦ ἔχει φερθῆ εἰς πέρας περὶ ὅσων καὶ ἀν εἶναι ή συζήτησις εἰς ἡμᾶς· νομίζω δ' ὅτι οὐδὲν ὑπὸ σοῦ (ἔχει φερθῆ εἰς πέρας ἀξίον λόγου τι), ἐὰν δὲν μαρτυρῶ ἔγω ὑπὲρ σοῦ, ἀν καὶ εἴμαι εἰς μόνος, δλους δὲ τούτους τοὺς ἄλλους ἀφίνης νὰ καίρωσι (=παραλίπης)· καὶ εἶναι μὲν οὗτος κάποιος τρόπος ἐλέγχου, καθὼς καὶ σὺ νομίζεις καὶ ἄλλοι πολλοί· ὑπάρχει δμως καὶ ἄλλος (τρόπος ἐλέγχου), τὸν δποῖον ἔγω ἐξ ἄλλου μέρους νομίζω. Ἀφοῦ λοιπὸν τοὺς συγκρίνωμεν (τοὺς βάλωμεν κοντά)

μεταξύ των, ἃς ἔξετάσωμεν, ἐὰν κατά τι θὰ διαφέρωσιν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Διότι καὶ ταῦτα, περὶ τῶν δποίων διαφωνοῦμεν, τυγχάνουσι νὰ εἶναι οὐχὶ πολὺ μικρά, ἀλλὰ κάπως σχεδὸν εἶναι ἔκεινα, περὶ τῶν δποίων καὶ νὰ γνωρίζῃ τις εἶναι κάλλιστον καὶ νὰ μὴ γνωρίζῃ εἶναι κάκιστον· διότι τὸ κεφαλαιῶδες ζήτημα εἶναι ἥ νὰ τὰ γνωρίζῃ τις ἥ νὰ τὰ ἀγνοῇ καὶ τὸ ποῖος εἶναι εὐτυχῆς καὶ ποῖος οὐχί. Λόγου χάριν πρῶτον ἔκεινο, περὶ τοῦ δποίου τόρα εἶναι ἡ συζήτησις, σὺ νομίζεις ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι εὐτυχῆς ἀνὴρ καὶ ὅταν ἀδικῇ καὶ ὅταν εἶναι ἀδικος, ἐν ᾧ περιπτώσει βεβαίως διὰ τὸν Ἀρχέλαιον νομίζεις ὅτι εἶναι ἀδικος μέν, ἀλλὰ εὐτυχῆς ἄλλο τι συμβαίνει ἥ νὰ σκεπτόμεθα μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι σὺ τοιουτορρόπτως νομίζεις;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Πολὺ βεβαίως νομίζω τοῦτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ἐξακολουθεῖ ζωηρὰ συζήτησις, καθ' ἥν ὁ Πῶλος νομίζει εὐτυχεῖς τοὺς ἀδικοῦντας καὶ μὴ τιμωρούμενους, ἐν φόρῳ Σωκράτης τοὸς νομίζει δυστυχεστάτους].

Σωκράτης. Ἔγὼ δῆμος δισχυροίζομαι ὅτι εἶναι ἀδύνατον (ὅτι ἀδικος νὰ εἶναι εὐτυχῆς). Εἰς ἐν τοῦλάχιστον τοῦτο διαφέρομεν κατὰ τὰς γνώμας. **Ἔστω** ἀδικῶν δέ τις βεβαίως θὰ εἶναι ἀρά γε εὐτυχῆς, ἀν δύοπτη καὶ εἰς ἵκανοποίησιν τοῦ ἀδικηθέντος καὶ εἰς τιμωρίαν;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Ἐλάχιστα βεβαίως (θὰ εἶναι εὐτυχῆς), διότι τότε δάθα ἥτο δυστυχέστατος.

Σωκράτης. **ΑΙΛΛ** ἐν τυχὸν δὲν δύοπτη εἰς δίκην ὁ ἀδικῶν, θὰ εἶναι εὐτυχῆς κατὰ τὸν ἴδικόν σου λόγον;

ΠΙΘΑΛΟΣ. Τὸ δισχυροίζομαι

Σωκράτης. Κατὰ τὴν ἴδικήν μου δῆμος ἰδέαν δά, ὁ Πῶλε, καὶ ὁ ἀδικῶν καὶ ὁ ἀδικος ἔξ απαντος μὲν εἶναι δυστυχῆς, δημιτυχέστερος δῆμος, ἐὰν δὲν δύοπτη εἰς δίκην μηδὲ ὑφίσταται τιμωρίαν ὅταν ἀδικῇ, δηλιγώτερον δὲ δυστυχῆς, ἐὰν δύοπτη εἰς δίκην καὶ ἐὰν τιμωρῆται καὶ ὑπὸ θεῶν καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Άτοπα βεβαίως, δὲ Σώκρατες, ἐπιχειρεῖς νὰ λέγῃς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Θὰ προσπαθήσω ὅμως καὶ σὲ δὰ νὰ κάμω, ὃ φύλε, νὰ λέγῃς τὰ αὐτὰ μὲ ἐμέ· διότι ὡς φύλον σε νομίζω. Τόρα μὲν λοιπὸν εἰς ὅσα διαφέρομεν κατὰ τὰς γνώμας ταῦτα εἶναι· Ἐξέταζε δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ σύ· εἶπον ἔγῳ κάπου ἐν τοῖς προηγουμένοις ὅτι τὸ ἀδικεῖν εἶναι χειρότερον τοῦ ἀδικεῖσθαι (=τὸ ν' ἀδικῆ τις εἶναι χειρότερον τοῦ ν' ἀδικῆται).

ΠΙΘΛΟΙΣ. Πολὺ βεβαίως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Σὺ δὲ ἔλεγες ὅτι τὸ ἀδικεῖσθαι εἶναι χειρότερον.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ναί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Καὶ διὰ τοὺς ἀδικοῦντας ἔλεγον ἔγῳ ὅτι εἶναι δυστυχεῖς καὶ ἔξηλέγχθην ὑπὸ σοῦ.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ναὶ μὰ τὸν Δία.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Καθὼς σὺ νομίζεις, δὲ Πιθλεῖς (ἔξηλέγχθην).

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἀληθῆ ίσως νομίζων (=ἀληθῶς ἐνόμισα ὅτι σὲ ἔξηλέγξα).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Σὺ δὲ ἔξ ἄλλου μέρους εὐτυχεῖς ἐνόμιζες τοὺς ἀδικοῦντας, ἐὰν δὲν τιμωρῶνται.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Πολὺ μάλιστα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἐγὼ ὅμως δισκυρίζομαι ὅτι αὐτοὶ εἶναι δυστυχέστατοι, οἱ δὲ τιμωροῦμενοι δλιγάτερον (δυστυχεῖς). Θέλεις καὶ τοῦτο νὰ ἔξελέγξεις;

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ἀκόμη δυσκολώτερον ἀπὸ ἐκεῖνο, δὲ Σώκρατες, εἰς τὸ νὰ τὸ ἔξελέγξω (Σημ. Τὰ λέγει εἰρωνικῶς).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Οὐγὶ βεβαίως δύσκολον εἶναι, ἀλλ' ἀδύνατον διότι τὸ ἀληθές οὐδέποτε ἔξελέγχεται.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ήδης λέγεις; ἕδην ἀδικῶν ἀνθρώπως ἀποδειχθῆ ὡς ἐπιχειρῶν κακοβούλως τυραννικὴν ἔξουσίαν καὶ συλληφθεὶς τιμωρῆται διὰ στρεβλώσεως τῶν μελῶν του καὶ παθαίνῃ εὐνουχισμὸν καὶ κατακαίται εἰς τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ ἔάν, ἀφοῦ μὲ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ πιντὸς εἴδους βλάβας καὶ ὁ ἴδιος βλαφθῆ καὶ τοὺς ἴδιούς του ἴδη κατόπιν βλαφθέντας καὶ πιδας καὶ γυναῖκα, τελευταῖον ἀνασκολοπισθῆ ἢ ἀλειφθεῖς μὲ πίσσαν καυσθῆ, οὗτος θὰ εἶναι εὐτυχέστερος παρὸν ἐὰν διαφυγάν τὴν τιμωρίαν γίνη τύραννος καὶ ζῆ διαρκῶς ὡς ἄρχων ἐντὸς τῆς πό-

λεως πράττων ὅτι καὶ ἄν θέλῃ, ζηλευόμενος καὶ καλοτυχιζόμενος τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων; ταῦτα λέγεις ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔξελέγχω;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Συνέχεια συζητήσεως ζωηρᾶς ἐπὶ τῶν τοῦ ἄνω κεφαλαίου]

Σωκράτης. Μὲ φοβίζεις καὶ πάλιν ὡς παιδίον μὲ μορμολύκειον (=μὲ προσωπίδα), ώ γενναῖε Πᾶλε, καὶ δέν με ἔξελέγχεις πρὸ δλίγου δὲ παιονισάες μάρτυρας πρὸς τοῦτο (τὸν ἔλεγχον)· ἀλλ ὅμως ὑπενθύμισον εἰς ἐμὲ δλίγον τὸ ζήτημα· εἴπεις «ἄντικιν ἀποδειχθῆ ἐπιζητῶν κακοβούλως τυραννίδα»;

Πιθανός. Μάλιστα.

Σωκράτης. Εὔτυχέστερος μὲν λοιπὸν οὐδέποτε θὰ εἶναι οὕτε ὁ εἰς οὕτε ὁ ἄλλος ἔξ αὐτῶν, οὕτε δηλ. ὁ ἔχων κατορθώσει τυραννίδα οὕτε ὁ τιμωρούμενος δι' αὐτό· διότι ἐπὶ δύο ἀθλίων εὐτυχέστερος μὲν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ τις, ἀθλιώτερος ὅμως εἶναι ὁ διαφεύγων τὴν τιμωρίαν καὶ γενόμενος τύραννος. Διὰ τί γελᾶς διὰ τοῦτο, ώ Πᾶλε; Ἀλλο πάλιν τοῦτο εἶδος ἔλεγχου εἶναι, ὅταν δηλ. εἴπῃ κανεὶς κάτι, νὰ τὸν περιγελᾶς, ἀλλὰ νὰ μὴ τὸν ἔξελέγχῃς;

Πιθανός. Δὲν νομίζεις ὅτι ἔχεις ἔξελεγχθῆ, ώ Σώκρατες, ὅταν λέγης τοιαῦτα, τὰ δποῖα οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἥθελεν εἴπει; Διότι ἔρωτησον κάποιον ἐκ τούτων ἔδι.

Σωκράτης. Ω Πᾶλε, δὲν εἶμαι ἐκ τῶν πολιτικῶν (τῶν περὶ τὰ τῆς πολιτείας ἀσχολουμένων), καὶ πέρουσι (τῷ 406 π.Χ.) ὅτε διὰ κλήρου ἐτυχον νὰ εἶμαι βουλευτής, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ μου ἐπρυτάνευε καὶ ἐπρεπεν ἐγὼ νὰ θέτω ζήτημα εἰς ψηφιφορίαν, ἐπροξένουν γέλωτα καὶ δὲν ἐγνώριζον νὰ θέτω ζήτημα εἰς ψηφιφορίαν (ώς ἐπιστάτης, δηλ. πρόεδρος τῆς ἐκκλησίας). Μὴ λοιπὸν μηδὲ τόρα πρότρεπε ἐμὲ νὰ καλῶ εἰς ψηφιφορίαν τοὺς παρόντας, ἀλλ ἐὰν δὲν ἔχῃς ἔλεγχον καλλίτερον ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἄνω,

τὸ δπ τον δὰ πρὸ δλίγου ἐγὼ ἔλεγον, εἰς ἐμὲ μὲ τὴν σειράν μου παράδος καὶ δοκίμασον τὸν ἔλεγχον, δποῖον ἐγὼ νομίζω ὅτι πρέπει γὰ υπάρχῃ ἐγὼ δηλ. δι' ὅσαι μὲν καὶ ἀν λέγω ἔνα μὲν μάρτυρα γνωρίζω νὰ παρουσιάσω, αὐτὸν τὸν ἕδιον δηλ., πρὸς τὸν δποῖον θὰ ἐγίνετο ὑπ' ἐμοῦ ἡ συζήτησις, τοὺς δὲ πολλοὺς ἀφίνω κατὰ μέρος (ἀφίνω νὰ χαίρωσι), καὶ ἔνα γνωρίζω νὰ καλῶ εἰς ψηφοφορίαν, μὲ τοὺς πολλοὺς δὲ οὐδὲ καν συζητῶ. Πρόσεχε λοιπὸν θὰ θελήσῃς μὲ τὴν σειράν σου νὰ παρέχῃς ἐξέλεγξιν ἀποκρινόμενος εἰς τὰ ἔρωτώμενα· Ἐγὼ δὰ δηλ. νομίζω ὅτι καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι τὸ ἀδικεῖν νομίζουσι χειρότερον τοῦ ἀδικεῖσθαι καὶ τὸ νὰ μὴ τιμωρήται τις χειρότερον τοῦ νὰ τιμωρῆται.

ΠΙΘΛΟΣ. Αλλ' ἐγὼ δὰ νομίζω ὅτι οὔτε ἐγὼ οὔτε ἄλλος οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων νομίζει ταῦτα χειρότερα. Διότι θὰ ἔδειχεσο σὺ ν' ἀδικήσαι περισσότερον παρὰ ν' ἀδικής;

Σωκράτης Καὶ σὺ δὰ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἥθελον δεχθῆ τοῦτο.

ΠΙΘΛΟΣ Πολὺ δὰ ἀπέχει νὰ εἶναι τοῦτο ἀληθές, ἀλλ' οὔτε ἐγὼ οὔτε σὺ οὔτε ἄλλος οὐδεὶς ἥθελε παραδεχθῆ τοῦτο.

Σωκράτης Λοιπὸν θὰ ἀποκρίνησαι;

ΠΙΘΛΟΣ Πολὺ μάλιστα διότι καὶ ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίζω τί ἀρά γε θὰ εἴπης

Σωκράτης. Λέγε λοιπὸν εἰς ἐμέ, διὰ νὰ γνωρίζῃς, καθὼς ἀκοιβῶς θὰ ἔλεγες, ἐὰν ἐξ ἀρχῆς σὲ ἡρώτων. Ποῖον ἐκ τῶν δύο φαίνεται εἰς σὲ ὅτι εἶναι χειρότερον, δ Πῶλε, τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι;

ΠΙΘΛΟΣ. Τὸ ἀδικεῖσθαι εἰς ἐμὲ τούλαχιστον.

Σωκράτης. Ποῖον δὲ βεβαίως αἰσχρότερον; ποῖον ἐκ τῶν δύο, τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; ἀποκρίνου.

ΠΙΘΛΟΣ. Τὸ ἀδικεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ως τὰ καὶ ἀείναι τοιαῦτα ὡς παρέχοντα χρησιμότητα καὶ εὐαρέστειαν, οὕτω καὶ τὰ αἰσχρὰ εἶναι τοιαῦτα ὡς παρέχοντα λύπην καὶ κακότητα].

Σωκράτης. Λοιπὸν εἶναι καὶ χειρότερον, ἐὰν δὲ εἴναι αἰσχρότερον;

Πιστός. Ἐλάχιστα δὲ εἴναι χειρότερον.

Σωκράτης. Εννοῶ. Δὲν νομίζεις, ὡς φίλνεται, ὡς τὸ ἴδιον πρᾶγμα, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ (ἀφέντερον) καὶ τὸ κάκὸν καὶ τὸ αἰσχρόν.

Πιστός. Οὐχὶ βεβαίως.

Σωκράτης Γί δὲ λέγεις διὰ τὸ ἔξῆς; ὅλα τὰ ὠραῖα, π. χ. καὶ σῶμα καὶ κρυστάλλους καὶ σχήματα καὶ φωνὰς καὶ ἐπαγγέλματα, δημοσίεις ἐκάστοτε ὠραῖα εἰς οὐδὲν ἀποβλέπων; παραδείγματος γάριν πρῶτον τὰ σώματα τὰ ὠραῖα δὲν λέγεις ὅτι εἴναι ἡ κατὰ τὴν χρησιμότητα, πρὸς ὃ, τι καὶ ἢν εἴναι ἔκαστον ἐξ αὐτῶν χρήσιμον, ὡς πρὸς αὐτό, ἡ κατά τινα εὐχαρίστησιν, ἐάν, ὅταν παρατηρῶνται, κάμνωσι τοὺς παρατηροῦντας αὐτὰ νὰ χαίρωσιν; ἔχεις νὰ λέγῃς κατὰ ἐκτὸς τούτων (τῆς χρησιμότητος καὶ εὐαρεστείας κατὰ τὸ βλέπειν) ὡς πρὸς τὴν ὠραιότητα σώματος;

Πιστός. Δὲν ἔχω.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ σχήματα καὶ κρυστάλλους, δημοσίεις ὠραῖα ἡ διὰ κάποιαν εὐχαρίστησιν ἡ διὸ ὠφέλειαν ἡ καὶ διὰ τὰ δύο;

Πιστός. Μάλιστα.

Σωκράτης. Οὐχὶ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ τὰς φωνὰς καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν μουσικήν;

Πιστός. Ναί.

Σωκράτης. Καὶ δημοσίεις τὰ σχετικὰ βεβαίως πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπαγγέλματα ἀναμφιβόλως εἶναι τὰ ὠραῖα οὐχὶ ἔξω τούτων, δηλ. ἔξω τοῦ νὰ εἴναι ἡ εὐχάριστα ἡ ὠφέλιμα ἡ καὶ τὰ δύο δημοῦ.

Πιώλοις. Δὲν φαίνονται εἰς ἐμὲ τούλαχιστον [ὅτι εἶναι ὡραῖα ἐκτὸς τῶν ἴδιοτήτων τούτων].

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἡ τῶν μαθημάτων ὡραιότης κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον εἶναι;

Πιώλοις. Πολὺ βεβαίως· καὶ καλῶς βεβαίως τόρα ὁρίζεις, ὡς Σώκρατες, ὁρίζων τὸ ὡραῖον καὶ διὰ τῆς εὐχαριστήσεως καὶ διὰ τοῦ ἀγαθοῦ.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν καλῶς πράττω ὁρίζων διὰ τοῦ ἀντιθέτου, δηλ. καὶ διὰ τῆς λύπης καὶ διὰ τοῦ κακοῦ;

Πιώλοις [?]Ανάγκη πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Ὄταν λοιπὸν ἐκ δύο ὡραιῶν τὸ ἐν εἶναι ὡραιότερον, εἶναι ὡραιότερον διότι ὑπερτερεῖ διὰ τοῦ ἐνὸς ἐκ τούτων ἥ καὶ διὰ τῶν δύο, δηλ. ἥ κατὰ τὴν εὐχαρίστησιν ἥ κατὰ τὴν ὁφέλειαν ἥ καὶ κατὰ τὰ δύο.

Πιώλοις. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Καὶ ὅταν δὲ πάλιν ἐκ δύο αἰσχρῶν τὸ ἐν εἶναι αἰσχρότερον, θὰ εἶναι αἰσχρότερον διότι ὑπερτερεῖ ἥ κατὰ τὴν λύπην ἥ κατὰ τὴν κακότητα (ἥ καὶ κατὰ τὰ δύο δμοῦ); ἥ δὲν εἶναι ἀνάγκη εἰς τοῦτο:

Πιώλοις, Ναί.

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν, πῶς ἔλεγετο πρὸ δὲν ὡς πρὸς τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι; δὲν ἔλεγες ὅτι τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι εἶναι χειρότερον, τὸ δὲ ἀδικεῖν αἰσχρότερον;

Πιώλοις. Τὸ ἔλεγον.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν τὸ ἀδικεῖν εἶναι αἰσχρότερον τοῦ ἀδικεῖσθαι, ἥ εἶναι λυπηρότερον καὶ θὰ ἦτο αἰσχρότερον, διότι ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν λύπην, ἥ διότι ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν κακότητα ἥ καὶ κατὰ τὰ δύο δμοῦ; δὲν εἶναι καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον;

Πιώλοις. Πῶς δὰ ὅχι;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Δεκτοῦ γενομένου ὅτι τὸ ἀδικεῖν εἶναι χείρον τοῦ ἀδικεῖσθαι ἄρχεται ἡ συζήτησις ὅτι τὸ μὴ τιμωρεῖσθαι τὸν ἀδικοῦντα εἶναι μέγιστον κακόν].

Σωκράτης. Πρῶτον μὲν λοιπὸν ἂς ἔξετάσωμεν, ἀρά γε κατὰ τὴν λύπην (=τὰς ἀλγηδόνας, τὸν πόνους) ὑπερτερεῖ τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι καὶ αἰσθάνονται πόνους περισσότερον οἱ ἀδικοῦντες παρὰ οἱ ἀδικούμενοι;

Πῶλος. Οὐδόλως, ὡς Σώκρατες, τοῦτο τούλαχιστον συμβαίνει.

Σωκράτης. Δὲν ὑπερτερεῖ λοιπὸν τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κατὰ τὴν λύπην.

Πῶλος. Οὐχὶ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν δὲν ὑπερτερῇ κατὰ τὴν λύπην, δὲν δύναται πλέον νὰ ὑπερτερῇ καὶ κατὰ τὰ δύο διοῦ.

Πῶλος. Δὲν φαίνεται νὰ συμβαίνῃ τοῦτο.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἀπομένει τὸ νὰ ὑπερτερῇ (τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι) κατὰ τὸ ἄλλο ἐκ τῶν δύο.

Πῶλος. Ναί.

Σωκράτης. Κατὰ τὴν κακότητα.

Πῶλος. Φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν τὸ ἀδικεῖν ἐπειδὴ ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν κακότητα, θὰ ἥτο χειρότερον τοῦ ἀδικεῖσθαι.

Πῶλος. Φανερὸν εἶναι ὅτι τοῦτο συμβαίνει.

Σωκράτης. Ἀλλο τι λοιπὸν συμβαίνει ἢ ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ σοῦ διμολογεῖτο εἰς ἡμᾶς κατὰ τὸν πρότερον χρόνον ὅτι εἶναι αἰσχρότερον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι;

Πῶλος. Ναί.

Σωκράτης. Τόρα δικαίως ἀπεδείχθη βεβαίως χειρότερον.

Πῶλος. Φαίνεται.

Σωκράτης. Θὰ ἐδέχεσο λοιπὸν περισσότερον τὸ χειρότερον

καὶ τὸ αἰσχρότερον ἀντὶ τοῦ ὀλιγώτερον κακοῦ καὶ αἰσχροῦ; μὴ δέ σταζε ν' ἀποκριθῆς ὁ Πῶλε· διότι οὐδόλως θὰ βλαφθῆς· ἀλλὰ μὲ γενναιότητα (=περιφρονῶν τοὺς πόνους) παρέχων τὸν ἔαυτόν σου εἰς τὸν λόγον, καθὼς εἰς λατρόν, ἀποκρίνου καὶ ἡ παραδέχου ἡ μὴ παραδέχου ὅσα ἔρωτῶ.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐδεχόμην, ὁ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ἀλλος δὲ κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων θά ἐδέχετο;

ΠΙΘΛΟΙΣ. Δέν μοι φαίνεται τούλαχιστον συμφώνως πρὸς τὸν ἴδιον σου λόγον (ὅτι θὰ ἐδέχετο).

Σωκράτης. Ἀληθῆ λοιπὸν ἔγῳ ἔλεγον ὅτι οὔτε ἔγῳ οὔτε σὺ οὔτε ἄλλος οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐδέχετο περισσότερον ν' ἀδικῇ παρὰ ν' ἀδικῆται· διότι τυγχάνει (τὸ ἀδικεῖν) νὰ εἶναι χειρότερον.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Βλέπεις λοιπόν, ὁ Πῶλε, ὅτι ὁ (φητορικὸς) ἔλεγχος συγκρινόμενος πρὸς τὸν (διαλεκτικὸν) ἔλεγχον κατ' οὐδὲν δύοιαί εἰσι, ἀλλὰ μὲ σὲ μὲν (ἐπιχειρήσαντα ὅντορικὸν ἔλεγχον) ὅλοι οἱ ἄλλοι συμφωνοῦσι πλὴν ἑμοῦ, εἰς ἐμὲ δῆμως σὺ μόνος, ἢν καὶ εἶσαι εἰς, εἶσαι ἀρκετὸς καὶ παραδεχόμενος καὶ μαρτυρῶν (ὑπὲρ τῆς γνώμης μου), καὶ ἔγῳ σὲ μόνον καλῶν εἰς ψηφοφορίαν ἀφίνω τοὺς ἄλλους νὰ καίρωσι (=δὲν τοὺς λαμβάνω ὑπ' ὄψει). Καὶ τοῦτο μὲν δι' ἡμᾶς τοιουτοτρόπως ἀς ἔχῃ (=τοιοῦτον ἀς εἶναι)· μετὰ τοῦτο δὲ ἀς ἔξετάσωμεν ἐκεῖνο, ὃς πρὸς τὸ δρποῖον κατὰ δεύτερον λόγον διεφωνήσαμεν, ἀρά γε μέγιστον ἐκ τῶν κακῶν εἶναι τὸ νὰ τιμωρῆται τις, ὅταν ἀδικῇ, καθὼς σὺ ἐνόμιζες, ἡ εἶναι μεγαλύτερον κακὸν τὸ νὰ μὴ τιμωρῆται, καθὼς ἀντιμέτως ἔγῳ ἐνόμιζον. Ἐς ἔξετάζωμεν δὲ ὃς ἔξῆς· τὸ νὰ δίδῃ τις ἱκανοπόιησιν καὶ νὰ τιμωρῆται δικαίως, ὅταν ἀδικῇ, ἀρά γε ὃς τὸ αὐτὸν πρᾶγμα ὀνομάζεις;

ΠΙΘΛΟΙΣ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Δύνασαι λοιπὸν νὰ λέγῃς ὅτι ὅλα δὰ τὰ δίκαια δὲν εἶναι ὠραῖα, ἐφ' ὅσον εἶναι δίκαια; καὶ ἀφοῦ ἔξετάσῃς καλῶς τὸ πρᾶγμα, εἰπέ.

ΠΙΘΛΟΙΣ. Ἀλλ' εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι ὅλα τὰ δίκαια εἶναι ὠραῖα, ὁ Σώκρατες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ο δικαίης τιμωρούμενος δικαίως πάσχει καὶ ὁ τιμωρῶν δικαίως καλῶς πράττει].

Σωκράτης. Ἐξέταξε λοιπὸν καὶ τὸ ἔξῆς· ἀρά γε ἐὰν κανεὶς πρότιη κάτι, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ καὶ κάτι πάσχον ὑπ’ αὐτοῦ τοῦ πράττοντος;

Πόδλοις. Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται δρυθὸν τοῦτο.

Σωκράτης. Ἀρά γε πάσχον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δοποῖον τὸ ἐνεργοῦν κάμνει, καὶ εἶναι τοιοῦτον, δοποῖον τὸ κάμνει ὁ ἐνεργῶν; λέγω δὲ τὸ ἔξῆς περίπου· ἐν ᾧ περιπτώσει κτυπεῖ τις, εἶναι ἀνάγκη νὰ κτυπήται τι;

Πόδλοις. Ἀνάγκη.

Σωκράτης. Καὶ ἐὰν κτυπῇ πολὺ ἢ ταχέως, τοιουτοτρόπως (=πολὺ ἢ ταχέως) εἶναι ἀνάγκη καὶ τὸ κτυπούμενον νὰ κτυπήται;

Πόδλοις. Ναί.

Σωκράτης. Τοιοῦτον λοιπὸν εἶναι τὸ πάθος εἰς τὸν κτυπούμενον, δοποῖον καὶ ἀν τὸ κάμνη ἐκεῖνο, τὸ δοποῖον κτυπεῖ;

Πόδλοις. Πολύ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἐν ᾧ περιπτώσει καίει τις, εἶναι ἀνάγκη νὰ καίηται κάτι τι;

Πόδλοις. Πῶς ὅχι δά;

Σωκράτης. Καὶ ἐὰν δὰ πολὺ καίῃ τις ἢ μὲ παροχὴν πόνου, τοιουτοτρόπως εἶναι ἀνάγκη νὰ καίηται τὸ καιδμένον, μὲ δοποῖον τρόπον καὶ ἀν καίῃ τὸ καῖον;

Πόδλοις. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἐν ᾧ περιπτώσει κόπτει τις, ἢ αὐτὴ ἀναλογία ὑπάρχει; δηλ. κόπτεται κάτι.

Πόδλοις. Ναί

Σωκράτης. Καὶ ἐὰν βεβαίως τὸ κόψιμον εἶναι μέγα ἢ βαθὺ ἢ μὲ πόνους, μὲ τοιοῦτον κόψιμον κόπτεται τὸ κοπτόμενον, μὲ δοποῖον τὸ κόπτον τὸ κόπτει;

ΙΙΘΛΟΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Κατὰ τὸ σύνολον λοιπὸν πρόσεχε ἐὰν παραδέχησαι ἔκεινο, τὸ δποῖον πρὸ δλίγου ἐλεγον, ὡς πρὸς ὅλα, ὅτι δηλ. τοιοῦτον πάθημα πάσχει τὸ πάσχον, δποῖον πάθημα θὰ ἔκαμνεν εἰς αὐτὸ ἔκεινο, τὸ δποῖον ἐνεργεῖ.

ΙΙΘΛΟΣ. Ἀλλὰ παραδέχομαι.

Σωκράτης. Ἀφοῦ λοιπὸν ταῦτα γίνονται παραδεκτά, τὸ νὰ δίδῃ τις ἵκανοποίησιν (=τὸ νὰ τιμωρῆται) ποῖον ἐκ τῶν δύο, εἶναι πάσχειν κάτι ᾧ εἶναι ἐνεργεῖν κάτι;

ΙΙΘΛΟΣ. Εἶναι ἀνάγκη, ω Σώκρατες, νὰ παραδεχθῶ ὅτι τὸ τιμωρεῖσθαι εἶναι παθαίνειν.

Σωκράτης. Λοιπὸν εἶναι παθαίνειν ὑπό τυνος ἐνεργοῦντος;

ΙΙΘΛΟΣ. Πῶς δὰ ὄχι; παθαίνειν βεβαίως ὑπὸ τοῦ τιμωροῦντος,

Σωκράτης. Ο δὲ δρῦς τιμωρῶν δικαίως τιμωρεῖ;

ΙΙΘΛΟΣ. Ναί

Σωκράτης. Δίκαια πράττων ᾧ ἀδικα;

ΙΙΘΛΟΣ. Δίκαια.

Σωκράτης. Λοιπὸν ὁ τιμωρούμενος, ὅταν δίδῃ ἵκανοποίησιν (=τιμωρῆται), δικαίως πάσχει;

ΙΙΘΛΟΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Ἐκ τούτων λοιπὸν ὁ μὲν εἰς (ὁ τιμωρῶν) πράττει καλά, δ' ἄλλος πάσχει δικαίως, δηλ. ὁ τιμωρούμενος,

ΙΙΘΛΟΣ. Ναί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ο τιμωρούμενος διότι ἡδίκησεν, ἀπαλλάσσεται μεγίστου κακοῦτης ψυχῆς].

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν βεβαίως εἶναι καλά, εἶναι καὶ ἀγαθά; διότι εἶναι ᾧ εὐχάριστα ᾧ ὠφέλιμα.

ΙΙΘΛΟΣ. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτο

Σωκράτης. Ἀγαθὰ λοιπὸν πάσχει ὁ τιμωρούμενος ;
Πιθόλιος. Φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν ὀφελεῖται ;
Πιθόλιος. Ναί,

Σωκράτης. Ἄρα γε ὀφελεῖται μὲν ἐκείνην τὴν ὀφέλειαν, τὴν διοίαν δά̄ ἐγὼ νομίζω ; ἡθικώτερος γίνεται κατὰ τὴν ψυχήν, ἐνν̄ βεβαίως δικαίως τιμωρῆται ;

Πιθόλιος. Ἐπόμενον βεβαίως εἶναι.

Σωκράτης. Ἀπαλλάσσεται λοιπὸν τῆς κακίας τῆς ψυχῆς ὁ τιμωρούμενος ;

Πιθόλιος. Ναί.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν ἀπαλλάσσεται τοῦ μεγίστου κακοῦ ; ὃς ἔξῆς δὲ σκέπτου, εἰς τὴν κατασκευὴν πραγμάτων χρησίμων τοῦ ἀνθρώπου βλέπεις ἄλλην καμμίαν κακίαν παρὰ τὴν πτωχείαν ;

Πιθόλιος. Δὲν βλέπω ἄλλην, ἀλλὰ τὴν πτωχείαν.

Σωκράτης. Τὶ δὲ συμβαίνει εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος ; δὲν θὰ ἔλεγες ὅτι εἶναι κακία ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ νόσος καὶ ἡ ἀσκημοσύνη καὶ τὰ τοιαῦτα ;

Πιθόλιος. Μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ἐντὸς τῆς ψυχῆς νομίζεις ὅτι ὑπάρχει πονηρία (=κακία) τές ;

Πιθόλιος. Πῶς δὰ ὅγι ;

Σωκράτης. Ταύτην λοιπὸν δὲν ὀνομάζεις ἀδικίαν καὶ ἀμάθειαν καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα ;

Πιθόλιος. Πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τὰ διοία εἶναι τρία, τριπλᾶς κακίας ἔχεις εἴπει, δηλ. πτωχείαν, νόσον, ἀδικίαν ;

Πιθόλιος. Ναί.

Σωκράτης. Ποία λοιπὸν ἐκ τούτων τῶν κακῶν εἶναι ἡ αἰσχροτάτη ; οὐχὶ ἡ ἀδικία καὶ ἐν συνόλῳ ἡ κακία τῆς ψυχῆς ;

Πιθόλιος. Πολὺ Βεβαίως.

Σωκράτης. Ἐὰν δὰ εἶναι αἰσχροτάτη, εἶναι καὶ κακίστη ;

Πιθόλιος. Πῶς τὸ λέγεις, ὡς Σώκρατες ;

Σωκράτης. Ός εξῆς δὰ τὸ λέγω πάντοτε τὸ αἰσχρότατον, διότι προξενεῖ ἢ μεγίστην λύπην ἢ βλάβην ἢ καὶ τὰ δύο, εἶναι αἰσχρότατον ἐκ τῶν ὅσων ἔχουσι γίνει παραδεκτὰ εἰς τὰ ἔμπροσθεν λεζθέντα.

ΙΠΘΛΟΙΣ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ή δὲ ἀδικία καὶ δλόκληρος ἡ πονηρία (=κακία) τῆς ψυχῆς ἔχει ὁμολογηθῆ ὑφ' ὑμῶν τόρα δὰ αἰσχρότατον;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Ἐχει ὁμολογηθῆ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἢ λυπηρότατον εἶναι καὶ ὡς ὑπερτεροῦν κατὰ τὴν λύπην εἶναι αἰσχρότατον ἐκ τούτων ἢ ὡς ὑπερτεροῦν κατὰ τὴν βλάβην ἢ ὡς ὑπερτεροῦν κατὰ τὰ δύο ὅμοι.

ΙΠΘΛΟΙΣ. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Άρα γε εἶναι λυπηρότερον τῆς πτωχείας καὶ τῆς νόσου τὸ νὰ είναι τις ἀδικος καὶ ἀκόλαστος (=ἐκλυτος εἰς τὰς ήδονάς) καὶ δειλὸς καὶ ἀμαθής;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Δὲν φαίνεται τοῦτο εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον, ὁ Σώκρατες, τοὐλάχιστον ἐκ τούτων.

Σωκράτης. Η πονηρία λοιπὸν τῆς ψυχῆς εἶναι αἰσχρότατον ἐξ ὅλων, διότι ὑπερτερεῖ τὰ ἄλλα μὲ δσον τὸ δυνατὸν ὑπερβολικὴν τινα μεγάλην βλάβην καὶ μὲ θαυμασίως ὑπερβολικὸν κακόν, ἀφοῦ δὲν ὑπερτερεῖ βεβαίως ἀπὸ λύπην ἀλγους, ὅπως λέγει δὲ ἴδικός σου λόγος.

ΙΠΘΛΟΙΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Άλλ' ὅμως ἵσως τὸ ὑπερτεροῦν βεβαίως κατὰ μεγίστην βλάβην δύναται νὰ είναι μέγιστον κακὸν τῶν ὑπαρχόντων κακῶν.

ΙΠΘΛΟΙΣ. Ναί

Σωκράτης. Η ἀδικία λοιπὸν καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἄλλη κακία τῆς ψυχῆς εἶναι μέγιστον κακὸν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων κακῶν;

ΙΠΘΛΟΙΣ. Φαίνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Εύτυχής ὁ μὴ ὑποπεσὼν εἰς νοσήματα σώματος ή ψυχῆς, ἀλλὰ κατὰ δεύτερον λόγον εὐτυχής καὶ ὁ ὑποπεσὼν εἰς αὐτά, ἀλλὰ θεραπευθείς].

Σωκράτης. Ήσία λοιπὸν τέχνη ἀπαλλάττει τινὰ τῆς πτωχείας; οὐχὶ ἡ χοηματιστική;

Πλόλιος. Ναί.

Σωκράτης. Ποία δὲ ἀπαλλάττει τινὰ ἐκ τῆς νόσου; οὐχὶ ἡ ιατρική;

Πλόλιος. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Ποία δὲ ἀπαλλάττει τῆς κακίας καὶ ἀδικίας; ἐὰν δὲν ἔχῃς εὔκολίαν τοιουτορόπως νῦν ἀποκοινῆς, ώς ἔξης σκέπτου ποῦ καὶ πρὸς ποίους ὅδηγοῦμεν τοὺς ἀσθενοῦντας κατὰ τὰ σώματα;

Πλόλιος. Πρὸς τοὺς ιατρούς, δέ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ποῦ δὲ ὅδηγοῦμεν τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ὑποπίπτοντας εἰς ἀκολασίας;

Πλόλιος. Πρὸς τοὺς δικαστὰς λέγεις;

Σωκράτης. Λοιπὸν τοὺς ὅδηγοῦμεν, διὰ νὰ τιμωρηθῶσι;

Πλόλιος. Παραδέχομαι τοῦτο.

Σωκράτης. Ἀφά γε λοιπὸν οἱ ὅρθως τιμωροῦντες δὲν τιμωροῦσι μεταχειρίζόμενοι κάποιαν δικαιοσύνην;

Πλόλιος. Φανερὸν βεβαίως.

Σωκράτης. Ἡ χοηματιστικὴ μὲν λοιπὸν ἀπαλλάττει ἀπὸ τῆς πτωχείας, ἡ ιατρικὴ δὲ ἀπὸ τῆς νόσου, ἡ δικαιοσύνη δὲ ἀπὸ τῆς ἀκολασίας καὶ τῆς ἀδικίας.

Πλόλιος. Φαίνεται.

Σωκράτης. Ποῖον λοιπὸν ἐκ τούτων, τὰ ὅποια λέγω, εἶναι κάλλιστον;

Πλόλιος. Ποίων ἐννοεῖς;

Σωκράτης. (Ἐννοῶ) τῆς χοηματιστικῆς, τῆς ιατρικῆς, τῆς δίκης.

Πλόλιος. Πολὺ διαφέρει, δέ Σώκρατες, ἡ δίκη.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἔξ ἄλλου μέρους, ἐὰν δὰ εἶναι κάλλιστον (ἢ δίκη), παρέχει ἢ πλείστην εὐχαρίστησιν ἢ ὠφέλειαν ἢ καὶ τὰ δύο ὅμοι.

ΙΗΩΛΙΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Ἀρά γε λοιπὸν τὸ νὰ ιατρεύηται τις εἶναι γλυκὺ καὶ χαίρουσιν οἱ ιατρευόμενοι :

ΙΗΩΛΙΟΣ. Δὲν φαίνεται εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Ἀλλ' εἶναι ὠφέλιμον τοῦλάχιστον· ἀληθῶς ;

ΙΗΩΛΙΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Διότι ἀπαλλάττεται (ὅτι ιατρευόμενος) μεγάλου κακοῦ, ὡστε ὠφελεῖ τὸ νὰ ὑπομείνῃ τὸν πόνον καὶ νὰ εἶναι ὑγιῆς.

ΙΗΩΛΙΟΣ. Πῶς δὰ ὅκι :

Σωκράτης. Ἀρά γε λοιπὸν εὐτυχέστατος ὡς πρὸς τὸ σῶμα δύναται νὰ εἶναι ἄνθρωπος τοιουτορόπως, δηλ. ιατρευόμενος ἢ ἐντελῶς μὴ ἀσθενῶν :

ΙΗΩΛΙΟΣ. Φανερὸν εἶναι ὅτι (εὐτυχέστατος θὰ ᾖτο) μηδόλως ἀσθενῶν.

Σωκράτης. Διότι δὲν ᾖτο τοῦτο εὐτυχία, ὡς φαίνεται, ἢ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κακοῦ, ἀλλ' ἡ μὴ ἀπόκτησις αὐτοῦ ἔξ ἀρχῆς.

ΙΗΩΛΙΟΣ. Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα.

Σωκράτης. Τί δὲ συμβαίνει; Ποῖος ἐκ δύο ἔχοντων κακῶν τι εἴτε ἐντὸς σώματος εἴτε ἐντὸς ψυχῆς εἶναι δυστυχέστερος, δηλ. ιατρευόμενος καὶ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ ἢ ὁ μὴ ιατρευόμενος, ἀλλ' ἔχων τὸ κακόν :

ΙΗΩΛΙΟΣ. Φαίνεται εἰς ἐμὲ ὁ μὴ ιατρευόμενος.

Σωκράτης. Λοιπὸν τὸ νὰ τιμωρῆται τις (ἀπεδείχθη ὅτι) ἡτο ἀπαλλαγὴ μεγίστου κακοῦ, δηλ. τῆς κακίας ;

ΙΗΩΛΙΟΣ. Ἡτο βεβαίως.

Σωκράτης. Διότι σωφρονίζει ἵσως ἡ τιμωρία καὶ δικαιοτέρους κάμνει τοὺς ἀνθρώπους καὶ γίνεται θεραπευτικὴ τῆς κακίας (ιατρεύει τὴν κακίαν).

ΙΗΩΛΙΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Εὐτυχέστατος μὲν λοιπὸν εἶναι ὅστις δὲν ἔχει κακίαν ἐντὸς τῆς ψυχῆς του, ἐπειδὴ τοῦτο ἀπεδείχθη μέγιστον τῶν κακῶν.

ΠΙΘΛΟΣ. Φανερὸν βεβαίως εἶναι.

Σωκράτης. Δεύτερος δὲ ἀναμφιβόλως κατὰ τὴν εὐτυχίαν εἶναι ὁ ἀπαλλαττόμενος τῆς κακίας.

ΠΙΘΛΟΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Οὗτος δ' (ἀπεδείχθη ὅτι) ἡτο ὅστις νουθετεῖται καὶ ἐπιπλήττεται καὶ τιμωρεῖται.

ΠΙΘΛΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Κάκιστα λοιπὸν οὐκέτι ὅστις ἔχει ἀδικίαν καὶ δὲν ἀπαλλάσσεται αὐτῆς.

ΠΙΘΛΟΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν τοιοῦτος τυγχάνει νὰ εἶναι ὅποιος καὶ ὃν ἀδικῶν τὰ μέγιστα καὶ μεγίστην ἀδικίαν μεταχειριζόμενος κατορθώσῃ, ὥστε μήτε νὰ νουθετηται (=νὰ ὑποκύπτῃ εἰς συμβουλὰς) μήτε νὰ τιμωρηται μήτε νὰ δίδῃ ἵκανοποίησιν, καθὼς ἀκριβῶς σὺ λέγεις ὅτι ἔχει προετοιμασθῇ εἰς τοῦτο (=νὰ μὴ τιμωρηται κλ.) ὁ Ἀρχέλαος καὶ οἱ ὅγητορες καὶ οἱ δυνάσται;

ΠΙΘΛΟΣ. Φαίνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Εὔρχονταν ἀναπτύσσεται τὸ ὅτι δυστυχέστατος εἶναι ὁ ἀδικῶν καὶ μὴ τιμωρούμενος, ως ἐν τῷ σώματι ὁ ἀσθενῶν καὶ μὴ θεραπευόμενος].

Σωκράτης. Διότι ἵσως, ὡς ἀριστε, οὗτοι τὸ αὐτὸν ἔχουσι κατορθώσει, καθὼς ἀκριβῶς ἤθελε κατορθώσει ἐάν τις ὑπὸ τῶν μεγίστων νοσημάτων συσφιγγόμενος ἤθελε κατορθώσαι νὰ μὴ τιμωρηται διὰ τὰ σωματικά του ἀσθενήματα ὑπὲ τῶν ἱατρῶν μηδὲ νὰ ἱατρεύηται, διότι φοβεῖται, ώς ἐὰν δὰ ἡτο παιδίον, τὸ νὰ καίηται καὶ τὸ νὰ κόπηται χειρουργούμενος, διότι παρέχει τοῦτο πόνους· ἡ δὲν φαίνεται καὶ εἰς σὲ τοιουτοτόπως;

ΠΙΘΛΟΣ. Εἰς ἐμὲ τούλάχιστον φαίνεται.

Σωκράτης. (Θὰ ἀπέφευγε τὴν θεραπείαν) Ἀγνοῶν, ως φαίνεται, ποίας ἀξίσις εἶναι η ὑγεία καὶ η καλὴ κατάστασις τοῦ

σώματος. Διότι πλησιάζουσι, συμφώνως πρὸς τὰ ὅσα τόρα ὑφ' ἡμῶν ἔχουσι γίνει παραδεκτά, νὰ πράττωσι κάτι τοιοῦτον καὶ ὅσοι ἀποφεύγουσι τὴν τιμωρίαν, ὁ Πᾶλε, δηλ. ν' ἄγνοῶσι τὸ νὰ βλέπωσι τὴν λυπηρότητα αὐτοῦ (τῆς ψυχῆς), ν' ἀποβλέψωσι δὲ τυφλῶς πρὸς τὸ ὡφέλιμον καὶ ν' ἀγνοῶσι πόσον ἀθλιώτερον ἀπὸ τὸ μὴ ὑγιὲς σῶμα εἰναι τὸ νὰ μὴ συζῆ τοῦτο μὲ ὑγιᾶ ψυχῆν, ἀλλὰ μὲ σάπιαν (=ἀμαρτωλὴν) καὶ ἀδικον καὶ ἀσεβῆ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ πᾶν πράττουσιν, ὥστε νὰ μὴ τιμωρῶνται καὶ νὰ μὴ ἀπαλλάττωνται ἀπὸ τὸ μέγιστον κακόν, δηλ. καὶ χοήματα πρὸς τοῦτο προετοιμάζοντες καὶ φίλους καὶ τὸ νὰ εἰναι ὅσον τὸ δυνατὸν πειστικώτατοι εἰς τὸ λέγειν. Ἐν ᾧ δὲ περιπτώσει ἡμεῖς ἀληθῆ ἔχομεν παραδεχθῆ, ὁ Πᾶλε, ἀρά γε ἐννοεῖς, ὁ Πᾶλε, τὰ λογικῶς ἔξαγόμενα ἐκ τῆς συζητήσεως; ἢ θέλεις νὰ ἔξετάσωμεν διὰ συλλογισμοῦ αὐτά;

ΠΙΘΛΟΣ. Ἐὰν δὰ δὲν νομίζῃς σὺ κατ' ἄλλον τρόπον (,ἄς τὰ ἔξετάσωμεν).

Σωκράτης. Αρά γε λοιπὸν συμβαίνει νὰ εἰναι μέγιστον κακὸν ἢ ἀδικία καὶ τὸ ἀδικεῖν;

ΠΙΘΛΟΣ. Φαίνεται τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Καὶ διμος τὸ νὰ τιμωρῆται τις ἀπεδείχθη βεβαίως ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τούτου τοῦ κακοῦ:

ΠΙΘΛΟΣ. Πλησιάζει νὰ εἰναι ἀληθῆς τοῦτο.

Σωκράτης. Τὸ δὲ νὰ μὴ τιμωρῆται βεβαίως (ἀπεδείχθη) ὡς διάρκεια τοῦ κακοῦ (=ὅτι ἐμμένει τὸ κακόν);

ΠΙΘΛΟΣ. Ναί.

Σωκράτης. Δεύτερον λοιπὸν ἐκ τῶν κακῶν κατὰ τὸ μέγεθος εἰναι τὸ ἀδικεῖν (πρῶτον εἰναι τὸ ἀδικῶν τις νὰ μὴ τιμωρηθῇ): τὸ δὲ ἀδικῶν τις νὰ μὴ τιμωρῆται ἔχει γίνει ἐκ φύσεως καὶ μέγιστον καὶ πρῶτον ὅλων τῶν κακῶν.

ΠΙΘΛΟΣ. Φαίνεται.

Σωκράτης. Αρά γε λοιπὸν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διεφωνήσαμεν, σὺ μὲν καλοτυχίζων τὸν Ἀρχέλαον, ὁ δοποῖος, ἐν φέτας μεγίστας ἀδικίας πράττει, οὐδόλως τιμωρεῖται (=οὐδεμίαν ἐκπνοποίησιν δίδει), ἐγὼ δὲ ἀντιμέτως νομίζων ὅτι, εἴτε ὁ Ἀρ-

χέλαιος εἴτε ἄλλος ὅποιοσδήποτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀδικῶν δὲν τιμωρεῖται, εἰς τοῦτον ἀριστέος εἶναι νὰ εἶναι ἄθλιος διαφορετικά (=περισσότερον) ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ ὅτι πάντοτε ὁ ἀδικῶν εἶναι ἀθλιώτερος (=δυστιχέστερος) ἀπὸ τὸν ἀδικοῦντα καὶ ὃ μὴ τιμωρούμενος ἀπὸ τὸν τιμωρούμενον; δὲν ἡσαν αὐτὰ τὰ ὑπὲρ ἔμοιν λεγόμενα;

ΠΗῶλος. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἔχει ἀποδειχθῆ ὅτι ἀληθῆ ἐλέγοντο;

ΠΗῶλος. Φαίνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΣΓ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ἔντοτε οὐκ εἶναι ἀναγκαία μόνον εἰς τὸ νὰ ἐπισπεύδῃ ὁ ὄγκος τὴν τιμωρίαν ἔαυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων του ἀδικούντων, νὰ ἐμποδίζῃ δὲ τὴν τιμωρίαν τῶν ἔχθρῶν του ἀδικούντων]

Σωκράτης. Πολὺ καλά ἔαντα εἶναι βεβαίως ἀληθῆ, ποία είναι ἡ μεγάλη ἀνάγκη τῆς ὄγκορικῆς; διότι πρέπει μὲν πλέον, συμφώνως πρὸς τὰ ὅσα τόσα ἔχουσι γίνει παραδεκτά, διότιος (ὄγκος) κατ' ἔξοχὴν νὰ προφυλάττῃ τὸν ἔαυτόν του, πῶς νὰ μὴ ἀδικήσῃ, μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι θὰ ἔχῃ ἀριστήν (ἄν ἀδικήσῃ). Δέν ἔχει δὰ οὔτω;

ΠΗῶλος. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἐὰν δὲ βεβαίως ἀδικήσῃ ἢ διότιος ἢ ἄλλος κανεὶς ἀπὸ ἔκεινους, διῆσους καὶ διὸ φροντίζῃ, πρέπει διότιος μὲ τὴν θέλησίν του νὰ πορεύηται ἔκει, διὸ διατί τὸ δυνατὸν τάχιστα θὰ τιμωρηθῇ, πρὸς τὸν δικαστήν, καθὼς δὰ πρὸς τὸν ἵατρόν, σπεύδων μήπως τὸ νόσημα τῆς ἀδικίας γενόμενον χρόνιον κάμη τὴν ψυχὴν δολίαν καὶ ἀθεράπευτον· ἢ πῶς νὰ λέγωμεν, ὁ Πῶλε, ἔαν δὰ μένωσιν εἰς ἡμᾶς τὰ ὅσα πρότερον παρεδέχθημεν; δὲν εἶναι ἀνάγκη ταῦτα (τὰ νῦν) μὲ ἔκεινα τοιουτοφόρως (=ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως) μὲν νὰ συμφωνῶσι, κατ' ἄλλον δὲ τοόπον γὰρ μὴ συμφωνῶσι;

Πιστός. Καὶ τί ἄλλο βεβαίως νὰ λέγωμεν, ὁ Σώκρατες;

Σωκράτης. Εἰς μὲν λοιπὸν τὸ νῦν ἀπολογῆται τις ὑπὲρ τῆς ἀδικίας τῆς Ἰδικῆς του ἢ τῆς τῶν γονέων ἢ τῶν παίδων ἢ τῆς πατρίδος, ὅταν ἀδικῇ, οὐδόλως εἰς οὐδὲν εἶναι χρήσιμος ἢ δητο-
ρική, ὁ Πῶλε, ἐκτὸς ἐὰν κανεὶς ἥθελεν ὑποθέσει ὅτι χρησιμεύει
εἰς τὸ ἀντίθετον, δηλ. ὅτι πρέπει νὰ κατηγορῇ τις πρὸ πάντων
μὲν τὸν ἔαυτόν του, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν οἰκειακὸν του καὶ ἐκ τῶν
ἄλλων, ὅποιος καὶ ἂν ἐκ τῶν φίλων τυγχάνῃ νῦν ἀδικῆ, καὶ νὰ μὴ
ἀποκρύπτῃ, ἀλλ᾽ εἰς τὸ φανερὸν νὰ φέρῃ τὸ ἀδίκημα, διὰ
νὰ τιμωρηθῇ καὶ (συνεπῶς) γίνη νῦνίς, νῦν αναγκάζῃ δὲ καὶ
τὸν ἔαυτόν του καὶ τὸν ἄλλους νὰ μὴ ἀποδειλιῶσιν, ἀλ-
λὰ νὰ παρέχῃ τὸν ἔαυτόν του τυφλῶς (= κλείσας τοὺς
οφθαλμοὺς) καὶ μὲν θάρρος, καθὼς παρέχει τὸν ἔαυτόν του
εἰς ιατρὸν νὰ τὸν κόπτῃ χειρουργικῶς καὶ νὰ τὸν καυστη-
ριάζῃ, ἐπιδιώκων τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλόν, χωρὶς νὰ ὑπολογίζῃ
τὸν λυπηρὸν πόνον, καὶ παρέχων μὲν τὸν ἔαυτόν του νὰ τὸν τύ-
πτωσιν, ἐὰν δὲ ἔχῃ ἀδικήσει μὲν ἀδικήματα ἄξια κτυπήματος, νὰ
τὸν φυλακίζωσι δέ, ἐὰν ἔχῃ ἀδικήσει ἄξια φυλακίσεως, πληρώ-
νων δέ, ἐὰν ἔχῃ ἀδικήσει ἄξια ζημίας, ἔξοιτόμενος δέ, ἐὰν ἄξια
ἔξορίας, ἀποθνήσκων δέ, ἐὰν ἔχῃ ἀδικήσει ἄξια θανάτου, ὁ Ἰδιος
πρῶτος γνόμενος κατηγορος καὶ τοῦ ἔαυτοῦ του καὶ τῶν ἄλ-
λων οἰκείων του καὶ εἰς τοῦτο μεταχειριζόμενος τὴν δητορικήν,
ὅστε, ἀφοῦ γίνονται διλοφάνερα τὰ ἀδικήματα, νὰ ἐλευθερώνων-
ται ἀπὸ τοῦ μεγίστου κακοῦ, δηλ. τῆς ἀδικίας. Νὰ λέγωμεν
τοιουτορόπτως ἢ νὰ μὴ λέγωμεν, ὁ Πῶλε;

Πιστός. Παράδοξα μέν, ὁ Σώκρατες, εἰς ἐμὲ τοὺλάχιστον
φαίνονται, κατὰ τὰ ἔμπροσθεν ὅμως λεχθέντα ἵσως πρὸς
εὐχαρίστησίν σου γίνονται παραδεκτά.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἢ καὶ ἐκεῖνα πρέπει νῦν ἀκυρώσωμεν ἢ
ταῦτα ἐδῶ εἶναι ἀνάγκη νὰ συμβαίνωσι;

Πιστός. Ναί, τοῦτο τούλάχιστον τοιουτορόπτως εἶναι.

Σωκράτης. Τὸ ἔναντίον δὲ βεβαίως ἀπ' ἄλλης ἀπόψεως ἀν-
τιστρέψας (ὁ ορτωρ θὰ πρέξῃ), ἐὰν τυχὸν πρέπῃ νὰ κακοποιῇ
τινα, εἴτε ἔχθρον εἴτε δποιονδήποτε, ἐκτὸς μόνον ἐὰν ὁ Ἰδιος

(ὅγτωρ) ἀδικῆται ὑπὸ τοῦ ἔχθρου· διότι τοῦτο τοῦλάχιστον πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγῃ. Ἐὰν δὲ μᾶλλον ἀδικῇ ὁ ἔχθρος, πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ προετοιμάζηται καὶ πράττων καὶ λέγων, διὰ νὰ μὴ τιμωρηθῇ μηδὲ νὰ προσέλθῃ πρὸς τὸν δικαστήν· ἐὰν δὲ προσέλθῃ, πρέπει νὰ μηχανεύηται, διὰ ν' ἀθώωθῃ καὶ νὰ μὴ τιμωρηθῇ ὁ ἔχθρος, ἀλλὰ καὶ ἐὰν πολὺ χρυσίον ἔχῃ ἀρπάσει, νὰ μὴ τὸ ἀποδίδῃ, ἀλλ᾽ ἔχων αὐτὸν νὰ τὸ ἔξιδευῃ καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν τοῦ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀδίκως καὶ χωρὶς φόβου θεοῦ, καὶ ἐὰν ἔχῃ ἀδικήσει μὲ ἀδικήματα ἅξια θανάτου, (πρέπει νὰ μηχανεύηται ὁ ὅγτωρ), νὰ μὴ τιμωρηθῇ διὰ θανάτου (ὁ ἔχθρος), πρὸ πάντων μὲν μηδέποτε, ἀλλ᾽ ἀθάνατος (ἔστερημένος θανάτου) θὰ εἶναι διαμένων ἐν τῇ κακίᾳ, εἰ δὲ μὴ (=ἐὰν δὲν εἶναι ἀθάνατος), δόσον τὸ δυνατὸν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον θὰ ζῇ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει (=κακίᾳ). εἰς τὰ τοιαῦτα (=τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῶν φίλων καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἔχθρῶν) εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται, ὡς Πῶλε, ὅτι εἶναι χρήσιμος ἡ δητορική, διότι διὰ τὸν μὴ σκοπεύοντα βεβαίως ν' ἀδικῇ δὲν μοι φαίνεται ὅτι εἶναι κάπως μεγάλη ἡ ἀνάγκη αὐτῆς, ἐν ᾧ περιπτώσει δὰ καὶ ὑπάρχει κάποια αὐτῆς ἀνάγκη, διότι εἰς τὰ ἔμπροσθεν τοῦλάχιστον οὐδόλως ἀπεδείχθη ὅτι ὑπάρχει (ἀνάγκη αὐτῆς).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Αυφιβάλλοντος τοῦ Καλλικλέους ἐὰν ὁ Σωκράτης σπουδαιολογεῖ εἰς τὰ ἄνω, ὁ Σωκράτης μετὰ γάριτος τὰ δικαιολογεῖ πῦδες αὐτόν].

Καλλικλῆς. Εἰπὲ εἰς ἐμέ, ὡς Χαιρεφῶν, μετὰ σπουδαιότητος λέγει ταῦτα ὁ Σωκράτης ἢ ἀστειευόμενος;

Χαιρεφῶν. Εἰς ἐμὲ μὲν φαίνεται, ὡς Καλλίκλεις, ὅτι ὑπερβολικῶς σπουδαιολογεῖ οὐδὲν δῆμος εἶναι εὔκολον, διοποίον τὰ ἔρωτᾶς αὐτόν.

Καλλικλῆς. Μὰ τοὺς θεούς, ἀλλ' ἐπιθυμῶ τοῦτο. Εἰπὲ εἰς ἐμέ, ὡς Σώκρατες, ποῖον ἐκ τῶν δύο, νὰ εἴπωμεν ὅτι σὺ σπου-

Τεργιας

δαιολογεῖς ή ἀστειεύεσαι; διότι ἐν ᾧ περιπτώσει μὲν καὶ σπουδαιολογεῖς καὶ τυγχάνουσι νὰ εἶναι ἀληθῆ ὅσα λέγεις, ἄλλο τὸ συμβαίνει ἢ θὰ εἰλέν ἀνατραπῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ πράττομεν ὅλα τὰ ἐναντία, καθὼς φαίνεται, παρὰ τὰ ὅσα πρέπει;

Σωκράτης. Ὡς Καλλίκλεις, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους κάποιον πάθος τὸ ἔδιον, εἰς ἄλλους μὲν ἄλλο τι, εἰς ἄλλους δὲ ἄλλο τι, ἀλλ᾽ ἐὰν ἔκαστος οὐκέτι ἡμῶν ἐπάθαινεν ἰδιαίτερόν τι πάθος παρὰ οἱ ἄλλοι, δὲν θὰ ἥτο εὔκολον νὰ φανερώσῃ κανεὶς τὸ ἴδικόν του πάθημα εἰς τὸν ἄλλον. Λέγω δὲ τοῦτο, διότι ἡννόησα ὅτι καὶ ἐγὼ καὶ σὺ τόρα τυγχάνομεν νὰ ἔχωμεν πάθει κάποιον πάθος τὸ ἔδιον, διότι δύο ὅντες ἐφωτευόμεθα δύο πράματα ἔκαστος ἐκ τῶν δύο μας χωριστά, ἐγώ μὲν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τὴν φιλοσοφίαν, σὺ δὲ καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Πυριλάμπους (Δῆμου). Αἰσθάνομαι λοιπὸν σὲ ἐκάστην φοράν, ἀν καὶ εἴσαι ἵκανός πρὸς τοῦτο, ὅτι, δσους καὶ ἀν εἴπῃ τις τοὺς ἐφωτιμένους σου καὶ δπως καὶ ἀν εἴπῃ ὅτι τοὺς ἔχεις, δὲν δύνασαι ν^ν ἀντιλέγης, ἀλλ᾽ ἀντο καὶ πάτο (=πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις) τὰ μεταβάλλεις. Καὶ ἐν τῇ συνελεύσει τοῦ δήμου, ἐάν, ἐν φῷ λέγεις πάτι σύ, δὲν δῆμος τῶν Ἀθηναίων λέγῃ ὅτι δὲν ἔχει τοιουτορόπως, μεταβάλλων γνώμην λέγεις ὅσα ἐκεῖνος (δῆμος) θέλει, καὶ διὸ πρὸς τὸν ὁραῖον ἐκεῖνον νεανίαν τὸν υἱόν τοῦ Πυριλάμπους ἄλλα τοιαῦτα (=δῆμοια) ἔχεις πάθει· διότι καὶ εἰς τὰς θελήσεις καὶ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἐφωτιμένου σου δὲν εἴσαι ἵκανος ν^ν ἀντιλέγης, ὕστε, ἐάν, ἐν φῷ σὺ λέγεις ἐκάστην φοράν τὰ ὅσα λέγεις δι^δ αὐτοὺς (τοὺς ἐφωτιμένους), ἥθελε κανεὶς παραξενευθῆ ὅτι εἶναι ἀτοπα, ἵσως ἥθελες εἴπει εἰς αὐτόν, ἐὰν θὰ ἥθελες νὰ λέγης τὰ ἀληθῆ, ὅτι, ἐὰν δὲν θὰ παύσῃ κανεὶς τὸν ἐφωτιμένόν σου ἀπ^ρ αὐτοὺς τοὺς λόγους, οὐδὲ σὺ θὰ παύσῃς ποτὲ ἀπὸ τοῦ νὰ λέγης τοιαῦτα. Νόμιζε λοιπὸν ὅτι πρέπει καὶ ἀπὸ ἐμὲ ἄλλα τοιαῦτα (=δῆμοια) ν^ν ἀκούνης καὶ μὴ παραξενεύον δι^δ ἐγὼ ταῦτα λέγω, ἄλλὰ παῦσον νὰ λέγῃ ταῦτα ἡ φιλοσοφία, δἰδικός μου ἐφωτιμός. Διότι λέγει αὕτη, ὃ ἀγαπητὴ φίλε, ἐκάστοτε ὅσα τόρα παρ^ε ἐμοῦ ὀκούνεις καὶ εἰς ἐμέ εἶναι πολὺ διλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐφω-

μένους ἄστατος (=δὲν εἶναι ἄστατος, ὡς οἱ ἄλλοι ἔργῳ μενοί, ἀλλὰ σταθερό)· διότι δὲ μὲν υἱὸς οὗτος τοῦ Κλεινίου ('Αλκιβιάδης ἄλλοτε ἄλλα λέγει, ἢ δὲ φιλοσοφία πάντοτε λέγει τὰ ἴδια· λέγει δὲ δῆσα σὺ τόρα παράξενα εύρισκεις, ἵσο δὲ παρὼν καὶ σὺ δὲ ἴδιος εἰς αὐτά, ὅτε ἐλέγοντο· ἢ λοιπὸν ἐκείνην (τὴν φιλοσοφίαν) ἔξελεγχον, τὸ δποῖον δὲ πρὸ διλύγουν ἐλέγον, διτὶ δηλ. δὲν εἶναι τὸ ἔσχυτον τῶν κακῶν τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ νὰ μὴ τιμωρῆται τις, ὅταν ἀδικῇ) ἢ ἐὰν θὰ ἀφήσῃς τοῦτο ἀνευ ἔξελεγχος, μὰ τὸν κύνα τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων, δὲν θὰ συμφωνήσῃ μὲ σὲ δὲ Καλλικλῆς (=δὲν θὰ συμφωνήσῃς μὲ τὸν ἑαυτόν σου), δὲ Καλλίκλεις, ἀλλὰ θὰ διαφωνῇ καθ' ὅλην σου τὴν ζωήν. Καὶ διμως ἐγώ τούλαχιστον νομίζω, δὲ ἀριστε, διτὶ δι' ἐμὲ εἶναι προτιμότερον καὶ ἡ λύρα (=εἴδος κιθάρας) νὰ μὴ ἔχῃ ἀρμονίαν μὲ τὰς χορδάς της καὶ νὰ διαφωνῇ πρὸς αὐτὰς καὶ δὲν θεάτρῳ χορδὸς νὰ μὴ ἔχῃ ἀρμονίαν, εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ δποῖον θὰ ἥμην χορηγός, καὶ πλεῖστοι ἀνθρώποι νὰ μὴ συμφωνῶσι μὲ ἐμέ, ἀλλὰ νὰ λέγωσι τὰ ἀντίθετα, (θὰ ἦτο δι' ἔμε) προτιμότερον παρὰ τὸ ἐγώ, ἐν τῷ εἶμαι εἰς, νὰ εἶμαι ἀσύμφωνος μὲ τὸν ἑαυτόν μου καὶ νὰ λέγω τὰ ἀντίθετα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΗ'.

ΤΡΙΔΗΨΙΣ

[Ο Καλλικλῆς κακίζει τὸν Σωκράτην ὡς σοφιστικῶς περιπλέκοντα εἰς ἀντιφάσεις τοὺς μετ' αὐτοῦ συζητούντας καὶ γνωματεύει διπούσις καὶ νόμος ἀντίκεινται ἄλλήλους].

Καλλικλῆς. Ω Σώκρατες, φαίνεσαι διτὶ ἀλαζονεύεσαι ὡς νεανίας εἰς τοὺς λόγους ὡς νὰ εἶσαι ἀληθῶς διμιλητῆς ἐνώπιον δύχλου· καὶ τόρα ταῦτα δημοκοπεῖς, ἀφοῦ δὲ Πῶλος ἔπαθε τὸ ἴδιον πάθημα, τὸ δποῖον δὲ κατηγόρει τὸν Γοργίαν διτὶ ἔπαθεν ἐν σχέσει πρὸς σέ. Διότι εἶπε κάπου (δὲ Πῶλος) διτὶ δὲ Γοργίας ἔρωτώμενος ὑπὸ σοῦ, ἐὰν μεταβῇ πρὸς αὐτὸν (τὸν Γοργίαν), χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὰ δίκαια, δὲν θέλων νὰ μάθῃ τὴν δητορικήν, ἐὰν θὰ τὸν διδάξῃ αὐτὰ (τὰ δίκαια) δὲ Γοργίας, (εἶπεν δὲ Πῶλος διτὶ) ἐντράπη

αὐτὸς (ό Γοργίας) διὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἀνθρώπων, διότι ἡ γανάκτουν, ἐάν τις ἥθελε λέγει οὐχὶ σύμφωνα μὲ αὐτούς, καὶ εἶπεν ὅτι θὰ τὰ διδάξῃ (τὰ δίκαια). διὰ ταύτην λοιπὸν τὴν διμολογίαν (τοῦ Πώλου διὰ τὸν Γοργίαν ὅτι θὰ τὰ διδάξῃ) ἡ ναγκάσθη αὐτὸς νὰ εἴπῃ ἐναντίαν πρὸς τὸν ἑαυτόν του γνώμην, σὺ διὸτὸ τοῦτο ἐπιθυμεῖς. Καὶ σὲ περιεγέλα (ό Πώλος) τότε δῷθῶς, καθὼς τοῦλάχιστον εἰς ἐμὲ φαίνεται τόρα δὲ πάλιν δὲ τὸν δίδιος τὸ ἔδιον τοῦτο ἔπαθε καὶ ἐγὼ τοῦλάχιστον δι' αὐτὸ τοῦτο δὲν ἐπιδοκιμάζω τὸν Πώλον, διότι συνεφώνησε μὲ σὲ ὅτι τὸ ἀδικεῖν εἶναι αἰσχρότερον τοῦ ν' ἀδικῆται τις. διότι ἐκ ταύτης πάλιν τῆς διμολογίας πεδουκλωθεὶς (=περιπλακεὶς) ὑπὸ σοῦ εἰς τὸν λόγιον τοῦτο ἀπεστομώθη, ἐντραπεὶς νὰ εἴπῃ ὅσα ἐσκέπτετο. Διότι σὺ πράγματι, ό Σώκρατες, εἰς τοιαῦτα ὄδηγεις ἐνοχλητικὰ καὶ δημοκοπικά, λέγων ὅτι ἐπιζητεῖς τὴν ἀλήθειαν, τὰ δποῖα ἐκ φύσεως μὲν δὲν εἶναι καλά, συμφώνως δὲ μὲ τὸν νόμον εἶναι καλά (οὐχὶ κατὰ τὸ φυσικόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ θετὸν δίκαιον εἶναι καλά). Ός ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ταῦτα εἶναι ἀντίθετα μεταξύ των, δηλ. ή φύσις καὶ δὲν νόμος. Ἐὰν λοιπὸν κανεὶς ἐντρέπεται καὶ δὲν τολμᾷ νὰ λέγῃ ὅσι δὰ σκέπτεται, ἀναγκάζεται νὰ λέγῃ τὰ ἀντίθετα. Αὐτὸ λοιπὸν τοῦτο τὸ σοφιστικὸν καὶ σὺ ἐπειδὴ ἔχεις κατανοήσει, κακουργεῖς μὲ τὸν λόγιον, ἐάν μέν τις λέγῃ συμφώνως μὲ τὸν νόμον, ἐρωτῶν ὑπούλως συμφώνως μὲ τὴν φύσιν, ἐὰν δὲ λέγῃ τὰ φυσικά, ἐρωτῶν τὰ νομικά. Καθὼς δὰ ἀμέσως εἰς ταῦτα, δηλ. εἰς τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι, ἐν φ δ Πώλος ἔλεγε τὸ κατὰ νόμον αἰσχρότερον, σὺ τὸν νόμον ἐπεζήτεις κατὰ τὴν φύσιν. Διότι ἐκ φύσεως μὲν κάθε αἰσχρότερον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δποῖον βεβιώσις εἶναι καὶ κατώτερον, δηλ. τὸ ἀδικεῖσθαι, κατὰ νόμον δὲ εἶναι (αἰσχρότερον καὶ κακώτερον) τὸ ἀδικεῖν διότι τοῦτο βεβιώσις τὸ πάθημα, δηλ. τὸ ἀδικεῖσθαι, οὐδὲ ἀνδρὸς (ἔλευθέρου) ἔδιον εἶναι, ἀλλ' εἶναι ἔδιον κάποιου δούλου, εἰς τὸν δποῖον εἶναι προτιμότερον ν' ἀποθνήσκῃ παρὰ νὰ ζῇ, δὲ δποῖος ἀδικούμενος καὶ τσαλαπατούμενος δὲν εἶναι ίκανὸς δὲ τὸν δίδιος νὰ βοηθήσῃ τὸν ἑαυτόν του μηδ' ἄλλον, δι' ὅποιον καὶ ἀν φροντίζῃ. Ἀλλά, νομίζω, οἱ θέτοντες τὸν νόμον εἶναι οἱ ἀδύνατοι ἀνθρώποι καὶ

οἱ περισσότεροι. Συμφώνως πρὸς τοὺς ἑαυτούς των λοιπὸν καὶ πρὸς τὸ δὲ τι συμφέρει εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς νόμους θέτουσι καὶ τοὺς ἐπαινοῦσι καὶ τὰς κατηγορίας κατηγοροῦσι· φοβίζοντες δηλ. τοὺς ὁμαλεωτέρους ἐκ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς δυναμένους νὰ ὑπερτερῶσι, διὰ νὰ μὴ κυριαρχῶσιν αὐτῶν, λέγουσιν ὅτι δῆθεν τὸ ὑπερτερεῖν εἶναι αἰσχρὸν καὶ ἀδικον καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ ἀδικεῖν, δηλ. τὸ νὰ ζητῇ τις νὰ ἔχῃ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους· διότι μένουσιν εὐχαριστημένοι, νομίζω, οὐν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχωσι τὸ ἵσον, ἀφοῦ εἶναι ἀδυνατώτεροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Θερμῶς καὶ μὲν παραδείγματα ὁ Καλλικλῆς ὑποστηρίζει τὸ δίκαιον τοῦ ισχυροτέρου ώς σύμφωνον μὲν τὸ φυσικὸν δίκαιον].

Διὰ ταῦτα λοιπὸν κατὰ νόμον μὲν τοῦτο λέγεται ἀδικον καὶ αἰσχρόν, τὸ νὰ ζητῇ δηλ. κανεὶς νὰ ἔχῃ περισσότερον ἀπὸ τοὺς πολλούς, καὶ δυνομάζουσιν αὐτὸ ἀδικίαν· αὐτὴ δὰ ὅμως ἡ φύσις, νομίζω, ἀποδεικνύει φανερῶς τὸ ἔξῆς, ὅτι δηλ., εἶναι δίκαιον ὁ ἀνώτερος (καλλίτερος) νὰ ὑπερτερῇ τοῦ κατωτέρου (χειροτέρου) καὶ ὁ δυνατώτερος τοῦ ἀδυνατωτέρου. Φανερώνουσι δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, δηλ. καὶ εἰς τὰ ἄλλα ζῷα καὶ εἰς ὄλοκλήρους τὰς πόλεις καὶ τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων, ὅτι τὸ δίκαιον τοιουτοῦπότις ἔχει νομισθῆ, ὁ ἀνώτερος νὰ κυριαρχῇ καὶ νὰ ὑπερέχῃ τοῦ κατωτέρου. Διότι ποιὸν (ἄλλο) δίκαιον (παρὸ τὸ φυσικὸν) μεταχειριζόμενος ὁ Ξέρκης ἔξεστρατευσεν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἢ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Σκυθῶν; ἢ ἄλλα ἀπειράθιμα τοιαῦτα θὰ ἥδυνατό τις νὰ λέγῃ· ἀλλά, νομίζω, οὗτοι συμφώνως μὲ τὴν φύσιν τοῦ δικαίου (τὸ φυσικὸν δίκαιον) ταῦτα πράττουσι καὶ μὰ τὸν Δία συμφώνως δὰ πρὸς τὸν νόμον τῆς φύσεως, οὐχὶ ὅμως συμφώνως πρὸς τοῦτον, τὸν διποιὸν ἡμεῖς θέτομεν διαπλάττοντες τοὺς ἀρίστους καὶ ὁμαλεωτάτους ἔξημῶν τῶν Ἰδίων, δηλ. παραλαμβάνοντες αὐτοὺς ἐκ παιδικῆς ἥλικίας ὡσὰν δὲ λέοντας καὶ καταπραῦνοντες δι᾽ ἔξορκισμῶν (=μάγευ-

μάτων) καὶ γοητεύοντες τούς ὑποδουλώνομεν λέγοντες, ὅτι δῆθεν πρέπει νὰ ἔχωσι τὸ ἵσον καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ ὡραῖον καὶ τὸ δίκαιον. Ἐὰν ὅμως δά, νομίζω, ἀνήρ τις ἀναφανῇ ἔχων ἴκανὴν φυσικὴν δύναμιν, δῆλα αὐτὰ ἀφοῦ ἀποσείσῃ καὶ ἔσχισῃ καὶ ἀποφύγῃ, ἀφοῦ καταπατήσῃ τὰ ἰδικά μας γεγραμμένα ψηφίσματα καὶ μαγεύματα καὶ ἔξορκισμοὺς καὶ ὅλους τοὺς ἐναντίον τῆς φύσεως νόμους, ἀφοῦ ἐπαναστατήσῃ, παρουσιάζεται κυρίαρχος ἰδικός μας δ (πρώην) δοῦλος καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει διαλάμπει τὸ φυσικὸν δίκαιον. Μοὶ φαίνεται δὲ ὅτι καὶ δ Πίνδαρος καταδεικνύει ὅσα ἀκριβῶς ἐγὼ λέγω μὲ τὸ ἄσμα, ἐντὸς τοῦ διοίου λέγει ὅτι «νόμος εἶναι δ βιτιλεὺς ὅλων καὶ θνητῶν καὶ ἀθανάτων»· οὗτος δὲ δὰ λέγει· «δόδηγει κανονίζων ὡς δίκαιον(δ ἰσχυρὸς) τὸ βιαστόν διὰ τῆς ἰσχυροτάτης κειρός του· τὸ συμπεραίνω δ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἡρακλέους, ἐπειδὴ ἀναγοράστους (ἥρωασε τὰς βοῦς τοῦ Γηρυόνου;)»— λέγει (δ Πίνδαρος) κάπως ἔτσι· διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ἄσμα· ἐννοεῖ δ ὅτι ὠδήγησε τὰς βοῦς, χωρὶς οὕτε νὰ τὰς ἀγοράσῃ οὕτε νὰ τὰς δώσῃ εἰς αὐτὸν δ Γηρυόνης, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ κατὰ φύσιν δίκαιον, δηλ. τὸ νὰ εἶναι καὶ οἱ βόες καὶ δῆλα τὰ ἄλλα ἀποκτήματα τὰ τῶν κειροτέρων καὶ ἀδυνατωτέρων κτήματά τοῦ καλλιτέρου καὶ τοῦ ἰσχυροτέρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ο Καλλικλῆς εὐγλώττως κατηγορεῖ τὴν φιλοσοφίαν ὡς ἀναξίαν ἀνδρὸς καὶ μόνον διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν κάπως κατάλληλον].

Ἡ μὲν λοιπὸν ἀλήθεια τοιουτορόπως ἔχει (=τοιαύτη εἶναι), θὰ τὴν γνωρίσῃς δέ, ἐὰν εἰς τὰ σπουδαιότερα μεταβῆς, ἀφοῦ πλέον ἀφήσῃς τὴν φιλοσοφίαν. Διότι ἡ φιλοσοφία βεβαίως, ὡς Σώκρατες, εἶναι εὐχάριστον πρᾶγμα, ἐάν τις ἐπιχειρήσῃ αὐτὸν μὲ μέτρον κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν· ἐὰν ὅμως περίσσοτερον τοῦ πρέποντος ἀσχοληθῇ εἰς αὐτήν, εἶναι διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων. Διότι ἐὰν εἶναι καὶ πολὺ εὐφυῆς ἡ φιλοσοφίη πέραν τῆς καταλλήλου ἡλικίας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ γίνει ἀπειρος (=ἀμέτοχος)

ὅλων τῶν πραγμάτων, τῶν ὅποίων πρέπει νὰ είναι γνώστης ὁ ἀνήρ, ὁ δποῖος μέλλει νὰ είναι καλὸς κοὶ ἀγαθὸς καὶ μὲ καλὴν δόξαν Διότι καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν νόμων γίνονται (οἱ φιλόσοφοι) ἀπειροι (=δὲν τοὺς γνωρίζουσι, δὲν λαμβάνουσι πεῖραν αὐτῶν) καὶ τῶν λόγων, τοὺς δποίους μεταχειρίζόμενος κανεὶς πρέπει νὰ συναναστρέψῃται μὲ τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὰς συμφωνίας καὶ συνθήκας καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ δικαίῳ, καὶ γίνονται ἐντελῶς ἀπειροι καὶ τῶν εὐχαριστήσεων καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν ἀνθρωπίνων (τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου) καὶ ἐν γένει τῶν ἔθνων τοῦ βίου. "Οταν λοιπὸν εἰσέλθωσιν εἰς πρᾶξιν τινα ἰδιωτικὴν ἢ δημοσίαν, γίνονται ἐντελῶς γελοῖοι, καθὼς δά, νομίζω, οἱ εἰς τὰ πολιτικὰ ἀσχολούμενοι, ὅταν ἐξ ἄλλου μέρους εἰσέλθωσιν εἰς τὰς ἰδιαίς σας ὀσχολίας καὶ τὰς συζητήσεις, γίνονται καταγέλαστοι. Διότι συμβαίνει τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Ἐνδριπίδου, «καὶ λαμπρὸς εἶναι ἔκαστος εἰς τοῦτο καὶ εἰς τοῦτο σπεύδει, διαθέτων τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας του (εἰς αὐτό), εἰς δποίον δηλ. (πρᾶγμα) τυγχάνει νὰ είναι εἰς τὴν ἀρίστην κατάστασιν τοῦ ὅλου του βίου.» εἰς δποίον δὲ καὶ ἂν είναι ἀδόκιμος (=δὲν ἔχῃ εἰδικὰς γνώσεις), φεύγει ἀπ' αὐτὸ καὶ κατηγορεῖ τοῦτο, τὸ δ' ἄλλο ἐπανεῖ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν ἕαυτόν του, διότι νομίζει δι τοιουτορόπως ἐπανεῖ δὲ ἴδιος τὸν ἕαυτόν του. Ἀλλά, νομίζω, τὸ ὄρθοταν είναι νὰ γίνῃ μέτοχος καὶ τῶν δύο· τῆς μὲν φιλοσοφίας καλὸν είναι νὰ μετέχῃ δσον (ἀρμόζει) χάριν ἐκπαιδεύσεως καὶ δὲν είναι ἀνάρμοστον εἰς ἐκεῖνον, δ δποῖος είναι ἔφηβος νεανίας, νὰ φιλοσοφῇ· ὅταν δμως πλέον γεροντότερος ἀνθρωπος φιλοσοφῇ ἀκόμη, ἀξιον πολλοῦ γέλωτος, ὃ Σώκρατες, τὸ πρᾶγμα γίνεται καὶ ἐγὼ τούλαχιστον δμοιότατα διατίθεμαι πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας, καθὼς ἀκριβῶς προς τοὺς τραυλίζοντας καὶ παιζοντας. Διότι ὅταν μὲν ἵδω τὸ παιδίον, εἰς τὸ δποῖον ἀρμόζει ἀκόμη νὰ δμιλῇ τοιουτορόπως, δηλ. νὰ τραυλίζῃ καὶ νὰ παιζῃ, καὶ χαίρω καὶ εὐχάριστον εἰς ἐμὲ φαίνεται καὶ ἀξιον ἐλευθέρου ἀνθρώπου καὶ ἀρμόζον εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ παιδίου· ὅταν δ' ἀκούσω παιδάριον νὰ δμιλῇ καθαρά, φαίνεται εἰς ἐμὲ δι τε είναι κάτι πικρὸν πρᾶγμα καὶ ἐνοχλεῖ τὰ διά μου καὶ μοι φαίνεται δι τε είναι κάτι δουλοπρεπὲς (=ἀρμόζον εἰς δοῦλον)· ὅταν δ' ἀκούσῃ

τις ἄνδρα νὰ τραυλίζῃ ἢ τὸν βλέπῃ νὰ παιᾶῃ, φαίνεται καταγέλαστον καὶ ἀνανδρόν καὶ ἄξιον ὁρθισμῶν. Τὸ ὕδιον λοιπὸν ἔγῳ τοῦλάχιστον τοῦτο παθαίνω καὶ ὡς πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας. Διότι ὅταν βλέπω τὴν φιλοσοφίαν πλησίον νέου νεανίου, τὸν θαυμάζω καὶ μοι φαίνεται ὅτι ἀριστέει εἰς αὐτὸν καὶ νομίζω ὅτι εἶναι κάπως ἐλεύθερος (=ἐκτελῶν ἔργα ἐλεύθερον ἀνδρός) οὗτος δ ἄνθρωπος, δὲ μὴ φιλοσοφῶν ὅτι εἴνοι ἀνάξιος ἐλεύθερίας καὶ οὐδέποτε θὰ ἀξιώσῃ τὸν ἑαυτόν του οὔτε καλοῦ οὕτε εὐγενοῦς πράγματός· ὅταν δημοσία πλέον ἔδω γεροντότερον νὰ φιλοσοφῇ ἀκόμη καὶ νὰ μὴ ἀπαλλάττηται τῆς φιλοσοφίας, μοι φαίνεται, ὃ Σώκρατες, ὅτι οὗτος δ ἀνήρ φιλοσοφῶν πλέον ἔχει ἀνάγκην. Διότι, ἐκεῖνο δά, τὸ δποῖον ἐλεγον, συμβάίνει εἰς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀν εἶναι πολὺ εὐφυῆς, νὰ γῆνη ἄνανδρος ἀποφεύγων τὰ κέντρα τῆς πόλεως καὶ τὰς ἀγορὰς (=συνελεύσεις τοῦ δήμου), κατὰ τὰς διοίας λέγιαι δ ποιητής ("Ομηρος") ὅτι οἱ ἄνδρες γίνονται μεγαλοπρεπεῖς, κεκρυμμένος δὲ κατὰ τὸν ἐπίλοιπον βίον του νὰ ζήσῃ μαζὶ μὲ νεανίας τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐντὸς γυνίας ψιθυρίζων, μηδέποτε δὲ νὰ εἴπῃ κάτι ἄξιον ἐλεύθερον ἀνδρὸς καὶ μέγα καὶ σοβαρόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ο Καλλικλῆς μὲ στόμφον συμβουλεύει τὸν Σωκράτην ν' ἀπόσχῃ τῆς φιλοσοφίας ὡς ἀνωφελοῦνς καὶ νὰ τραπῇ εἰς τὰ κοινωνικά].

Ἐγὼ δέ, ὃ Σώκρατες, πρὸς σὲ διάκειμαι πολὺ φιλικῶς· πλησιάζω λοιπὸν τόρα νὰ ἔχω πάθει δ, τι ἀκριβῶς δ Ζῆθιος πρὸς τὸν Ἀμφίονα δ ποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Εὑριπίδου, διὰ τὸν δποῖον δὲ ἔκαμον μνείαν. Διότι καὶ εἰς ἐμὲ τοιαῦτα περίπου ἔρχονται νὰ εἴπω πρὸς σέ, δποῖα δὲ ἐκεῖνος (ἔλεγε) πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὅτι παραμελεῖς, ὃ Σώκρατες, ὅστι πρέπει νὰ ἐπιελῆσαι, καί, ἐν ᾧ ἔχεις φύσιν ψυχῆς τόσον εὐγενῆ, διαπρέπεις μὲ κάποιαν παιδαριόδη μύροφωσιν καὶ οὐτε εἰς σκέψαις δίνας δύνασαι νὰ προσθέσῃς δρθῆς λόγον οὗτε δύνασαι νὰ εἴτης (κατ' ἄλλην γραφήν: νὰ λάβῃς

λογικόν τι καὶ πειστικὸν οὕτε δύνασαι νὰ σκεφθῆς ὑπὲρ ἄλλου νεανικὴν σκέψιν. Καὶ ὅμως, ὡς ἀγαπητὲ Σώκρατες — καὶ, παρακαλῶ (=πρὸς εὐχαρίστησίν μου) μηδόλως λυπηθῆς· διότι ἀπὸ τὴν πρὸς σὲ εὔνοιάν μου θὰ τὸ εἶπω —, δὲν φαίνεται εἰς σὲ διὰ εἶναι ἄτοπον νὰ εὑρίσκησαι εἰς τοι πάντην κατάστασιν, εἰς τὴν διποίαν ἔγῳ νομίζω διὰ εὑρίσκεσαι καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πάντοτε προχωροῦντες πέραν τοῦ πρέποντος εἰς τὴν φιλοσοφίαν; Διότι τόρα, ἐάν τις ἀρπαχθεὶς ἀπὸ σὲ ἢ ἀπὸ ἄλλον δποιονδήποτε ἐκ τῶν τοιούτων ἥθελε σε ὁδηγήσει εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἰσχυριζόμενος διὰ ἀδικεῖς, ἐν φιλοσοφίᾳ μηδόλως ἀδικεῖς, γνωρίζεις διὰ δὲν θὰ εἴχες πᾶς νὰ μεταχειρισθῆς τὸν ἑαυτόν σου (=ν' ἀπολογηθῆς), ἀλλ' διὰ θὰ εὑρίσκεσο εἰς ἀμηχανίαν καὶ θὰ ἔχασμασσο (=θὰ εἴχες ἀνοικτὸν τὸ στόμα) μὴ ἔχων τί νὰ εἴπῃς, καὶ διὰ εἰς τὸ δικαστήριον ἀναβάς, ἐάν ἐπιτύχῃς κατήγορον πολὺ κακοήθη καὶ μοχηθόδν, ἥθελες θανατωθῆ, ἐὰν (ὅς κατήγορος) θὰ ἥθελε νὰ προτείνῃ διὰ σὲ ὡς ποινὴν τὸν θάνατον. Καὶ πᾶς εἶναι σοφὸν τοῦτο, ὡς Σώκρατες, τὸ ἐὰν τέχνη τις εὑροῦσα ἀνδρα εὑφυῆ τὸν κάμνῃ χειρότερον μὴ δυνάμενον μήτε νὰ βοηθῇ τὸν ἑαυτόν του ὁ ἔδιος μήτε νὰ σώσῃ ἔξω ἀπὸ τοὺς μεγίστους κινδύνους μήτε τὸν ἑαυτόν του μήτε ἄλλον μηδένα, ἀλλὰ ν' ἀρπάζηται ἀπ' ἔδω καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὅῃ ν περιουσία του, νὰ ζῇ δὲ ἐντελῶς ἔξητελισμένος ἐντὸς τῆς πόλεως; Τὸν τοιοῦτον δέ, ἐὰν καὶ κάπως ἀγροκότερον (=χονδροειδέστερον) εἶναι νὰ ἔχῃ λεχθῆ, εἶναι δυνατόν, καὶ κατὰ κεφαλῆς ἐὰν τὸν κτυπήσῃ κανείς, νὰ μὴ τιμωρῆται. Ἀλλ' ὡς καλέ, εἰς ἔμε πείθου, παῦσον δὲ ἀπὸ τοῦ νὰ ἔξελέγχῃς, καὶ ἔξάσκει (=γυμνάζου εἰς) τὴν καλὴν διαχείρισιν τῶν πραγμάτων καὶ ἔξάσκει ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ δποῖα θὰ νομίζησι διὰ δροφρονεῖς, ἀφήσας εἰς ἄλλους τὰ κομψὰ ταῦτα, εἴτε φλυαρίας πρέπει νὰ λέγῃ τις διὰ εἶναι εἴτε πολυλογίας, ἐκ τῶν δποίων θὰ κατοικῆς μέσα εἰς ἀδειανὰς οἰκίας (=πτωχάς), ζηλεύων τοὺς ἄνδρας, οἵ δποιοι δὲν ἔξελέγχουσι τὰ μικρὰ ταῦτα, ἀλλ' εἰς τοὺς δποίους ὑπάρχει καὶ πλοῦτος καὶ φήμη καὶ ἄλλα πολλὰ ἀγαθά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΒ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ηρέμως δὲ Σωκράτης ἀντικρούει τὰς ἄνω ιδέας τοῦ Καλλικλέους καὶ ἐπαινῶν αὐτὸν παρακαλεῖ νὰ συνεχίσωσι τὴν συζήτησιν ὡς πρός τὸ φυσικὸν καὶ θετὸν δίκαιον].

Σωκράτης. Ἐὰν ἐτύγχανον νὰ ἔχω τὴν ψυχὴν ἐκ χρυσοῦ, δὲ Καλλίκλεις, δὲν νομίζεις ὅτι ἕγὼ εὐχαρίστως ἥθελον εὔρει μίαν ἐκ τούτων τῶν λίθων, μὲ τὴν δοκιμάζουσι τὸν χρυσὸν (κατὰ πόσον εἶναι καθαρός), τὴν ἀρίστην (λίθον), πρὸς τὴν δοκιμάσας αὐτὴν (τὴν ψυχήν), ἐὰν ἥθελεν ἔκείνη (ἥ λίθος) διμολογήσει εἰς ἐμὲ ὅτι καλῶς ἔχει θεοπαπευθῆ ἡ ψυχή μου, ἔμελλον νὰ γνωρίζω καλῶς ὅτι εἴμαι ἀρκετὰ ἐν τάξει καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχω ἀλλης δοκιμῆς;

Ιάσκαλλεικλῆς. Πρὸς ποῖον δὰ σκοπὸν ἐρωτᾶς τοῦτο, ὁ Σώκρατες;

Σωκράτης. Ἐγὼ θά σοι εἴπω τόρα νομίζω ἕγὼ ὅτι, ἀφοῦ ἔχω συναντήσει σέ, χω συναντήσει τοιοῦτο ἀνέλπιστον κέρδος (=κελεποῦρι).

Ιάσκαλλεικλῆς. Διὰ τί δά;

Σωκράτης. Γνωρίζω καλῶς ὅτι, εἰς ὅσα καὶ ἂν σὺ συμφωνήσῃς μὲ ἐμὲ περὶ ὅσων ἡ ἴδική μου ψυχὴ φρονῇ, αὐτὰ ταῦτα πλέον εἶναι τὰ ἀληθῆ. Διότι ἐννοῶ, ὅτι ὁ μέλλων νὰ κάμῃ ἔξετασιν ἵκανὴν δός πρός ψυχὴν καὶ δοθῶς ζῶσαν καὶ μὴ δοθῶς ζῶσαν πρέπει συναφῶς νὰ ἔχῃ τρία, τὰ δοποῖα σὺ δὲ ἔχεις, δηλ. καὶ ἐπιστήμην καὶ εὑνοιαν καὶ ἐλευθερίαν τοῦ λέγειν. Διότι ἕγὼ πολλοὺς συναντῶ, οἵ δοποῖοι δὲν εἶναι ἵκανοι νὰ ἔξετάζωσιν ἐμὲ (=νὰ μὲ νποβάλλωσιν ὑπὸ τὴν βάσανον τῆς λογικῆς), διὰ τὸ ὅτι δὲν εἶναι σοφοί, καθώς δὰ σὺ εἶσαι ἀλλοι δὲ εἶναι μὲν σοφοί, ἀλλὰ δὲν θέλουσι νὰ λέγωσιν εἰς ἐμὲ τὴν ἀλήθευταν διὰ τὸ ὅτι δὲν φροντίζουσι διὰ ἐμέ, καθὼς δὰ σύ, οἵ δὲ ἔνοι (=Σικελιῶται) οὗτοι ἐδῶ, Γοργίας καὶ Ηπόλος, εἶναι πὲν σοφοί καὶ ἴδικοί μου φίλοι, ἀλλ’ εἶναι κατώτεροι τῆς ἐλευθερίας (=τοῦ θάρρους) τοῦ λέγειν καὶ ἐντοπαλάτεροι περισσότερον τοῦ πρέποντος καὶ πᾶς

δὰ δῆτι; διότι οὗτοι δὰ εἰς τόσον σημεῖον ἐντροπῆς ἔχουσι φθάσει, ὥστε διὰ τὸ δῆτι ἐντρέπεται ἔκαστος ἐκ τῶν δύο αὐτῶν χωριστὰ τολμᾶ ὁ Ἰδιος νὰ ἱέγη ἀντίθετα πρὸς τὸν ἑαυτόν του ἐνώπιον πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα ἐν σχέσει πρὸς τὰ μέγιστα ζητήματα. Σὺ δημος ἔχεις δὲ ταῦτα (=τὰ ἀνιοτέρω), τὰ δῆποια οἱ ἄλλοι δὲν ἔχουσιν διότι καὶ ἔχεις ἐκπαιδευθῆ ἐπαρκῶς, καθὼς ἥθελον δισχυροισθῇ τοῦτο πολλοὶ ἐκ τῶν Ἀθηναίων, καὶ πρὸς ἐμὲ εἶσαι εὐνοϊκός. Ποίαν ἀπόδειξιν πρὸς τοῦτο μεταχειρίζομαι; Ἕγω θὰ σοὶ εἴπω· γνωρίζω σᾶς ἕγω, ὃ Καλλίκλεις, οἵ δῆποιοι εἰσθε τέσσαρες, δῆτι ἔχετε γίνει μέτοχοι σοφίας, δηλ. καὶ σὺ καὶ Τίσανδρος ὁ Ἀφιδναῖος καὶ Ἀνδρων δ Ἀνδροτίωνος καὶ Ναυσικύδης ὁ Χολαργεύς· καὶ κάποτε ἔγω ἥκουσα σᾶς σκεπτομένους ἔως ποῦ πρέπει νὰ ἔξασκῃ κανεὶς τὴν σοφίαν· καὶ γνωρίζω δῆτι ὑπερίσχυε μεταξύ σας τοιαύτη περίπου Ἰδέα, νὰ μὴ εἶναι πρόθυμος κανεὶς νὰ φιλοσοφῇ μέχρι τῆς ἀκριβείας (=εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας), ἀλλὰ προετρέπετε ὁ εἰς τὸν ἄλλον νὰ προσέχητε, μήπως, ἀφοῦ γίνητε σοφώτεροι τοῦ πρέποντος, διαφθαρῷτε, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσητε. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀκούω σε νὰ συμβουλεύῃς εἰς ἐμὲ τὰ δῆσα δὰ συνεβούλευες εἰς ἀγαπητοτάτους σου, ἀρκετὴ εἰς ἐμὲ ἀπόδειξις εἶναι δῆτι ἀληθέστατα εἶσαι εὐνοϊκὸς πρὸς ἐμέ. Καὶ δημος δῆτι δὰ εἶσαι τοιοῦτος, ὥστε νὰ διμιῆς ἐλευθέρως (=μὲ θάρρος) καὶ νὰ μὴ ἐντρέπησαι, καὶ σὺ δ Ἰδιος τὸ δισχυροίζεσαι καὶ δ ὁ λόγος, τὸν δῆποιν πρότερον ἔλεγες, συμφωνεῖ μὲ σέ. Εἰ ναι λοιπὸν φανερὸν δῆτι ὡς ἔξης τόρα δὲν ἔχει τὸ ποράγμα ὡς πρὸς αὐτά· ἔὰν κατά τι σὺ συμφωνήσῃς μὲ ἐμὲ εἰς τὰς συζητήσεις, τοῦτο πλέον θὰ εἶναι ἀρκετὰ ἀποδεδειγμένον κατόπιν ἐρεύνης καὶ ὑπ’ ἐμοῦ καὶ ὑπὸ σοῦ, καὶ δὲν θὰ ἔχῃ πλέον αὐτὸν ἀνάγκην νὰ τὸ ἐπαναφέρωμεν εἰς ἄλλην ἐρευνητικὴν ἔξετασιν. Διότι οὐδέποτε θὰ συνεφώνεις εἰς αὐτὸν μὲ ἐμὲ σὺ οὔτε ἀπὸ ἔλλειψιν σοφίας οὔτε ἀπὸ παρουσίαν ἐντροπῆς, οὐδὲ ἔξ αλλού μέρους δύνασαι νὰ συμφωνήσῃς ἔξαπατῶν ἐμέ· διότι φύλος εἰς ἐμὲ εἶσαι, καθὼς καὶ σὺ δ Ἰδιος λέγεις. Πράγματι λοιπὸν ἡ Ἰδική μου καὶ ἡ Ἰδική σου συμφωνία θὰ ἔχῃ πλέον τὸ τέλος τῆς ἀληθείας. Είναι δὲ ἀρίστη ἔξ δλων, ὃ Καλλίκλεις, ἡ σκέψις περὶ τούτων, διὰ τὰ δῆποια σὺ δά με ἐπέπληξας, δηλ. ποῖος περίπου πρέπει νὰ εἶναι δ ἀνήρ καὶ εἰς

τὶ ν' ἀσχολῆται καὶ μέχρι ποίου σημείου καὶ ὅταν εἶναι γεροντότερος καὶ ὅταν εἶναι νεώτερος. Λιότι ἐγώ, ἐὰν πράττω κατά οὐχὶ ὁρθῶς κατὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μου, γνώσιζε καλῶς τοῦτο, ὅτι ὑποπίπτω εἰς σφάλματα οὐχὶ θεληματικῶς, ἀλλ' ἔνεκα τῆς ίδικῆς μου ἀμαθείας· σὺ λοιπόν, καθὼς ἀκριβῶς ἡρχισας νά με νουθετῆς, μὴ παύσης ἀπ' αὐτό, ἀλλ' ἵκανοποιητικῶς κατάδειξον εἰς ἐμέ, ποῖον εἶναι τοῦτο, εἰς τὸ δρόπον πρέπει ἐγώ ν' ἀσχολῶμαι καὶ κατὰ ποιὸν τρόπον δύναμαι ν' ἀποκτήσω αὐτό, καὶ ἐάν με εὔρῃς ὅτι τόρα μὲν συνεφώνησα μὲ σέ, ἀλλὰ κατὰ τὸν κατόπιν χρόνον δὲν πράττω ταῦτα, τὰ δρόπαια δὰ παρεδέχθην, νόμιζε ὅτι είμαι πολὺ βλαές καὶ μηδέποτε πλέον ὕστερον νά με νουθετήσῃς, μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι οὐδενὸς λόγου ἄξιος είμαι. Ἐξ ἀρχῆς δ' ἐπανάλαβε εἰς ἐμέ, πῶς λέγεις καὶ σὺ καὶ δι Πίνδαρος ὅτι εἶναι τὸ φυσικὸν δίκαιον; νὰ διευθύνῃ βιαίως (=ἀναγκαστικῶς) δι αὐτότερος τά πράγματα τῶν κατωτέρων καὶ δι καλλίτερος ν' ἀσκητῶν καὶ λειτουργῶν καὶ νὰ ὑπερέχῃ δι σχυρότερος τοῦ ἀδυνατωτέρου; μήπως λέγεις ὅτι ἄλλο τι εἶναι τὸ δίκαιον ἢ δρόμως ἐνθυμοῦμαι;

ΙΚΑΛΛΑΣΚΛΗΣ. Ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγον καὶ τότε καὶ τόρα λέγω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΓ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ο Σωκράτης ἀποδεικνύει εἰς τὸν Καλλικλέα ὅτι καὶ τὸ φυσικὸν καὶ τὸ θετὸν δίκαιον συμφωνοῦσι].

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ποῖον δ' ἐκ τῶν δύο, τὸν ἴδιον σὺ ὀνομάζεις βελτίονα καὶ κρείττονα; διότι οὐδὲ τότε βεβαίως ἥδυνάμην νὰ μάθω παρὰ σοῦ τὶ ἀρά γε ἔννοεῖς. Ποῖον ἐκ τῶν δύο, τοὺς ἰσχυροτέρους ὀνομάζεις κρείττονας καὶ πρέπει νὰ ὑπακούωσιν οἱ ἀδυνατώτεροι εἰς τὸν ἰσχυρότερον, δρόπον μοι φαίνεσαι ὅτι καὶ τότε ὑπεστήριξες, ὅτι δηλ. αἱ μεγάλαι πόλεις ἐναντίον τῶν μικρῶν συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον ἐπιτίθενται, διότι εἶναι κρείττονες καὶ ἰσχυρότεραι, μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι τὸ κρείττον καὶ τὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸ βέλτιον εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα, ἢ εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι μέν

τις βελτίων, ἀλλὰ κατώτερος καὶ ἀδυνατώτερος καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ τις κρείτων, ἀλλὰ μοχθηρότερος· ἢ ή αὐτὴ σημασία εἶναι τοῦ βελτίους καὶ τοῦ κρείττονος; αὐτὸ τοῦτο εἰς ἐμὲ σαφῶς διευκρίνισον· τὸ ἴδιον ἢ διάφορον εἶναι τὸ κρείττον καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ ἴσχυρότερον;

Καλλίκλεις. Ἀλλ' ἔγῳ λέγω συφῶς εἰς σὲ ὅτι εἶναι τὸ ἴδιον.

Σωκράτης. Λοιπὸν οἱ πολλοὶ κατὰ φύσιν εἶναι κρείττονες τοῦ ἐνός; διότι οὗτοι δὲ καὶ τοὺς νόμους θέτουσι διὰ τὸν ἕνα, καθὼς ἀκριβῶς καὶ σὺ πρὸ διάγονος ἔλεγες.

Καλλίκλεις. Πῶς δὲ ὅχι;

Σωκράτης. Λοιπὸν τὰ νομοθετήματα τῶν πολλῶν εἶναι τὰ τῶν κρείττονων.

Καλλίκλεις. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν αὐτὰ εἶναι τὰ τῶν βελτιόνων; διότι οἱ κρείττονες εἶναι ἵσως βελτίονες συμφώνως πρὸς τὸν ἴδικόν σου λόγον;

Καλλίκλεις. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν τὰ τούτων νομοθετήματα κατὰ φύσιν εἶναι καλά, ἀφοῦ βεβαίως εἶναι κρείττονες;

Καλλίκλεις. Τὸ δύολογῷ.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τοιουτοτρόπως, ὅπως πάλιν πρὸ διάγονος σὺ ἔλεγες, ὅτι εἶναι δίκαιον τὸ νὰ ἔχῃ τις τὸ ἴσον καὶ αἰσχρότερον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; εἶναι ἀληθῆ ταῦτα ἢ οὐχὶ; καὶ πρόσεχε μήπως ἀποδειχθῆς εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο σὺ ἐντρέπομενος. Νομίζουσιν ἢ ὅχι οἱ πολλοὶ ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ ἔχῃ τις τὸ ἴσον, ἀλλ' οὐχὶ τὸ περισσότερον, καὶ ὅτι εἶναι αἰσχρότερον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; Μὴ ἀπόφευγε νά μοι ἀποκριθῆς εἰς τοῦτο, ὃ Καλλίκλεις, μὲ τὸν σκοπόν, ἔὰν συμφωνήσῃς μὲ ἐμέ, ἐνισχυθῶ εἰς τὴν γνώμην μου πλέον παρὰ σοῦ, διότι ἔχεις δύολογήσει ὅτι εἶσαι ἀνὴρ ἵκανὸς νὰ κρίνῃς σαφῶς.

Καλλίκλεις. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ τοῦλάχιστον τοιουτοτρόπως νομίζουσιν.

Σωκράτης. Οὐχὶ μόνον κατὰ νόμου λοιπὸν τὸ ἀδικεῖν εἶναι αἰσχρότερον τοῦ ἀδικεῖσθαι οὐδὲ (κατὰ τὸν νόμον μόνον

είναι) δίκαιον τὸ νὰ ἔχῃ τις τὸ ἵσον, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν· ὥστε κινδυνεύεις νὰ μὴ λέγης ἀληθῆ κατὰ τὰ πρότερα οὐδὲ δρῦμος νὰ κατηγορῇς ἐμὲ λέγων ὅτι δὲ νόμος καὶ ἡ φύσις εἶναι ἀντίθετα, τὰ δποῖα δὲ καὶ ἔγῳ γνωρίζων κακουργῶ μὲ τοὺς λόγους μου, διότι, ἐὰν μὲν τις λέγῃ τι συμφώνως μὲ τὴν φύσιν, τὸν φέρω εἰς τὸν νόμον, ἐὰν δὲ λέγῃ συμφώνως πρὸς τὸν νόμον, τὸν φέρω εἰς τὴν φύσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΔ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Βελτίονες καὶ κρείττονες εἶναι οἱ φρονιμώτεροι καὶ οὗτοι πρέπει ν' ἀρχωσι].

ΙΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Οὗτος ἔδω ὁ ἀνὴρ δὲν θὰ παύσῃ νὰ φλυαρῇ· Εἰπὲ εἰς ἐμὲ, δὲ Σώκρατες, δὲν ἔντρεπεσαι, ἐν ᾧ ἔχεις τοιαύτην ἡλικίαν, νὰ ἐπιζητῇς ὄντοματα, καὶ ἐὰν κανεὶς κάμη σφάλμα δὲς πρὸς τὴν ἔκφρασιν, νὰ λαμβάνῃς τοῦτο ὡς ἀπροσδόκητον κέρδος· νομίζεις δηλ., ὅτι ἔγῳ λέγω ὅτι εἶναι ἄλλο τι τὸ νὰ εἶναι κρείττονες παρὰ τὸ νὰ εἶναι βελτίονες; δέν σοι λέγω ἀπὸ πολλοῦ, ὅτι διυσχράζομαι ὅτι εἶναι τὸ ἴδιον τὸ βέλτιον καὶ τὸ κρείττον; ἢ νομίζεις ὅτι ἔγῳ λέγω, ὅτι, ἐὰν συναθροισθῇ ὅχλος δούλων καὶ παντὸς εἴδους ἀνθρώπων μηδενὸς λόγου ἀξίων παρὰ εἰς τὸ νὰ ἔχωσιν ἀξίαν διὰ τῆς σωματικῆς ἰσχύος καὶ ἐὰν οὗτοι ἀποφασίζωσι κάτι, αὐτὰ ταῦτα εἶναι νόμιμα;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Πολὺ καλά, ὃ σοφώτατε Καλλίκλεις· Τοιουτορόπως λέγεις;

ΙΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Πολὺ μᾶλιστα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἀλλ ἔγῳ μὲν, ὃ θαυμάσιε, καὶ ὁ ἴδιος ἔκπλαι καὶ συμπεραίνω ὅτι τοιοῦτό τι σὺ λέγεις τὸ κρείττον καὶ ἐπανεργωτῷ ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίζω σαιφῶς τί ἔννοεῖς. Διότι ἀναμφιβόλως σὺ δὲν νομίζεις βεβαίως τοὺς δύο βελτίονας τοῦ ἑνὸς οὐδὲ τοὺς ἴδιοκούς σου δούλους βελτίονας σοῦ, διότι εἶναι ἰσχυρότεροι παρὰ σύ. Ἀλλὰ πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἰπέ, τί ἄρα γε λέγεις ὅτι εἶναι οἱ βελτίονες, ἐπειδὴ δὲν λέγεις ὅτι εἶναι οἱ ἰσχυρότεροι; Καί, δὲ καλότυχε, μαλακώτερον προδίδασκέ με, διὰ νὰ μὴ ἀποφοιτήσω ἀπὸ σὲ (ὧς διδάσκαλον).

Καλλικλῆς. Μὲ εἰρωνεύεις, ὁ Σώκρατες.

Σωκράτης. Ὁχι μὰ τὸν (Εὐφρίδειον) Ζῆθον, δὸς καλλικλεῖς, τὸν δόπον σὺ μεταχειρίζομενος πολὺ τόρα δὰ ἔκαμνες εἰρωνείας πρὸς ἐμέ· ἀλλ᾽ ἔλα εἰπέ, ποίους λέγεις τοὺς βελτίονας (=ποῖοι λέγεις ὅτι εἶναι οἱ βελτίονες);

Καλλικλῆς. Τοὺς ἀμείνοντας ἐγὼ τούλάχιστον.

Σωκράτης. Βλέπεις λοιπὸν ὅτι σὺ δὸς ἴδιος λέγεις ὀνόματα, φανερώνεις δὲ οὐδὲν πρᾶγμα; δὲν θὰ εἴπῃς ποῖον ἐκ τῶν δύο βελτίονας καὶ κρείττονας τοὺς φρονιμωτέρους λέγεις η ἄλλους τινάς;

Καλλικλῆς. Ἀλλὰ ναὶ μὰ τὸν Δία τούτους λέγω καὶ πολὺ μᾶλιστα.

Σωκράτης. Πολλάκις λοιπὸν εἰς δρυμοφρονῶν εἶναι κρείττων ἀπειραρίθμων μὴ δρυμοφρονούντων κατὰ τὸν ἴδικόν σου λόγον καὶ ὅτι οὗτος πρέπει νῦν ἄρχῃ, ἐκεῖνοι δὲ νῦν ἄρχωνται, καὶ ὅτι πρέπει νῦν ἔχῃ περισσότερα δὲ ἄρχων ἀπὸ τοὺς ἀρχομένους διότι τοῦτο μοι φαίνεται ὅτι θέλεις νῦν λέγης—καὶ δὲν ἐπιζητῶ λέξεις—εὖν δὲ εἰς εἶναι κρείττων τῶν ἀπειραρίθμων

Καλλικλῆς. Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι τὰ ὅσα λέγω. Διότι τοῦτο ἐγὼ λέγω ὅτι εἶναι τὸ δίκαιον κατὰ φύσιν, τὸ καὶ νῦν ἄρχῃ τις καὶ νῦν ἔχῃ περισσότερα τῶν κατωτέρων, ὅταν εἶναι βελτίων καὶ φρονιμώτερος

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Αποκρουσμένου τοῦ ὅτι οἱ κρείττονες πρέπει· νῦν ἔχωσι πλείονα ὁ Καλλικλῆς νομίζει κρείττονας τοὺς; ἐν ταῖς πόλεσι συνεπόντες καὶ ἀνδρείους εἰς τὸ ἐπιτελεῖν τὰς ιδέας των].

Σωκράτης. Σταμάτα δὰ ἐδῶ. Τὶ ἄρα γε πάλιν τόρα λέγεις; ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ εὑρισκώμεθα, καθὼς ἀκριβῶς τόρα, πολλοὶ συγκεντρωμένοι ἀνθρώποι καὶ ὑπάρχωσιν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ κοινοῦ πολλὰ τρόφιμα καὶ πότα, εἴμεθα δὲ παντὸς εἰδους ἀνθρώποι, ἄλλοι μὲν ἰσχυροί, ἄλλοι δὲ ἀδύνατοι, εἰς δὲ ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι

νοημονέστερος εἰς ταῦτα, ἐὰν εἶναι ἵατρός, εἶναι δὲ αὐτός, ὃς εἶναι φυσικόν, ἄλλων μὲν ἰσχυρότερος, ἄλλων δὲ ἀδυνατώτερος, ἄλλο τι συμβαίνει ἢ οὗτος, ἐπειδὴ εἶναι νοημονέστερος ἀπὸ ήμᾶς, θὰ εἶναι βελτίων καὶ κρείττων εἰς ταῦτα;

Ικαλλεικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Αρά γε λοιπὸν ἐκ τούτων τῶν τροφίμων περισσότερον ἀπὸ ήμᾶς πρέπει νὰ ἔχῃ αὐτός, διότι εἶναι βελτίων, ἢ ἔνεκα μὲν τοῦ ὅτι εἶναι βελτίων πρέπει ἐκεῖνος νὰ μοιρᾶῃ ὅλα, εἰς δὲ τὸ νὰ κτταναλίσκῃ αὐτὰ καὶ νὰ τὰ μεταχειρίζηται αὐτὰ ἐντελῶς εἰς τὸ ἴδικόν του σῶμα δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ περισσότερα, ἐν τῷ περιπτώσει δὲν μέλλει νὰ ζημιώνηται, ἄλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀπὸ ἄλλους μὲν περισσότερον, ἀπὸ ἄλλους δὲ διλγότερον· ἐὰν δέ τύχῃ νὰ εἶναι ἀσθενέστατος ἐξ ὅλων, ἀρμόζει εἰς τὸν βέλτιστον νὰ ἔχῃ ἐλάχιστον ἀπὸ ὅλους, ὡς Καλλίκλεις; δὲν ἔχει τοιουτούρως τὸ πρᾶγμα, διὸ καλέ;

Ικαλλεικλῆς. Περὶ τροφίμων διμιεῖς καὶ ποτῶν καὶ ἵατρῶν καὶ φλυαριῶν· ἔγω γ δύμως δὲν λέγω ταῦτα.

Σωκράτης. Ποιῶν ἐκ τῶν δύο λοιπόν, τὸν νοημονέστερον λέγεις βελτίονα; παραδέχουν ἢ μὴ παραδέχου.

Ικαλλεικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ἀλλὰ δὲν λέγεις ὅτι δὲ βελτίων πρέπει νὰ ἔχῃ περισσότερον;

Ικαλλεικλῆς. Οὐχὶ βεβαίως ἐν σχέσει πρὸς τρόφιμα οὐδὲ πρὸς ποτά.

Σωκράτης. Εννοῶ, ἀλλ' ἵσως περὶ φορεμάτων, καὶ πρέπει δὲ ἀριστος ὑφαντῆς νὰ ἔχῃ μέγιστον φόρεμα καὶ πλεῖστα καὶ κάλλιστα φορέματα φορῶν νὰ περιπατῇ.

Ικαλλεικλῆς. Περὶ ποίων φορεμάτων;

Σωκράτης. Άλλ' ὡς πρὸς τὰ ὑποδήματα εἶναι φανερὸν ὅτι πρέπει νὰ ὑπερέχῃ δὲ νοημονέστατος (=ἐμπειρότατος) εἰς ταῦτα καὶ βέλτιστος. Οἱ ὑποδηματοποιὸς ἵσως πρέπει νὰ περιπατῇ φορῶν ὑποδήματα μέγιστα καὶ πλεῖστα.

Ικαλλεικλῆς. Ποῖα ὑποδήματα; φλυαρεῖς διαρκῶς.

Σωκράτης. Άλλ' ἐὰν δὲν λέγῃς τὰ τοιαῦτα (=τὰ προηγούμενα), ἵσως λέγεις τὰ ἔξηντος λόγου χάριν δὲ γεωργικὸς ἀνὴρ δ

καὶ νοήμων καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς (=εἰδικώτατος) περὶ τὴν γῆν, αὐτὸς δὲ ἵσως πρέπει νὰ ὑπερτερῇ εἰς τὰ σπέρματα καὶ νὰ μεταχειρίζηται δσον τὸ δυνατὸν πλεῖστον σπέρμα εἰς τὴν ἴδικήν του γῆν.

Καλλικλῆς. Πόσον πάντοτε τὰ ἔδια λέγεις, ὁ Σωκράτες.

Σωκράτης. Ὁχι μόνον τὰ ἔδια λέγω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἔδιων πραγμάτων.

Καλλικλῆς. Μὰ τοὺς θεοὺς, οὐδόλως δὲ παύεις ἀπὸ τοῦ νὰ λέγῃς ὑπερβολικῶς ἐκάστοτε διὰ ὑποδηματοποιοὺς καὶ λευκαντὰς καὶ μαγείρους καὶ ιατρούς, ὡσὰν δὲ περὶ αὐτῶν νὰ εἴναι εἰς ἡμᾶς ἡ συζήτησις.

Σωκράτης. Λοιπὸν σὺ θὰ εἴπῃς ὡς πρὸς ποῖα δικαιίτων καὶ δικαιονέστερος ὑπερέχων δικαίως ὑπερέχει; ἢ οὔτε θὰ ἀνεχθῆς ἐμὲ ὑποβάλλοντα ἐρωτήσεις οὔτε σὺ δὲ ἔδιος θὰ εἴπῃς;

Καλλικλῆς. Ἀλλ ἐγὼ δὲ καὶ πρὸ πολλοῦ λέγω. Πρῶτον μὲν ὡς πρὸς τοὺς κρείττονας, ποῖοι πράγματι είναι, δὲν λέγω τοὺς ὑποδηματοποιοὺς οὐδὲ τοὺς μαγείρους, ἀλλ ἐκείνους, δσοι καὶ ἂν είναι νοήμονες εἰς τὰ πράγματα τῆς πόλεως, κατὰ ποῖον τρόπον θὰ διευθύνοντο ταῦτα καλῶς, καὶ (δσοι καὶ ἂν είναι) δχι μόνον συνετοί, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖοι, δητες δηλ. Ικανοὶ νὰ ἐκτελῶσιν ὅσα καὶ ἂν σκεφθῶσι καὶ νὰ μὴ ἀπὸ κούρασιν παύωσιν ἔνεκα δειλίας τῆς ψυχῆς των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΣΤ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ο Σωκράτης λέγει ὅτι πρέπει ν' αρχῃ τις τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἥδονῶν του, ἐν φόρῳ τοῦ Καλλικλῆς λέγει ν' ἀπλώνη καὶ ἐκπληρώνῃ τὰς ἐπιθυμίας του].

Σωκράτης. Βλέπεις, διὸ οἱστε Καλλίκλεις, ὅτι οὐχὶ τὰ ἔδια κατηγορεῖς καὶ ἐναντίον ἐμοῦ καὶ ἐναντίον σοῦ; διότι σὺ μὲν διὸ ἐμὲ λέγεις ὅτι πάντοτε τὰ αὐτὰ λέγω καὶ μὲ κατηγορεῖς· ἐγὼ δὲ ἀντιθέτως κατηγορῶ σέ, ὅτι οὐδέποτε τὰ ἔδια λέγεις περὶ τῶν ἔδιων πραγμάτων, ἀλλ' ἄλλοτε μὲν ὕριζες τοὺς καὶ βελτίονας

καὶ κρείτονας ὡς τοὺς ἴσχυροτέρους, ἄλλοτε δὲ πάλιν τοὺς νοημονεστέρους, τόρα δὲ πάλιν ἔχεις καταλήξει ἔχων ἄλλο τι κάποιοι ἀνδρειότεροι λέγονται ὑπὸ σοῦ οἱ κρείτονες καὶ οἱ βελτίονες. ἘΑλλ' ὁ καλέ, ἀπαλλάχθητι ἀπ' αὐτά, ἀφοῦ εἰπῆς ποίους ἀρά γε λέγεις τοὺς καὶ βελτίονας καὶ κρείτονας καὶ ὡς πρὸς τί.

ΙΚΑΛΛΕΙΚΛΗΣ. ἘΑλλ' ἔχω εἴπει βεβαίως ἐγὼ τούλάχιστον (ὡς κρείτονας καὶ βελτίονας) τοὺς νοήμονας εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ ἀνδρείους (=τολμηρούς). Διότι οὗτοι ἀρμόζει νὰ ἀρχωσι τῶν πόλεων καὶ τοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον, νὰ ὑπερέχωσιν οὗτοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους, οἱ ἀρχοντες δηλ. ἀπὸ τοὺς ἀρχομένους (=τοὺς ὑπηκόους).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Τί δέ; ἀρχοντες εἰς τοὺς ἑαυτούς των, ὃ φίλε, η ἀρχοντες εἰς τοὺς ἀρχομένους (Σημ. ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει γραφῆς: «Τί δέ; αὐτῶν, ὃ ἑταῖρε, ἀρχοντας η τῶν ἀρχομένων»);

ΙΚΑΛΛΕΙΚΛΗΣ. Πῶς τὸ ἐννοεῖς;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἔννοῶ ἕνα ἔκαστον νὰ κυριαρχῇ ὁ Ἰδιος τοῦ ἑαυτοῦ του η διὰ τοῦτο μὲν οὐδεμία ἀνάγκη εἶναι, δηλ. ὁ Ἰδιος νὰ ἀρχῃ τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀλλ' εἰς τοὺς ἄλλους ν' ἀρχῃ;

ΙΚΑΛΛΕΙΚΛΗΣ. Πῶς ἐννοεῖς τὸν ἀρχοντα τοῦ ἑαυτοῦ του;

ΣΩΚΡ. Οὐδόλως εἶναι ἀμφίβολον τοῦτο, ἀλλὰ καθὼς ἀκριβῶς λέγουσιν οἱ πόλοι, ἐννοῶ τὸν ἀρχοντα τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅταν εἶναι σώφρον (=οὐχὶ ἀκόλαστος) καὶ ἐγκρατής, κυρίαρχον δηλ. (=ἀνώτερον) τῶν ἐντός του ἥδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν.

ΙΚΑΛΛΕΙΚΛΗΣ. Πόσον εὐχάριστος εἶσαι! Τοὺς ἡλιθίους ἐννοεῖς, δηλ. τοὺς σώφρονας.

ΣΩΚΡ. Πῶς δὲ ὅχι; Οὐδεὶς ὑπάρχει, ὁ ὅποιος δὲν ἦθελεν ἐννοήσει, ὅτι τοιουτορόπως ἱέγω (=πάντες ἦθελον ἐννοήσει...).

ΙΚΑΛΛΕΙΚΛΗΣ. Υπέρπολυν βεβαίως, ὃ Σώκρατες (πᾶς ἐννοεῖς ὅτι σώφρονες εἶναι οἱ ἡλίθιοι) διότι πῶς ἦθελε γίνει ἄνθρωπος εὐτυχής, ὅταν εἶναι δοῦλος εἰς δριονδήποτε; ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τὸ ἐκ φύσεως καλὸν καὶ δίκαιον, τὸ ὅποιον ἐγὼ τόρα εἰς σὲ ἐλευθέρως (=θαρραλέως) διμιλῶν λέγω, ὅτι πρέπει ὁ μέλλων νὰ ζῇ καλῶς πρέπει τὰς μὲν ἰδικάς του ἐπιθυμίας ν' ἀφίνη νὰ εἶναι δσον τὸ δυνατὸν μέγισται καὶ νὰ μὴ τὰς περιορίζῃ, ταῦτας δέ,

μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι εἶναι μέγισται, νὰ εἶναι ἵκανὸς ιὰ ἔξηπηρετῆ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν φρόνησίν του καὶ νὰ γεμῖζῃ (=ἔκπλη-ρώνη) ἐκεῖνα, δι' ὅσα καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἡ ἐπιθυμία. Ἀλλὰ τοῦτο, νομίζω, εἰς τοὺς πολλοὺς δὲν εἶναι δυνατόν· διὰ τοῦτο λοιπὸν κα-τηγοροῦσι τοὺς τοιούτους (=τοὺς ὑπηρέτας τῶν ἐπιθυμιῶν) δι' ἐντροπήν, ἀποκρύπτοντες τὴν ἀδυναμίαν των, καὶ ἰσχυρίζονται δὰ ὅτι εἶναι αἰσχρὸν πρᾶγμα ἡ ἀκολασία, τὸ δποῖον δὰ πρότε-ρον ἔγω ἔλεγον, ὑποδούλωντες τοὺς βελτίους κατὰ τὴν φύ-σιν ἀνθρώπους καί, ἐπειδὴ οἱ ἴδιοι δὲν δύνανται νὰ παρέχωσιν ἔκπληρωσιν εἰς τὰς ἡδονάς, ἐπαινοῦσι τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην ἔνεκα τῆς ἴδικῆς των ἀνανδρίας. Διότι βεβαίως εἰς ὅσους ἔξι ἀρχῆς συνέβη ἢ νὰ εἶναι υἱοὶ βασιλέων ἢ οἱ ἴδιοι νὰ εἶναι ἵκανοι ν' ἀποκτήσασιν ἔξουσίαν τινὰ ἢ τυραννίαν ἢ κυριαρ-χίαν, τί ἀληθῶς εἰς τούτους τοὺς ἀνθρώπους θὰ ἥτο αἰσχρότε-ρον καὶ χειρότερον ἀπὸ τὴν σωφροσύνην; διότι εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ εἶναι δυνατὸν ν' ἀπολαύσουτα ἀγαθὰ καὶ ἐν ᾧ οὐδὲν ἐμπόδιον ὑπάρχει εἰς αὐτούς, καὶ οἱ ἴδιοι εἰς τοὺς ἕαυτούς των ἥθελον προσθέσει ὡς κυριαρχούν τὸν νόμον καὶ τὸν λόγον καὶ τὴν κατη-γορίαν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. Ἡ πῶς δὲν θὰ είχον καταντή-σει αὐτοὶ ἄθλιοι ἔνεκα τῆς ὁραιότητος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωφροσύνης, ὅταν μηδὲν τλεονέκιτημα παρέχωσιν εἰς τοὺς φίλους των ἢ (βιλάβην) εἰς τοὺς ἔχθρους, καὶ μάλιστα ἀφοῦ εἶναι κυρί-αρχοι ἐντὸς τῶν ἴδικῶν των πόλεων; Ἀλλὰ συμφώνως μὲ τὴν ἀλήθειαν, ὃ Σώκρατες, τὴν δποίαν λέγεις ὅτι ἐπιζητεῖς, ὃς ἔξῆς αὗτη ἔχει ἢ τρυφλότητης καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἐλευθερία, ἐὰν ἔχῃ βοηθητικὴν ἵκανότητα, αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ ἀρετὴ καὶ εὐτυχία, ταῦτα δὲ τὰ ἄλλα τὰ καλλωπίσματα (=καλλωπιστικαὶ ἐκφράσεις) εἶναι αἱ παρὰ φύσιν συμφωνίαι ἀνθρώπων, φλυαρία καὶ οὐδε-νός λόγου ἄξια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Εύτυχέστεροι κατά Σωκράτην είναι οι ἐγκρατεῖς καὶ οἱ μηδενὸς ἔχοντες ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς ἀκολάστους καὶ ἀπλήστους].

Σωκρ. Μὲ γενναιότητα βεβαίως, ὁ Καλλίκλεις, διεξάγεις τὴν συζήτησιν ἐλευθέρως διμιλῶν· διότι σαφῶς σὺ τόρα λέγεις δᾶσα οἱ ἄλλοι σκέπτονται μέν, ἀλλὰ δὲν θέλουσι νὰ τὰ λέγωσι. Παρακαλῶ λοιπὸν ἐγώ σε κατὰ μηδένα τρόπον νὰ χαλαρώσῃς τὴν συζήτησιν, διὰ νὰ γίνῃ πράγματι διοφάνερον τὸ πῶς πρέπει νὰ ζῶμεν. Καὶ λέγε εἰς ἐμέ τὰς μὲν ἐπιθυμίας λέγεις ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιορίζωμεν, ἐὰν κανεὶς μέλλῃ νὰ είναι ὅποιος πρέπει, ἀφίνων δὲ αὐτὰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγίστας νὰ ἔτοιμάζῃ ἀπὸ κάποιον μέρος ἐκπλήρωσιν εἰς αὐτάς; καὶ λέγεις ὅτι τοῦτο είναι ἡ ἀρετή;

Ικαλλεικής. Δισχυρῷζομαι ταῦτα ἐγώ.

Σωκράτης. Δὲν λέγονται λοιπὸν δρῦμῶς ὅτι είναι εὔτυχεῖς ὅσοι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην μηδενός;

Ικαλλεικής. Οἱ λίθοι βεβαίως ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως καὶ οἱ νεκροὶ θὰ ἥσαν εὐτυχέστατοι.

Σωκράτης. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὅπως δὰ σὺ λέγεις είναι πλήρης δεινῶν ἡ ζωὴ. Λιότι δὲν θὰ παρεξενευόμην βεβαίως, ἐὰν δὲν οὐπίσθης λέγῃ ἀληθῆ εἰς τὰ ἔξης, λέγων «καὶ ποῖος γνωρίζει, ἐὰν τὸ μὲν ζῆν είναι ἀποθανεῖν, τὸ δὲ ἀποθανεῖν είναι ζῆν»; Καὶ ήμεῖς πράγματι ἵσως ἔχομεν ἀποθάνειν τὸ δρώτον δὰ πλέον ἐγὼ τοὐλάχιστον καὶ ἥκουσα παρὰ τίνος ἐκ τῶν σοφῶν, ὅτι τάχα ήμεῖς ἔχομεν ἀποθάνειν καὶ ὅτι τὸ μὲν σῶμα είναι εἰς ἡμᾶς τάφος, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο τὸ μέρος, ἐντὸς τοῦ δρώτου είναι ἐπιθυμίαι, τυγχάνει νὰ είναι τοιοῦτον, ὥστε νὰ μεταπείθηται καὶ νὰ μεταπηδᾷ ἀνω κάτω (=ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην ἐπιθυμίαν). Καὶ τοῦτο (τὸ μέρος τῆς ψυχῆς) λοιπὸν κάποιος σπουδαῖος ἀνὴρ μυθολογῶν, Ἱσως κάποιος Σικελιώτης ἢ Ἰταλιώτης, σχηματίζων παραγωγὴν εἰς τὸ ὄνομα, διὰ τὸ ὅτι είναι κατάληλον νὰ πείθηται

Πλάτωνος Γεργίας

7

καὶ νὰ μεταπείθηται, τὸ ὀνόμασε *πιθον*, τοὺς δὲ ἀνοήτους ὄνόμασεν *ἀμυήτους* (= οὐχὶ κεκλεισμένους, ἀνοικτούς, τρυπημένους) τῶν δὲ ἀμυήτων τοῦτο τὸ μέρος τῆς ψυχῆς, τοῦ ὅποιου εἶναι αἱ ἐπιθυμίαι, τὸ ἀκόλαστον μέρος αὐτοῦ (=τὸ ἔξ οὐ προέρχονται αἱ ἀκολασίαι) καὶ τὸ μὴ ἴκανὸν νὰ συγκρατῇ (τὰς ἀκολασίας) (ἔλεγεν) ὅτι τάχα εἶναι τρυπημένος πύθος, παρομοιώσας αὐτὸ οὔτω διὰ τὴν ἀπληστίαν του (=διότι η ἀκολασία εἶναι ἀχόρταστος). Ἀντιθέτως δὲ οὗτος πρὸς σέ, ὁ Καλλίκλεις, δεικνύει ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἀδῃ—τὸ ἀδρατὸν δὲ ἐννοῶν—ἀθλιώτατοι δύνανται νὰ εἶναι οὗτοι *οἱ ἀμυήτοι* κοὶ ὅτι φέρουσιν εἰς τὸν τρυπημένον πίθον ὕδωρ μὲ ἄλλο τοιοῦτο τρυπημένον κόσκινον· τὸ δὲ κόσκινον λέγει ὅτι εἶναι η ψυχή, καθὼς ἔλεγεν ὁ πρὸς ἐμὲ διμιλῶν, τὴν δὲ ψυχὴν τῶν ἀνοήτων παρομοίωσε μὲ κόσκινον ὡς τρυπημένην, διότι δὲν δύναται νὰ συγκρατῇ οὐδὲν ἔνεκα τοῦ ὅτι καὶ δὲν πείθεται καὶ πειθομένη λησμονεῖ. Ταῦτα εἶναι μὲν κατά τι πολὺ ἄποτα, φανερώνουσιν ὅμως ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ἐγὼ ἀφοῦ ἐπιδείξω εἰς σέ, ἐὰν κάπως εἴμαι πρὸς τοῦτο ἴκανός, θέλω νὰ σὲ πείσω νὰ μεταβάλῃς γνώμην, ἀντὶ δηλ. τῆς ζωῆς, ητὶς εἶναι ἀχόρταστος καὶ ἀκόλαστος, νὰ προτιμήσῃς τὴν ζωήν, η ὅποια εἶναι κοσμία καὶ εἰς τὰ ἑκάστοτε παρόντα ἴκανή καὶ ἐπαρκής. Ἀλλὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο, σὲ πεύθω κατά τι καὶ μεταβάλλεις γνώμην ὅτι εὑτυχέστεροι εἶναι οἱ κόσμοι ἀπὸ τοὺς ἀκολάστους, η οὐδὲ ἀν ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ, οὐδόλως περισπότερον θὰ μεταβάλῃς γνώμην;

Καλλικλῆς. Τοῦτο (ὅτι είμαι ἀμετάπειστος) ἀληθέστερον ἔχεις εἴπει, ὁ Σώκρατες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΗ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Περιχαρής καὶ εὐτυχῆς κατὰ Καλλικλῆ ὁ ἔχων καὶ ἐκπληρῶν πάσας τὰς ἐπιθυμίας, ἐν φόρῳ ὁ ἐγκρατῆς εἶναι ως λίθος καὶ νεκρός].

Σωκράτης. Ἐλα λοιπόν, ἄλλην εἰκόνα λέγω εἰς σὲ ἐκ τῆς ἴδιας πνευματικῆς ἀσκήσεως μὲ τὴν τόρα (= μὲ τὴν τόρα ἐκ τοῦ αὐτοῦ πνευματικοῦ γυμναστηρίου ἔξαχθεῖσαν). Ἐξέταζε δηλ. ἐάν τοιοῦτόν τι λέγης περὶ ἑκάστου ἐκ τῶν δύο τρόπων τῆς ζωῆς, δηλ. τοῦ σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολάστου, ὅποιον θὰ ἔλεγον ἐάν εἰς ἓνα ἑκαστον χωριστὰ ἐκ δύο ἀνδρῶν ἥσαν πολλοὶ πίθοι, καὶ εἰς μὲν τὸν ἓνα ἐκ τῶν δύο ὑγιεῖς καὶ γεμάτοι, ἄλλος μὲν ἀπὸ οἴνου, ἄλλος δὲ ἀπὸ μέλι, ἄλλος δὲ ἀπὸ γάλα, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀπὸ πολλά, ἥσαν δὲ ἑκάστου ἐκ τούτων ὑγρὰ (= ποτὰ) σπάνια καὶ δυσκολοεύοντα μὲ πολλοὺς κόπους καὶ δυσκόλους ἐπιτυγχανόμενα: διὰ μὲν τοιπότεν εἰς ἐκ τῶν δύο (ὅ σώφρων), ἀφοῦ τὰ γεμίσῃ, δὲν θὰ προσέθετεν ἄλλο ὑγρὸν μήτε θὰ ἐφρόντιζεν, ἄλλο ἔνεκα τούτου θὰ ἡσύχαζεν· εἰς δὲ τὸν ἄλλον τὰ μὲν ὑγρά, καθὼς δὰ καὶ εἰς ἐκεῖνον (τὸν πρῶτον), θὰ ἥσαν δυνατὰ μὲν νὰ τὰ προμηθεύηται, ἄλλα δύσκολα, τὰ δὲ ἀγγεῖα τρυπημένα καὶ χαλασμένα, καὶ θὰ ἡναγκάζετο πάντοτε νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ τὰ γεμίζῃ, εἰ δὲ ἄλλως, θὰ ἐλυπεῖτο μὲ τὰς μεγίστας λύπας· ἀρά γε ὅταν διὰ βίος ἑκάστου ἐκ τῶν δύο τούτων χωριστὰ εἶναι τοιοῦτος, λέγεις ὅτι διὰ τοῦ ἀκολάστου βίος εἶναι εὐτυχέστερος παρὰ διὰ τοῦ σώφρονος; Ταῦτα λέγων πείθεσαι κατά τι νὰ συμφωνήσῃς ὅτι διὰ σώφρων βίος εἶναι καλλίτερος· ἀπὸ τὸν ἀκόλαστον βίον οὐδὲν σὲ πείθω;

Καλλικλῆς. Δέν με πείθεις, ὦ, Σώφρατες· Διότι εἰς μὲν ἐκεῖνον, ὅστις ἐγέμισε τοὺς πίθους, δὲν ὑπάρχει πλέον οὐδεμία ήδονή, ἄλλα τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον τόρα δὰ ἐγὼ ἔλεγον, τὸ νὰ ζῇ τις ὡσὰν λίθος, ὅταν γεμίσῃ τοὺς πίθους μήτε χαίρων πλέον μήτε λυπούμενος. Ἀλλ' εἰς τοῦτο εἶναι τὸ εὐχαρίστως ζῆν, δηλ. εἰς τὸ χύνη προσθετικῶς ὑγρὰ ὅσον τὸ δυνατὸν πλεῖστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν εἶναι βεβαίως ἀνάγκη, ἂν πολὺ ὑγρὸν προσθετικῶς χύνῃ, νὰ εἶναι πολὺ καὶ τὸ ἀπερχόμενον καὶ νὰ εἶναι κάπως μεγάλαι αἱ τρῦπαι εἰς τὰς ἐκχύσεις.

Καλλικλῆς. Πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Χαραδριοῦ (=ὅρνέου τυνος ἀηδοῦς καὶ συνεχῶς τρώγοντος καὶ ἀποπατοῦντος) πάλιν ζωὴν τινα λέγεις, ἀλλ᾽ οὐχὶ νεκροῦ καὶ λίθου. Καὶ πρὸς κάριν μου λέγε· παραδέχεσαι τὸ τοιοῦτον, δοῖον εἶναι τὸ νὰ πεινᾷ τις καὶ πεινῶν νὰ τρώγῃ;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Καὶ τὸ νὰ διψῇ δὲ καὶ διψῶν νὰ πίνῃ;

Καλλικλῆς. Λέγω ὅτι χαρούμενος καὶ εὐτυχὴς ζῇ, ὅταν ἔχῃ καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας καὶ δύναται νὰ τὰς γεμίζῃ (νὰ τὰς ἀπολαύῃ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΘ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Τὸ ἥδū καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸ αὐτὸν κατὰ Καλλικλῆ, διάφορον δὲ κατὰ τὸν Σωκράτην].

Σωκράτης. Εὗγε, ὁ ἄριστε ἔξακολούθει βεβαίως ὅπως ἡρχισας καὶ πρόσεχε μὲ ποῖον τρόπον δὲν θὰ κατεντροπιασθῆς. Πρέπει ὅμιλας, ὡς φαίνεται, καὶ ἐγὼ νὰ μὴ κατεντροπιασθῶ. Καὶ πρῶτον μὲν εἰπέ, ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ ζῇ εὐτυχῶς καὶ ὁ ψωριῶν καὶ ὁ ἔχων ξυσμάραν, μὲ ἀφθονίαν ἔχων τὴν φαγοῦραν καὶ τὸ ἔξ αὐτῆς ξύσιμον, διερχόμενος τὴν ζωὴν του μὲ φαγοῦραν καὶ ξυσμάραν.

Καλλικλῆς. Πόσον παράξενος εἶσαι, ὁ Σώκρατες, καὶ πολὺ δημοκόπος.

Σωκράτης. Βεβαίως, ὁ Καλλίκλεις, τὸν μὲν Πᾶλον καὶ τὸν Γοργίαν καὶ κατέπληξα καὶ ἔκαμον νὰ ἐντρέπωνται, σὺ δμως δὲν εἶναι φόβος μήπως καταπλαγῆς οὐδὲ μήπως ἐντραπῆς· διότι εἶσαι ἀνδρεῖος. Ἀλλ᾽ ἀποκρίνουν μόνον.

Καλλικλῆς. Δισχυρίζομαι λοιπὸν ὅτι καὶ ὁ ξυόμενος ἐκ φαγούρας εὐχαρίστως δύναται νὰ ζῇ.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν εὐχαρίστως ζῆ, ζῆ καὶ εὐτυχῶς; **Καλλικλῆς.** Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ποιὸν ἐκ τῶν δύο, ἐὰν εἰς τὴν κεφαλὴν μόνον ἔχῃ ἔνσμαραν; ἢ εἰς τί πλέον νὰ σὲ ἐφωτῶ (=εἰς τίνα μέλη τοῦ σώματος ἔχει ἔνσμαραν); Πρόσεχε λοιπὸν, ὁ Καλλίκλεις, τί θὰ ἀποκριθῆς, ἐὰν κανεὶς σὲ ἐρωτᾷ δι’ ὅλα τὰ συνεχόμενα μὲ αὐτὰ κατὰ σειράν· καὶ τὸ ἔσχατον ὅριον τούτων, τὰ διοῖα εἶναι τοιαῦτα, ἐκείνη ἡ ζωὴ τῶν κιναίδων δὲν εἶναι φοβερὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀθλία; ἢ θὰ τολμήσῃς νὰ λέγῃς ὅτι εἶναι εὐτυχεῖς, ἐὰν ἀφθόνως ἔχωσιν ἐκεῖνα, τῶν διοίων ἔχουσιν ἀνάγκην;

Καλλικλῆς. Δὲν ἐντρέπεσαι, ὁ Σώκρατες, εἰς τοιαῦτα ζητήματα ὅδηγῶν τὰς συζητήσεις;

Σωκράτης. Ἄρα γε ἐγὼ δὰ δόδηγω εἰς τοιαῦτα, ὁ γενναῖς, ἢ ἐκεῖνος, ὅποιος καὶ ἄν λέγῃ τόσον ἀχαλινώτως ὅτι οἱ χάροντες, ὅπως καὶ ἄν χαίρωσιν, εἶναι εὐτυχεῖς, καὶ ὅποιος δὲν θὰ καθῳζίει ποῖαι ἐκ τῶν ηδονῶν εἶναι ἀγαθαὶ καὶ ποῖαι κακαὶ; ἀλλ᾽ ἀκόμη καὶ τόφα λέγε, ποιὸν ἐκ τῶν δύο, δισχυρόζεσαι ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα τὸ ηδὺ καὶ τὸ ἀγαθόν, ἢ ὑπάρχει κάτι ἐκ τῶν ηδέων, τὸ διοῖον δὲν εἶναι ἀγαθόν;

Καλλικλῆς. Διὰ νὰ μὴ εἶναι λοιπὸν εἰς ἐμὲ δὲ λόγος ἀσύμφωνος, ἐὰν δισχυρισθῶ ὅτι εἶναι διάφορον τὸ ηδὺ τοῦ ἀγαθοῦ, δισχυροῦζομαι ὅτι εἶναι τὸ ἕδιον.

Σωκράτης. Καταστρέφεις, ὁ Καλλίκλεις, τοὺς πρώτους σου λόγους (ὅτε ἔλεγες ἔχων ἔλευθερίαν λόγου) καὶ δὲν θὰ ἐξήταξες πλέον μετ’ ἐμοῦ ἐπαρκῶς τὰς οὐσίας τῶν πραγμάτων, ἐν ἥ περιπτώσει διμιλεῖς ἐναντίον ἐκείνων, τὰ διοῖα φαίνονται εἰς σὲ καλά.

Καλλικλῆς. Καὶ σὺ δά, ὁ Σώκρατες (παρὰ τὰ φαινόμενα εἰς σὲ καλὰ διμιλεῖς).

Σωκράτης. Λοιπὸν οὐχὶ δρῦδῶς πράττω οὔτε ἐγώ, ἐὰν δὰ πράττω τοῦτο, οὔτε σύ· ἀλλ᾽ ὁ καλότυχε, πρόσεχε μήπως δὲν εἶναι τοῦτο τὸ ἀγαθόν, τὸ κατὰ πάντα τρόπον χαίρειν· διότι καὶ ταῦτα τὰ τόφα δὰ λεζέντα καὶ ἀλλα πολλὰ εἶναι φανερὰ ὅτι εἶναι (=συμβαίνει νὰ εἶναι) πολλὰ καὶ οἰσχρά, ἐὰν τοῦτο εἶναι τοιοῦτο.

Ιεραλλιεκλῆς. Καθώς σὺ τοῦλάχιστον νομίζεις, ὃ Σώκρατες.

Σωκράτης. Σὺ δικαίως πράγματι, ὃ Καλλίκλεις, ταῦτα δι-
ισχυρίζεσαι;

Ιεραλλιεκλῆς. Μάλιστα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

(Ἡ ἀνδρεία καὶ ἐπιστήμη εἶναι διάφορα ὡς πρὸς τὸ ἀγαθόν,
ταύτα δὲ κατὰ τὸν Σωκράτην).

Σωκράτης. Νὰ ἐπιχειρῶμεν λοιπὸν τὴν συζήτησιν μὲ τὴν
ἰδέαν ὅτι σὺ σπουδαιολογεῖς;

Ιεραλλιεκλῆς. Παρὸν πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν, ἐπειδὴ τοιουτοφόπως ἔχει τὸ
πρᾶγμα, διαχώρισον εἰς ἐμὲ τὰ ἔξης ὄνομάζεις πρᾶγμά τι ἐπι-
στήμην;

Ιεραλλιεκλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Δὲν ἔλεγες τόρα δὰ ὅτι καὶ κάποια ἀνδρεία
ὑπάρχει μαζὶ μὲ ἐπιστήμην;

Ιεραλλιεκλῆς. Τὸ ἔλεγον βεβαίως.

Σωκράτης. Ἀλλο τι λοιπὸν ἢ μὲ τὴν ιδέαν ὅτι διάφο-
ρον εἶναι ἡ ἀνδρεία ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην ἔλεγες ταῦτα δύο;

Ιεραλλιεκλῆς. πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Τί δέ; ἥδονὴν καὶ ἐπιστήμην τὸ ἕδιον πρᾶγμα
ἔλεγες ἢ διάφορον;

Ιεραλλιεκλῆς. Διάφορον ἀναμφιβόλως, ὃ σοφώτατε σύ

Σωκράτης. Ἄρα γε καὶ τὴν ἀνδρείαν διάφορον τῇ
ἥδονῇ;

Ιεραλλιεκλῆς. Πῶς δὰ ὅγε;

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν διὰ νὰ ἔχωμεν ἐνθυμηθῆ ταῦτα
ὅτι δηλ. ὃ Καλλικλῆς ὁ ἐκ τοῦ δήμου Ἀχαρονῶν ἔλεγεν ὅτι τὸ ἥδον
καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸ αὐτό, ἡ ἐπιστήμη δὲ καὶ ἡ ἀνδρεία εἴ-
ασι τοιούτη γα καὶ μεταξύ των καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀγαθόν.

Καλλικλῆς. Ό δὲ Σωκράτης δὰ ὁ ἐκ τοῦ δήμου Ἀλωπεκῆς δὲν συμφωνεῖ μὲν ἡμῖς εἰς ταῦτα ; ή συμφωνεῖ ;

Σωκράτης. Δὲν συμφωνεῖ· νομίζω δὲ βεβαίως ὅτι οὐδὲ δὲ Καλλικλῆς συμφωνεῖ, ὅταν δὲ ἔδιος παρατηρήσῃ δρθῶς τὸν ἑαυτόν του. Λιότι εἰπὲ εἰς ἐμὲ δὲν νομίζεις ὅτι οἱ εὐτυχοῦντες ἐκ τῶν ἐνεργειῶν των ἔχουσι πάθει τὸ ἐναντίον πάθος πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας ἐκ τῶν ἐνεργειῶν των ;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ἀρά γε λοιπόν, ἐὰν δὰ ταῦτα εἶναι ἀντίθετα μεταξύ των, εἶναι ἀνάγκη ὡς πρὸς αὐτὰ νὰ εἶναι ὅπως ἀκριβῶς εἶναι καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑγείαν καὶ τὴν νόσον ; διότι ἀναμφιβόλως δὲ ἀνθρωπος δὲν ὑγιαίνει καὶ νοσεῖ συγχρόνως οὐδὲ ἀπαλλάττεται συγχρόνως καὶ ὑγείας καὶ νόσου.

Καλλικλῆς. Πῶς τὸ λέγεις ;

Σωκράτης. Λόγου χάριν — περὶ οἰουδήποτε μέρους τοῦ σώματος ἀποχωρίσας ἐξέταξε — νοσεῖ ἵσως ἀνθρωπος κατὰ τοὺς δρθαλιούς, εἰς τὸ δόποιον νόσημα εἶναι ὄνομα δρθαλιμία ;

Καλλικλῆς. Πῶς δὰ ὅχι ;

Σωκράτης. Δὲν ὑγιαίνει ἀναμφιβόλως (δὲ ἀνθρωπος) συγχρόνως κατὰ τοὺς ἰδίους δρθαλιούς.

Καλλικλῆς. Οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον (ὑγιαίνει δὲ δρθαλιῶν).

Σωκράτης. Τί δέ ; ὅταν ἀπαλλάττηται ἀπὸ τὴν δρθαλιμίαν, ἀρά γε τότε ἀπαλλάττεται καὶ ἀπὸ τὴν ὑγείαν τῶν δρθαλῶν καὶ ἐπὶ τέλους καὶ τῶν δύο συγχρόνως ἔχει ἀπαλλαγὴν ;

Καλλικλῆς. Ἐλάχιστα βεβαίως (=οὐδαμῶς).

Σωκράτης. Διότι παράδοξον βεβαίως, νομίζω, καὶ παράλογον γίνεται (ἐὸν ἀπηλλάσσετο καὶ τῆς ὑγείας καὶ ἀμφοτέρων) ἀληθῶς ;

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἀλλὰ κατὰ μέρος, νομίζω, ἔκαστον ἐκ τῶν δύο χωριστὰ (ὑγείαν καὶ νόσον) καὶ λαμβάνει καὶ χάνει.

Καλλικλῆς. Παραδέχομαι αὐτό.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ δύναμιν καὶ ἀδυναμίαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ;

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Καὶ ταχύτητα καὶ βραδύτητα;

Καλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἄρα γε καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, δηλ. κακὰ καὶ ἀθλιότητα, κατὰ μέρος λαμβάνει καὶ κατὰ μέρος ἀπαλλάττεται ἐκάστου ἐκ τῶν δύο χωριστά;

Καλλιεκλῆς. Ἐξ ἀπαντος βεβαίως.

Σωκράτης. Εἳναν λοιπὸν εὔρωμεν μερικά, ἀπὸ τῶν ὅποιων συγχρόνως καὶ ἀπαλλάττεται ἄνθρωπος καὶ τὰ ἔχει, εἶναι φανερὸν ὅτι ταῦτα βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν· νὰ εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. Παραδεχόμεθα ταῦτα; καὶ ἀφοῦ πολὺ καλῶς σκεψθείς, ἀποκρίνουν.

Καλλιεκλῆς. Πολὺ ὑπερβολικῶς ὁμολογῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΑ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἄφοῦ τὸ εὔτυχεῖν δὲν εἶναι πάντοτε χαίρειν οὐδὲ τὸ δυστυχεῖν λυπεῖσθαι, τὸ ήδυ εἶναι διάφορον τοῦ ἀγαθοῦ].

Σωκράτης. Ἐλα λοιπὸν εἰς τὰ ὅσα πρότερον ἔχουσι γίνεται παραδεκτά. Ποῖον ἐκ τῶν δύο, ἔλεγες ὅτι ή πεῖνα εἶναι ήδυ ή λυπηρόν; ἐννοῶ αὐτὴν καθ' ἓαυτὴν τὴν πεῖναν.

Καλλιεκλῆς. Λυπηρὸν ἐγώ τούλάχιστον (τὴν ἔλεγον)· ἀλλ' ὅμως τὸ νὰ τρώγῃ τις, ὅταν πεινᾷ, ἔλεγον ήδυ.

Σωκράτης. Εννοῶ· ἀλλὰ λοιπὸν τὸ πεινᾶν αὐτὸ μόνον του (μὴ λογιζομένης τῆς πληρώσεως τῆς πείνης) εἶναι λυπηρόν. Ή οὐχί;

Καλλιεκλῆς. Τὸ παραδέχομαι.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ή δίψα;

Καλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ποῖον ἐκ τῶν δύο λοιπόν, ἀκόμη περισσότερον νὰ ἔρωτῷ ή παραδέχεσαι ὅτι πᾶσα ἔλλειψις καὶ ἐπιθυμία εἶναι λυπηρόν;

Καλλικλῆς. Παραδέχομαι. Άλλὰ μὴ ἔρωτα.

Σωκράτης. Πολὺ καλά τὸ νὰ πίνῃ δὲ δά τις, ὅταν διψᾶ, ἄλλο τι λέγεις ὅτι εἶναι ἢ ἥδος;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν τούτου (τοῦ διψῶν νὰ πίνῃ τις), τὸ ὅποιον παραδέχεσαι, τὸ διψῶν (=ἢ δίψα) εἶναι ἀναμφιβόλως λυπηρόν;

Καλλικλῆς. Ναί!

Σωκράτης. Τὸ δὲ πίνειν εἶναι καὶ συμπλήρωσις τῆς ἐλλείφεως καὶ ἥδονῆς;

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πόσεως τὸ λέγεις χαράν;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Διότι βεβαίως διψᾶ;

Καλλικλῆς. Τὸ παραδέχομαι.

Σωκράτης. Λυπούμενος (ὅταν διψᾶ);

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Ἐννοεῖς λοιπὸν τὸ συμβαῖνον, ὅτι δηλ. τὸ λυπηρὸν λέγεις συγχρόνως χαράν, ὅταν λέγῃς ὅτι, διότι διψᾶ τις πίνει; ἢ οὐχὶ συγχρόνως γίνεται κατὰ τὸν ἕδιον τόπον καὶ χρόνον αὕτη ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς εἴτε τοῦ σώματος θέλεις; διότι κατ' οὐδέν, νομίζω, διαφέρει. Εἶναι ἀλληθῆ ταῦτα ἢ οὐχί;

Καλλικλῆς. Είναι,

Σωκράτης. Άλλ' ὅμως τὸ νὰ δυστυχῇ τις, ἐν ᾧ συγχρόνως εὐτυχεῖ, παραδέχεσαι ὅτι εἶναι ἀδύνατον.

Καλλικλῆς. Φαίνεται.

Σωκράτης. Δὲν εἶναι λοιπὸν τὸ εὐτυχεῖν χαίρειν οὐδὲ τὸ δυστυχεῖν λυπεῖσθαι, ὡστε τὸ ἥδος ἐμφανίζεται διάφορον τοῦ ἀγαθοῦ.

Καλλικλῆς. Δὲν γνωρίζω ποῖα σοφίσματα μεταχειρίζεσαι, ὡς Σώκρατες.

Σωκράτης. Γνωρίζεις, ἀλλὰ προσποιεῖσαι ἄγγοιαν, ὥς Καλλίκλεις καὶ προχώρει δὰ ἀκόμη πρὸς τὰ ἐμπρός.—

Καλλικλῆς. Διότι φλυαρεῖς κατ' ἔξακολούθησιν.

Σωκράτης. Διὰ νὰ γνωρίζῃς ὅτι με συμβουλεύεις μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι εἶσαι σοφός· οὐχὶ συγχρόνως καὶ ἔχει παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ διψῇ ἔκαστος ἐξ ἡμῶν διὰ τοῦ πίνειν καὶ συγχρόνως εὐχαριστούμενος;

Καλλικλῆς. Δὲν γνωρίζω τί λέγεις.

Σωκράτης. Μηδόλως πρᾶττε οὕτως, ὁ Καλλίκλεις, ἀλλ᾽ ἀποκρίνου καὶ ἔνεκα ἡμῶν, διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς πέρας αἱ συζητήσεις.

Καλλικλῆς. Ἀλλὰ πάντοτε τοιοῦτος εἶναι ὁ Σωκράτης, ὁ Γοργίας σμικρὰ καὶ δλίγον ἄξια ἐπανερωτᾷ καὶ ἔξελέγχει.

Γοργίας. Ἀλλά τί σε ἐνδιαφέρει; ἐξ ἄπαντος δὲν εἶναι ἴδική σου αὕτη ἡ βλάβη, ὁ Καλλίκλεις· ἀλλὰ θὲς τὸν ἑαυτόν σου εἰς τὸν Σωκράτη νὰ σὲ ἔξελέγῃ, ὅπως καὶ ἂν θέλῃ.

Καλλικλῆς. Ἐρώτα λοιπὸν σὺ καὶ τὰ σμικρὰ καὶ τὰ στενὰ ταῦτα, ἐπειδὴ βεβαίως εἰς τὸν Γοργίαν τοιουτορόπως φαίνεται καλόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΒ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ ἀνδρεῖοι εἶναι ἀγαθοί, οἱ δὲ δειλοὶ καὶ ἀφρονες εἶναι κακοί].

Σωκράτης. Εὗτυκῆς εἶσαι, ὁ Καλλίκλεις, διότι ἔχεις κατηγηθῆς εἰς τὰ μεγάλα (πράγματα, μυστήρια), ποὶν νὰ κατηγηθῆς εἰς τὰ μικρά· ἐγὼ δῆμος ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον τοῦτο (νὰ κατηγῆται τις εἰς τὰ μεγάλα μυστήρια πρὸ τῶν μικρῶν). Ἀπὸ ὅπου λοιπὸν ἀφῆκας τὸ ζήτημα, ἀποκρίνου, ἐὰν συγχρόνως ἔκαστος ἐξ ἡμῶν δὲν παύῃ διψῶν καὶ εὐχαριστούμενος (ὅταν πίνῃ).

Καλλικλῆς. Παραδέχομαι τοῦτο.

Σωκράτης. Λοιπὸν παύει καὶ ἀπὸ πεῖναν καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας καὶ ἥδονάς συγχρόνως;

Καλλικλῆς. Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα.

Σωκράτης. Λοιπὸν παύει ἔκαστος ἐξ ἡμῶν καὶ ἀπὸ τὰς λύπας καὶ ἀπὸ τὰς ἡδονὰς συγχρόνως;

Ιεράλλειολήσ. Ναί.

Σωκράτης. Ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ δὲν παύει συγχρόνως, καθὼς σὺ παρεδέχεσον· τόρα δὲ δὲν παραδέχεσαι;

Ιεράλλειολήσ. Μάλιστα. Τὶ λοιπὸν δὰ (θέλεις νὰ εἴπης);

Σωκράτης. Ὄτι δὲν γίνονται, ωφέλει, τὰ ἀγαθὰ τὰ ἕδια μὲ τὰ ἡδεῖα οὐδὲ τὰ κακὰ τὰ ἕδια μὲ τὰ λυπηρά. Διότι ἀπὸ ἔκεινα μὲν συγχρόνως παύει (ἔκαστος ἀπὸ ἡμᾶς), ἀπὸ ταῦτα δὲ οὐχί, διότι εἶναι διάφορα. Πῶς λοιπὸν δύνανται νὰ εἶναι τὰ αὐτὰ τὰ ἡδεῖα μὲ τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ λυπηρὰ μὲ τὰ κακά; ἐὰν δὲ θέλῃς, καὶ ὡς ἔξῆς σκέπτου· διότι νομίζω ὅτι οὐδὲ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψιν τοῦτο γίνεται παραδεκτὸν ὑπὸ σοῦ. Πρόσεχε δέ τοὺς ἀγαθοὺς δὲν δινομάζεις ἀγαθοὺς ἔνεκα παρουσίας εἰς αὐτοὺς ἀγαθῶν, καθὼς δὰ καὶ τοὺς ὁραίους, εἰς δσους καὶ ἄν παρουσιάζηται καλλονή;

Ιεράλλειολήσ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Τὶ δά; ἀγαθοὺς ἄνδρας δινομάζεις τοὺς ἀφρονας καὶ δειλούς; διότι οὐχὶ βεβαίως αὐτούς, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρείους καὶ φρονίμους ἔλεγες; ἢ δὲν δινομάζεις τούτους ἀγαθούς;

Ιεράλλειολήσ. Πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Τὶ δέ; εἰδες κάποτε πλέον παιδα ἀνόητον νὰ καίρῃ;

Ιεράλλειολήσ. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ἄνδρα δὲ ἀνόητον δὲν εἰδες ἀκόμη μέχρι τοῦδε νὰ καίρῃ;

Ιεράλλειολήσ. Νομίζω ἐγὼ τοῦλάζιστον (ὅτι εἶδον)· ἀλλὰ τὶ ἐνδιαφέρει τοῦτο;

Σωκράτης. Οὐδόλως ἐνδιαφέρει. Ἀλλ' ἀποκρίνου.

Ιεράλλειολήσ. Εἶδον.

Σωκράτης. Ποιοι δὲ ἐκ τῶν δύο καίρουσι καὶ λυποῦνται περισσότερον, οἵ φρόνιμοι ἢ οἱ ἀφρονες;

Καλλιεκλῆς. Νομίζω ἐγὼ τοῦλάχιστον ὅτι οὐχὶ κατὰ πολὺ τι διαφέρουσιν.

Σωκράτης. Ἀλλ᾽ ἀρκεῖ καὶ τοῦτο. Ἐν πολέμῳ δὲ εἰδες κάποτε πλέον ἄνδρα δειλόν;

Καλλιεκλῆς. Πῶς δὰ ὅχι;

Σωκράτης. Τὶ λοιπὸν συμβαίνει; ὅτε ἀπήρχοντο οἱ ἔχθροι, ποιοι ἐκ τῶν δύο σοι ἐφαίνοντο ὅτι περισσότερον ἔχαιρον, οἱ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι;

Καλλιεκλῆς. Καὶ οἱ δύο εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον περισσότερον ἐφαίνοντο τοιούτοι· εἰ δὲ μή, παρομοίως τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Οὐδόλως ἐνδιαφέρει. Χαίρουσι λοιπὸν καὶ οἱ δειλοί;

Καλλιεκλῆς. Πολὺ μάλιστα.

Σωκράτης. Καὶ οἱ ἄφρονες, ώς φαίνεται.

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Ὄταν δὲ πλησιᾶζωσιν οἱ ἔχθροι, οἱ δειλοὶ μόνον λυποῦνται ἢ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι;

Καλλιεκλῆς. Καὶ οἱ δύο.

Σωκράτης. Ἄρα γε δύοις;

Καλλιεκλῆς. Περισσότερον ἵσως οἱ δειλοί.

Σωκράτης. Ὄταν δὲ ἀπέρχωνται οἱ ἔχθροι, δὲν χαίρουσι περισσότερον;

Καλλιεκλῆς. Ἰσως.

Σωκράτης. Λοιπὸν λυποῦνται μὲν καὶ χαίρουσι καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι ὁμοίως, καθὼς σὺ λέγεις, ἀλλὰ περισσότερον οἱ δειλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνδρείους;

Καλλιεκλῆς. Τὸ παραδέχομαι.

Σωκράτης. Ἀλλ᾽ ὅμως οἱ φρόνιμοι βεβαίως καὶ οἱ ἀνδρεῖοι εἶναι ἀγαθοί, οἱ δὲ δειλοὶ καὶ ἄφρονες κακοί;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Παρομοίως λοιπὸν χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ ἀγαθοί καὶ οἱ κακοί;

Καλλιεκλῆς. Τὸ δέχομαι.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν παρομοίως εἶναι ἀγαθοί καὶ κακοί καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί; ἢ καὶ ἀκόμη περισσότερον ἀγαθοὶ εἶναι οἱ κακοί;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΓ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ζωηροτέρα διαλογική ἀνάπτυξις τῶν ἐν τῷ ἡγουμένῳ κεφαλαίῳ].

Καλλιεκλῆς. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία δὲν γνωρίζω τί λέγεις.

Σωκράτης. Δὲν γνωρίζεις ὅτι λέγεις ὅτι οἱ ἀγαθοὶ εἶναι ἀγαθοὶ ἀπὸ παρουσίαν ἀγαθῶν, οἱ δὲ κακοὶ εἶναι κακοὶ ἀπὸ παρουσίαν κακῶν; ὅτι δὲ ἀγαθὰ εἶναι αἱ ἡδοναί, κακὰ δὲ αἱ λῦπαι;

Καλλιεκλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν εἰς τοὺς χαίροντας εἶναι παρόντα τὰ ἀγαθά, δηλ. αἱ ἡδοναί, ἐὰν βεβαίως χαίρουσι;

Καλλιεκλῆς. Πῶς δὰ ὅπι;

Σωκράτης. Λοιπὸν οἱ χαίροντες εἶναι ἀγαθοί, διότι εἶναι παρόντα εἰς αὐτοὺς ἀγαθά;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Τί δέ; εἰς τοὺς λυπουμένους δὲν εἶναι παρόντα τὰ κακά, δηλ. αἱ λῦπαι;

Καλλιεκλῆς. Εἶναι παρόντα.

Σωκράτης. Ἀπὸ παρουσίαν δὲ κακῶν δισχυρῷζεσαι βεβαίως σὺ ὅτι οἱ κακοὶ εἶναι κακοί; ἢ δὲν τὸ δισχυρῷζεσαι πλέον;

Καλλιεκλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ἄγαθοὶ λοιπὸν εἶναι ὅσοι καὶ ἀν χαίρωσι, κακοὶ δ' ὅσοι καὶ ἀν λυπῶνται;

Καλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ὅσοι μὲν βεβαίως περισσότερον χαίρουσιν, εἶναι περισσότερον ἀγαθοί, ὅσοι δ' ὀλιγώτερον, ὀλιγώτερον, ὅσοι δὲ παρομοίως, παρομοίως;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν λέγεις ὅτι παρομοίως χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι, ἢ καὶ περισσότερον ἀκόμη οἱ δειλοί;

Καλλιεκλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Συλλογίσθητι λοιπὸν ἀπὸ κοινοῦ μὲ ἐμέ ,τι συμβαίνει (=συμπεραίνεται) εἰς ἡμᾶς ἐκ τῶν ὅσων ἔχουσι γίνει παραδεκτά· διότι καὶ δις βεβαίως καὶ τρὶς λέγουσιν ὅτι εἶναι καλὸν καὶ νὰ λέγῃ τις καὶ νὰ ἔξετάζῃ τὰ καλά. Δισχυρίζόμεθα ὅτι ἀγαθὸς εἶναι ὁ φρόνιμος καὶ ὁ ἀνδρεῖος. Ἀληθῆς;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Κακὸς δὲ ὁ ἄφρων καὶ ὁ δειλός;

Καλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἀγαθὸς δὲ πάλιν ὁ χαίρων;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Κακὸς δὲ ὁ λυπούμενος;

Καλλιεκλῆς. Ἄναγκη πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Ὅτι δὲ λυπεῖται καὶ χαίρει ὁ ἀγαθὸς καὶ ὁ κακὸς ὅμοιώς, ἵσως δὲ καὶ περισσότερον ὁ κακός;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν ὅμοιώς μὲ τὸν ἀγαθὸν γίνεται κακὸς καὶ ἀγαθός, ἢ καὶ περισσότερον ἀγαθός, ὁ κακός; δὲν συμβαίνουσι ταῦτα καὶ τὰ πρότερα ἐκεῖνα, ἐάν τις δισχυρίζηται ὅτι τὰ ἕδια εἶναι καὶ ἀγαθὰ καὶ πακά; Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσε ταῦτα, ὁ Καλλίκλεις;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΔ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἄγαθαι ἥδοναι εἶναι αἱ ὡφέλιμοι καὶ κακαὶ αἱ βλαβεραὶ καὶ ὅτι πάντα πρέπει νὰ πράττωμεν ἐνεκά τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὡφελίμου].

Καλλιεκλῆς. Ἀπὸ πολλοῦ δά σε ἀκροῶμαι, ὁ Σώκρατες, παραδεχόμενος τὰ ἐρωτήματά σου, διότι ἔχω ὑπὸ ὄψιν μου, ὅτι καὶ ἄν ἀστειευόμενος (=μὴ σπουδαιολογῶν) ὑποχωρήσῃ τις εἰς σὲ εἰς ὃ, τι δήποτε, ἀπὸ τοῦτο εὐχαρίστως κριτεῖσαι (πιάνεσαι), καθὼς ἀκριβῶς τὰ παιδία. Διότι σὺ βεβαίως νομίζεις ὅτι ἐγὼ ἢ καὶ δοπιοσδήποτε ἄλλος ἐκ τῶν ἀνθρώπων δὲν νομίζομεν ὅτι ἄλλαι μὲν ἥδοναι εἶναι βελτίονες, ἄλλαι δὲ κειρότεραι.

Σωκράτης. Ἀλλοίμονον ἀλλοίμονον, φέρε Καλλίκλεις, πόσον πανοῦργος εἶσαι καὶ ἐμὲ μεταχειρίζεσαι ώσαν παιδίον, ἄλλοτε μὲν πάλιν λέγων τοιουτορόπως, ἄλλοτε δὲ κατ' ἄλλον τρόπον, ἔξαπατῶν με. Καὶ ὅμως δὲν ἐνόμιζον βεβαίας κατ' ἀρχὰς ὅτι θὰ ἔξαπατῶμαι ὑπὸ σου μὲ τὴν θέλησίν σου, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶσαι φύλος· τόρα ὅμως ἡπατήθη καί, ὡς φαίνεται, εἶναι ἀνάγκη εἰς ἐμὲ συμφώνως μὲ τὴν παλαιὰν παροιμίαν τὸ παρὸν νὰ διευθετῶ καλῶς καὶ νὰ παραδέχωμαι τοῦτο τὸ διδόμενον παρὰ σου. Εἶναι δὲ βεβαίως, καθὼς φαίνεται, ἐκεῖνο, τὸ δοῖον τόρα λέγεις, ὅτι μερικαὶ ὥδοναὶ εἶναι ἄλλαι μὲν ἀγαθαί, ἄλλαι δὲ κακαί. Ἀληθῶς;

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν ἀγαθαὶ μὲν εἶναι αἱ ὁφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ βλαβεραὶ;

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ὡφέλιμοι δὲ βεβαίως εἶναι ὅσαι προξενοῦσιν ἀγαθόν τι, βλαβεραὶ δὲ ὅσαι προξενοῦσι κακόν τι;

Καλλικλῆς. Τὸ δέχομαι.

Σωκράτης. Ἄρα γε λοιπὸν τὰς τοιαύτας λέγεις ὥδονάς, λ. χ. ὅσας ἐλέγομεν τόρα δὰ ὡς πρὸς τὸ σῶμα κατὰ τὸ τρώγειν καὶ τὸ πίνειν, ἐὰν τυχὸν ἐκ τούτων ὅσαι μὲν παρέχουσιν ἐντὸς τοῦ σώματος ὑγείαν ἢ δύναμιν ἢ ἄλλην καμμίαν ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὗται μὲν εἶναι ἀγαθαί, ὅσαι δὲ παρέχουσι τὰ ἀντίθετα τούτων, εἶναι κακαί:

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ λῦπαι κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἄλλαι μὲν εἶναι ἀγαθαί, ἄλλαι δὲ κακαί;

Καλλικλῆς. Πῶς δὰ ὄχι;

Σωκράτης. Λοιπὸν τὰς μὲν ἀγαθὰς καὶ ὥδονάς καὶ λύπας πρέπει καὶ νὰ ἐκλέγωμεν καὶ νὰ χοησιμοποιῶμεν;

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Τὰς δὲ κακὰς οὐχί;

Καλλικλῆς. Φανερὸν δά.

Σωκράτης. Διότι ἵσως ἔνεκα τῶν ἀγαθῶν ἐφάνη εἰς ἡμᾶς (=ἐνομίσαμεν ἡμεῖς) ὅτι πρέπει νὰ πράττωμεν τὰ πάντα, ἐὰν ἐνθυμῆσαι, δηλ. (ἐφάνη) εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν Πᾶλον. Ἄρα γε

καὶ εἰς σὲ μαζί φαίνεται τοιουτορόπως, ὅτι δηλ. τέλος ὅλων τῶν πρᾶξεων εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ ὅτι ἔνεκα ἔκεινου πρέπει ὅλα τὰλλα νὰ πράττωνται, ἀλλ' οὐχὶ ἔκεινο (τὸ ἀγαθὸν) ἔνεκα τῶν ἄλλων (νὰ πράττηται); Σύμφωνος μὲ τὴν ψῆφον σου εἴσαι καὶ σὺ ὡς τούτος;

Καλλίκλης. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ἐνεκα λοιπὸν τῶν ἀγαθῶν πρέπει καὶ τὰ ἄλλα καὶ τὰ ἥδεα νὰ πράττωμεν, ἀλλ' οὐχὶ τὰ ἀγαθὰ ἔνεκα τῶν ἥδεων.

Καλλίκλης. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Αρά γε λοιπὸν παντὸς ἀνθρώπου ἕδιον εἶναι νὰ ἐκλέξῃ ποῖα ἐκ τῶν ἥδεων εἶναι ἀγαθὰ καὶ ποῖα κακὰ ἢ εἶναι ἀνάγκη εἰδικοῦ ἀνθρώπου εἰς ἔναστον;

Καλλίκλης. Εἶναι ἀνάγκη εἰδικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΕ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Πῶς πρέπει νὰ ζῇ τις ἐπιζητῶν τὸ ἀγαθόν, ὡς φιλόσοφος ἢ ὡς πολιτευτής].

Σωκράτης. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν λοιπὸν τὰ ὅσα ἔγὼ ἔξ αλλού μέρους ἐτύγχανον νὰ λέγω πρὸς τὸν Πῶλον καὶ τὸν Γοργίαν. Ἐλεγον δηλ., ἐὰν ἐνθυμηθσαι, ὅτι ὑπάρχουσι προετοιμασίαι ἄλλαι μὲν μέχοι τῆς ἥδονῆς, αὐτὸ τοῦτο (τὴν ἥδονὴν) μόνον προετοιμάζουσαι, ἀλλ' ἀγνοοῦσαι τὸ βέλτιον καὶ τὸ κειρότερον, ἄλλαι δὲ γνωρίζουσαι καὶ τί εἶναι ἀγαθὸν καὶ τί εἶναι κακόν. Καὶ ἔθετον ἐκ μὲν τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὰς ἥδονάς τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλ' οὐχὶ τέχνην, ἐκ δὲ τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἱατρικὴν τέχνην. Καὶ ἐν δύναμι τοῦ θεοῦ τῆς φιλίας, δὲ Καλλίκλεις, μήτε νόμιζε ὅτι σὺ δὲ ἕδιος πρέπει ὡς πρὸς ἐμὲ ν' ἀστειεύησαι (=νὰ μὴ σπουδαιολογῆς) μήτε ν' ἀποκρίνησαι ὅτι καὶ δὲ τύχη ἐναντίον τῶν πεποιθήσεών σου μήτε ἔξ ἄλλου μέρους τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα τοιουτορόπως ν' ἀπο-

δέχησαι μὲ τὴν ἵδεαν ὅτι ἀστεῖζομαι (=δὲν σπουδαιολογῶ). Διότι βλέπεις ὅτι αἱ συζητήσεις ἡμῶν εἶναι περὶ τούτου τοῦ θέματος, διὰ τὸ δποῖον ἄνθρωπος καὶ μικρὸν νοῦν ἔχων ἡθελε σπουδαιολογήσει περισσότερον, παρὰ δὲ ἐκεῖνο (=τὴν ἀστειολογίαν), δηλ. (πρέπει νὰ σπουδαιολογήσῃ) κατὰ ποῖον τρόπον πρέπει νὰ ζῆ, ποῖον ἐκ τῶν δύο, κατ’ ἐκεῖνον τὸν τρόπον, πρὸς τὸν δποῖον σὺ παρακινεῖς ἐμέ, δηλ. πράττων δὲ ἐκεῖνα τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἔργα, δηλ. καὶ διμιλῶν ἐνώπιον τοῦ δήμου καὶ ἔξασκῶν ὕητορικὴν καὶ πολιτευόμενος κατ’ ἐκεῖνον τὸν τρόπον, κατὰ τὸν δποῖον σεῖς τόρι πολιτεύεσθε, ἢ (πρέπει να ζῆ) συμφώνως πρὸς τοῦτον τὸν βίον τὸν ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ κατὰ τί ἀρά γε οὗτος εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ ἐκεῖνον (τὸν προλεχθέντα). "Ισως λοιπὸν ἄριστον εἶναι, καθὼς πρὸς ὀλίγου ἐγὼ ἐπεχείρησα, νὰ τὰ διαιρῷμεν, ἀφοῦ δὲ τὰ διαιρέσωμεν καὶ συμφωνήσωμεν μεταξύ μας, ἐν ᾧ περιπτώσει ὑπάρχουσι ταῦτα τὰ δύο εἰδή τοῦ βίου, (ἄριστον εἶναι)–νὰ ἔξετάσωμεν, καὶ κατὰ τί διαφέρουσι τὸ ἐν τοῦ ἄλλου καὶ κατὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο αὐτῶν χωριστὰ πρέπει νὰ ζῶμεν. "Ισως λοιπὸν δὲν γνωρίζεις ἀκόμη τὶ ἔννοι. **ΙΚΑΛΗΣΙΑΚΗΣ.** Δὲν γνωρίζω βεβαίως.

Σωκράτης. Ἀλλ' ἐγὼ σαφέστερον θὰ τὸ εἴπω. Ἐπειδὴ ξεχοιμεν παραδεχθῆ καὶ ἐγὼ καὶ σὺ ὅτι ὑπάρχει μὲν πρᾶγμα τι ἀγαθόν, ὑπάρχει δὲ πρᾶγμα τι ἥδυ, εἶναι δὲ διάφορον τὸ ἥδυ ἀπὸ τὸ ἀγαθόν, διὰ τὴν ἀπόκτησιν δὲ ἐκάστον ἐξ αὐτῶν χωριστὰ ὑπάρχει ἀσχολία τις καὶ προετοιμασία, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἦ ἐπιζήτησις τοῦ ἥδεος, ἐξ ἄλλου δὲ ἦ τοῦ ἀγαθοῦ—εἰς αὐτὸ τοῦτο πρῶτον ἦ συμφώνησόν με ἐμὲ ἦ μὴ συμφωνήσῃς συμφωνεῖς; **ΙΚΑΛΗΣΙΑΚΗΣ.** Τοιουτρόπως (=ώς πρὸς τοῦτο) συμφωνῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΣΤ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Τῶν περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἀσχολιῶν αἱ μὴ ὁρθαὶ εἰναις κολακευτικαὶ αὐτῶν καὶ πρὸς ήδονήν].

Σωκράτης. Ἐλα λοιπόν, δι’ ὅσα καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐδῶ (Πᾶλον καὶ Γοργίαν) ἔγω ἔλεγον, διμολόγησον σαφῶς πρὸς ἐμέ, ἐὰν τυχὸν ἐφάνην εἰς σὲ τότε ὅτι ὁρθῶς ἔλεγον. Ἔλεγον δ’ ᾧσως ὅτι ἡ μὲν ὄψις ποικιλή (τὸ κατασκευάζειν φαγητά) δέν μοι φαίνεται ὅτι εἶναι τέχνη, ἀλλ’ ἐμπειρία, ἡ δὲ λατρική μοι φαίνεται ὅτι εἶναι τέχνη, λέγων ὅτι αὕτη μὲν ἔχει ἔξετάσει καὶ τὴν φυσικὴν κατάστασιν τούτου (τοῦ σώματος), τὸ δοποῖον θεραπεύει, καὶ τὴν αἰτίαν τῶν ὅσων πράττει καὶ δικαιολογίαν δύναται νὰ δώσῃ δι’ ἔκαστον ἐκ τούτων, δηλ. ἡ λατρική ἡ δ’ ἄλλη (ἡ ὄψις ποικιλή) ἡ τῆς ήδονῆς (=ἡ ήδονική), ἐν σχέσει πρὸς τὴν δοποίαν δὴν ἡ κατασκευαστικὴ ἐργασία εἰς αὐτὴν εἶναι, μὲ πολλὴν ἀτεχνίαν εἰς αὐτὴν ἔρχεται, χωρὶς οὔτε κατά τι τὴν φύσιν τῆς ήδονῆς νὰ ἔξετάσῃ οὔτε τὴν αἰτίαν, καὶ ἀφοῦ, συντόμως εἰπεῖν, ἐντελῶς μὲ ἔλλειψιν λογισμοῦ οὐδὲν διασαφηνίσῃ, μὲ τοιβὴν (=συνήθειαν ἐκ τοιβῆς) καὶ ἐμπειρίαν ἐνθύμησιν μόνον διασώζουσα τοῦ συνθισμένου νὰ γίνηται, διὰ τοῦ δοποίου δὰ καὶ προιμηθεύει τὰς ήδονάς. Ταῦτα λοιπὸν πρῶτον ἔξέταζε, ἐὰν φαίνωνται εἰς σὲ ὅτι ἐπαρκῶς λέγονται, καὶ ἐάν σοι φαίνωνται ὅτι ὑπάρχουσι καὶ κάποιαι ἄλλαι τοιαῦται περὶ τὴν ψυχὴν ἀσχολίαι, ἄλλαι μὲν τεχνικαί, ἔχουσαι πρόβλεψιν τινα τοῦ ἀρίστου ως πρὸς τὴν ψυχήν, ἄλλαι δὲ παραμελοῦσαι μὲν τοῦτο, ἀλλ’ ἔχουσαι ἔξετάσει, καθὼς ἀκριβῶς ἔκει (ἐν ταῖς διὰ τὸ σῶμα ἐμπειρίαις), τὴν ήδονὴν μόνον τῆς ψυχῆς, κατὰ ποιὸν τρόπον θὰ συνέβαινεν εἰς αὐτὴν (ἡ ήδονή), τὸ ποία δὲ ἐκ τῶν ήδονῶν εἶναι βελτίων ἡ χειροτέρα, οὔτε ἔξετάζουσαι οὔτε δι’ ἄλλο φροντίζουσαι (=οὔτε δι’ ἄλλο ὑπαρκούσης εἰς αὐτὰς φροντίδος) παρὰ μόνον διὰ τὸ νὰ εὐχαριστῶσι τὴν ψυχήν, εἴτε βέλτιον εἶναι τοῦτο εἴτε χειρότερον. Διότι εἰς ἐμὲ

μέν, ὃ Καλλίκλεις, καὶ φαίνονται ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι κολακεία καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν καὶ περὶ ἄλλο, ὅποιου καὶ ἀν παρασκευάζη τις τὴν ἡδονήν, χωρὶς νὰ σκεφθῇ καὶ τὸ καλλίτερον καὶ τὸ χειρότερον· σὺ δὲ δὲ ποῖον ἐκ τῶν δύο, συγκατατίθεσαι (=συμφωνεῖς) μὲν ἡμᾶς περὶ τούτων εἰς τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἢ ἀντιλέγεις;

Καλλικλῆς. Οὐχὶ ἐγὼ τοῦλάχιστον, ἀλλὰ συγκατατίθεμαι, ὥστε καὶ πρὸς χάριν σου νὰ φερθῇ εἰς πέρας ἡ σιζήτησις καὶ εἰς τὸν Γοργίαν τοῦτον ἐδῶ νὰ κάμω χάριν.

Σωκράτης. Ποῖον δ' ἐκ τῶν δύο, ὡς πρὸς μίαν ψυχὴν συμβαίνει τοῦτο; δὲν συμβαίνει δὲ ὡς πρὸς δύο καὶ πολλάς;

Καλλικλῆς. Οὐχὶ (ὡς πρὸς μίαν), ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς δύο καὶ ὡς πρὸς πολλάς.

Σωκράτης. Λοιπὸν εἶναι δυνατὸν καὶ εἰς πολλὰς συγχρόνιας νὰ προξενῇ τις χάριν, χωρὶς νὰ ἔξετάζῃ τὸ ἄριστον;

Καλλικλῆς. Νομίζω ἐγὼ τοῦλάχιστον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΖ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἡ αὐλητική, κιθαριστική, χορευτική, διθυραμβοποιία καὶ τραγῳδία εἶναι κολακεῖαι μόνον πρὸς τέρψιν τῶν πολλῶν].

Σωκράτης. Αύνασαι λοιπὸν νὰ εἴπης ποῖαι εἶναι αἱ ἐπιτετηδευμέναι ἐργασίαι αἱ κατορθώνουσαι τοῦτο τὴν (ἡδονήν); καλλίτερον δέ, ἂν θέλῃς, ἐνῷ ἐγὼ ἐρωτῶ, ὅποια μὲν ἐκ τούτων καὶ ἀν φαίνηται εἰς σὲ (ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτάς), λέγε, ὅποια δὲ ὅχι, μὴ λέγε αὐτὴν (ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτάς). Πρῶτον δὲ ἡς ἔξετάσωμεν τὴν αὐλητικὴν (τὴν ἐργασίαν τοῦ παιζειν τὸν αὐλόν). Δέν σοι φαίνεται ὅτι εἶναι τοιαύτη περίπου, ὃ Καλλίκλεις, ὅτι μόνον τὴν ἡδονὴν ἡμῶν ἐπιδιώκει, δι' οὐδὲν δὲ ἄλλο φροντίζει;

Καλλικλῆς. Φαίνεται εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ ὅλαι αἱ τοιούτου εἰδους, λ. γ. ἡ κιθαριστικὴ κατὰ τοὺς ἀγῶνας;

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Τὶ δέ; ἡ τῶν χορῶν διδασκαλία καὶ ἡ ποίησις τῶν διμυράμβων (=ἀσμάτων πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου) δέν σοι φαίνεται σαφῶς ὅτι εἶναι τοιαύτη περίπου, ἢ νομίζεις ὅτι κάπις φροντίζει Κινησίας ὁ υἱὸς τοῦ Μέλητος (διμυραμβοποιὸς) πῶς νὰ εἴπῃ τοιοῦτο τι, ἀπὸ τὸ δόποῖον θὰ ἐγίνοντο καλλίτεροι οἱ ἀκούοντες, παρὰ (λέγει) ὅτι μέλλει νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ὅχλον τῶν θεατῶν;

Ικαλλίκλεις. Φανερὸν δὰ εἶναι τοῦτο βεβαίως, ὃ Σωκράτες, ως πρὸς τὸν Κινησίαν τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Τὶ δὲ ὁ πατήρ αὐτοῦ Μέλης ἄρα γε πρὸς τὸ ἀριστὸν ἀποβλέπων σοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔπαιζε τὴν κιθάραν; ἢ ἐκεῖνος μὲν οὖδε πρὸς τὸ ἱδονικώτατον ἀπέβλεπε· διότι ἐλύπει τοὺς θεατὰς τραγουδῶν. Ἀλλ᾽ ἔξεταζε δά· καὶ διλόκληρος ἡ κιθαρῳδικὴ καὶ ἡ τῶν διμυράμβων ποίησις δὲν φαίνεται εἰς σὲ ὅτι ἔχει ἐφευρεθῆ χάριν τέρψεως:

Ικαλλίκλεις. Μάλιστα.

Σωκράτης. Τὶ δὲ δὰ ἡ σοβαρὸν ἐκείνη καὶ θαυμαστή, δηλ., ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, τὶ εἶναι ἐκεῖνο, διὰ τὸ δόποῖον σπουδαίως ἔχει ἀσχοληθῆ; ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι τὸ ἐπιζείρημα καὶ ἡ σπουδαιότης αὐτῆς, καθὼς εἰς σὲ ἵδια φαίνεται, δηλ., τὸ νὰ εὐχαριστῇ τοὺς θεατὰς μόνον ἢ καὶ ν' ἀγωνίζηται διαρκῶς, ἐὰν ὑπάρχῃ πάτι δι' αὐτοὺς εὐχάριστον μὲν καὶ χαριτωμένον, ἀλλὰ πακόν, πῶς νὰ μὴ λέγῃ τοῦτο, ἐὰν δὲ τυγχάνῃ ἀηδές, ἀλλ᾽ ὀφέλιμον, πῶς τοῦτο καὶ νὰ λέγῃ καὶ νὰ τραγουδῇ, καὶ ἐν χαίρωσι καὶ ἀν δὲν χαίρωσιν οἱ θεαταί; Κατὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο τρόπων φαίνεται εἰς σὲ ὅτι ἔχει προετοιμασθῆ ἡ ποίησις τῶν τραγῳδιῶν;

Ικαλλίκλεις. Εἶναι φανερὸν δὰ τοῦτο τοῦλάχιστον, ὃ Σωκράτες, ὅτι διὰ τὴν ἱδονὴν περισσότερον ἔχει λάβει δρμὴν καὶ διὰ τὸ νὰ εὐχαριστῇ τοὺς θεατάς.

Σωκράτης. Λοιπὸν τὸ τοιοῦτον, ὃ Καλλίκλεις, δισχυροτέρωμέθα πρὸς ὀλίγους ὅτι εἶναι κολακεία;

Ικαλλίκλεις. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἐλα λοιπόν, ἐάν τις ἥθελεν ἀφαιρέσει ἐξ ὅλης τῆς ποιήσεως καὶ τὴν μελῳδίαν καὶ τὸν ἁυθμὸν καὶ τὸ μέτρον, ἄλλο τι συμβαίνει ἢ τὸ ἀπομένον εἶναι λόγοι;

Ικαλλίκλεις. Ἀνάγκη πρὸς τοῦτο.

Σωκράτης. Λοιπὸν πρὸς πολὺν δχλὸν καὶ λαὸν λέγονται οὗτοι οἱ λόγοι;

Καλλιεκλῆς. Τὸ παραδέχομαι.

Σωκράτης. Κάποια διμίλια πρὸς λαὸν λοιπὸν εἶναι ἡ ποιητικὴ τέχνη.

Καλλιεκλῆς. Φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν οητορικὴ διμίλια πρὸς λαὸν δύναται νὰ εἶναι αὕτη (ἢ ποιητική) ἢ δὲν σοὶ φαίνονται οἱ ποιηταὶ ὅτι ὅητορεύουσιν ἐντὸς τῶν θεάτρων:

Καλλιεκλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Τόρα λοιπὸν ἡμεῖς ἔχομεν εὔρει κάποιαν οητορικὴν (τὴν ποιητικὴν) πρὸς λαὸν τοιοῦτον, δποῖος εἶναι καὶ παίδων συγχρόνως καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων, τὴν δποίαν δὲν θαυμάζουμεν πολὺ διότι δισχυροῖς μεθα ὅτι αὕτῃ εἶναι κολακευτική.

Καλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΗ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Καὶ πάντες σχεδὸν οἱ μέχρι τοῦθε ὁήτορες ώμιλουν πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον καὶ πρὸς ἥδονὴν τοῦ λαού, ἀλλ’ οὐχὶ κατ’ ἀρετὴν.

Σωκράτης. Πολὺ καλά. Τὶ δὲ εἶναι ἡ οητορικὴ πρὸς τὸν Ἀθηναϊκὸν λαὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς ἐντὸς τῶν πόλεων λαοὺς τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, τὶ ἀρά γε κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν αὕτη εἶναι; ποιον ἐξ τῶν δύο, φαίνονται εἰς σὲ ὅτι ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄριστον πάντοτε διμιλοῦσιν οἱ οητορες, τοῦτο ἔξετάζοντες, δηλ. πῶς οἱ πολῖται νὰ γίνωσιν ἄριστοι ἐξ αἰτίας τῶν ἴδικῶν των λόγων, ἢ καὶ αὐτοὶ (καθὼς οἱ ποιηταί), ἐπειδὴ ἔχουσι λάβει δομὴν εἰς τὸ νὰ εὐχαριστῶσι τοὺς πολῖτας, καὶ ἔνεκα τοῦ ἴδικοῦ των συμφέροντος παραμελοῦντες τὸ κοινὸν διμιλοῦσι πρὸς τοὺς λαοὺς ωσὰν πρὸς παιδία, προσπαθοῦντες μόνον νὰ εὐχαριστῶσιν αὐτούς, ἀλλ’ οὐδόλως βεβαίως φροντίζουσιν ἐάν (οἱ λαοὶ) θὰ

γίνωσι καλλίτεροι ἢ χειρότεροι δι' αὐτὰ (τοὺς λόγους των);

ΕΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Δὲν εἶναι πλέον ἀπλοῦν τοῦτο, τὸ δροῖον ἐρωτῆς διότι εἶναι μὲν οὗτορες, οἵ δροῖοι λέγουσι ταῦτα φροντίζοντες διὰ τοὺς πολίτας (τὸ καλὸν τῶν πολιτῶν), εἶναι δῆμος καὶ τοιοῦτοι, δροῖοις σὺν λέγεις.

Σωκράτης. Ἀρκεῖ. Διότι ἐν ᾧ περιπτώσει καὶ τοῦτο εἶναι διπλοῦν (ἔχει διπλὴν δύψιν), τὸ μὲν ἐν μέρος ἐκ τούτου ὕστος δύναται νὰ εἶναι κολακεία καὶ αἰσχρὰ δημοκοπία, τὸ δὲ ἄλλο καλόν, δηλ. τὸ προετοιμάζειν πᾶς νὰ εἶναι ἀφισταὶ τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, καὶ νὸς ἀγωνίζηται διαδρῶς (δὸς οὗτως) λέγων τὰ ἀριστα, εἴτε ἀρεστότερα εἴτε ἀηδέστερα εἶναι εἰς τοὺς ἀκούοντας. Ἄλλος οὐδέποτε μέχρι τοῦτο σὺν εἰδες ταύτην τὴν (καλὴν) φητορικήν. Ἡ (=ἄλλως) ἐὰν δύνασαι νὰ εἴπῃς κανένα ἐκ τῶν φητόρων τοιοῦτον, διὰ τὸ δὲν εἴπεις καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὸν ποῖος εἶναι;

ΕΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία δὲν δύναμαι ἔγῳ τοῦλάχιστον νὰ εἴπω εἰς σὲ οὐδένα ἐκ τῶν τόρα τοῦλάχιστον φητόρων.

Σωκράτης. Τὸ δέ; δύνασαι νὰ εἴπῃς κανένα ἐκ τῶν παλαιῶν, διὰ τὸν δροῖον δικαιολογοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι ἔχουσι γίνει καλλίτεροι, ἀφοῦ ἐκεῖνος ἥρχισε νὰ διμιῇ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, ἐν ᾧ κατὰ τὸν πρότερον χρόνον ἦσαν χειρότεροι; διότι ἔγῳ τοῦλάχιστον δὲν γνωρίζω ποῖος εἶναι οὗτος.

ΕΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Τὸ δέ; διὰ τὸν Θεμιστοκλέα δὲν ἔχεις ἀκούσει ὅτι ἔχει γίνει ἀνήρ ἀγαθὸς καὶ διὰ τὸν Κίμωνα καὶ τὸν Μιλτιάδην καὶ τὸν Περικλέα τοῦτον δά, δροῖος πρὸ διλίγου ἔχει ἀποθάνει καὶ τὸν δροῖον καὶ σὺ ἔχεις ἀκούσει διμιοῦντα;

Σωκράτης. (Ἐχουσι γίνει ἀγαθοὶ ἄνδρες) ἐὰν δά, δὸς Καλίκλεις, εἶναι ἀληθῆς ἐκείνη ἡ ἀρετή, τὴν δροῖαν σὺ πρότερον ἔλεγες, τὸ νὰ ἐκπληρώνῃ δηλ., τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἴδιας τους καὶ τὰς τῶν ἄλλων. Ἐὰν δῆμος δὲν εἶναι τοῦτο ἡ ἀρετή, ἄλλος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δροῖον δὰ κατὰ τὸν ὄστερον λόγον ἦναγκάσθημεν νὰ παραδεχόμεθα, ὅτι δσαι μὲν ἐκ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐκπληρούμεναι κάμνουσι βελτίονα τὸν ἄνθρωπον, ἀρετὴ εἶναι νὰ ἐκτελῶμεν ταύτας, δσαι δὲ τὸν κάμνουσι χειρότερον, νὰ μὴ τὰς ἐκτελῶμεν τοῦτο δὲ ἔχει διμολογηθῆ ὅτι εἶναι κάποια τέχνη δύνασαι νὰ εἴπῃς ὅτι κάποιος ἐκ τούτων ἔχει γίνει τοιοῦτος ἀνήρ;

ΕΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Δὲν δύναμαι ἔγῳ τοῦλάχιστον πᾶς νὰ τὸ εἴπω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΘ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ως πᾶν πρᾶγμα διὰ τῆς τέχνης λαμβάνει τάξιν καὶ κοσμιότητα καὶ ὡς τὸ σῶτα δι' αὐτῆς λαμβάνει ὑγείαν, οὗτο καὶ ἡ ψυχὴ διὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης].

Σωκράτης. Άλλος ἐὰν ζητῆς καλῶς, θὰ εῦρῃς. Οὐδεμὲν λοιπὸν τόσον δὲ ησύχως ἔξετάζοντες, ἐὰν κανεὶς ἐκ τούτων τοιοῦτος ἔχει γίνει. Διότι ἔλα εἰπέ, δὲ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ διὰ τὸ ἄριστον ὅμιλῶν, ὅτι καὶ ἀν λέγῃ, ἄλλο τι πράττει ἢ δὲν θὰ τὸ εἶπῃ ἀπλῶς καὶ δις ἔτυχεν, ὅλλο ἀποβλέπων πρὸς κάτι τί; καθὼς ἀκοιβῶς καὶ οἱ ἄλλοι δλοι τεχνῦται ἀποβλέποντες πρὸς τὸ ἴδιον τῶν ἔργων ἔκαστος οὐχὶ ἀσυλλεγίστως ἐκλέγων προσφέρει δοσα προσφέρει διὰ τὸ ἔργον του, ἀλλὰ διὰ νὰ λάβῃ δι' αὐτὸν τὸ ἔργον ἐκείνην τὴν (ἔξετερικὴν) μορφήν, τὴν δοπίαν κατασκευάζει. Λόγου χάριν ἐὰν θέλῃς νὰ τὴν ζωγραφους, τοὺς οἰκοδόμους, τοὺς ναυπηγούς, δλοὺς τοὺς ἄλλους τεχνίτας, δποιον θέλεις ἐξ αὐτῶν, (θὰ τὴν) πῶς ἔκαστος ἔκαστον, ὅτι καὶ ἀν θέτῃ, τὸ θέτει εἰς κάποιαν τάξιν καὶ προσαναγκάζει, τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο καὶ νὰ είναι πρέπον καὶ ν' ἀριστῇ, ἔως δτου ηθελε συντεθῆ τὸ δλον πρᾶγμα καὶ μὲ τάξιν καὶ μὲ κοσμηματικότητα καὶ οἱ ἄλλοι λοιπὸν τεχνῦται καὶ ἐκείνοι, δσους τόρα δὰ ἐλέγομεν, δηλ. οἱ περὶ τὸ σῶμα ἀσχολούμενοι, δηλ. γυμνασταὶ καὶ λατροί, στολίζουσιν ἵσως τὸ σῶμα καὶ τὸ συνθέτουσι καταλλήλως. Παραδεχόμεθα δτι ταῦτα τοιαῦτα εἶναι ἢ οὐχί;

Καλλιεκλῆς. Ας εἶναι τοῦτο τοιοῦτο.

Σωκράτης. Οἰκία λοιπὸν ἐπιτυχοῦσα τάξιν καὶ κοσμηματικότητα θὰ ἥτο χρήσιμος; τυχοῦσα δὲ ἀτάξιαν θὰ ἥτο ἀχρηστος;

Καλλιεκλῆς. Ηαραδέχομαι.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ πλοῖον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Καὶ ὅμως καὶ τὰ ἴδικά μας σώματα παραδεχόμενα ὅτι θὰ ἥσαν τοιαῦτα;

Ιεπαλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Τί δὲ ἡ ψυχή; θὰ εἶναι καλὴ (χρήσιμος) ἐὰν λάβῃ ἀταξίαν ἢ ἐὰν ἐπιτύχῃ καὶ τάξιν καὶ κάποιαν κοσμιότητα;

Ιεπαλλιεκλῆς. Ἀνάγκη εἶναι ἐκ τῶν προτέρων καὶ τοῦτο νὰ συμπαραδεχώμεθα.

Σωκράτης. Ποῖον λοιπὸν ὄνομα ὑπάρχει εἰς τὸ σῶμα, τὸ δποῖον γίνεται καὶ ἐκ τῆς τάξεως καὶ ἐκ τῆς κοσμηματικότητος;

Ιεπαλλιεκλῆς. Τὴν ὑγείαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ (σώματος) ἵσως λέγεις.

Σωκράτης. Μάλιστα. Ποῖον δ' ἀφ' ἔτερου ὑπάρχει, τὸ δποῖον γίνεται εἰς τὴν ψυχὴν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τῆς κοσμιότητος; Προσπάθει νὰ εὑρῃς καὶ νὰ εἴπῃς τὸ ὄνομα, καθὼς δι' ἐκεῖνο (τὸ σῶμα) εὗρες καὶ εἴπες.

Ιεπαλλιεκλῆς. Διὰ τί δὲ δὲν τὸ λέγεις σὺ δὲ ἴδιος, δὲ Σώκρατες;

Σωκράτης. Ἄλλ' ἐὰν εἰς σὲ εἶναι εὐχαριστότερον, ἐγὼ θὰ τὸ εἴπω σὺ δέ, ἐὰν δὲ φαίνωμαι εἰς σὲ ὅτι καλῶς τὸ λέγω παραδέχου αὐτό. Εἰς ἐμὲ δηλ φαίνεται ὅτι εἰς μὲν τὰς τακτικότητας τοῦ σώματος ὄνομα εἶναι εἰς αὐτὸ τὸ ὑγιεινόν, ἐκ τοῦ δποίου ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἡ ὑγεία γίνεται καὶ ἡ ἄλλη κανονικότης τοῦ σώματος. Εἶναι ταῦτα ἀληθῆ ἢ δὲν εἶναι;

Ιεπαλλιεκλῆς. Εἶναι.

Σωκράτης. Εἰς δὲ τὰς τάξεις καὶ τὰς κοσμήσεις τῆς ψυχῆς εἶναι καὶ τὸ νόμιμον καὶ ὁ νόμος, ἀπὸ τὰ δποῖα καὶ νόμιμοι γίνονται οἱ ἀνθρώποι καὶ κόρμιοι· ταῦτα δὲ εἶναι καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη· Παραδέχεσαι ἢ οὐχί;

Ιεπαλλιεκλῆς. Ἐστω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ξ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Γ' Ως ὁ ιατρὸς κανονίζει τὰ δέοντα τρόφιμα διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ τῶν ἀρτόδων καὶ ἡθικολόγων πρέπει νὰ ἐμποδίζηται ἀπὸ τὰς ἀκολασίας καὶ ἀδικίας.

Σωκράτης. Λοιπὸν εἰς ταῦτα (τὸ νόμιμον καὶ κόσμιον) ἀποβλέπων ὁ ὅγιτωρ ἔκεινος, δηλ. ὁ καὶ τεχνικὸς καὶ ἀγαθός, καὶ τοὺς λόγους του θὰ προσφέρῃ εἰς τὰς ψυχάς, ὅσους καὶ ἄν λέγῃ, καὶ τὰς πράξεις ὅλας ὅμοιος, καὶ δόσιμον θὰ δώσῃ, ἐάν δίδῃ κατί, καὶ θὰ ἀφαιρῇ, ἐάν τι ἀφαιρῇ, πρὸς τοῦτο πάντοτε τὸν νοῦν προσέχων, ὅπως εἰς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ δικαιοσύνη μὲν γίνηται ἐντὸς τῶν ψυχῶν των, ἥ ἀδικία δὲ ἀπομακρύνηται, καὶ ἵνα σωφροσύνη μὲν τίθηται ἐντὸς των, ἥ ἀκολασία δὲ ἀπομακρύνηται, καὶ ἵνα ἥ μὲν ἀρετὴ ἐντίθηται, ἥ δὲ κακία ἀπομακρύνηται. Συνφωνεῖς ἢ οὐχί;

Καλλικλῆς. Συμφωνῶ.

Σωκράτης. Ποία βεβαίως ὠφέλεια, ὁ Καλλίκλεις, εἶναι εἰς σῶμα βεβαίως ἀσθενοῦν καὶ κακῶς διακείμενον, τὸ νὰ δίδῃ τις εἰς αὐτὸν τρόφιμα πολλὰ καὶ τὰ εὐχαριστότατα καὶ ποτὲ ἥ ἄλλο ὅ, τι δήποτε, τὸ δποῖον δὲν θὰ ὠφελήσῃ κάποτε αὐτὸν περισσότερον, ἥ τὸ νὰ δίδωμεν τὸ ἀντίθετον κατὰ τὴν πρέπουσαν ἀναλογίαν καὶ διλγώτερον ἔστω τοῦ πρέποντος; εἶναι ἀλληλῆ ταῦτα;

Καλλικλῆς. Ἐστω.

Σωκράτης. Διότι δὲν ὠφελεῖ, νομίζω, εἰς τὸν ἀνθρωπὸν νὰ ζῇ μετὰ κακεξίας τοῦ σώματος. Διότι εἶναι ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (=ἄν λαμβάνῃ πολλὰ τρόφιμα) καὶ νὰ ζῇ κακῶς ἥ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα:

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν καὶ τὸ νὰ ἐκπληρώνῃ τις τὰς ἐπιμυθίας του, π. χ. πεινῶν νὰ φάγῃ ὅσον θέλει ἥ διψῶν νὰ πίῃ, ὅταν

μὲν ὑγιαίνη, τὸν ἀφίνουσιν οἱ ἱατροὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ὅταν δ' ἀσθενῆ, συντόμως εἰπεῖν, οὐδέποτε τὸν ἀφίνουσιν νὰ γεμίζηται ἀπὸ ὅσα ἐπιθυμεῖ; Συμφωνεῖς εἰς τοῦτο δὰ καὶ σύ;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Ως πρὸς δὲ τὴν ψυχήν, ὃ ἄριστε, δὲν εἶναι δὸς τρόπος; ἐφ' ὅσον μὲν καὶ ἂν εἶναι πονηρά, δηλ. εἶναι καὶ ἀνόητος καὶ ἀκόλαστος καὶ ἀδικος καὶ ἀσεβής, πρότει τότε νὰ ἐμποδίζῃ τις αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ ἄλλα τινὰ νὰ πράττῃ παρὰ ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ δρῶα θὰ εἶναι ἡθικωτέρα παραδέχεσαι ἢ ὅχι;

Καλλικλῆς. Παραδέχομαι.

Σωκράτης. Διότι τοιουτορόπως ἵστως εἶναι καλλίτερον διὸ αὐτὴν τὴν ψυχήν.

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν τὸ ἐμποδίζειν εἶναι τιμωρεῖν ἀπὸ ὅσα ἐπιθυμεῖ (ἢ ψυχή);

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Τὸ νὰ τιμωρῇται λοιπὸν εἰς τὴν ψυχὴν εἶναι καλλίτερον παρὰ ἢ ἀκολασία, καθὼς ἀκριβῶς σὺ τόρα δὰ ἔνοιαζες.

Καλλικλῆς. Δὲν γνωρίζω ποιά τινα λέγεις, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ἄλλον τινὰ ἔρωτα.

Σωκράτης. Οὗτος δὲ ἀνήρ δὲν ὑπομένει ὠφελούμενος, ἀφοῦ καὶ δὸς τρόπος παθάνει τοῦτο, περὶ τῶν δρόων εἶναι ἢ συζήτησις, δηλ. ἀφοῦ τιμωρεῖται (ψυχικῶς).

Καλλικλῆς. Οὐδέ με μέλει δὰ οὐδόλως διὸ ὅσα σὺ λέγεις, καὶ ταῦτα εἰς σὲ ἀπεκρίθην χάριν του Γοργίου.

Σωκράτης. Πολὺ καλά τί λοιπὸν τόρα θὰ πράξωμεν; καταπαύομεν ἐν τῷ μέσῳ τὴν συζήτησιν;

Καλλικλῆς. Σὺ δὸς τρόπος θὰ ἀποφασίσης.

Σωκράτης. Ἄλλ' οὐδὲ τοὺς μύθους λέγουσιν ὅτι εἶναι δίκαιον ἐν τῷ μέσῳ νὰ ἔγκαταλείπῃ τις, ἀλλ' ἀφοῦ θέσῃ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς κεφαλὴν (=στήριγμα, συμπέρασμα), διὰ νὰ μὴ περιπλανᾶται ὁ μῆθος ἀνευ κεφαλῆς. Ἀποκρίθητι λοιπὸν καὶ εἰς τὰ ὑπόλοιπα, διὰ νὰ λάβῃ διὸ ήμᾶς κεφαλὴν ἢ συζήτησις,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΑ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Μὴ δυναμένου πλέον τοῦ Καλλικλέους νὰ συνεχίζῃ ἀναλαμβάνει μόνος ὁ Σωκράτης; τὴν συζήτησιν αὐτὸς ἐρωτῶν καὶ ἀποκρινόμενος].

Καλλικλῆς. Πόσον βίαιος εἶσαι, ὁ Σώκρατες. Ἐὰν ὅμως πείθησαι εἰς ἐμέ, θὰ παρατήσῃς (θὺν ἀφήσῃς νὰ χαίρῃ) ταύτην τὴν συζήτησιν ἢ καὶ θὰ διμιλῆς διαλογικῶς μὲ ἄλλον τινά.

Σωκράτης. Ποῖος λοιπὸν ἄλλος θέλει; ἂς μὴ ἀφήσωμεν βεβαίως ἀτελῆ τὴν συζήτησιν.

Καλλικλῆς. Σὺ δὲ διδίος δὲν θὰ ἡδύνασο νὰ διέλθῃς τὴν συζήτησιν ἢ διμιλῶν μόνος σου ἢ ἀποκρινόμενος εἰς τὸν ἔαυτόν σου;

Σωκράτης. (Θέλεις τοῦτο) Διὰ νὰ συμβῇ εἰς ἐμὲ τὸ (λεγόμενον ὑπὸ) τοῦ Ἐπιτάραμου, δηλ. δι’ ὅσα πρότερον δύο ἄνδρες ἔλεγον, νὰ γίνω ἐγὼ ἴκανός, ἐν τῷ εἴμαι εἰς; ἀλλὰ πλησιάζει (κοντεύει) νὰ είναι τοῦτο ἀναγκαιότατον. Ἐὰν ὅμως θὰ τὸ πράξωμεν, νομίζω ἐγὼ τοῦλάξιστον ὅτι πρέπει ὅλοι ἡμεῖς νὰ εἰμεθα συζητηταὶ (=φιλόνικοι πρὸς τὸ καλὸν) μὲ τὸν σκοπὸν νὰ γνωρίζωμεν τὶ είναι τὸ ἀληθὲς περὶ ὅσων διμιούμεν καὶ τὶ τὸ ψευδές· διότι είναι κοινὸν ἀγαθὸν δι’ ὅλους διμοῦ τὸ νὰ γίνη αὐτὸ φανερόν. Θὰ διεξαγάγω μὲν λοιπὸν διὰ τοῦ λόγου τὸ ζήτημα ἐγώ, ὅπως καὶ ἀν μοι φαίνηται ὅτι ἔχει· ἐὰν δὲ εἰς τινα ἀπὸ σᾶς φαίνωμαι ὅτι τὰ πράγματα δὲν συμφωνοῦσι μὲ τὸν ἔαυτόν μου, πρέπει νῦν ἀραιάζει τὸ ζήτημα καὶ νά με ἔξελέγχῃ. Διότι οὐδὲν ἐγὼ βεβαίως γνωρίζων λέγω ὅσα λέγω, ἀλλὰ συζητῶ ἀπὸ κοινοῦ μὲ σᾶς, ὥστε, ἀν ἀποδεικνύται οἱ ἀμφισβητῶν πρὸς ἐμὲ ὅτι λέγει κάτι (ἄξιον λόγου), ἐγὼ πρῶτος θὰ συμφωνήσω μετ’ αὐτοῦ. Λέγω ὅμως ταῦτα, ἐὰν φαίνηται εἰς σᾶς ὅτι πρέπει νὰ περιστρέψει ὅμως δὲν θέλετε, ἂς τὴν ἀφίνωμεν πλέον νὰ χαίρῃ καὶ ἂς ἀπερχόμεθα.

Γοργίας. Ἄλλος εἰς ἐμὲ μέν, ὁ Σώκρατες, δὲν φαίνεται

ἀκόμη δι τὸ πρέπει νῦν ἀπερχόμεθα, ἀλλὰ νὰ διεξαγάγης σὺ τὴν συζήτησιν, μοὶ φαίνεται δὲ δι τὸ καὶ εἰς τὸν ἄλλους φαίνεται τοῦτο καλόν. Διότι θέλω ἐγὼ τούλαχιστον καὶ ὁ ἴδιος νῦν ἀκούσω σὲ τὸν ἴδιον ἀναπτύσσοντα τὰ ἐπίλοιπα.

Σωκράτης. Ἀλλ᾽ ὅμως, δο Γοργία, καὶ ὁ ἴδιος εὐχαρίστως μὲν θὰ συνεζήτουν διαλογικῶς ἀκόμη μὲ τὸν Καλλικλῆ τοῦτον, ἔως δι τοῦ ἥθελον ἀνταποδώσει εἰς αὐτὸν τὸ ὅητὸν τοῦ Ἀμφίονος ἀντὶ τοῦ ὅητοῦ τοῦ Ζῆθου (δο Ἀμφίων ἐκπροσωπεῖ τὴν φιλοσοφίαν, δο δὲ Ζῆθος τὴν πολιτικήν). Ἐπειδὴ ὅμως σύν δο Καλλίκλεις, δὲν θέλεις νὰ περιτώσῃς μαζὶ μὲ ἐμὲ τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ τούλαχιστον ἀκούων δὰ ἐμὲ λάμβανε μέρος, ἐὰν φαίνωμαι εἰς σὲ δι τὸ δὲν λέγω τι καλῶς. Καὶ ἐάν με ἔξελέγῃς, δὲν θὰ στεναχωρηθῶ ἐναντίον σου, καθὼς δὰ σὺ ἐναντίον μου ἔστενοχωρήθης, ἀλλὰ μέγιστος εὐεργέτης πλησίον μου θὰ ἔχῃς ἀναγραφῆ.

Καλλικλῆς. Λέγε, δο καλέ, σὺ ὁ ἴδιος καὶ φέρε εἰς πέρας τὴν συζήτησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΒ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ἡ ἀρετὴ γίνεται ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ἀγαθοῦ, ὁ δο ἀγαθὸς εἶναι σώφρων καὶ ἀνδρεῖος καὶ δίκαιος καὶ ὄστιος, ὁ δὲ κακὸς τούναντίον].

Σωκράτης. Ἄκουε λοιπὸν ἐμὲ νὰ ἐπαναλάβω ἐξ ἀρχῆς τὴν συζήτησιν. Ἀρά γε τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἡδὺ τὸ αὐτὸν εἶναι; Οὐχὶ τὸ αὐτό, καθὼς ἐγὼ καὶ ὁ Καλλικλῆς παρεδέχθημεν. Ποῖον δο ἐκ τῶν δύο, τὸ ἡδὺ πρέπει νὰ πράττωμεν ἔνεκα τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τὸ ἀγαθὸν χάριν τοῦ ἡδεῖος; τὸ ἡδὺ ἔνεκα του ἀγαθοῦ. Ἡδὺ δὲ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ὅταν παρουσιασθῇ εὐχαριστούμεθα, ἀγαθὸν δὲ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ὅταν παρουσιάζηται εἴμεθα ἀγαθοί; Πολὺ βεβαίως. Ἀλλ᾽ ὅμως ἀγαθοὶ βεβαίως εἴμεθα καὶ ὥμεταις καὶ δλα τὰ ἄλλα, ὅσα εἶναι ἀγαθά, διότι παρουσιάσθη ἀρετὴ

τις (= ἐμφάνισις τοῦ ἀγαθοῦ); Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον τοῦτο, ὃ Καλλίκλεις. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἀρετὴ ἑκάστου, δηλ. καὶ σκεύους, καὶ σώματος καὶ ψυχῆς ἐξ ἄλλου μέρους καὶ παντὸς ζώου, οὐχὶ κατὰ τύχην ἀριστα παρουσιάζεται, ἀλλ' ἔνεκα τάξεως καὶ δρθότητος καὶ τέχνης, ἥ δοια ἔχει ἀποδοθῆ εἰς ἑκαστον ἐξ αὐτῶν. Ἄραγε εἶναι ἀληθῆ ταῦτα; Ἐγὼ τοῦλάχιστον βεβαίως τὰ παραδέχομαι. "Ενεκα τάξεως λοιπὸν εἶναι κατεσκευασμένη καὶ ἐστολισμένη ἡ ἀρετὴ ἑκάστου; Θὰ τὸ παρεδεχόμην ἐγὼ τοῦλάχιστον. Ἄρα γε ὅταν ἐντὸς ἑκάστου εἰσέλθῃ καὶ ποιος στολισμὸς διδιαιτέρως ἀρμόζων εἰς ἑκαστον, τότε κάμνει ἀγαθὸν ἑκαστον τῶν δητῶν; Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται τοῦτο. Καὶ ψυχὴ λοιπόν, ὅταν ἔχῃ τὸν ἴδιον τῆς στολισμὸν, εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἀστολίστου; Ἀνάγκη πρὸς τοῦτο. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἔχουσα δὰ κόσμον (=στολισμὸν) εἶναι κοσμία; Πῶς δὰ δὲν μέλλει νὰ εἶναι κοσμία; Ἡ δὲ κοσμία βεβαίως εἶναι σώφρων; Πολλὴ ἀνάγκη πρὸς τοῦτο. Ἡ σώφρων ψυχὴ λοιπὸν εἶναι ἀγαθή; Ἐγὼ μὲν δὲν δυναμαι νὰ λέγω ἀλλὰ ἐναντία εἰς ταῦτα, ὃ φύλε Καλλίκλεις· σὺ δὲ ἐὰν ἔχης κάτι τι, δίδασκε με.

Καλλίκλεις. Δέγε, ὃ ἀγαθέ.

Σωκράτης. Λέγω λοιπὸν ὅτι, ἐὰν ἡ σώφρων ψυχὴ εἶναι ἀγαθή, ἡ ἔχουσα πάθει τὸ ἀντίθετον πρὸς τὴν σώφρωνα εἶναι κακή· ἵτο δὲ αὕτη ἡ καὶ ἄφρων καὶ ἀκόλαστος. Πολὺ βεβαίως. Καὶ ὅμως ὁ σώφρων βεβαίως δύναται νὰ πράττῃ τὰ ἀρμόζοντα καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· διότι δὲν θὰ ἵτο σώφρων, ἐὰν δὲν ἔπραττε τὰ ἀρμόζοντα. Εἶναι ἀνάγκη ταῦτα νὰ εἶναι τοιαῦτα. Καὶ ὅμως, ὅταν μὲν πράττῃ τὰ ἀρμόζοντα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, θὰ ἔπραττε δίκαια, πράττων δὲ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀρμόζοντα θὰ ἔπραττεν ὅσια· ὃ δὲ πράττων τὰ δίκαια καὶ τὰ ὅσια εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ὅσιος; Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα. Καὶ ὅμως δὰ ἀνάγκη εἶναι αὐτὸς νὰ εἶναι καὶ ἀνδρεῖος· διότι δὲν εἶναι βεβαίως ὅδιον σώφρονος ἀνδρὸς οὗτε νὰ ἐπιδιώκῃ οὔτε ν' ἀποφεύγῃ ὅσα δὲν πρέπει, ἀλλ' ὅσα πρέπει, καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας, πρέπει ν' ἀποφεύγῃ καὶ νὰ ἐπιζητῇ καὶ ὑπομένων νὰ εἶναι καρτερικὸς ὅπου πρέπει· ὥστε εἶναι πολλὴ ἀνάγκη, ὃ Καλλίκλεις, ὁ σώφρων, καθὼς ἀκοιβῶς

ἔσαφηνίσαμεν, ὅταν εἶναι δίκαιος, νὰ εἶναι καὶ ἀνδρεῖος καὶ ὄσιος, δηλ. ἀγαθὸς ἀνὴρ τελείως, ὃ δὲ ἀγαθὸς καὶ ἐπιτυχῶς καὶ καλῶς νὰ πράττῃ ὅσα καὶ ἀν πράττῃ, ὃ δὲ καλῶς πράττων νὰ εἶναι καὶ μακάριος καὶ εὐτυχῆς, ὃ δὲ πονηρὸς καὶ κακῶς πράττων νὰ εἶναι δυστυχῆς. Οὗτος δὲ δύναται νὰ εἶναι ὁ εὐρισκόμενος εἰς ἀντίθετον πρὸς τὸν σώφρονα κατάστασιν, δηλ. ὁ ἀκόλαστος, τὸν δποῖον σὺ ἐπήνεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΓ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Σκοπὸς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου εἶναι ἡ ἀρετὴ καὶ ὁ ἀδικῶν πρέπει αὐτὸς νὰ ξητῇ τὴν τιμωρίαν του καὶ δι' αὐτῆς τῆς ερητορικῆς]

Σωκράτης. Ἔγὼ μὲν λοιπὸν ταῦτα τοιουτορόπως θέτω καὶ δισχυρίζομαι ὅτι ταῦτα εἶναι ἀληθῆ· ἐν ᾧ περιπτώσει δὲ εἶναι ἀληθῆ, ὃ θέλων, ὃς φαίνεται, νὰ εἶναι εὐτυχῆς τὴν μὲν δικαιοσύνην πρέπει νὰ ἐπιζητῇ καὶ νὰ ἔξασκῃ, τὴν δὲ ἀκολασίαν ν' ἀποφεύγῃ ἔκαστος ἔξημον μὲ δλας τὰς δυνάμεις τῶν ποδῶν του, τὰς δποίας ἔχει, καὶ πρέπει νὰ προετοιμάζηται πρὸ πάντων μὲν νὰ μὴ ἔχῃ μηδόλως ἀνάγκην νὰ τιμωρῆται, ἐὰν δμως λάβῃ ἀνάγκην τούτου ἢ ὃ ἕδιος ἢ ἄλλος κανεὶς ἐκ τῶν οἰκειακῶν του, ἢ ἕδιώτης ἢ πόλις, πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ τιμωρίαν καὶ νὰ τιμωρῇ, ἐὰν μέλλῃ νὰ εἶναι εὐτυχῆς. Οὗτος εἰς ἐμὲ τούλάχιστον φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ σκοπός, πρὸς τὸν δποῖον ἀποβλέπων τις πρέπει νὰ ζῇ, καὶ συγκεντρώνων δλα καὶ τὰ ἴδικά του καὶ τὰ τῆς πόλεως εἰς τοῦτο, δηλ. πῶς θὰ ὑπάρχῃ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη εἰς τὸν μέλλοντα νὰ εἶναι εὐτυχῆς, τοιουτορόπως νὰ πράττῃ, δηλ. μὴ ἀφίνων τὰς ἐπιθυμίας του νὰ εἶναι ἀκόλαστοι καὶ μὴ ἐπιχειρῶν νὰ ἐκπληρώνῃ αὐτάς, ἀτελείωτον κακόν, ζῶν ζωὴν ληστοῦ. Διότι οὔτε εἰς ἄλλον ἀνθρώπον δύναται νὰ εἶναι ὁ τοιοῦτος διγοπτῆς οὔτε εἰς θεόν· διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκοινωνῇ μὲ αὐτούς· εἰς δποιον δὲ δὲν ὑπάρχει συγκοινωνία, φιλία (=ἀγάπη) δὲν εἶνατ

δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ. Λέγουσι δὲ οἱ σοφοὶ (==οἱ Πυθαγόρειοι), ὃ Καλλίκλεις, ὅτι καὶ οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ θεοὶ καὶ ἀνθρωποι τὴν συγκοινωνίαν συγκρατοῦσι καὶ τὴν φιλίαν καὶ τὴν κοσμιότητα καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὸ ὅλον τοῦτο (==τὸ σύμπαν) διὰ ταῦτα δινομάζουσι κόσμον, ὃ φίλε, οὐχὶ ἀκοσμίαν οὐδὲ ἀκολασίαν. Σὺ δῆμος μοὶ φαίνεσαι ὅτι δὲν προσέχεις μὲ τὸν νοῦν σου εἰς ταῦτα, καὶ μάλιστα ἀφοῦ εἴσαι σοφός, ἀλλ᾽ ἔχει διαφύγει τὴν προσοχήν σου ὅτι ἡ γεωμετρικὴ ίσοτης (==ἡ δικαιοσύνη) καὶ μεταξὺ θεῶν καὶ μεταξὺ ἀνθρώπων μεγάλην δύναμιν ἔχει· σὺ δὲ νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ ἔξασκης πλεονεξίαν διότι παραμελεῖς τὴν γεωμετρίαν. Πολὺ καλά. Ἡ λοιπὸν πρέπει νὰ ἔξελεγχθῇ (==ν' ἀποδειχθῇ ψευδῆς) ὁ λόγος οὗτος, ὅτι δῆθεν οὐχὶ ἀπὸ ἀπόκτησιν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης εἶναι εὐτυχεῖς οἱ εὐτυχεῖς καὶ ἀπὸ ἀπόκτησιν κακίας οἱ ἄθλιοι εἶναι ἄθλιοι, ἢ ἐν ᾧ περιπτώσει εἶναι ἀληθῆς, πρέπει νὰ ἔξετάσωμεν τί εἶναι τὰ συμβαίνοντα. Τὰ πρότερα ἔκεινα, ὃ Καλλίκλεις, συμφωνοῦσιν δλα, δι' ὅσα σύ με ἡρώτησας, ἐὰν τὰ ἔλεγον ἐγὼ σπουδαιολογῶν, ὅταν λέγωσι (τὰ πρότερα ἔκεινα) ὅτι πρέπει νὰ κατηγορῇ τις καὶ τὸν ἕαυτόν του καὶ νεὸν καὶ φίλον του, ἐὰν κατά τι ἀδικῇ, καὶ εἰς τοῦτο πρέπει νὰ μεταχειρίζηται τὴν ὥντορικήν καὶ ἔκεινα, διὰ τὰ ὅποια ἔνδομιζες ὅτι ὁ Πῶλος ἀπὸ ἐντροπὴν συνεφόνει, ἀληθῆ λοιπὸν ἱσαν, τὸ ὅτι δηλ. τὸ ἀδικεῖν, ὃσον δὲ εἶναι αἰσχρότερον, τοσοῦτον εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ ἀδικεῖσθαι· καὶ ὁ μέλλων λοιπὸν νὰ εἶναι ὀρθῶς ὥντορικὸς πρέπει νὰ εἶναι δίκαιος καὶ γνώστης τῶν δικαίων, τὸ ὅποιον πάλιν ἔλεγεν ὁ Πῶλος ὅτι ὁ Γοργίας ἀπὸ ἐντροπὴν παρεδέχθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΔ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Τὸ νὰ βλάπτηται τις ἀδίκως δὲν εἶναι αἰσχρόν, ἀλλ' αἰσχυστὸν εἴ-
ναι τὸ νὰ μὴ τιμωρήταί τις ἀδικῶν].

Ἄφοῦ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχουσιν, ἃς ἔξετάσωμεν, τί ἀρά γε εἶναι
ἔκεινα, διὰ τὸ ὅποια σὺ κατηγορεῖς ἐμέ· ἀρά γε καλῶς λέγεται
ἢ οὐχί, ὅτι δῆθεν ἐγὼ δὲν εἶμαι ἵκανὸς νὰ βοηθήσω οὕτε τὸν
ἔαυτόν μου οὕτε οὐδένα ἐκ τῶν φίλων οὐδὲ ἐκ τῶν οἰκειακῶν
μου, οὐδὲ νὰ σώσω ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων, εἶμαι δὲν εἰς τὴν
ἔξουσίαν τοῦ θέλοντος, καθὼς δὰ οἱ ἄτιμοι εἶναι εἰς τὴν ἔξουσίαν
τοῦ θέλοντος, καὶ ἐὰν θέλῃ νὰ κτυπῇ, συμφώνως πρὸς ἐκεῖνο τὸ
νεανικὸν τοῦ ἴδικοῦ σου λόγου, κατὰ κεφαλῆς, καὶ ἐὰν θέλῃ ν
ἀφαιρῆ χοίματα, καὶ ἐὰν νὰ ἐκδιώκῃ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐάν,
τὸ χείριστον, νὰ φονεύσῃ· καὶ τὸ νὰ διάκημαι τοιουτορόπως εἴ-
ναι τὸ ἔξ οὐλῶν δὰ αἰσχρότατον, καθὼς εἶναι δ ἴδικός σου λόγος.
Ο δὲ ἴδικός μου δὰ λόγος, ὅστις πολλάκις μὲν πλέον ἔχει λεχθῆ,
τίποτε δὲ δὲν ἔμποδίζει καὶ ἀκόμη νὰ λέγηται (εἶναι δ ἔξης)· δὲν
δισχυρῶς ομιλεῖ, ὡς Καλλίκλεις, ὅτι εἶναι αἰσχρότατον τὸ νὰ κτυπῶ-
μαι κατὰ κεφαλῆς ἀδίκως οὐδὲ βεβαίως οὐδὲ τὸ νὰ κόπτηται
οὕτε τὸ σῶμα τὸ ἴδικόν μου οὕτε τὸ χρηματοβαλάντιον, ἀλλὰ τὸ
νὰ κτυπῇ τις καὶ ἔμε καὶ τὰ ἴδικά μου ἀδίκως καὶ νὰ κόπτῃ νο-
μίζω ὅτι εἶναι καὶ αἰσχρότερον καὶ χειρότερον, καὶ προσέτι τὸ
νά με κλέπτῃ βεβαίως συγχρόνως καὶ τὸ νά με πωλῇ δις δοῦλον
καὶ τὸ νά με λωποδυτῇ καὶ γενικῶς τὸ νὰ ἀδικῇ εἰς ὅτι δήποτε
καὶ ἔμε καὶ τὰ ἴδικά μου λέγω ὅτι εἶναι χειρότερον καὶ αἰσχρό-
τερον εἰς τὸν ἀδικοῦντα παρὰ εἰς ἔμε τὸν ἀδικούμενον. Ταῦτα
εἰς ἡμᾶς ἔκει ἐπάνω κατὰ τοὺς πρότερον λόγους τοιουτορόπως
ἀποδείχθέντα, καθὼς ἐγὼ λέγω, συγχρατοῦνται καὶ εἶναι δεμένα,
καὶ ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ εἴπω κάτι μὲ προστυχωτέραν ἔκφρασιν,
μὲ σιδηροῦς καὶ ἀδαμαντίνους λόγους, καθ' ὅσον τοὐλάχιστον
ἥθελε φανῆ τοιουτορόπως δά, τοὺς δροίους ἐὰν δὲν θὰ λύσῃς

σὺ ἢ ἄλλος νεανικώτερος (=δωματεώτερος) ἀπὸ σέ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ λέγῃ καλῶς λέγων αὐτὰ κατ' ἄλλον τρόπον παρὰ καθὼς ἔγὼ λέγω· διότι εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον δ αὐτὸς λόγος εἶναι πάντοτε, ὅτι ἔγὼ δὲν γνωσίζω ταῦτα δποῖα εἶναι, ὅτι ὅμως ἀπὸ ὅσα ἔγὼ ἔχω συναντήσει (=ἔχω ἀποδεχθῆ), καθὼς δὰ τόρα (ἔχουσι γίνει παραδεκτὰ ἀπὸ σᾶς), οὐδεὶς δύναται, λέγων αὐτὰ κατ' ἄλλον τρόπον, νὰ μὴ εἶναι καταγέλαστος (=ἄξιος γέλωτος). Ἔγὼ μὲν λοιπὸν ταῦτα τοιουτορόπως θέτω· ἐὰν δὲ τοιουτορόπως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα καὶ μέγιστον ἐκ τῶν κακῶν εἶναι ἡ ἀδικία εἰς τὸν ἀδικοῦντα καὶ ἀκόμη μεγαλύτερον τούτου τοῦ ὄντος μεγίστου, ἐὰν εἶναι δυνατὸν τοιοῦτο, τὸ νὰ μὴ τιμωρῆται τις ἀδικῶν, μὲ ποίαν βοήθειαν μὴ δυνάμενος ἀνθρωπος νὸ βοηθῆ τὸν ἑαυτὸν τον θὰ ἥτο ἀληθῶς καταγέλαστος: Ἀρά γε οὐχὶ μὲ ἐκείνην τὴν βοήθειαν, ἡ δποία θὰ ἀπομακρύνῃ τὸν μεγίστην ήμιδον βλάβην; Ἐάλλος εἶναι πολλὴ ἀνάγκη αὕτη νὰ εἶναι ἡ αἰσχροτάτη βοήθεια, τὸ νὰ μὴ δύναται δηλ. νὰ βοηθῇ μήτε τὸν ἑαυτόν του μήτε τοὺς φίλους του καὶ τοὺς οἰκειακούς του, δευτέρου δὲ βαθμοῦ βοήθεια νὰ εἶναι τὸ νὰ μὴ δύναται νὰ βοηθῇ κατὰ τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τρίτη κατὰ τοῦ τρίτου κακοῦ καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὅσον δηλ., ἐκάστοτε κακοῦ μέγεθος εἶναι ἐκ φύσεως, τόσον καὶ ὠραιότης εἶναι τοῦ νὰ δύναται εἰς τὰ καθ' ἔκαστα νὰ βοηθῇ τὸν ἑαυτόν του καὶ ἐντροπὴ τοῦ νὰ μὴ δύναται.

*Αρά γε τοιουτορόπως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὃ Καλλίκλεις:

Καλλίκλεις. Οὐχὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἔχει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΕ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Αἰσχροτέρους ὄντος τοῦ ἀδικεῖν παρὰ τοῦ ἀδικεῖσθαι ἀπαιτεῖται τέχνη καὶ δύναμις καὶ θέλησις, ὅπως ἀποφεύγῃ τις ἀμφότερα.

Σωκράτης. Ἐν ᾧ λοιπὸν εἶναι δύο κακά, τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι, δισχυριζόμεθα ὅτι μεγαλύτερον μὲν κακὸν εἶναι τὸ ἀδικεῖν, δλιγώτερον δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. Μὲ τὶ λοιπὸν ἀφοῦ προετοιμασθῇ ἀνθρωπος, ἥθελε βοηθῆσει τὸν ἑαυτόν του, ὥστε

Πλάτωνος Γεργίας

νὰ ἔχῃ καὶ τὰς δύο διμοῦ ταύτας ὀφελείας, δηλ. καὶ τὴν ἐκ τοῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ τὴν ἐκ τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι; μὲ ποῖον ἐκ τῶν δύο, μὲ δύναμιν ἥ μὲ θέλησιν; ὃς ἔξῆς δὲ λέγω ποῖον ἐκ τῶν δύο, ἐὰν δὲν θέλῃ ν' ἀδικῆται, τότε δὲν θὰ ἀδικῆται, ἥ ἐὰν προετοιμάσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του δύναμιν εἰς τὸ νὰ μὴ ἀδικῆται, τότε δὲν θὰ ἀδικῆται;

ΙΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Είναι δὰ φανερὸν τοῦτο τοὐλάχιστον, ὅτι, ἐὰν δύναμιν προετοιμάσῃ, δὲν θὰ ἀδικῆται.

Σωκράτης. Τὶ δὲ δὰ λέγεις ὡς πρὸς τὸ ἀδικεῖν; ἐὰν δὲν θέλῃ τις ν' ἀδικῇ, ἀρχετὸν τοῦτο εἶναι—διότι δὲν θὰ ἀδικῇ—ἥ καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προετοιμάσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν των κάποιαν δύναμιν καὶ τέχνην, διότι, ἐὰν δὲν μάθῃ καὶ δὲν ἔξασκήσῃ αὐτὰ (δύναμιν καὶ τέχνην), θὰ ἀδικῇ:

Διὰ τί εἰς αὐτὸ δὰ τοῦτο δέν μοι ἀπεκρίθης, ὁ Καλλίκλεις, ποῖον ἐκ τῶν δύο, φαινόμεθα εἰς σὲ ὅτι δροῦσας ἡναγκάσθημεν νὰ συμφωνῶμεν κατὰ τὰς ἔμπροσθεν συζητήσεις ἥ οὐχί, ὅτε συνεφωνήσαμεν ὅτι οὐδεὶς θέλων ἀδικεῖ, ἀλλ' ὅλοι οἱ ἀδικοῦντες παρὰ τὴν θέλησίν των ἀδικοῦσι;

ΙΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Ἐστω τοῦτο πρὸς χάριν σου, ὁ Σώκρατες, τοιουτορόπως, μὲ τὸν σκοπὸν καὶ νὰ περατώσῃς τὴν συζήτησιν.

Σωκράτης. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον λοιπόν, ὡς φαίνεται, πρέπει νὰ προετοιμάσωμεν κάποιαν δύναμιν καὶ τέχνην, διὰ νὰ μὴ ἀδικήσωμεν.

ΙΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ποία λοιπὸν ἀρά γε τέχνη ὑπάρχει τῆς προετοιμασίας εἰς τὸ μηδόλως ν' ἀδικῆται τις ἥ ν' ἀδικῆται ὅσον τὸ δυνατὸν ἔλαχιστα; ἔξέτασον ἐὰν φαίνεται εἰς σὲ ἐκείνη, ἥ ὅποια δὰ εἰς ἔμε· δηλ. εἰς ἔμε μὲν φαίνεται ἥ ἔξῆς φαίνεται εἰς ἔμε ὅτι πρέπει ἥ ὁ ἴδιος νὰ ἔξουσιαζῃ τις ἐν τῇ πόλει ἥ καὶ νὰ εἴναι τύραννος, ἥ (πρέπει) νὰ εἴναι φύλος τοῦ ὑπάρχοντος πολιτεύματος.

ΙΚΑΛΛΙΕΚΛΗΣ. Βλέπεις δά, ὁ Σώκρατες, ὅτι ἐγὼ εἴμαι ἔτοιμος νὰ ἐπαινῶ, ἐὰν λέγῃς τι καλῶς; τοῦτο φαίνεται εἰς ἔμε ὅτι πολὺ καλῶς ἔχεις εἴπει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΣΤ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Μὲ τύραννον κακὸν μόνον ὅμοιοί του δύνανται νὰ συνεργάζωνται ἀδικοῦντες καὶ μὴ τυραννούμενοι].

Σωκράτης. Ἐξέταζε λοιπὸν καὶ τὸ ἔξῆς ἐάν σοι φαίνωμα ὅτι καλῶς τὸ λέγω. Φύλος εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι εἶναι ἔκαστος εἰς ἔκαστον ὃσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἔκεινος, τὸν δόποιον βεβαίως καὶ οἱ παλαιοὶ καὶ οἱ σοφοὶ λέγουσι, δηλ. ὁ ὅμοιος πρὸς τὸν ὅμοιον. Λὲν φαίνεται καὶ εἰς σὲ οὗτος;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Λοιπὸν ὃπου ὑπάρχει ὡς ἄρχων τύραννος ἀγριὸς καὶ ἀνεκπαίδευτος, ἐάν κανεὶς ἥθελεν εἶναι πολὺ καλλίτερος τούτου (τοῦ τυράννου), θὰ ἐφοβεῖτο ἀναμφιβόλως αὐτὸν ὁ τύραννος καὶ οὐδέποτε θὰ ἥδυνατο (ὁ βελτίων πολίτης) νὰ γίνῃ φύλος πρὸς αὐτὸν (τὸν τύραννον) ἐξ ὅλης καρδίας;

Καλλικλῆς. Εἶναι ἀληθῆ ταῦτα.

Σωκράτης. Οὐδὲ βεβαίως ἐάν ἥθελεν εἶναι κανεὶς πολὺ χειρότερος (τοῦ τυράννου), οὐδὲ οὗτος θὰ ἐγίνετο φύλος διότι θὰ περιεφρόνει αὐτὸν ὁ τύραννος καὶ οὐδέποτε ἥθελε σπουδαιολογήσει πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς φύλον.

Καλλικλῆς. Καὶ ταῦτα εἶναι ἀληθῆ.

Σωκράτης. Υπολείπεται λοιπὸν ἐκεῖνος μόνος ἄξιος λόγου φύλος εἰς τὸν τοιοῦτον (τύραννον), ὅποιος καὶ ἂν θέλῃ νὰ κυριαρχῆται καὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν ἄρχοντα, διότι εἶναι τῶν αὐτῶν συνηθειῶν, δηλ. τὰ ἴδια πράγματα (μὲν αὐτὸν) κατηγορεῖ καὶ ἐπαινεῖ. Οὗτος μεγάλην δύναμιν θὰ ἔχῃ ἐντὸς ταύτης τῆς πόλεως, τοῦτον οὐδεὶς χαίρων θὰ ἀδικῇ (=οὐδεὶς ἀδικῶν αὐτὸν θὰ ζαρῷ, οὐδεὶς θὰ μείνῃ ἀτιμώρητος ἀδικῶν αὐτόν). Λὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα;

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Εἳναν λοιπὸν τις ἐκ τῶν νέων ἥθελε βάλει εἰς ὄν τοῦν του ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, κατὰ ποῖον τρόπον ἔγῳ θὰ εἴχον

μεγάλην δύναμιν καὶ κανεὶς δὲν θά με ἡδίκει, (ἡθελε μάθει ὅτι) ἡ αὐτή, ὡς φαίνεται, πορεία εἰς αὐτὸν εἶναι, εὐθὺς δηλ. ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας νὰ συνηθίζῃ τὸν ἑαυτόν του νὰ ζαίρῃ καὶ νὰ λυπήται διὰ τὰ αὐτὰ μὲ τὸν τύραννον πρόγυματα καὶ νὰ προετοιμάζῃ τὸν ἑαυτόν του πῶς θὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ὄμοιος μὲ ἔκεινον. Δὲν ἔχει τοιουτορόπως τὸ πρᾶγμα;

Καλλικλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν ὑπὸ τούτου τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι καὶ τὸ ἔχειν μεγάλην δύναμιν θὰ ἔχῃ κατορθωθῆν τῇ πόλει, καθὼς εἶναι ὁ ἴδιος σας λόγος;

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Ἀρά γε λοιπὸν θὰ ἔχῃ κατορθωθῆν καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν; Ἡ πολὺ μακρὰν ἀπέχει τοῦτο, ἐὰν δὰ εἴναι ὄμοιος μὲ τὸν ἄρχοντα, ὁ δποῖος εἶναι ἀδικος, καὶ ἐὰν πλησίον τούτου θὰ ἔχῃ μεγάλην δύναμιν; Ἄλλὰ νομίζω ἐγὼ τούλαχιστον, ὅλως τὸ ἀντίθετον ὡς ἔξης δὰ θὰ εἶναι ἡ προετοιμασία δι᾽ αὐτόν, ὅστε νὰ εἶναι ἵκανδς ὅσον τὸ δυνατὸν πλεῖστον ν^ο ἀδικῇ καὶ ἀδικῶν νὰ μὴ τιμωρῆται ἀληθῶς οὕτως ἔχει;

Καλλικλῆς. Φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν τὸ μέγιστον κακὸν εἰς αὐτὸν θὰ ὑπάρχῃ, διότι εἶναι μοχθηρὸς κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ βεβλαμμένος, διότι μιμεῖται τὸν κυρίαρχον καὶ ἔχει δύναμιν.

Καλλικλῆς. Δὲν γνωρίζω πῶς στρέφεις ἔκαστοτε ἄνω κάτω τοὺς λόγους, ὁ Σώκρατες· Ἡ δὲν γνωρίζεις ὅτι οὗτος (ὁ πολίτης) ὁ μιμούμενος τὸν κυρίαρχον θὰ φονεύσῃ ἔκεινον (τὸν ἄνθρωπον) τὸν μὴ μιμούμενον (=τὸν μὴ ὄμοιον), ἐὰν θέλῃ, καὶ θὰ ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσίαν του;

Σωκράτης. Γνωρίζω, ὁ καὶ Καλλίκλεις, ἐὰν δὰ δὲν εἴμαι κωφός, διότι καὶ ἀπὸ σὲ τὰ ἀκούω καὶ ἀπὸ τὸν Πῶλον πρὸ δλίγου πολλάκις καὶ ἀπὸ ὄλους σχεδὸν τοὺς ἄλλους τοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως· ἀλλὰ καὶ σὺ ἀπὸ ἐμὲ ἀκουε, ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ μέν, ἂν θέλῃ, ἀλλὰ θὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον ὅντα καλὸν καὶ ἀράθον, ἐν ᾧ αὐτὸς εἶναι κακός,

Καλλικλῆς. Λοιπὸν τοῦτο δὰ εἶναι καὶ τὸ παρέχον ἀγανάκτησιν.

Σωκράτης. Δὲν παρέχει ἀγανάκτησιν τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἔχοντα νοῦν, καθὼς ή συζήτησις φανερώνει. Ὡς νομίζεις δοῦτο πρόπει νὰ προετοιμάζῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του ὁ ἄνθρωπος, νὰ ζῇ ὡσον τὸ δυνατὸν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον καὶ νὰ μελετᾷ τὰς τέχνας ἐκείνας, αἱ δοῖαι ἐκάστοτε σώζουσιν ἡμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων, καθὼς δὰ καὶ ἐκείνην τὴν τέχνην, τὴν δοῖαν σὺ προτρέπεις ἐμὲ νὰ μελετῶ (= μανθάνω), δηλ. τὴν ὁγητορικήν, ή δοῖα ἐν τοῖς δικαστηρίοις σώζει τοὺς κατηγορουμένους;

Καλλιεκλῆς. Ναὶ μὰ τὸν Δία (σὲ προτρέπω) δοῦθως δὰ συμβουλεύων σε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΖ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Καὶ ὁ κολυμβῶν καλῶς καὶ ὁ κυθερῶν πλοῖον καλῶς σώζουσι πολλούς, ἀλλὰ δὲν κομπάζουσι διὰ τοῦτο, ώς οἱ ὁγητορεῖς].

Σωκράτης. Τὶ δέ, ὃ ἀριστεῖ; καὶ η ἐπιστήμη τοῦ κολυμβᾶν σοβαρά τίς σοι φαίνεται ὅτι εἶναι;

Καλλιεκλῆς. Μὰ τὸν Δία οὐχὶ εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον.

Σωκράτης. Καὶ δῆμος σώζει βεβαίως καὶ αὕτη τοὺς ἀνθρώπους ἐκ θανάτου, ὅταν ἐμπέσωσιν εἰς τοιοῦτό τι, εἰς τὸ δοῖον εἶναι ἀνάγκη ταύτης τῆς γνώσεως. Ἐν ἣ περιπτώσει δοῦ αὕτη φαίνεται εἰς σὲ μικρά, ἐγὼ θὰ εἴπω εἰς σὲ μεγαλυτέραν ταύτης, δηλ. τὴν τέχνην τοῦ κυθερῶν πλοῖον, ή δοῖα οὐχὶ μόνον τὰς ψυχὰς (=τὴν ζωὴν) σώζει, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ χοήματα ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων, καθὼς ἀκριβῶς ή ὁγητορική· καὶ αὕτη μὲν εἶναι συνεστάλμενη (=ἔχει συστολήν, σεμνότητα) καὶ κοσμία καὶ δὲν καμαρώνει λαμβάνουσα ἀλαζονικὸν σχῆμα μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι διαπράττει κάτι τι ὑπερήφανον, ἀλλ᾽ ἀφοῦ δ; αποδέξῃ τὰ ἴδια μὲ τὴν δικαστικήν (τὴν ἐν δικαστηρίοις) ὁγητορικήν, ἐὰν μὲν ἐκ τῆς Αἰγύνης ἐδῶ σώσῃ, δύο διδοῦντος (= $\frac{2}{6}$ τῆς δοσαχμῆς), νομίζω, εἰσπράττει, ἐὰν δοῦ ἐξ Αἰγύπτου ή ἐκ Πόντου, ἐὰν πάμπολυ εἰσπράττῃ διὰ ταύτην τὴν μεγάλην εὐεργεσίαν, ἀφοῦ δηλ. σώσῃ ὅσα τόρα δὰ ἔλεγον, δηλ. καὶ τὸν ἴδιον ἄνθρωπον καὶ

παῖδας καὶ χρήματα καὶ γυναικας αὐτοῦ καὶ ἀφοῦ τοὺς ἀποβι-
βάσῃ εἰς τὸν λιμένα, δύο δραχμὰς εἰσπράττει, καὶ ὁ ἴδιος ὁ κα-
τέχων τὴν τέχνην καὶ ταῦτα διαπράξει (=σωτηρίαν καὶ ἀποβίβα-
σιν) ἔξελθὼν πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ πλοίου του περιπα-
τεῖ μὲν μετριόφρον σχῆμα. Διότι γνωρίζει, νομίζω, νὰ λογαριάζῃ
(=νὰ σκέπτηται), ὅτι εἶναι ἄγνωστον καὶ ποίους ἔχει ὠφελήσει
ἐκ τῶν συμπλεόντων, μὴ ἀφῆσας αὐτοὺς νὰ καταποντισθῶσι, καὶ
ποίους ἔβλαψε, διότι γνωρίζει ὅτι οὐδόλως καλλιτέρους αὐτοὺς
ἀπεβίβασε παρὰ ὅποιοι ἀνέβησαν (ἐπεβιβάσθησαν) εἰς τὸ πλοῖον
του, οὕτε κατὰ τὰ σώματα οὕτε κατὰ τὰς ψυχάς. Συλλογίζεται
λοιπὸν ὅτι δὲν συμβαίνει ὥστε, ἐάν μὲν τις ἀπὸ μεγάλα καὶ ἀθε-
ράπευτα νοσήματα κατεχόμενος κατὰ τὸ σῶμα δὲν ἐπνίγη, οὕτος
μὲν εἶναι δυστυχῆς, διότι δὲν ἀπέθανε (πνιγεῖς) καὶ οὐδόλως
ὑπ' αὐτοῦ ἔχει ὠφεληθῆ, ἐὰν δέ τις τυχὸν ἐντὸς τοῦ πολυτιμο-
τέρου ἀπὸ τὸ σῶμα, δηλ. τῆς ψυχῆς, ἔχῃ πολλὰ νοσήματα καὶ
ἀθεράπευτα, εἰς τοῦτο δὲ εἶναι ἄξιον νὰ ζῇ καὶ τοῦτον δύναται
νὰ ὠφελήσῃ, καὶ ἂν τὸν σώσῃ ἐκ θαλάσσης καὶ ἂν ἐκ δικαστη-
ρίου καὶ ἂν ἐξ ἄλλου ὅποιουδήποτε μέρους, ἀλλὰ γνωρίζει, ὅτι
δὲν εἶναι καλλιτέρου εἰς αὐτὸν νὰ ζῇ μὲ τὴν μοχθηρίαν· διότι εἶναι
ἄναγκη νὰ ζῇ κακῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΗ'.

ΠΕΡΙΔΗΜΙΣ

[Καὶ οἱ μηχανοποιοὶ σώζοντες πόλεις δὲν εἶναι καταφρονητέοι καὶ
ό θέλων νὰ ζῇ ἐν ἀρετῇ πρέπει νὰ προσαρμόζηται πρὸς τὸ πολίτευ-
μα τῆς πόλεως. ἐν τῇ ὄποιᾳ ζῇ].

Διὰ ταῦτα δὲν εἶναι συνήθεια νὰ καμαρώνῃ ὁ κυβερνήτης
πλοίου, ἀν καὶ μᾶς σώζῃ· οὐδὲ βεβαίως συνηθίζει νὰ καμαρώνῃ
ὁ κατασκευαστὴς μηχανῶν, ὁ δοποῖς οὕτε ἀπὸ στρατηγόν, δὲν
δονομάζω ἀπὸ κυβερνήτην, οὕτε ἀπὸ ἄλλον οὐδένα διλιγώτερον
δύναται νὰ σώζῃ· διότι πόλεις ἐνίστε διοκλήρους σφέσι. Μήπως
φαίνεται εἰς ὅτι δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν δικαστικὸν

(ἔντορα); καὶ ὅμως ἐὰν ἥθελε νὰ λέγῃ (δὲ μηχανοποιός), ὁ Καλλίκλεις, ὅσα δὰ σεῖς, μεγαλοποιῶν τὸ πρᾶγμα, δύναται νὰ καταχώσῃ (νὰ χαντακώσῃ), σᾶς μὲ τοὺς λόγους λέγων καὶ παρακινῶν εἰς τὸ διὰ πρέπει νὰ γίνωνται οἱ ἄνθρωποι μηχανοποιοί, διότι δῆθεν τὰ ἄλλα (=αἱ ἄλλαι τέχναι) εἶναι μηδέν, διότι θὰ είναι ἀφθονος εἰς αὐτὸν ὁ λόγος. Ἀλλὰ σὺ οὐδόλως ὀλιγάτερον καταφρονεῖς αὐτὸν καὶ τὴν τέχνην ἔκείνου καὶ ώστὲν ἐν εἴδει ὑβρεως (=περιφρονήσεως) ἥθελες ὀνομάσει μηχανοποιὸν καὶ οὐτε εἰς τὸν οὐδὲν αὐτοῦ θὰ ἥθελες νὰ δώσῃς τὴν θυγατέρα σου οὔτε σὺ δὲ ίδιος νὰ λάβῃς διὰ τὸν οὐδόν σου τὴν θυγατέραν ἔκεινου. Καὶ ὅμως ἐξ ὅσων τὰ ίδικά σου ἐπαινεῖς, μὲ ποῖον δίκαιον λόγον καταφρονεῖς τὸν μηχανοποιὸν καὶ τοὺς ἄλλους, τοὺς διόποιους τόρα δὰ ἔλεγον; γνωρίζω διὰ δύνασαι νὰ λέγῃς διὰ εἰσαι καλλίτερος καὶ ἐκ καλλίτερων. Ἐὰν ὅμως δὲν εἶναι καλλίτερον ἔκεινο, τὸ διόποιον ἔγῳ λέγω, ἀλλ᾽ αὐτὸ τοῦτο εἶναι ἀρετή, δηλ. τὸ νὰ σώζῃ τις τὸν ἑαυτόν του καὶ τὰ ίδικά του, ἐν ᾧ είναι διόποιος ἔτυγε (δηλ. εἴτε καλὸς εἴτε κακός), γίνεται ἀξία γέλωτος ἢ ίδική σου κατηγορία καὶ κατὰ μηχανοποιοῦ καὶ κατὰ ίατροῦ καὶ κατὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅσαι ἔχουσι κατασκευασμῆς διὰ νὰ σώζωσιν. Ἀλλ᾽ ὁ ικούστυχε, πρόσεχε μήπως ἢ γενναιότης καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι κάτι διάφορον ἀπὸ τὸ νὰ σώζῃ τις καὶ νὰ σώζεται. (Πρόσεχε) μήπως τοῦτο μέν, δηλ τὸ ζῆν δισονδήποτε δὰ χρόνον, τοὐλάχιστον δὲ ἀληθῆς ἀνήρ πρέπει ν' ἀφίνη καὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι φιλόζωος, ἀλλ᾽ ἀφοῦ ἐπιτρέψῃ περὶ τούτων εἰς τὸν θεὸν καὶ ἀφοῦ πιστεύῃ εἰς τὰς γυναικας, διὰ τὴν πεπονιμένην μοῖραν οὐδεὶς ἥθελεν ἀποφύγει, τὸ κατόπιν τούτου πρέπει νὰ ἔξετάζῃ, κατὰ ποῖον δηλ. τρόπον θὰ ἔξη ἀριστα κατὰ τούτον τὸν χρόνον, κατὰ τὸν διόποιον θὰ ἔμελλε νὰ ζῇ, ἵρα γε (ἄν πρέπῃ νὰ ζῇ) ἔξομοιώνων τὸν ἑαυτόν του μὲ τοῦτο τὸ πολιτεύμα, ἐντὸς τοῦ διόποιου ἥθελε κατοικεῖ, καὶ τόρα δὲ λοιπὸν πρέπει σὺ διὸν τὸ δυνατὸν διμοιότατος νὰ γίνεσαι μὲ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ἐὰν μέλλῃς νὰ είσαι εἰς αὐτὸν προσφιλῆς καὶ νὰ ἔχῃς μεγάλην δύναμιν ἐντὸς τῆς πόλεως· τοῦτο πρόσεχε ἐὰν ὠφελῇ σὲ καὶ ἔμε, μήπως πάθωμεν, δὲ θαυμάσιε, ἔκεινο τὸ διόποιον δὰ λέγουσιν διὰ ἔπαθον (=έτυφλώθησαν) αἱ θεσσαλίδες (φαρμα-

κεύτριαι) αἱ καταβιβάζουσαι (διὰ τῶν μαγγανειῶν αὐτῶν) τὴν σελήνην, μήπως δηλ. μὲ κίνδυνον τῶν φιλτάτων γίνῃ δι᾽ ήμᾶς ἡ προτίμησις ταύτης τῆς δυνάμεως τῆς ἐντὸς τῆς πόλεως.⁷ Εν ᾧ περιπτώσει δὲ νομίζεις ὅτι ὅποιοσδήποτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων θά παραδώσῃ εἰς σὲ τοιαύτην κάποιαν τέχνην, ή ὅποια θὰ σὲ κάμῃ νὰ ἔχῃς μεγάλην δύναμιν ἐντὸς ταύτης ἑδῶ τῆς πόλεως, ἂν εἴσαι ἀνόμοιος πρὸς τὸ πολίτευμα αὐτῆς, εἴτε πρὸς τὸ καλλίτερον εἴτε πρὸς τὸ χειρότερον, δὲν σκέπτεσαι δῷθες, ὅπως εἰς ἐμὲ φαίνεται, ὃ Καλλίκλεις⁸ διότι δὲν πρέπει νὰ εἴσαι μιμητής, ἀλλ᾽ ἐξ ἐμφύτου κατασκευῆς ὄμοιος μὲ τούτους, ἐὰν μέλλῃς κάτι τι γνήσιον νὰ πραγματοποιῆς ἐν σχέσει μὲ φιλίαν πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων καὶ μὰ τὸν Δία πρὸς τὸν οὐρανὸν τούλαχιστον τοῦ Πυριλάμπους.⁹ Οποιος λοιπὸν θὰ σὲ κάμῃ ὄμοιότατον μὲ τούτους, οὗτος θὰ σὲ καθὼς ἐπιθυμεῖς νὰ εἴσαι πολιτικός, πολιτικὸν καὶ ορητορικόν. Διότι ἔκαστοι ζαίρουσιν, ὅταν οἱ λόγοι λέγωνται συμφώνως πρὸς τὴν συνήθειαν αὐτῶν, διὰ δὲ τὸ ξένον πρὸς αὐτοὺς λυποῦνται· ἐκτὸς ἐὰν ἄλλο τι λέγῃς, ὃ ἀγαπητὴ κεφαλή. Λέγομεν κάτι τι (ἄξιον λόγου) ἐν σχέσει πρὸς ταῦτα, ὃ Καλλίκλεις;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΘ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Καὶ οἱ ἄρχοντες, ὡς καὶ οἱ καλοὶ οἰκοδόμοι, πρέπει νὰ ἐπιχειρῶσι τὸ ἔργον των ἀφοῦ πρότερον καὶ διδασκάλους ἡθικοὺς πρὸς τοῦτο ἔσχον καὶ αὐτοὶ ἐκ πείρας ἔγιναν ἴκανοι.]

Καλλ. Δὲν γνωρίζω κατὰ ποῖον τρόπον μοι φαίνεσαι ὅτι καλῶς ὄμιλεῖς, ὃ Σώκρατες¹⁰ ἔχω ὄμως πάθει τὸ παθήμα τῶν πολλῶν (τῶν μὴ πειθομένων τοῖς μὴ ἀρεστοῖς εἰς αὐτούς)¹¹ δὲν πείθομαι πολὺ εἰς σέ.

Σωκρ. (Δὲν πείθεσαι) διότι ὁ ἔρως σου πρὸς τὸν δῆμον, ὃ Καλλίκλεις, δ ὅποιος εἶναι μέσα εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἀντιστέκει (=ἐναντιοῦται)¹² ἐὰν πολλάκις καὶ καλλίτερον ἵσως ταῦτα ἔξε-

τάζωμεν, θὰ πεισθῆς. Ἐνθυμήθητι λοιπόν, ὅτι ἐλέγομεν ὅτι δύο εἶναι αἱ προετοιμασίαι εἰς τὸ νὰ περιποιῆται ἔκαστος καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν, ἡ μία μὲν νὰ τὸ προσαρμόζῃ πρὸς τὴν ἥδονὴν, ἡ δὲ ἄλλη πρὸς τὸ ἀριστον, οὐχὶ χαροζόμενος κακῶς πρὸς αὐτά, ἀλλὰ μαχόμενος διαρκῶς πρὸς αὐτὰ (ὑπὲρ τοῦ ἀρίστου). Δὲν ἡσαν ταῦτα, τὰ ὅποια τότε ὠρίζομεν;

Ικαλλ. Πολὺ βεβαίως.

Σωκρ. Λοιπὸν ἡ μὲν μία ἐκ τῶν δύο, δηλ. ἡ πρὸς ἥδονὴν προετοιμασία, τυγχάνει νὰ εἶναι ἀγεννής (=οὐχὶ γενναῖα) καὶ οὐδὲν ἄλλο παρὰ κολακεία. Ἀληθῶς δά;

Ικαλλ. Ἄξ εἶναι διὰ σὲ τοιουτορόπως, ἐάν θέλῃς.

Σωκρ. Ἡ δὲ ἄλλη βεβαίως εἶναι, πῶς θὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἀριστον τοῦτο, τὸ ὅποιον περιποιούμεθα, εἴτε τυγχάνει νά εἶναι σῶμα εἴτε ψυχὴ;

Ικαλλ. Πολὺ βεβαίως.

Σωκρ. Αράγε λοιπὸν τοιουτορόπως ήμεῖς πρέπει νὰ ἐπιχειρῶθινεν νὰ περιποιώμεθα τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας, δηλ. κάμνοντες ὅσον τὸ δυνατὸν ἀρίστους αὐτὸὺς τοὺς πολίτας; διότι χωρὶς αὐτὸ δά, καθὼς ενρίσκομεν εἰς τὰ προηγούμενα, οὐδεμίᾳ ὀφέλεια εἶναι νὰ προσφέρωμεν οὐδεμίαν ἄλλην εὐεργεσίαν, ἐάν δὲν εἶνα καλὴ καὶ ἀγαθὴ ἡ σκέψις τῶν ὅσοι μέλλουσιν ἢ κοήματα πολλὰ νὰ λαμβάνωσιν, ἡ κυριαρχίαν ἐπάνω εἰς τινας ἢ ἄλλην ὅποιανδή ποτε δύναμιν. Νὰ βάλωμεν ὡς θετικὸν ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα;

Ικαλλ. Πολὺ βεβαίως, ἐάν εἰς σὲ εἶναι εὐχαριστότερον.

Σωκρ. Ἐὰν λοιπὸν παρεκκινοῦμεν δὲν εἰς τὸν ἄλλον, δὲ Καλλίκλεις, ἀφοῦ δημοσίως ἐνηργήσαμεν κάτι ἐκ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, εἰς τὰ οἰκοδομικά ζητήματα, εἰς τὰ μέγιστα οἰκοδομήματα τειχῶν ἢ νεωρίων ἢ λεωφόρων, ποῖον ἐκ τῶν δύο, θὰ ἔπρεπεν ἡμεῖς νὰ παράτηρόσωμεν καὶ νὰ ἔξετάσωμεν τοὺς ἑαυτούς μας πρῶτον μὲν ἀν γνωρίζωμεν ἢ δὲν γνωρίζωμεν τὴν τέχνην, δηλ., τὴν οἰκοδομικὴν, καὶ παρά τίνος τὴν ἐμάθομεν; θὰ ἔπρεπεν ἡ οὐχί;

Ικαλλ. Πολὺ βεβαίως.

Σωκρ. Λοιπὸν δεύτερον πάλιν (θὰ ἔπρεπε νὰ ἔξετάσωμεν) τὸ ἔξῆς, ἐάν δηλ. ἔχωμεν κάποτε μέχρι τοῦδε οἰκοδομήσει ίδιαιτέρως κάτι οἰκοδόμημα ἢ διά τινα ἐκ τῶν φίλων ἢ ίδικόν μας τῶν ίδι-

ων καὶ ἐὰν τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα εἶναι καλόν ἢ ἀσχημον· καὶ ἐὰν μὲν ἔξετάζοντες εὐρίσκωμεν ὅτι καὶ διδάσκαλοι ἡμῶν καλοί καὶ λογικοί ἔχουσι γίνει καὶ ὅτι οἰκοδομήματα πολλά μὲν καὶ καλὰ ὑφ' ἡμῶν μαζί μὲ τοὺς διδασκάλους ἔχουσιν οἰκοδομηθῆ, πολλά δὲ καὶ ἴδιαιτέρως δι' ἡμῶν, ἐὰν μὲν τοιουτορόπως διεκείμεθα (=εἴμεθα πλέον ἔμπειροι), θὰ ἦτο ἴδιον φρονίμων ἀνθρώπων νὰ καταγινώμεθα εἰς τὰ δημόσια ἔργα· ἐὰν δὲ μάρτυς μήτε διδάσκαλον τῶν ἑαυτῶν μαζί εἴχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν καὶ (εἴχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν) οἰκοδομήματα ἢ μηδὲν ἢ πολλὰ καὶ μηδενὸς λόγου ἄξια, τότε θὰ ἦτο ἀνόητον βεβαίως νὰ ἐπιχειρῶμεν δημόσια ἔργα καὶ νὰ παρακινώμεθα μεταξὺ μαζί πρὸς αὐτά. Νὰ λέγωμεν ὅτι ὁρθῶς ταῦτα λέγονται ἢ οὐχί;

Καλλ. Πολὺ βεβαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Πρὸς ν' ἀσχοληθῶμεν εἰς τὴν πολιτικὴν ἢ καὶ ιατρικὴν, πρέπει νὰ ἔξετάζωμεν, ἐάν πρότερον κατεστήσαμέν τινα ίκανὸν εἰς ταῦτα καὶ ἀγαθόν].

Σωκράτης. Δοιπὸν τοιουτορόπως (ἔχουσιν) ὅλα, δηλ. καὶ τὰ ἄλλα καὶ προσέτι ἐὰν ἐπιχειρήσαντες νὰ λαμβάνωμεν δημοσίαν (=ἀφορῶσαν τὸ κοινόν) ὑπηρεσίαν παρεκκινοῦμεν ἀλλήλους μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἴμεθα ἵκανοὶ ιατροί, θὰ ἔξητάζομεν ἀναυφιβόλως καὶ ἔγὼ σὲ καὶ σὺ ἐμέ, ἔλα ἐν δύνοματι τῶν θεῶν, δὲ ἴδιος δὲ Σωκράτης πᾶς εὐρίσκεται κατὰ τὸ σῶμά του ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑγείαν; ἢ κάποιος ἄλλος πλέον ἀπηλλάχθη ἐκ τῆς ἀσθενείας του ἔνεκα τοῦ Σωκράτους ἢ δούλος ἢ ἐλεύθερος; Καὶ ἔγώ, νομίζω, περὶ σοῦ ἄλλα τοιαῦτα θὰ ἔξηταζον. Καὶ ἐάν δὲν ηνρίσκομεν μηδένα νὰ είχε γίνει καλλίτερος κατὰ τὸ σῶμα ἔνεκα ἡμῶν, μήτε ἐκ τῶν ξένων μήτε ἐκ τῶν πολιτῶν, μήτε ἄνδρα μήτε γυναῖκα, ἐν δύνοματι τοῦ Διός, ὁ Καλλίκλεις, δὲν θὰ ἦτο ἐντελῶς ἄξιον γέλωτος κατὰ τὴν ἀλήθειαν τὸ νὰ κατανήσωσιν ἀνθρώποι εἰς τόσον

σημεῖον ἀνοησίας, ὥστε πολλὰ μὲν νὰ κάμωμεν ὅπως ἔτυχε ὅτε πρότερον εἴμεθα ἴδιῶται (==μὴ ίατροὶ ὑπηρετοῦντες τὸ κοινόν), πολλὰ δὲ νὰ κατορθώσωμεν καὶ νὰ γνησασθῶμεν ἐπαρκῶς εἰς τὴν τέχνην, νὰ ἐπιχειρῶμεν δὲ νὰ μανθάνωμεν τὴν κεραμευτικὴν εἰς τοὺς πίθούς συμφώνως πρὸς τὴν κοινὴν ταύτην παροιμίαν καὶ νὰ ἐπιχειρῶμεν καὶ οἱ ἴδιοι ν^τ ἀσκῶμεν δημοσίᾳ τὸ ἔργον (τὴν ίατρικὴν) καὶ ἄλλους τοιούτους νὰ παρακινῶμεν; δὲν σοὶ φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο ἀνόητον τοιουτορόπως νὰ πράττωμεν;

Καλλικλῆς. Μάλιστα.

Σωκράτης. Τόρα δέ, δὲ μάριστε ἀνδρῶν, ἐπειδὴ σὺ μὲν ὁ ἴδιος πρὸς διάγονού ἀρχίζεις ν^τ ἀσχολῆσαι εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐμὲ δὲ παρακινεῖς καὶ κατηγορεῖς διότι δὲν ἀσχολοῦμαι εἰς αὐτά, δὲν θὰ ἔξετάσωμεν δὲ εἰς τὸν ἄλλον, ἔλα, δὲν Καλλικλῆς οὐ· τοις ἐδῶ ἔχει κάμει πλέον κανένα ἐκ τῶν πολιτῶν καλλίτερον; ὑπάρχει κανείς, δὲν πρότερον ἦτο μοχληρός, δηλ. καὶ ἀδικος καὶ ἀκόλαστος καὶ ἀφρων, ἔνεκα τοῦ Καλλικλέους ἔχει γίνει καὶ καλός καὶ ἀγαθός, η̄ ξένος η̄ πολίτης, η̄ δοῦλος η̄ ἐλεύθερος; λέγε εἰς ἐμέ, ἔλαν κανείς σε ἔξετάζῃ εἰς ταῦτα, ὥς Καλλίκλεις, τὸ θὰ εἴπῃς. Ποῖον ἀνθρώπον θὰ εἴπῃς ὅτι ἔχεις κάμει καλλίτερον διὰ τῆς πρὸς σὲ συναναστροφῆς του: Διστάζεις ν^τ ἀποκριθῆς, ἔλαν βεβαίως τοιοῦτο περίπου είναι τὸ ἴδιον σου ἔργον, ἐν τῷ ἀκόμη ἥσο ίδιωτης, ποὺν νὰ ἐπιχειρῇς δημοσίᾳ νὰ δητοφεύῃς;

Καλλικλῆς. Είσαι φιλόνικος, δὲ Σώκρατες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΑ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Καὶ ὁ Περικλῆς μὴ καταστήσας τοὺς Ἀθηναίους ἡθικωτέρους, παρ' ὅσον τοὺς παρέλασε, δικαίως ἐτιμωρήθη].

Σωκράτης. Αλλὰ δέν σε ἐρωτῶ βεβαίως ἀπὸ φιλονικίαν, ἀλλ' ἀληθέστατα, διότι θέλω νὰ γνωρίσω, κατὰ ποῖον ἀρά γε τρόπον νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ πολιτεύησαι μεταξὺ ἡμῶν. "Η δι' ἄλλο τι τυχὸν θὰ φροντίζῃς δι' ἡμᾶς, ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὰ πράγματα τῆς

πόλεως, παρὰ διὰ τὸ πῶς οἱ πολῖται νὰ εἴμεθα ὅσον τὸ δυνατὸν ἄριστοι; ἢ δὲν ἔχομεν πολλάκις πλέον παραδεχθῆ ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ πράττῃ ὁ πολιτικὸς ἀνήρ; ἔχομεν παραδεχθῆ ἢ οὐχί; ἀποκρίνουν. Ἐχουμεν παραδεχθῆ, ἐγὼ χάριν σοῦ θὰ ἀποκριθῶ. Ἐν ἣ περιπτώσει λοιπὸν τοῦτο πρέπει ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ νὰ προετοι μᾶζη διὰ τὴν ἴδικήν του πόλιν, τόρα ἐνθυμηθεὶς εἰπὲ εἰς ἐμὲ περὶ ἑκείνων τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δποίους ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, ἐὰν ἀκόμη φαίνωνται εἰς σὲ ὅτι ἔχουσι γίνει ἀγαθοὶ πολιτικοί, δηλ. Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ Μιλτιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς.

Καλλικλῆς. Εἰς ἐμὲ τούλάχιστον (φαίνονται ὅτι ἀγαθοὶ ἔχουσι γίνει).

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐὰν βεβαίως ἡσαν ἀγαθοί, φανερὸν εἶναι ὅτι ἔκαστος ἐξ αὐτῶν ἔκαμνε καλλιτέρους τοὺς πολίτας ἀντὶ χειροτέρων. Τοὺς ἔκαμνεν ἢ οὐχί;

Καλλικλῆς. Τοὺς ἔκαμνε.

Σωκράτης. Λοιπὸν ὅτε ὁ Περικλῆς ἥρχιζε νὰ διμιλῇ ἐνώπιον τοῦ δήμου, ἡσαν χειρότεροι οἱ Ἀθηναῖοι ἢ ὅτε κατὰ τὰ τελευταῖά του ἔτη ἐρρητόρευεν:

Καλλικλῆς. Ἰσως (τοὺς ἔκαμνε καλλιτέρους).

Σωκράτης. Οὐχὶ ἵσως δά, δ ἄριστε, ἀλλ᾽ εἶναι ἀνάγκη ἐκ τῶν ὅσων ἔχουσι γίνει παραδεκτά, ἐὰν βεβαίως ἡτο ἐκεῖνος ἀγαθὸς πολιτικός.

Καλλικλῆς. Τὶ δὰ τοῦτο ἐνδιαφέρει;

Σωκράτης. Οὐδόλως. Ἀλλὰ τὸ ἔξῆς κατόπιν τούτου εἰπὲ εἰς ἐμέ, ἐὰν λέγωνται οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι ἔγιναν καλλίτεροι ἔνεκα τοῦ Περικλέους, ἢ ὅλως τὸ ἐναντίον ὅτι διεφθάρησαν ὑπὸ ἐκείνου. Διότι ταῦτα δὰ ἐγὼ τούλάχιστον ἀκούω, ὅτι δηλ., ὁ Περικλῆς ἔχει κάμει τοὺς Ἀθηναίους ἀέργους καὶ δειλοὺς καὶ φλυάρους καὶ φιλαργύρους, ἀφοῦ πρῶτος τοὺς εἰσήγαγεν εἰς τὴν μισθοφορίαν (=τὸ νὰ λαμβάνωσι μισθοὺς ὡς ἀργόμισθοι).

Καλλικλῆς. Ἄκούεις ταῦτα, δ Σώκρατες, ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ὑποστῆθαι σαῦσιν τῶν ὕτων (τοὺς κατὰ τὰς πυγμαχίας ὑποστάντας σαῦσιν ὕτων).

Σωκράτης. Ἀλλὰ τὰ ἔξῆς δὲν ἀκούω πλέον, ἀλλὰ γνωρίζω σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ ὅτι κατὰ μὲν τὸ πρῶτον εὑδοκίμει ὁ

Περικλῆς καὶ εἰς οὐδεμίαν αἰσχρὰν καταδίκην κατεδίκασαν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτε ἦσαν χειρότεροι· ἀφοῦ δὲ εἶχον γίνει ὑπ' αὐτοῦ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ (σημ. εἰρωνικῶς ταῦτα λέγονται), κατὰ τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ Περικλέους διὰ κλοπὴν αὐτὸν κατεδίκασαν, σχεδὸν δὲ καὶ διὰ θανάτου ἐτιμώρησαν, μὲ τὴν ἴδεαν φανερώτατα ὅτι ἦτο μοχθηρός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΒ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Καὶ ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Κίμων καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Μιλτιάδης δὲν κατέστησαν βέλτιονας τοὺς Ἀθηναίους καὶ δικαίως ἐτιμωρήθησαν].

Καλλικλῆς. Τὶ λοιπόν; δι᾽ αὐτὸν ἦτο κακός ὁ Περικλῆς;

Σωκράτης. Τούλαχιστον ἐπιμελητὴς (=διευθυντὴς) ὅνων καὶ ἡπτων καὶ βιῶν θὰ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο κακός, ἐὰν ἦτο τοιοῦτος, ἐὰν δηλ. παραλαβὼν αὐτὸν μὴ λακτίζοντας (κλωτσῶντας) αὐτὸν μηδὲ κτυποῦντας αὐτὸν μὲ τὰ κέρατα μηδὲ δαγκάνοντας ἥθελε κάμει αὐτὸνς νὰ ἐνεργῶσιν ὅλα ταῦτα ἔνεκα ἀγριότητος. Ἡ δέν σοι φαίνεται ὅτι εἶναι κακός διοισδήποτε ἐπιμελητὴς διοισδήποτε ζώου, διοιος καὶ ἄν, ἀφοῦ τὰ παραλάβῃ θερώτερα, τὰ καταστῆσῃ ἀγριώτερα ἀφ' ὅτι τὰ παρέλαβε; Φαίνεται εἰς σὲ ἡ οὐχί;

Καλλικλῆς. Πολὺ βεβαίως, διὰ νά σε εὐχαριστήσω.

Σωκράτης. Καὶ εἰς τὸ ἔξῆς λοιπὸν εὐχαρίστησόν με ἀποκρινόμενος² ποῖον ἐκ τῶν δύο καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐκ τῶν ζόφων ἡ οὐχί;

Καλλικλῆς. Πῶς δὰ ὅγι;

Σωκράτης. Λοιπὸν ὁ Περικλῆς ἐπεμελεῖτο ἀνθρώπους;

Καλλικλῆς. Νά.

Σωκράτης. Τὶ λοιπόν; δὲν ἔπρεπεν αὐτοί, καθὼς πρὸ δὲλίγου παρεδεχόμεθα, νὰ εἶχον γίνει ὑπ' ἐκείνους δικαιότεροι ἀντὶ ἀδικωτέρων, ἐὰν βεβαίως ἐπεμελεῖτο ἐκείνων ὃν ἀγαθὸς εἶς τὰ πολιτικά;

Καλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Λοιπὸν οἱ δίκαιοι βεβαίως εἶναι ἡμεροι, καθὼς εἴπεν ὁ Ὄμηρος; Σὺ δὲ τὶ λέγεις; δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Ἀλλ' ὅμως ἀγριωτέρους δὰ αὐτοὺς ἔκαμε παρ' ὅτι τοὺς παρέλαβε, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν ἑαυτόν του, πρὸς τὸν δόποιον ἐλάχιστα θὰ ἥθελε νὰ τοὺς κάμῃ τοιούτους.

Καλλιεκλῆς. Θέλεις νὰ συμφωνήσω μὲ σέ;

Σωκράτης. Ἐν ᾧ περιπτώσει βεβαίως φαίνομαι εἰς σὲ ὅτι λέγω ἀληθῆ (συμφώνει).

Καλλιεκλῆς. Ἄς εἶναι λοιπὸν ταῦτα.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἔὰν δὰ τοὺς ἔκαμεν ἀγριωτέρους, τοὺς ἔκαμε καὶ ἀδικωτέρους καὶ χειροτέρους;

Καλλιεκλῆς. Ἄς εἶναι τοῦτο.

Σωκράτης. Ἐκ τούτου λοιπὸν τοῦ λόγου δὲν ἥτο ἀγαθὸς εἰς τὰ πολιτικὰ ὁ Περικλῆς.

Καλλιεκλῆς. Δὲν λέγεις βεβαίως τοῦτο σύ.

Σωκράτης. Μὰ τὸν Δία οὐδὲ σὺ βεβαίως ἔξ ὅσων συμφωνεῖς. Πάλιν δὲ λέγε εἰς ἐμὲ περὶ τοῦ Κίμωνος δὲν ἔξωστροάκισαν αὐτὸν (=κατεδίκασαν εἰς δεκαετῆ ἔξορίαν) οὗτοι, τοὺς δόποίους περιεποιεῖτο, διὰ νὰ μὴ ἀκούσωσι τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἐπὶ δέκα ἔτη; καὶ πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα τὰ ἕδια ταῦτα προυξένησαν καὶ προσέτι τὸν ἐτιμώρησαν μὲ ἔξορίαν; Μιλιτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι νικητὴν ἀπεφάσισαν νὰ τὸν δύνψωσιν εἰς τὸ βάραθρον καὶ ἔὰν δὲν ἡμπόδιζεν ὁ πρόδερμος τῶν πρωτάνεων, ἥθελεν ἐμπέσει εἰς αὐτό· καὶ ὅμως οὔτοι, ἔὰν ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, καθὼς σὺ λέγεις, οὐδέποτε θὰ ἐπάθαινον ταῦτα. Καὶ οἱ ἀγαθοὶ δὰ ἡνίοχοι δὲν συμβαίνει, ὅστε κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἐκδιώκονται ἐκ τῆς διευθύνσεως τῶς ζευγῶν τῶν ἵππων, ὅταν δὲ περιποιηθῶσι τοὺς ἵππους καὶ ὅταν οἱ ἕδιοι γίνωσι καλλίτεροι ἡνίοχοι, τότε ἐκδιώκονται· δὲν συμβαίνουσι ταῦτα οὔτε εἰς τὴν ἡνιοχείαν οὔτε εἰς οὐδὲν ἄλλο ἔργον. Ἡ φαίνεται εἰς σὲ ὅτι συμβαίνουσι;

Καλλί. Οὐχὶ εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον.

Σωκρ. Ἀληθεῖς λοιπόν, ὡς φαίνεται, οἰδημπροσ θεν λόγοι ἦσαν, ὅτι ἡμεῖς οὐδέντι γνωρίζομεν ὅτι ἔχει γίνει ἀνήρ ἀγαθὸς εἰς τὰ

πολιτικὴν ἐντὸς ταύτης ἔδω τῆς πόλεως. Σὺ δῆμος παρεδέχεσθαι ὅτι
οὐδεὶς ἐκ τῶν τόρα τοῦλάχιστον, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν προτέρων, καὶ προέ-
κρινας τούτους τοὺς (τέσσαρας) ἄνδρας. Οὗτοι δῆμος κατεφάνη-
σαν ὅτι ἡσαν ἵστοι μὲ τοὺς τόρα, ὥστε, ἐὰν ἐκεῖνοι ἡσαν δήτορες,
οὔτε τὴν ἀληθινὴν ὁριορικὴν μετεχειρίζοντο — διότι δὲν θὰ ἔξο-
ριζοντο — οὔτε τὴν κολακευτικὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[ώς διὰ τὸ σῶμα χρειάζονται ἔμπειροι, δηλ. γυμνασταὶ καὶ iατροί,
καὶ οὐχὶ ἀπλῶς προμηθευταὶ τροφίμων, οὕτω καὶ διὰ τὴν ψυχήν.]

Ικαλλ. Ἀλλ᾽ δῆμος πολὺ μακρὰν βεβαίως ἀπέχει τὸ νὰ φοβη-
θῶ, μήπως κανεὶς ἐκ τῶν σημερινῶν τοιαῦτα ἔργα πρᾶξῃ, ὅποια
ἔχει πρᾶξει ἔξι ἐκείνων (Περικλέους κλ.) διοισδήποτε θέλεις (νὰ
ληφθῇ ὑπὲρ ὅψει).

Σωκρ. ὃ θαυμάσιε, οὐδὲν ἔγὼ κατηγορῶ ἐκείνους τοῦλάχιστον
κατὰ τὸ ὅτι ἡσαν ὑπάλληλοι πόλεως, ἀλλά μοι φαίνονται ὅτι ἔ-
χουσι γίνει ὑπηρετικάτεροι ἀπὸ τοὺς τορινοὺς τοῦλάχιστον καὶ
περισσότεροιν ἵκανοὶ νὰ προμηθεύωσιν εἰς τὴν πόλιν τὰ δόσα ἐπε-
θύμει· ἀλλ᾽ δῆμος οὐδόλως ἐκεῖνοι διέφερον ἀπὸ τούτους (τοὺς
τορινοὺς) εἰς τὸ νὰ δίδωσιν ἀλλην διεύθυνσιν εἰς τὰς ἐπιθυμίας
καὶ νὰ μὴ τὰς ἐπιτρέπωσι, μεταχειρίζομενοι πειθὼ καὶ βίαν πρὸς
τοῦτο, ἀπὸ τὸ διοίκον ἔμελλον καλλίτεροι νὰ εἶναι οἱ πολῖται, διὰ
νὰ εἴπῃ τις συντόμως· διότι τοῦτο βεβαίως μόνον εἶναι ἔργον ἀ-
γαθοῦ πολίτου. Πλοῖα δὲ καὶ τείχη καὶ νεώρια καὶ ἄλλα πολλὰ
τοιαῦτα καὶ ἔγῳ σμιμφωνῶ μὲ σὲ ὅτι ἡσαν ἐκεῖνοι ἵκανώτεροι ἀπὸ
τούτους νὰ καταρτίζωσι. Κάμνομεν λοιπὸν γελοῖον πρᾶγμα καὶ
σὺ καὶ ἔγὼ κατὰ τὰς συζητήσεις· δηλ. καθ' ὅλον τὸν χρόνον, κα-
τὰ τὸν διοίκον συζητοῦμεν διαλογικῶς, οὐδόλως παύομεν ἀπὸ τὸ
νὰ περιστρεφώμεθα πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸν καὶ νὰ μὴ γνωρίζωμεν με-
ταξὺ μας τὶ λέγομεν· ἔγὼ λοιπὸν νομίζω ὅτι σὺ πολλάκις ἔχεις ὅ-
μολογήσει καὶ ἔχεις γνωρίσει, ὅτι ἵσως δύο εἰδῶν περίπουν εἶναι

αὕτη ἡ πραγματεία καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχήν καὶ διὰ
 ἥ μέν μία εἶναι ὑπηρετική, διά τῆς ὁποίας νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ
 προμηθεύῃ, ἐὰν μὲν πεινῶσι τὰ σώματα ἡμῶν, τρόφιμα, εἰς αὐτά,
 ἐὰν δὲ διψῶσι, ποτὰ, ἐὰν δὲ κρυώνωσι, φορέματα, στρώμα-
 τα, ὑποδήματα, ἄλλα, τὰ ὅποια τὰ σώματα ἐπιθυμοῦσι. Καὶ ἔξε-
 πίτηδες διὰ τῶν ἰδίων εἰκόνων διμιλῶ εἰς σέ, διὰ νὰ ἐννοήσῃς
 εὐκολώτερον. Διότι οὐδόλως παράδοξον εἶναι τὸ νὰ εἶναι κάποιος
 ἵκανός νὰ προμηθεύῃ ταῦτα (ιὰ ἄνω) ἡ μικρόμερος ἡ μεγαλέμ-
 πορος ἡ κατασκευαστής τίνος ἐκ τῶν ἰδίων τούτων, δηλ., ἀρτο-
 ποιὸς ἡ μάγειρος ἡ ὑφάντης ἡ ὑποδηματοποιὸς ἡ βυρσοδέψης,
 ἄλλα (παράδοξον εἶναι), ἐν φερεῖ τοιοῦτος, νὰ νομίζηται καὶ ὑπὸ
 τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὅτι εἶναι περιποιητὴς τοῦ σώμα-
 τος, (νὰ νομίζηται τοιοῦτος) εἰς πάντα τὸν μὴ γνωρίζοντα, ὅτι
 κοντὰ εἰς δλας τὰς τέχνας ταύτας ὑπάρχει κάποια τέχνη γυμναστι-
 κὴ καὶ ἴατρική, ἡ ὅποια δὰ πράγματι εἶναι περιποίησις τοῦ σώ-
 ματος, ἡ ὅποια βεβαίως καὶ πρέπει νὰ κυριαρχῇ ἐφ' ὅλων τού-
 των τεχνῶν καὶ νὰ ἐκτελῇ τὰ ἔργα τούτων διὰ τὸ ὅτι γνωρί-
 ζει ποῖον ἐκ τῶν τροφίων καὶ ἐκ τῶν ποτῶν εἶναι τὸ ὕφελιμον
 καὶ τὸ βλαβερὸν εἰς τὴν καλωσύνην τοῦ σώματος καὶ διὰ τὸ ὅτι
 δλαι αἱ ἄλλαι ἀγνοοῦσι τοῦτο διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ πρέπει αὖται
 μὲν νὰ εἶναι δουλοπρεπεῖς καὶ ὑπηρετικαὶ καὶ ἀνευ ἐλευθερίας ὡς
 πρὸς τὴν περιποίησιν τοῦ σώματος, δηλ., αἱ ἄλλαι τέχναι, ἡ δὲ γυ-
 μναστικὴ καὶ ἴατρικὴ συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον νὰ εἶναι κυριαρ-
 χοι τούτων. "Οτι λοιπὸν τὰ ἴδια ταῦτα συμβαίνουσι καὶ ὡς πρὸς τὴν
 ψυχήν, ἄλλοτε μέν μοι φαίνεσαι ὅτι ἐννοεῖς ὅτι τὸ λέγω καὶ τὸ διμολο-
 γεῖς ὡς γνωρίζων τί ἐγὼ λέγω· ἀλλ' δλίγον ὕστερον παρουσιάζεσαι
 λέγων, ὅτι πολιτικοὶ ἐντὸς τῆς πόλεως ἔχουσι γίνει καλοὶ καὶ ἀγα-
 θοί, καὶ ὅταν ἐγὼ ἐρωτῶ ποῖοι, μοὶ φαίνεσαι ὅτι παρουσιάζεις
 ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ ἀνθρώπους διμοιοτάτους μὲ ἐκείνους, καθὼς
 δά, ἐάν, ἐὰν ἐγὼ ἐρωτῶ ὡς πρὸς τὰ γυμναστικά, ποῖοι ἔχουσι γίνει
 ἵκανοι ἡ ποῖοι εἶναι περιποιηταὶ σωμάτων, ἔλεγες εἰς ἐμὲ πολὺ
 σπουδαιολογῶν, (θεραπευταὶ σωμάτων εἶναι) Θεαρίων δ ἀρτοποι-
 ὀς καὶ Μίθαικος, δ ὅποιος ἔχει συγγράψει τὴν Σικελικὴν μαγει-
 ρικήν, καὶ δ ὁινοπάλης Σάραμβος, ὅτι οὗτοι ἔχουσι γίνει σωμά-
 των περιποιηταί, διότι δ μὲν εἰς προετοιμάζει θαυμαστοὺς ἄρτους,
 δ δ' ἄλλος προσφάγιον, δ δὲ τρίτος οἶνον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΔ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Οι ἄνθρωποι καὶ αἱ πόλεις πολλάκις διαφθαρέντες σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, ὅταν ἔχειλιση τὸ κακόν, κατηγοροῦσιν οὐχὶ τοὺς ἀρχικοὺς καὶ πραγματικοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ἕτελευταίους ιατροὺς καὶ συμβούλους].

Ἔσως λοιπὸν θὰ ἡγανάκτεις, ἐάν σοι ἔλεγον ἐγώ, ὅτι, ἄνθρωπε, οὐδὲν γνωρίζεις περὶ γυμναστικῆς· λέγεις εἰς ἐμὲ ἀνθρώπους ὑπηρετικοὺς καὶ προετοιμαστάς ἐπιθυμιῶν, οἱ δοποῖοι οὐδὲν καλὸν καὶ ἀγαθὸν γνωρίζουσι περὶ αὐτῶν (γυμναστικῆς, ἵατρικῆς κλπ.), οἱ δοποῖοι ἀν τοιωτοτόπως ἐπιτύχωσιν, ἀφοῦ γεμίσωσι καὶ παχύνωσι τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, ἐπαινούμενοι ὑπὸ αὐτῶν, θὰ χάσωσιν ἐπιπροσθέτως καὶ τὰς παλαιὰς αὐτῶν σάρκας. Ἐκεῖνοι δ' ἔξ ἄλλον (οἱ ἄνθρωποι) ἀπὸ ἀγνοιαν δὲν θὰ κατηγορῶσι τοὺς τρέφοντας αὐτοὺς (μὲ τὰ ἄνω) ὅτι εἶναι αἴτιοι τῶν νοσημάτων καὶ τῆς ἀπωλείας τῶν παλαιῶν σαρκῶν, ἀλλὰ (θὰ κατηγορῶσιν) ἐκείνους, ὅσοι καὶ ἀν τύχωσι τότε παρόντες καὶ συμβουλεύοντες εἰς αὐτοὺς κατί, ὅταν δὴλ. ἔλθῃ πλέον εἰς αὐτοὺς ὑστερον ἀπὸ πολὺν χρόνον νὰ φέρῃ εἰς αὐτοὺς νόσημα ἢ τότε πολυφαγία, διότι ἔχει γίνει χωρὶς τὴν ὑγιεινὴν δίαιταν, τότε τούτους (τοὺς τελευταίους παρόντας) θὰ θεωρῶσιν αἴτίους καὶ θὰ κατηγορῶσι καὶ κακόν τι θὰ προεξενήσωσι εἰς αὐτούς, ἀν εἶναι ἴκανοι πρὸς τοῦτο, τοὺς δὲ προτέρους ἐκείνους καὶ αἴτίους τῶν κακῶν θὰ ἐγκωμιάζωσι. Καὶ σὺ τόρα, ὁ Καλλίκλεις, δύμοιότατον μὲ τοῦτο πράττεις· ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους, οἱ δοποῖοι εὐχαριστοῦντες μὲ εὐωχίας (συμπόσια, γλέντια) ἔχουσι χορτάσει τούτους (τοὺς Ἀθηναίους) μὲ ὅσα ἐπεθύμουν καὶ δισχυρόζονται ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουσι κάμει μεγάλην τὴν πόλιν· ὅτι ὅμως εἶναι ποησμένη καὶ γεμάτη ἀπὸ χρυφίας πληγάς ἔνεκα ἐκείνων τῶν παλαιῶν, δὲν τὸ αἰσθάνονται. Διότι χωρὶς σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην ἔχουσι γεμίσει τὴν πόλιν ἀπὸ λιμένας καὶ νεώρια καὶ τείχη καὶ (ἐκ τῶν συμμάχων) φρόους· καὶ τοιαύτας φλυαρίας· ὅταν ὅμως φθάσῃ αὕτη ἡ

Πλάτωνος Γεργίας

έμφαντις τῆς ἀσθενείας, θὰ κατηγορῶσι τὸν τότε παρόντας συμβούλους, τὸν δὲ Θεμιστοκλέα καὶ Κίμωνα καὶ Περικλέα θὰ ἐγκωμιάζωσι, τὸν αἰτίους τῶν κακῶν εἰς σὲ δ' ἵσως θὰ ἐπιβάλωσι χεῖρα, ἐὰν δὲν προσέχῃς, καὶ εἰς τὸν ἴδικόν μου φίλον Ἀλκιβιάδην, ὅταν κοντὰ εἰς ὅσα ἀπέκτησαν χάνωσι προσέτι καὶ τὰ ἀρχαῖα, ἐν ᾧ δὲν εἰσθε αἴτιοι τούτων τῶν κακῶν, ἀλλ' ἵσως συναίτιοι (συνένοχοι). Καὶ δῆμος ἐγὼ τούλαχιστον ἀνόητον πρᾶγμα καὶ τόρα βλέπω ὅτι συμβαίνει καὶ παλαιόθεν ἀκούων ὡς πρὸς τὸν παλαιοὺς ἀνδρας. Λιότι αἰσθάνομαι ὅτι, ὅταν ἡ πόλις μεταχειρίζηται κανένα ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ὃς ἀδικοῦντα, ἀγανακτοῦσ³ καὶ δυσανασχετοῦσιν (οἱ πολιτικοὶ οὗτοι), ὅτι δῆθεν φοβερὰ πάσχουσιν· ἐν φῷ δὴ, πολλὰ καὶ ἀγαθὰ εἰς τὴν πόλιν ἔχουσι προξενήσει, (ώς συναπέρασμα εἶναι ὅτι) ἀδίκως ὑπ’ αὐτῆς καταστρέφονται, καθὼς εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτῶν (τῶν ὑπὸ δίκην πολιτικῶν)· τὸ δὲ τοῦτο εἶναι φεῦδος· διότι οὐδείς ποτε προστάτης πόλεως εἶναι δυνατὸν νὰ καταστραφῇ ἀδίκως ὑπὸ τῆς ἴδιας πόλεως, τῆς δύοις εἶναι προστάτης· διότι πλησιάζει νὰ εἶναι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ δῆσι προσποιοῦνται ὅτι εἶναι πολιτικοὶ καὶ δῆσοι προσποιοῦνται ὅτι εἶναι σοφισταί. Λιότι καὶ οἱ σεφισταί, ἐν φῳ κατὰ τὰ ἄλλα εἶναι σοφοί, πράττουσι τὸ ἔξης ἀτοπὸν πρᾶγμα· ἐν φῷ δισχυρίζονται ὅτι εἶναι διδάσκαλοι τῆς ἀρετῆς, πολλάκις κατηγοροῦσι τὸν μαθητάς των, ὅτι τάχα ἀδικοῦσιν αὐτοὺς, διότι καὶ τὸν μισθοὺς των στεροῦσιν ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἄλλην εὐγνωμοσύνην δὲν ἀποδίδουσιν, ἀν καὶ εὐηργετήθησαν ὑπ' αὐτῶν· καὶ ποῖον πρᾶγμα θὰ ἥτο παραλογώτερον ἀπὸ τοῦτον τὸν λόγον, ἀφοῦ δὴ. ἔγιναν ἀνθρώποι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ (οἱ μαθηταί), ἀφαιρεθέντες μὲν τὴν ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, διδαχθέντες δὲ τὴν δικαιοσύνην, ν³ ἀδικῶσι μὲ ταύτην τὴν ἀδικίαν, τὴν δύοιαν δὲν ἔχουσι (ώς ἀφαιρεθέντες ταύτην διὰ τῆς διδασκαλίας); Δέν σοι φαίνεται τοῦτο ὅτι εἶναι ἀτοπὸν, φῇ φίλε; διότι ἀληθῶς με ἦνάγκασας νὰ δμιλῶ ἐν συνεχείᾳ, ὃ Καλλίκλεις, διότι δὲν θέλεις φῇ ἀποκρίνησαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΕ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ρήτορες καὶ σοφισταὶ διδάξαντες κατὰ τὰς ὑποσχέσεις των τὸ δίκαιον ἀδίκως κατηγοροῦσι πολίτας καὶ μαθητὰς ὡς ἀδίκους καὶ μὴ πληρώνοντας αὐτούς, διότι, ἂν τῷ ὄντι διὰ τῆς διδασκαλίας ἐγίνοντο δίκαιοι, θὰ ηγγνωμόνουν].

Ιεκαλλιεκλῆς. Σὺ δὲ δὲν θὰ ἥσο ἵκανός νὰ λέγης, ἐὰν δὲν θά σοι ἀπεκρίνετο κανεῖς;

Σωκράτης. Φαίνομαι βεβαίως ἵκανός τόρα τοῦλάχιστον πολλοὺς ἐκ τῶν λόγων παρατείνω (μακρύνω), ἐπειδὴ δὲν θέλεις νῦν ἀποκρίνησαι εἰς ἔμε. Ἀλλ᾽ ὅ καλέ, εἴπε ἐν ὄνόματι τοῦ προστάτου τῆς φιλίας Διός, δέν σοι φαίνεται ὅτι εἶναι παράλογον πρᾶγμα, ἐν τῷ δισχιφῶσαι τις ὅτι ἔχει κάμει κάποιον ἀγαθόν, νὰ τὸν κατηγορῇ, διότι, ἐν τῷ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔχει γίνει ἀγαθός καὶ εἶναι ἀγαθός, ἐπειτα εἶναι μοχθηρός;

Ιεκαλλιεκλῆς. Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἀκούεις νὰ λέγωσι τοιαῦτα οἱ δισχιφοί κόμενοι ὅτι ἔκταιδεύουσιν ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀρετήν;

Ιεκαλλιεκλῆς. Μάλιστα ἀλλὰ τὶ δύνασαι νὰ λέγης διὸ ἀνθρώπους οὐδενὸς λόγου ἀξίους;

Σωκράτης. Τὶ δύμως θὰ ἔλεγες περὶ ἔκείνων, οἱ δρόποι, ἐν τῷ δισχιφῶσαι ὅτι εἶναι προστάται τῆς πόλεως καὶ φροντίζουσι περὶ αὐτῆς, πῶς θὰ γίνῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀρίστη, κατηγοροῦσι πάλιν αὐτήν, ὅταν τύχῃ, ὅτι εἶναι μοχθηρότατη; Νομίζεις ὅτι διαφέρουσιν οὗτοι ἀπὸ ἔκείνους (τοὺς σοφιστάς); Τὸ ἴδιον, ὅ καλότυχε, εἶναι δήτωρ καὶ σοφιστὴς ἢ κάτι τι πλησίον καὶ παρόμοιον, καθὼς ἀκριβῶς ἐγὼ ἔλεγον πρὸς τὸν Πῆλον· σὺ δύμως ἀπὸ ἄγνοιαν τὸ μὲν ἐν νομίζεις ὅτι εἶναι κάτι τι ώραιότατον, δηλ. τὴν δητορικήν, τὸ δὲ ἄλλο περιφρογεῖς. Ἀληθῶς δὲ εἶναι καλλίτερον ἢ σοφιστικὴ ἀπὸ τὴν δητορικήν, καθὼς ἀκριβῶς ἢ νομοθετικὴ ἀπὸ τὴν δικαστικὴν καὶ ἢ γυμναστικὴ ἀπὸ τὴν ἴατρικήν. Ἐγὼ δὲ τοῦλάχιστον ἐνόμιζον ὅτι εἰς μόνους καὶ τοὺς

ρήτορας καὶ τοὺς σοφιστὰς δὲν ἐπιτρέπεται καὶ νὰ κατηγορῶσι τοῦτο τὸ πρᾶγμα, τὸ δποῖον οἱ ἴδιοι διδάσκουσι, μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι εἶναι κακὸν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἴδιους, ἢ μὲ τὸν ἴδιον τοῦτο λόγον καὶ τοὺς ἑαυτούς των νὰ κατηγορῶσιν, ὅτι οὐδόλως ἔχουσιν ὀφελήσει ἐκείνους, τοὺς δποῖους διισχυρεῖσονται ὅτι ὀφελοῦσι. Δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα;

Ικαλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Καὶ νὰ παραχωρήσωσιν ἀναμφιβόλως τὴν εὐεργεσίαν (=τὴν διδασκαλίαν) ἄνευ ἀμοιβῆς, ὡς εἶναι τὸ λογικόν, εἰς μόνους τούτους θὰ ἐπετρέπετο (διότι διὰ τῆς διδαχθείσης δικαιοσύνης πάντως θὰ ἐπληρώνοντο κάποτε), ἐὰν δὰ ἀληθῆ ἔλεγον. Διότι μὲ ἄλλην τούλαχιστον εὐεργεσίαν εὐεργετηθείς τις, παρ. χάριν γενόμενος ταχὺς ἔνεκα γυμναστοῦ, ἵσως δύναται ν' ἀποστερήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην, ἐὰν ἥθελε παραχωρῆσει τὴν διδασκαλίαν εἰς αὐτὸν δ γυμναστὴς καὶ ἐὰν δὲν ἥθελε λαμβάνει τὸ χρῆμα ὃσον τὸ δυνατὸν συγχρόνως μὲ τὴν μετάδοσιν τῆς ταχύτητος, ἀφοῦ ἥθελε συμφωνήσει τὸν μισθὸν μὲ αὐτὸν διότι οὐχὶ διὰ τῆς βραδύτητος, νομίζω, ἀδικοῦσιν οἱ ἀνθρωποι, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀδικίας. Ἀληθῶς ἔχει οὕτω;

Ικαλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Λοιπὸν ἐάν τις ἀφαιρῇ αὐτὸ τοῦτο, δηλ. τὴν ἀδικίαν, οὐδεὶς φόβος εἶναι εἰς αὐτὸν μήπως ποτὲ ἀδικηθῇ, ἀλλ' εἰς μόνον τοῦτον εἶναι ἀσφαλὲς νὰ παραχωρήσῃ ταύτην τὴν εὐεργεσίαν, ἐὰν δὰ πράγματι θὰ ἡδύνατό τις νὰ κάμηνη ἀγαθούς. Δὲν ἔχει οὕτως;

Ικαλλιεκλῆς. Παραδέχομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΣΤ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ο ἡταρε πρέπει νὰ συμβουλεύῃ τὰ ἄριστα διὰ τὴν πόλιν καὶ οὐχὶ νὰ τὴν κολακεύῃ πρὸς ἥδονήν].

Σωκράτης. Διὰ ταῦτα λοιπόν, ὡς φαίνεται, διὰ μὲν τὰς ἀλλὰς συμβουλὰς νὰ συμβουλεύῃ τις λαμβάνοντων χρῆμα, λ. χ. περὶ

οἰκοδομίας ἢ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐδόλως εἶναι ἀξιον ἐντροπῆς.

Καλλιεκλῆς. Φαίνεται τούλάχιστον.

Σωκράτης. Περὶ ταύτης δὲ ὅμως τῆς πράξεως, κατὰ ποῖον δηλ. τρόπον δύναται νὰ εἶναι τις ὅσον τὸ δυνατὸν ἀριστος καὶ νὰ διοικῇ ἀριστα τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἢ πόλιν, ἀξιον ἐντροπῆς ἔχει νομισθῆ νὰ λέγῃ τις ὅτι δὲν συμβουλεύει, ἐὰν δὲν δίδῃ τις εἰς αὐτὸν χρήμα. Ἀληθῶς;

Καλλιεκλῆς. Ναί.

Σωκράτης. Διότι εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ ἑξῆς εἶναι αἴτιον τούτου, ὅτι μόνη αὕτη ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν κάμνει τὸν εὐεργετηθέντα νὰ ἐπιθυμῇ ν' ἀντευεργετῇ· ὥστε φαίνεται ὅτι εἶναι καλὴ ἡ ἀπόδειξις, ἐὰν εὐεργετήσας κανεὶς μὲ ταύτην τὴν εὐεργεσίαν θὰ ἀντευεργετηθῇ· εἰ δὲ μὴ (=ἐὰν δὲν ἀντευεργετηθῇ), δὲν φαίνεται καλὴ ἡ ἀπόδειξις. Τοιουτορόπως ἐν τῇ οὐσίᾳ των ἔχουσι ταῦτα;

Καλλιεκλῆς. Ξέχουσι.

Σωκράτης. Εἰς ποίαν λοιπὸν ἐκ τῶν δύο περιποίησιν τῆς πόλεως (=νὰ περιποιῶμαι τὴν πόλιν) παρακινεῖς με—διὰ σαφήνισον εἰς ἐμέ—, τὴν τοῦ ν' ἀγωνίζωμαι διαρκῶς πρὸς τοὺς "Αθηναίους πῶς νὰ γίνωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀριστοι, ὥσαν νὰ εἶμαι ίατρός, ἢ νὰ τοὺς ὑπηρετῶ (εἰς τὰς ὁρεξεις των) καὶ νὰ διμιλῶ πρὸς εὐχαρίστησίν των; Τὰ ἀληθῆ εἰπὲ εἰς ἐμέ, ὃ Καλλικλεῖς· διότι δίκαιον εἶναι, καθὼς ἀκριβῶς ἡρχισυς νὰ διμιλῆς ἐλευθέρως (=θαρραιλέως) πρὸς ἐμέ, νὰ ἔξακολουθῇς λέγων ὅσα σκέπτεσαι. Καὶ τέρα καλῶς καὶ γενναιώς εἰπέ.

Καλλιεκλῆς. Λέγω λοιπὸν ὅτι σὲ παρακινῶ διὰ νὰ τοὺς ὑπηρετῇς.

Σωκράτης. Μὲ παρακινεῖς λοιπόν, ὃ γενναιότατε, νὰ τοὺς κολακεύω.

Καλλιεκλῆς. Ἐὰν εἰς σὲ βεβαίως, ὃ Σώκρατες, εἶναι εὐχαριστότερον νὰ σὲ ὀνομάζω Μυσὸν (=εἴτε κόλαξ εἴτε λεηλατούμενος ὡς οἱ Μυσοὶ θέλεις νὰ ὀνομασθῆς, ἀδιαφορῶ)· διότι ἐὰν δὲν πράττῃς ταῦτα—(θὰ πάθῃς φοβερά).

Σωκράτης. Μὴ εἴπῃς ἐκεῖνο, τὸ δόποιον πολλάκις ἔχεις εἴπει, ὅτι θά με φονεύῃ ὁ θέλων, διὰ νὰ μὴ εἴπω καὶ ἔγὼ ἔξιλλου, ὅτι θά με φονεύῃ δὰ ἀγαθὸν ὄντα αὐτὸς ὁν κακός· μηδὲ

εἴπης ὅτι θὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ ἐμὲ ἐάν τις κάτι, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἐξ ἄλλου ἔγῳ ὅτι (δύναται νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ) ἀλλ᾽ ἀφαιρέσους δὲν θὰ ἔχῃ πῶς νὰ μεταχειρίζηται αὐτὰ (τὰ ἀφαιρεθέντα), ἀλλὰ καθὼς ἀκριβῶς τὰ ἀφῆτεσν ἀπὸ ἐμὲ ἀδίκως, τοιουτορόπτως καὶ λαβὼν αὐτὰ ἀδίκως θὰ τὰ μεταχειρισθῇ, ἐὰν δὲ ἀδίκως, καὶ αἰσχυνόως· ἐὰν δὲ αἰσχυνόως, κακῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΖ'

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ο διδάσκων τὰ δίκαια καὶ μὴ ἀρεστὰ δύναται νὰ πάθῃ ὅσα ιατρὸς ἐνώπιον παιδίων δικαστῶν ὁ δίδων εἰς αὐτὰ φάρμακα δυσάρεστα εἰς αὐτά].

Ικαλλιεκλῆς. Πόσον μοι φαίνεσαι, ὃ Σώκρατες, ὅτι πιστεύεις ὅτι μηδὲν ἐκ τούτων εἶναι δυνατὸν νὰ πάθῃς, ώσταν νὰ κατοικῆς μακρὰν (τῶν Ἀθηνῶν) καὶ ωσάν νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαγθῇς εἰς δικαστήριον ὑπὸ ἀνθρώπου πολὺ ἵσως μοχθηροῦ καὶ κακοήθους!

Σωκράτης. Ανόητος λοιπὸν εἶμαι ἀληθέστατα, ὃ Καλλίκλεις, ἐν ᾧ περιπτώσει νομίζω ὅτι οἰοσδήποτε δὲν ἥθελε πάθει ἐντὸς ταύτης ἐδῶ τῆς πόλεως τοῦτο, διὰτούτης ἥθελε τύχει. Τὸ ἔξῆς δῆμος καλῶς γνωρίζω, ὅτι, ἐὰν βεβαίως εἰσέλθω εἰς δικαστήριον κινδυνεύων ὡς πρὸς κανὲν ἐκ τούτων, τὰ δποῖα σὺ λέγεις, καποιος μοχθηρὸς θὰ εἶναι διότι οὐδεὶς ἥθικὸς εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαγάγῃ (εἰς τὸ δικαστήριον) ἀνθρώπον μὴ ἀδικοῦντα καὶ οὐδόλως δὰ παράδοξον θὰ ἦτο, ἐὰν ἥθελον θανατωθῇ, θέλεις νά σοι εἴπω διὰ τί ταῦτα περιμένω;

Ικαλλιεκλῆς. Πολὺ βεβαίως.

Σωκράτης. Νομίζω μαζὶ μὲ δλίγους Ἀθηναίους, διὰ νὰ μὴ εἴπω μόνος, ὅτι ἐπιχειρῶ τὸ καὶ μόνος ἐκ τῶν σημερινῶν νὰ ἀσχολῶμαι εἰς τὰ πολιτικὰ μὲ τὴν ἀληθέστατα πολιτικὴν (=τὴν πραγματικῶς πολιτικὴν) τέχνην· ἐπειδὴ λοιπὸν οὐχὶ πρὸς εὐχαρίστησιν λέγω τοὺς λόγους, τοὺς δποίους λέγω ἐκάστοτε, ἀλλὰ πρὸς

τὸ ἄριστον, οὐχὶ πρὸς τὸ εὐχαριστότατον (=τὸ ἀρεστότατον), καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ πράττω ὅσα σὺ τόρα συμβουλεύεις, τὰ κομψὰ ταῦτα, δὲν θὰ ἔχω τί νὰ λέγω ἐντὸς τοῦ δικαστηρίου. Οὗτος δὲ λόγος ἔχει ταρασσιασθῆ εἰς ἐμέ, τὸν δποῖον δὰ πρὸς τὸν Πῶλον ἔλεγον· θὰ δικάζωμαι δηλ., δπως θὰ ἐδικάζετο ἐνώπιον παιδίων ὡς δικαστῶν λατόδες κατηγοροῦντος αὐτὸν μαγείρου. Διότι ἔέταζε, τὶ θὰ ἀπελογεῖτο τοιοῦτος ἀνθρωπος (λατόδες) φυλακισθεὶς δι' αὐτά, ἐὰν ἥθελε κατηγορεῖ τις αὐτὸν λέγων ὅτι, ὃ παῖδες, πολλὰ καὶ πακὰ οὗτος ἔδω δ ἀνήρ (δ λατόδες) ἔχει κάμει εἰς σᾶς καὶ τοὺς ἴδιους καὶ τοὺς νεωτάτους ἀπὸ σᾶς καταστρέφει καὶ κόπτων χειρουργικῶς καὶ καυστηριάζων, καὶ καθιστῶν ἰσχνοὺς καὶ πνίγων (διὰ φαρμάκων) κάμνει νὰ ἔχωσιν ἔλλειψιν (φαγωσίμων καὶ λοιπῶν), πικρότατα ποτὰ δίδων καὶ ἀναγκάζων νὰ πεινῶσιν καὶ νὰ διψῶσιν, οὐχὶ γεμίζων μὲ εὐωχίαν, καθὼς ἀκριβῶς ἔγω (δ μάγειρος) μὲ πολλὰ καὶ γλυκέα καὶ παντὸς εἶδους σᾶς εὐώχουν· τὶ νομίζεις ὅτι εἰς τοῦτο τὸ κακὸν περικλεισθεὶς δ λατόδες θὰ ἥδυνατο νὰ εἴπῃ; Η ἐὰν ἥθελεν εἴπει τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὅλα ταῦτα ἔγω ἔπραττον, ὃ παῖδες, χάριν τῆς ὑγείας σας, πόσον νομίζεις ὅτι ἥθελον μεγαλοφωνήσει μὲ ἀποδοκιμασίας οἱ τοιοῦτοι δικασταί; οὐχὶ πολύ:

Ιελλιελλής. Ισως πρέπει νὰ τὸ νομίζῃ τις.

Σωκράτης. Αοιδὸν νομίζεις ὅτι καὶ δ ἴδιος (δ λατόδες) θὰ εὑρίσκετο ἐντὸς κάθε ἔλλειψις εἰς τὸ τὶ πρέπει νὰ εἴπῃ;

Ιελλιελλής. Πολὺ βεβαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΗ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Ι' Εὰν κατηγορηθεὶς δικασθῶ, λέγει δ Σωκράτης, δι' ἔλλειψιν κολακευτικῆς Θητορικῆς, θὰ ἔφερον εὐκόλως τὴν τιμωρίαν, θὰ ἡγανάκτουν ὅμως, ἐὰν κατεδικαζόμην δι' ἔλλειψιν ήθικῆς Θητορικῆς, διότι ἥμην ἄδικος].

Σωκράτης. Τοιοῦτον ὅμως πάθος καὶ ἔγω γνωρίζω ὅτι ἥθελον πάθει, ἢν εἰσέλθω εἰς δικαστήριον. Διότι οὔτε θὰ ἔχω νὰ

λέγω ήδονάς, τὰς διποίας ἔχω προξενήσει εἰς αὐτούς, τὰς διποίας οὔτοι εὐεργεσίας καὶ ὡφελείας νομίζουσιν, ἐγὼ δὲ οὕτε τοὺς παρέχοντας ήδονάς ζηλεύω οὕτε ἐκείνους, εἰς τοὺς διποίους παρέχονται αὗται· καὶ ἐὰν κανεὶς λέγῃ ὅτι ἐγὼ ἢ νεωτέρους διαφθείρω κάμνων αὐτοὺς νὰ εἴναι ἀπόροι ἢ τοὺς μεγαλυτέρους τὴν ἡλικίαν κατηγορῶ λέγων πικροὺς λόγους ἢ ἴδιωτικῶς ἢ δημοσίως, τότε οὕτε τὸ ἀληθὲς θὰ δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι δηλ. δικαίως ὅλα ταῦτα ἐγὼ λέγω καὶ πράττω τὸ ἴδικόν σας δὰ τοῦτο (=τὸ πρὸς ήδονὴν λέγειν καὶ πράττειν), ὃ ἄνδρες δικασταί, οὕτε ἄλλο οὐδέν· ὥστε ἵσως, ὅτι καὶ ἂν τύχῃ.. τοῦτο θὰ πάθω.

Καλλιεκλῆς. Φαίνεται λοιπὸν εἰς σέ, ὁ Σώκρατες, ὅτι εὔρισκεται ἐν καλῇ καταστάσει ἀνθρωπος τοιουτορόπως διακείμενος καὶ ἀδυνατῶν νὰ βοηθῇ τὸν ἑαυτόν του;

Σωκράτης. Ἐὰν βεβαίως ἐντὸς αὐτοῦ ἥθελεν ὑπάρχει, δὸς Καλλίκλεις, ἐκεῖνο, τὸ δόποιν σὺ πολλάκις παρεδέχθης (φαίνεται εἰς ἐμὲ ὅτι καλῶς ἔχει ὁ τοιοῦτος ἀνθρωπος)· ἐὰν δηλ. θὰ εἴκε βοηθήσει τὸν ἑαυτόν του, χωρὶς μήτε πρὸς ἀνθρώπους μήτε πρὸς θεοὺς μηδὲν ἀδικον μήτε νὰ ἔχῃ εἴπει μήτε νὰ ἔχῃ πράξει. Διότι αὗτη κάπως ἡ βοηθεία πρὸς τὸν ἑαυτόν του πολλάκις ὑφ' ήμων ἔχει ὄμοιογηθῆ ὅτι εἴναι ἀριστη. Ἐὰν μὲν λοιπὸν ἐμὲ ἥθελε τις ἔξελέγχει ὅτι ἀδυνατῶ μὲ ταύτην τὴν βοηθείαν (τοῦ ὅτι οὐδενάδικον εἴπον ἢ ἔπραξα) νὰ βοηθῶ τὸν ἑαυτόν μου καὶ ἄλλον, θὰ ἐντεπόμην ἔξελεγχόμενος καὶ ἐνώπιον πολλῶν καὶ ἐνώπιον ὀλίγων καὶ μόνος ὑπὸ μόνου καί, ἐὰν διὰ ταύτην τὴν ἀδυναμίαν (τὴν ἔνεκα μὴ ἀδικίας ὑπάρχουσαν) ἥθελον καταδικάζεσθαι, θὰ ἡγανάκτουν, ἐὰν ὅμως ἐγὼ τούλαχιστον ἥθελον ἀποθνήσκει διὸ ἔλλειψιν κολακευτικῆς δητορικῆς, γνωστῶς καλῶς ὅτι θὰ με ἔβλεπες εὐκόλως ὑποφέροντα τὸν θάνατον. Διότι αὗτὸ μὲν τοῦτο τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται, ὅποιος δὲν εἴναι ἐντελῶς καὶ ἀκαταλόγιστος καὶ ἀνανδρος, ἀλλὰ τὸ ἀδικεῖν φοβεῖται (πᾶς τις). διότι ἔξ ὅλων ἔσχατον κακὸν εἴναι νὰ φθάσῃ τις εἰς τὸν Ἀδην γεμάτος κατὰ τὴν ψυχὴν ἀπὸ πολλὰ ἀδικήματα. Ἐὰν δὲ θέλῃς εἰς σὲ ἐγὼ θέλω νὰ εἴπω λόγον, πῶς τοῦτο τοιοῦτον εἴναι.

Καλλιεκλῆς. Ἄλλος ἀφοῦ βεβαίως καὶ τὰ ἄλλα ἐπεράτωσας, καὶ τοῦτο πέρανον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΘ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

[Ο Σωκράτης ἀναπτύσσει: τὸν μῦθον τῆς διαδικασίας τῶν ψυχῶν καὶ τῆς τοποθετήσεως αὐτῶν μετὰ θάνατον].

Σωκράτης. "Ἄκουε λοιπόν, ὡς λέγουσι, πολὺ καλὸν λόγον, τὸν δόπον σὺ μὲν θὰ νομίσῃς μῦθον, καθὼς ἐγὼ νομίζω, ἐγὼ δὲ (ἀλληθῆ) λόγον διότι μὲ τὴν ἴδεαν ὅτι εἶναι ἀληθῆ θὰ εἴπω εἰς σὲ ὅσα μέλλω νὰ λέγω. Καθὼς δηλ. δ Ὁμηρος λέγει, διε. μοίρασαν τὴν κυριαρχίαν δ Ζεὺς καὶ δ Ποσειδῶν καὶ δ Πλούτων, ἀφοῦ παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν παρέλαβον. Ὑπῆρχε λοιπὸν δ ἔξης οὗτος νόμος περὶ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κρόνου καὶ πάντοτε καὶ τόρα ἀκόμη ὑπάρχει μεταξὺ τῶν θεῶν, ἐκ τῶν ἀνθρώπων δόποις μὲν διηλθε τὴν ζωήν του δικαίως καὶ εὐσεβῶς, δταν ἀποθάνῃ, ἀπερχόμενος εἰς τὰς νήσους τῶν μακάρων (ἥτο νόμος) νὰ κατοικῇ μὲ κάθε εὐτυχίαν ἐκτὸς κακῶν, δ δὲ ζῆσας ἀδίκως καὶ ἀσεβῶς πρὸς τὸν θεοὺς νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς ἐκδικήσεως καὶ τιμωρίας, τὸ δόπον βεβαίως Τάρταρον ὁνομάζουσι. Τούτων δὲ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κρόνου καὶ ἀκόμη νεώτερον, ὅτε δ Ζεὺς εἶχε τὴν κυριαρχίαν, δικασταὶ ἥσαν ζῶντες ἐπὶ ζώντων, δικάζοντες κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν δόποιαν ἔμελλον ν^ο ἀποθνήσκωσι. Κακῶς λοιπὸν αἱ δίκαιαι ἐδικάζοντο. Καὶ δ Πλούτων λοιπὸν καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ (τῶν ψυχῶν) ἐκ τῶν νήσων τῶν μακάρων μεταβαίνοντες πρὸς τὸν Δία ἔλεγον, ὅτι μετέβαινον πρὸς αὐτοὺς ἄνθρωποι καὶ εἰς τὸ ἐν μέρος (τὸν Τάρταρον) καὶ εἰς τὸ ἄλλο (τὰς νήσους τῶν μακάρων) ἀνάξιοι τούτων. Εἶπε λοιπὸν δ Ζεύς· ἀλλ' ἐγώ, εἶπε, θὰ παύσω νὰ γίνηται τοῦτο. Διότι τόρα μὲν κακῶς αἱ δίκαιαι δικάζονται· διότι ἐνδεδυμένοι μὲ (σάρκας), εἶπεν, οἱ κρινόμενοι κρίνονται· διότι ζῶντες κρίνονται. Πολλοὶ λοιπόν, εἶπεν αὐτὸς (δ Ζεύς), ἔχοντες ψυχὰς μοχθηρὰς εἶναι ἐνδεδυμένοι καὶ σώματα ὡραῖα καὶ γενεάς καὶ πλούτη καὶ, δταν εἶναι ἡ κρίσις, ἔρχονται δι' αὐτοὺς πολλοὶ μάρτυρες, διὰ νὰ μαρτυρήσωσιν ὅτι δῆθεν δικαίως ἔχουσι ζῆσει. Οἱ

δικασταὶ λοιπὸν καὶ ὑπὸ τούτων (ῶραιοτητος, πλούτου κλπ. καταπλήττονται καὶ συγχρόνως καὶ αὐτοὶ ἐνδεδυμένοι δικάζουσιν, ἔμπροσθεν τῆς ψυχῆς αὐτῶν σκεπασμένοι μὲν ὀφθαλμοὺς καὶ ὅτα καὶ ὄλοκληρον τὸ σῶμα. Ταῦτα ὅλα λοιπὸν εἰς αὐτοὺς γίνονται ἐμπόδια, δηλ. καὶ τὰ ἴδια τῶν ἐνδύματα καὶ τὰ τῶν δικαζομένων. Πρῶτον μὲν λοιπὸν, εἶπε, πρέπει νὰ παύσωσιν αὐτοὶ νὰ προγνωῷζωσι τὸν θάνατον. Διότι τόρα τὸν προγνωῷζουσι. Τοῦτο μὲν λοιπὸν (τὸ προνόμιον) αὐτῶν καὶ ἔχει πλέον λεχθῆ εἰς τὸν Προμηθέα, διὰ νὰ τὸ παύσῃ. Ἐπειτα πρέπει νὰ δικάζωμεν αὐτοὺς γυμνοὺς ἀπὸ ὅλα ταῦτα (πλοῦτον, γένος, κάλλος) διότι πρέπει νὰ δικάζωνται νεκροί. Καὶ ὁ κριτὴς πρέπει νὰ εἴναι γυμνός, ἀποθαμμένος, μὲ μόνην τὴν ψυχήν του μόνην τὴν ψυχὴν (τοῦ κρινομένου) ἔξετάζων, ὅταν αἰφνιδίως (=ἀπροβλέπτως) ἀποθάνῃ ἔκαστος, ἐστερημένος ὅλων τῶν συγγενῶν καὶ ἀφήσας ἐπὶ τῆς γῆς ὄλοκληρον ἐκεῖνον τὸν στολισμὸν (κάλλος, πλοῦτον, γένος), διὰ νὰ εἴναι ἡ κρίσις δικαία. Ἔγὼ μὲν λοιπὸν ἔχων ἀποφασίσει ταῦτα πρότερος ἀπὸ σᾶς ἔκανόνισα δικαστὰς υἱούς μου, δύο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας, τὸν Μίνωα καὶ τὸν Ραδάμανθυν (τέκνα τῆς ἐκ τῆς Ἀσίας Εὑρώπης τοῦ Κάδμου), ἕνα δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης, τὸν Αἰακόν. Οὗτοι λοιπὸν ὅταν ἀποθάνωσι, θὰ δικάζωσιν ἐντὸς τοῦ λειμῶνος, δηλ. ἐντὸς τῆς τριόδου (τοῦ τριστράτου), ἐκ τῆς ὥποιας φέρουσιν αἱ δύο δόδοι, ἥ μία εἰς τὰς τῶν μακάρων νήσους, ἥ δὲ ἄλλη εἰς τὸν Τάρταρον. Καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας δὲ Ραδάμανθυς θὰ δικάζῃ, τοὺς δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης δὲ Αἰακός εἰς τὸν Μίνωα δὲ θά δώσω τὴν διὰ τὸ γῆρας τιμὴν νὰ δικάζῃ ὡς ἀνώτερος, ἐὰν ἔχωσιν ἀπορίαν τινὰ εἴτε ὁ εἰς εἴτε ὁ ἄλλος ἐκ τῶν δύο, διὰ νὰ εἴναι ὅσον τὸ δυνατὸν δικαιοτάτη ἡ ἀπόφασις διὰ τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς πορείας των (εἰς Τάρταρον ἢ νήσους τῶν μακάρων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Μετὰ τὸν θάνατον καὶ τὰ σωματικὰ καὶ τὰ ψυχικὰ ἐλαττώματα παραμένουσι, τὰ ὅποια βλέπων σαφῆ δικαστής πέμπει τὰς ψυχὰς εἰς τὸν Τάρταρον η̄ τὰς νήσους τῶν μακάρων].

Ταῦτα εἶναι, ὁ Καλλίκλεις, τὰ δποῖα ἐγὼ ἔχων ἀκούσει πι- στεύω ὅτι εἶναι ἀληθῆ καὶ ἐκ τούτων τῶν λόγων συλλογίζομαι ὅτι κάτι τοιοῦτο συμβαίνει. Ο θάνατος δηλ. τυγχάνει νὰ εἶναι, καθὼς εἰς ἐμὲ φαίνεται, οὐδὲν ἄλλο παρὰ δύο πραγμάτων διαχω- ρισμός, δηλ. τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, μακρὰν τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τοῦ ἄλλου· ὅταν δὲ τυχὸν διαχωρισθῶσι τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, οὐχὶ πολὺ ὀλιγάτερον κάθε ἐν ἀπ’ αὐτὰ τὰ δύο ἔχει τὴν ἴδικήν του κατάστασιν (=τὰς ποιότητας καὶ ἴδιότητας), τὴν δποίαν βεβαίως εἶχε καὶ ὅτε ἔξη ὁ ἀνθρώπος, δηλ. καὶ τὸ σῶμα ἔχει τὴν ἴδικήν του φύσιν καὶ τὰς ἐσωτερικὰς μεταβολὰς (πάχυνσιν λ.χ.) καὶ τὰ ἐξωτερικὰ παθήματα (μαστίγωσιν, τύφλωσιν κλ.) φανερὰ ὅλα λχ. ἔάν τινος τὸ σῶμα ἵτο μέγα ἐκ φύσεως η̄ ἐκ τροφῆς η̄ καὶ ἐκ τῶν δύο, ὅτε ἔξη, τούτου καὶ τὸ νεκρὸν σῶμα, ὅταν ἀποθάνῃ, θὰ εἶναι μέγα, καὶ ἔάν ἵτο παχὺ τὸ σῶμα, παχὺ θὰ εἶναι καὶ τὸ νεκρὸν σῶμα, ὅταν ἀποθάνῃ, καὶ τὰ ἄλλα τοιουτορόπως καὶ ἔάν ἀπ’ ἄλλης ἀπόφεως ἐσυνήθιζε νὰ ἔχῃ μακρὰν κόμην, μὲ κό- μην ἵτο καὶ τὸ νεκρὸν σῶμα τούτου. Εάν τις πάλιν ἵτο κτυπη- μένος διὰ μαστίγων καὶ εἴχεν ὡς ὄχνη τῶν πληγῶν σημεῖα τραυ- μάτων ἐντὸς τοῦ σώματος η̄ ἀπὸ μάστιγας η̄ ἀπὸ ἄλλα τραύ- ματα, ὅτε ἔξη, καὶ ἀποθαμμένου αὐτοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ἰδῃ τις τὸ σῶμα εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὑρισκόμενον καὶ ἔάν τινος, ὅτε ἔξη, ἥσαν τὸ μέλη τραυμένα η̄ συντετριμμένα, καὶ ἀπο- θαμμένου τὰ ἴδια ταῦτα ἥσαν διοφάνερα. Μὲ ἑνα δὲ λόγον, δποῖος εἶχε καταρτισθῆ κατὰ τὸ σῶμα, ὅτε ἔξη, φανερὰ ταῦτα ἥσαν καὶ ὅτε ἥθελεν ἀποθάνει η̄ ὅλα η̄ τὰ πολλὰ ἐπὶ κάμποσον κορόνον. Τὸ ἴδιον δὲ τοῦτο λοιπὸν φαίνεται εἰς ἐμὲ ὅτι καὶ ὡς κορόνον. Τὸ ἴδιον δὲ τοῦτο λοιπὸν φαίνεται εἰς ἐμὲ ὅτι καὶ ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν συμβαίνει, ὁ Καλλίκλεις ὅλοφάνερα ὅλα εἶναι

ἐντὸς τῆς ψυχῆς, ὅταν γυμνωθῇ ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ τὰ τῆς φύσεως αὐτῆς καὶ τὰ παθήματα, ὅσα ἔλαβεν εἰς τὴν ψυχήν του δ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀσχολίαν του εἰς ἕκαστον πρᾶγμα. "Οταν λοιπὸν φθάσωσιν εἰς τὸν δικαστήν, οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἄσίας πρὸς Ραδάμανθυν, ὁ Ραδάμανθυς σταματήσας ἐκείνους βλέπει μὲ προσοχὴν τὴν ψυχὴν ἑκάστου, μὴ γνωρίζων ποίου εἶναι, ἀλλὰ πολλάκις πιάσας τὸν μέγαν βασιλέα (τῶν Περσῶν) ἢ ἄλλον ὅποιον δήποτε βισιλέα ἢ δυνάστην βλέπει σαφῶς ὅτι οὐδὲν ὑγιές (=ἡθικὸν) μέρος τῆς ψυχῆς του ὑπάρχει, ἀλλ᾽ ὅτι εἶναι μαστιγωμένη καὶ γεμάτη ἀπὸ πληγὰς ἐνεκα ἐπιορκιῶν καὶ ἀδικίας, τὰ δρῶντα ἐκάστη ἡ πρᾶξις αὐτοῦ ἐμόλυνεν εἰς τὴν ψυχήν, καὶ ὅλα αὐτῆς εἶναι στρεβλωμένα (στραβά) ἐνεκα ψεύδους καὶ ἀλαζονείας καὶ ὅτι οὐδὲν εἶναι εὐθὺς (=ορθόν, καλὸν) διὰ τὸ ὅτι ἔχει τραφῆ ἐκτὸς τῆς ἀληθείας· καὶ ἐνεκα κυριαρχίας καὶ τρυφηλότητος καὶ ἀλαζονείας καὶ ἀκρατησίας (=διότι εἶναι ἀκράτητος εἰς τὰ κακὰ) τῶν πράξεών της βλέπει σαφῶς (ὁ δικαστὴς) τὴν ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ ἀκανονιστίαν (οὐχὶ συμμετρίαν τῶν πράξεων) καὶ αἰσχρότητα· ἀφοῦ δὲ ἵδη αὐτά, ἀνευ τιμῶν ἀποπέμπει αὐτὴν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἔμφρονδον φυλακὴν (τοῦ Ταρτάρου), ὅπου φθάσασα μέλλει νὰ ὑποφέρῃ τὰ ἀρμόζοντα εἰς αὐτὴν παθήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΑ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ανάπτυξις περὶ τῆς μετὰ θάνατον τιμωρίας τῶν κακῶν καὶ ὅτι οἱ μᾶλλον ἀμαρτωλοὶ καὶ τιμωρούμενοι εἶναι οἱ δυνάσται].

"Ἄρμοζει δὲ εἰς πάντα ἄνθρωπον εὑρισκόμενον ὑπὸ τιμωρίαν, ὅταν δοθῆσεν ὑπὸ ἄλλου τιμωρῆται, ἢ νὰ γίνηται καλλίτερος καὶ νὰ ὠφελήται ἐξ αὐτῆς ἢ (μὴ βελτιονόμενος) παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους νὰ γίνηται, ὥστε βλέποντες ἄλλος νὰ πάσχῃ ὅσα καὶ ἂν πάσχῃ ἐκ φόβου γίνωνται καλλίτεροι (=ἡθικώτεροι). Εἶναι δὲ οἱ μὲν καὶ ὠφελούμενοι καὶ τιμωρούμενοι καὶ ὑπὸ θεῶν καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων ἐκεῖνοι, ὅσοι ἥθελον ἀμαρτήσει μὲ ἀμαρτή-

ματα δυνατὰ νὰ θεραπευθῶσιν· ἀλλ' ὅμως μὲ πόνους καὶ θλίψεις γίνεται εἰς αὐτοὺς ἡ ὠφέλεια καὶ ἐδῶ (=ἐπὶ τῆς γῆς) καὶ ἐντὸς τοῦ Ἀδου· διότι δὲν εἶναι δυνατὸν κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀπαλλάττωνται ἀπὸ τῆς ἀδικίας· ὅσοι ὅμως καὶ ἀν ἀδικήσωσι μὲ τὰς μεγίστας ἀδικίας καὶ διὰ τοιαῦτα ἀδικήματα γίνωσιν ἀθεράπευτοι, ἐκ τούτων προέρχονται τὰ παραδείγματα καὶ οὗτοι οἱ ἔδιοι μὲν οὐδόλως πλέον κατ' οὐδὲν ὠφελοῦνται, διότι εἶναι ἀθεράπευτοι, ἀλλοι ὅμως ὠφελοῦνται, ὅσοι βλέπουσιν ὅτι πάσχουσιν ἐνέκα τῶν ἀμαρτημάτων αὐτῶν τὰ μέγιστα καὶ θλιβερώτατα καὶ φοβερώτατα παθήματα κατὰ τὸν αἰώνιον χρόνον, κρεμασμένοι ἐπιτυχῶς ὡς παραδείγματα ἔκει εἰς τὸν Ἀδην ἐντὸς τοῦ δεσμωτηρίου, ὡς θεάματα καὶ συμβουλεύματα εἰς τοὺς ἑκάστοτε ἐκ τῶν ἀδίκων φθάνοντας ἔκει. Ἐκ τούτων δὲ ἐγὼ δισχυρίζομαι ὅτι θὰ εἶναι εἰς καὶ ὁ Ἄρχέλους, ἐὰν ἀληθῆ λέγῃ ὁ Πᾶλος, καὶ ἄλλος, ὅποιος καὶ ἀν εἶναι τοιοῦτος (=ὅμοιος) τύραννος· νομίζω δὲ ὅτι καὶ οἱ πολλοί, οἱ τούτων τῶν παραδειγμάτων, ἔχουσι γίνει ἐκ τυράννων καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν καὶ διευθυνόντων τὰ πράγματα τῆς πόλεως· διότι οὗτοι ἐνέκα τῆς ἔξουσίας μὲ μέγιστα καὶ ἀσεβέστατα ἀμαρτήματα ἀμαρτάνουσι. Μαρτυρεῖ δὲ δι' αὐτὰ καὶ ὁ Ὁμηρος· διότι ἐκεῖνος ἔχει ποιήσει (=ἀναφέρει εἰς τὰ ποιήματά του) βασιλεῖς καὶ δυνάστας ὡς τοὺς τιμωρουμένους κατὰ τὸν αἰώνιον χρόνον ἐντὸς τοῦ Ἀδου, Τάνταλον καὶ Σίσυφον καὶ Τίτυρον διὰ τὸν Θερσίτην δέ, καὶ ἐὰν ἄλλος κανεὶς ἴδιώτης (=οὐχὶ διαχειριζόμενος δημοσίαν ἀρχὴν) ἥτο μοκθηρός, οὐδεὶς ἔχει ποιήσει ὅτι συνεθλίβετο μὲ μεγάλας τιμωρίας ὡς ἀθεράπευτος· διότι, νομίζω, δὲν ἐπετρέπετο, εἰς αὐτὸν (ὡς μὴ ἔχοντα ἔξουσίαν) νὰ κάμνῃ ἀθεράπευτα ἀμαρτήματα· διὰ τοῦτο δὲ καὶ εὐτυχέστερος ἥτο ἀπὸ ἐκείνους, εἰς τοὺς δρούσους ἐπετρέπετο. Ἀλλ' ὅμως, ὁ Καλλίκλεις, ἐκ τῶν ἰσχυρῶν εἶναι καὶ οἱ ἀνθρωποι, οἱ δροῦσοι γίνονται πολὺ μοκθηροί· οὐδὲν ὅμως ἐμποδίζει αὐτοὺς καὶ μέσα εἰς αὐτὰ (=τὴν δύναμιν) νὰ γίνωνται ἀγαθοὶ ἀνδρες καὶ πολὺ βεβαίως ἀξίζει νὰ θαυμάζωμεν (=νὰ ἔγκωμαζωμεν) τοὺς γινομένους τοιούτους· διότι εἶναι δύσκολον, ὁ Καλλίκλεις, καὶ πολλοῦ ἐπαίνου ἀξιον, ἐν φερέθη τις εἰς μεγάλην ἔξουσίαν τοῦ ἀδικεῖν, τὸ διαρκῶς νὰ

ζήσῃ δικαίως. Όλιγοι δὲ γίνονται οἱ τοιοῦτοι διότι καὶ ἐδῶ (ἐν Ἀθήναις) καὶ ἀλλαχοῦ ἔχουσι γίνει, νομίζω δέ, καὶ θὰ γίνωσι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ εἰς ταύτην τὴν ἀρετὴν τοῦ νὰ διατείχισσαντας δικαίως ὅσα καὶ ἄν τις ἐπιτρέπῃ εἰς αὐτούς· εἰς δὲ καὶ πολὺ ὄνομαστὸς ἔχει γίνει καὶ εἰς τοὺς ἄλλους "Ελληνας, δηλ. Ἀριστείδης δὲ Λυσιμάχου· οἱ πολλοὶ δῆμοι ἐκ τῶν δυναστῶν (=τῶν ἔχόντων δύναμιν ἐν τῇ πολιτείᾳ), ω̄ ἄριστε, γίνονται κακοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΒ'.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Ηθικῶς λοιπὸν θὰ ξῆ ὁ Σωκράτης, ἵνα τοιοῦτος εὐφεμῆ πρὸ τοῦ ἐν "Ἄδῃ κριτοῦ, καὶ εἰς τοῦτο προτρέπει καὶ τοὺς ἄλλους].

Ἐκεῖνο λοιπόν, τὸ δρποῖν δὰ ἔλεγον, ὅταν δὲ Ραδάμανθυς ἐκεῖνος τοιοῦτόν τινα παραλάβῃ ἄλλο μὲν περὶ αὐτοῦ οὐδὲν γνωρίζει, οὔτε ποῖος οὕτε ἀπὸ ποίους εἶναι, ἀλλ᾽ ὅτι εἶναι κάποιος μοχθηρός, καὶ τοῦτο ἀφοῦ ἵδη καλῶς, τὸν ἀποτέμπει εἰς τὸν Τάρταρον, ἀφοῦ σημειώσῃ ἐπάνω εἰς αὐτὸν εἴτε θὰ φανῇ εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι δυνατὸς νὰ θεραπευθῇ εἴτε ἀθεράπευτος· ἐκεῖνος δὲ ἀφοῦ φθάσῃ ἐκεῖ, παθαίνει τὰ ἀρμόζοντα. Κάποτε δῆμος ὅταν ἵδη ἄλλην ψυχὴν ὅτι ἔχει ζῆσαι εὐσεβῶς καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν, ἀνδρὸς ἴδιωτου ἢ ἄλλου τινός, πρὸ πάντων μέν, ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ διυσχορίζομαι, ω̄ Καλλίκλεις, φιλοσόφον ἀσχοληθέντος εἰς τὰ ἴδια του πράγματα καὶ μὴ ἀσχοληθέντος εἰς πολλὰ πράγματα κατὰ τὴν ζωὴν του, καὶ τὸν θαυμάζει (=τὸν ἐγκωμιάζει) καὶ τὸν ἀποτέλλει εἰς τὰς νήσους τῶν μακάρων. Τὰ ἴδια ταῦτα πράττει καὶ δὲ Αἰακός· ἔκαστος δὲ ἐκ τῶν δύο τούτων δικάζει κρατῶν ὄμβδον (=σκῆπτρον). Ό δὲ Μίνος κάθηται ἐποπτεύοντας μόνος κρατῶν χρυσοῦν σκῆπτρον, καθὼς λέγει δὲ Ὁδυσσεὺς δὲ τοῦ Ὀμήρου ὅτι εἶδεν αὐτὸν ("Οδυσ. Α., 569.) «χρυσοῦν σκῆπτρον κρατοῦντα, δικάζοντα μεταξὺ τῶν νεκρῶν». Ἐγὼ μὲν λοιπόν, ω̄ Καλλίκλεις, ὑπὸ τούτων τῶν λόγων ἔχω πεισθῆ καὶ ἔχετάζω πῶς θὰ παρουσιάσω εἰς τὸν δικαστὴν ὅσον τὸ δυνατὸν διγεστάτην (=ἄνευ ἀμαρτημάτων), τὴν ψυχήν ἀφῆσαι λοιπὸν νὰ χαίρωσι (=παραιτήσας) τὰς τιμὰς τῶν πολιτας

λῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλήθειαν ἔξετάζων (ώς φιλόσοφος καὶ οὐχὶ ὡς πολιτικὸς) θὰ προσπαθῶ πραγματικῶς, ὅσον καὶ ἐν δύναμαι ἀριστος ὁν, καὶ νὰ ζῶ καὶ ν' ἀποθνήσκω, ὅταν ἀποθνήσκω. Παρακινῶ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ λοιπὸν καὶ σὲ ἀντιθέτως παρακινῶ εἰς ταύτην τὴν ζωὴν καὶ εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα, τὸν δοποῖον ἐγὼ δισχυρίζο μαι ὅτι εἶναι ἀντάξιος ὅλων τῶν ἑδῶ (ἐν τῷ βίῳ) ἀγώνων, καὶ σὲ ἐπιπλήττω, διότι δὲν θὰ εἰσαι ἴκανὸς νὰ βοηθήσῃς τὸν ἕαυτόν σου, ὅταν εἶναι ἡ δίκη διὰ σὲ καὶ ἡ κρίσις, τὴν δοποίαν τόρα δὰ ἐγὼ ἔλεγον, ἀλλ' ὅταν φθάσῃς πρὸς τὸν δικαστὴν τὸν τῆς Αἰγίνης νῦν (τὸν Αἰακόν). ὅταν πιασθεὶς ἀπὸ σὲ σὲ δδηγῇ, θὰ μένῃς μὲ ἀνοικτὸν σῶμα καὶ θὰ αἰσθάνησαι σκοτοῦνδαν σὺν ἐκεῖ οὐδόλως δλιγύωτερον παρ' ὅσον ἐγὼ ἑδῶ καὶ ἵσως θὰ σὲ κτιπήσῃ κάποιος καὶ κατὰ κεφαλῆς χωρὶς τιμὴν καὶ ἔξ απαντος θὰ σὲ κυλίῃ εἰς τὴν λάσπην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓ'

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ

[Αφοῦ οἱ σοφοὶ δὲν εὔρον ἄλλον καλλίτερον τρόπον τοῦ βίου, ἃς ἀκολουθῶμεν πάντες τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ὡς καὶ νῦν, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀρίστην].

Ίσως λοιπὸν ταῦτα φαίνονται εἰς σὲ ὅτι λέγονται ὡς μῦθος, ὥσαν μῦθος γραίας, καὶ περιφρονεῖς αὐτὰ καὶ οὐδόλως βεβαίως θὰ ἡτο παράδοξον νὰ περιφρονῶμεν αὐτά, ἐὰν κάπως ζητοῦντες ἡδυνάμεθα νὰ εὑρωμεν καλλίτερα καὶ ἀληθέστερα ἀπ' αὐτά· τόρα ὅμως βλέπεις ὅτι, τρεῖς ὄντες σεῖς, οἱ δοποίοι δὰ εἰσθε σοφώτατοι ἀπὸ τοὺς τόρα "Ἐλληνας, δηλ. καὶ σὺ καὶ δ. Πῶλος καὶ δ. Γοργίας, δὲν δύνασθε ν' ἀποδείξητε, ὅτι τάχι πρέπει μὲ ἄλλην κάποιαν ζωὴν πρέπει νὰ ζῆτε παρὰ μὲ ἐκεῖνην, ἡ δοποία βεβαίως καὶ ἐκεῖ (=ἐν τῷ "Ἀδη) φαίνεται ὅτι συμφέρει. Ἀλλὰ μέσα εἰς τόσον πολλοὺς λόγους, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἔξελέγχονται, μόνος οὗτος δ. λόγος μένει ἡρεμος (=ἀπρόσβιλητος, ἀτεξέλεγκτος), ὅτι πρέπει νὰ φοβῆται τις περισσότερον τὸ ἀδικεῖν παρὰ τὸ ἀδικεῖσθαι καὶ ὅτι περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο δ. ἀνὴρ πρέπει νὰ ἔξετάζῃ οὐχὶ τὸ νὰ φαίνηται ὅτι εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τὸ νὰ εἶναι καὶ ἐν ἴδιωτικῷ βίῳ καὶ ἐν δημοσίῳ· ἐὰν δὲ καινεὶς γίνηται κα-

κὸς κατὰ τι ἀμάρτημα, πρέπει νὰ τιμωρῆται καὶ τοῦτο εἶναι δεύτερον ἀγαθὸν μετὰ τὸ νὰ εἶναι κανεὶς δίκαιος, δηλ. τὸ νὰ γίνηται (;) καὶ τιμωρούμενος νὰ δίδῃ ἵκανοποίησιν· καὶ κάθε εἰδούς κολακείαν καὶ τὴν πρὸς τὸν ἑαυτόν του καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὴν πρὸς διλίγους καὶ τὴν πρὸς πολλοὺς πρέπει ν' ἀποφεύγῃ. Καὶ τὴν ὅποιακὴν τοιουτορόπως πρέπει νὰ μεταχειρίζηται, δηλ. πρὸς τὸ δίκαιον πάντοτε, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην του πρᾶξιν. Εἰς ἐμὲ λοιπὸν πειθόμενος ἀκολουθησον εἰς τοῦτον τὸν δρόμον, ὃπου φθάσας θὰ εὐτυχῆς καὶ ζῶν καὶ ἀποθανών, καθὼς ὁ ἴδικός σου λόγος (κατ' ἄλλην γραφήν=καθὼς ὁ σοφὸς τοῦ περὶ τῶν ἐν "Ἄδη μύθου λόγος) φανερώνει καὶ ἄφησον κάπιον νὰ σὲ καταφρονήσῃ ὡς ἀνόητον καὶ νὰ σὲ κατεξευτελίσῃ, ἐὰν θέλῃ, καὶ νὰ μὰ τὸν Δία σὺ τούλαχιστον ἄφησον νὰ σὲ κτυπήσῃ μὲ τὸ ἄτιμον τοῦτο κτύπημα· διότι οὐδὲν φοβερὸν θὰ πάθῃς, ἐὰν πραγματικῶς εἴσαι καλὸς καὶ ἀγαθός, ἔξασκῶν τὴν ἀρετήν.

Καὶ ἔπειτα τοιουτορόπως ἀπὸ κοινοῦ ἔξασκήσαντες τὴν ἀρετήν, τότε πλέον, ἐὰν φανῇ ὅτι εἶναι ἀνάγκη, θὰ ἐπιχειρήσωμεν τὰ πολιτικὰ ἢ τότε, θὰ σκεφθῶμεν ὅποιον καὶ ἀν φαίνηται εἰς ἡμᾶς καλόν, ὅτε θὰ εἴμεθα καλλίτεροι εἰς τὸ νὰ σκεπτώμεθα παρὰ τόρα. Διότι εἴναι ἄξιον ἐντροπῆς, ἐν ᾧ ἐνρισκόμεθα βεβαίως εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν δροῖαν τόρα φανούμεθα ὅτι ενρισκόμεθα, ἔπειτα νὰ ἀλαζονεύωμεθα ὡς νεανίαι μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἴμεθα κάτι, εἰς τοὺς δροίους οὐδέποτε ὑπάρχει ἡ αὐτὴ ἰδέα περὶ τῶν ἴδιων πραγμάτων (=ἀντιφάσκομεν πολλάκις πρὸς τὰς ἴδικάς μας ἰδέας) καὶ μάλιστα ἐν σχέσει πρὸς τὰ μέγιστα ζητήματα· εἰς τόσον μέγα σημεῖον ἀπαιδευσίας (=ἀμαθείας) ἔχομεν φθάσει. "Ας μεταχειρισθῶμεν λοιπὸν ὥστὲν ἀκριβῶς ὅδηγὸν τὸν λόγον τὸν τόρα φανερωθέντα πλησίον μας, ὁ δροῖος φανερώνει εἰς ἡμᾶς ὅτι οὗτος ὁ τρόπος τῆς ζωῆς εἶναι ἀριστος, δηλ. ἔξασκοντες τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν καὶ νὰ ζῶμεν καὶ ν' ἀποθνήσκωμεν. Τοῦτον λοιπὸν (τὸν λόγον) ἡς ἀκολουθῶμεν καὶ (εἰς τοῦτον) τοὺς ἄλλους ἡς παρακινῶμεν, οὐχὶ ἔκεινον (τὸν ἀνήθικον), εἰς τὸν δροῖον σὺ πιστεύων ἐμὲ παρακινεῖς· διότι οὐδενὸς λόγου ἄξιος εἶναι (ὁ ἴδικός σου λόγος), ὡς Καλλίκλεις.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ ΕΝ ΔΟΗΝΑΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

·**Αριστοτέλους.** Πολιτεία
·Αθηναίων, ἀκριβής μετάφ.
·ὑπὸ Γ. Παπανδρέου Δρ. 10.—

·**Αριστοφάνους** ·Ἐπιλη-
σιάζουσαι μετάφρασις ὑπὸ
Π.Δημητρακοπούλου Δρ. 10.—

—**Δυσιστράτη** μετάφρασις Η.
Δημητρακοπούλου Δρ. 10.—

Εὐριπέδου Μήδεια μετάφ.
ὑπὸ Ν. Ζευγεράκη Δρ. 10.—

·**Φουκυδίδεος** ·Ἐπιτάφιος τοῦ
Περιελέους Γ.Παπανδρ. 5.—

·**Ουκανοῦ Σαμοσατέως**
·"Απαντα μετάφρασις ὑπὸ Κ.
Σκαλίδου Τόμος Β'. καὶ Γ'.
Ξακστος Δρ. 10.—

—**Ἐνύπνιον καὶ Αράχαρσις**
ὑπὸ Λ. Χαρδάτη Δρ. 5.—

·**Φιλάρηου** ·Θεόντασεῖα με-
ταφρασθεῖσα εἰς τὴν γένουν ἐλ-
ληγικὴν γλῶσσαν μετὰ σχε-
τικῶν περιλήψεων καὶ σημει-
ώσεων ὑπὸ Γ. Παπανδρέου
Ραφφόδαι Α.-Ω.σ.436. Δ.40—

·**Ομάριου** ·Θεᾶντασεῖα Α.—
Μ. μετάφρασις Γ. Παπαν-
δρέου Δρ. 25.—

·**Ομάριου** ·Θεᾶντασεῖα Ν.—
Ω. μετάφρασις Γ. Παπαν-
δρέου Δρ. 25.—

·**Ομάριου** ·Πλειάς μετάφ.
ὑπὸ Γ. Παπανδρέου Ραφφόδαι
Α.-Ω. Δρ. 40.—

·**Ομάριου** ·Πλειάς Α.-Μ. ὑπὸ
Γ. Παπανδρέου Δρ. 25.—

·**Ομάριου** ·Πλειάς Ν.-Ω. ὑπὸ
Γ. Παπανδρέου Δρ. 25.—

Ιηλάτωνος Φαλδων μετά-
φρασις ὑπὸ Γεωρ. Παπαγ-
δρέου Δρ. 15.—

—**Απολογία Σωκράτους με-**
τάφρασις ὑπὸ Γεωρ. Παπαγ-
δρέου Δρ. 5.—

—**Γοργίας** μετάφρ. ὑπὸ Γ. Πα-
πανδρέου Δρ. 15.—

—**Κολεων** μετάφ. Α.Δούκα 5.—

—**Πρωταγόρας** μετάφρ. Γ.Πα-
πανδρέου Δρ. 15.—

—**Δάχης** μετάφ. ὑπὸ Ν. Φα-
ραντάτου Δρ. 10.—

Ιηλευτάρχου Περὶ Πατ-
δῶν ·Ἀγωγῆς μετάφ. μετὰ
συντόμου βιογραφίας τοῦ
συγγραφέως καὶ διασαρχητι-
κῶν σημειώσεων ὑπὸ
Γ. Παπανδρέου Δρ. 5.—

Σοφοκλέους Τραγῳδίαι,
Αἴας ·Ηλέκτρα, Οἰδίποντος
ἐπὶ Κολωνῷ, ·Αντιγόνη,
Φιλοκτήτης, Τραχινίκαι, ὑπὸ
Κ. Παπαθανασίου, ἔκάστη
τραγῳδία Δρ. 5.—

Εικέρωντας Δόγοι. Κατὰ
Κατιλίνα τρίτος καὶ τέταρ-
τος κείμενον σχόλια καὶ
μετάφρασις ὑπὸ Ε. Κ. Λι-
βιεράτου Δρ. 10.—

—**Ο** ·Υπὲρ Αρχιον τοῦ Ποι-
ητοῦ λόγος, κείμενον, σχό-
λια καὶ μετάφρασις ὑπὸ Ε.
Κ. Λιβιεράτου Δρ. 5.—

—**Περὶ καθηκόντων** ·De officiis
μετάφρασις ὑπὸ Ν. Κον-
τοπούλου Δρ. 12.50

—**Τουσκουλαναὶ διατριβαὶ**
Βιβλ. Α. μετάφρασις ὑπὸ Α.
Καβράκη Δρ. 17.50

Τέτου Αἰθέρην βιβλίον 31ον
Μετάφ. ὑπὸ Β. Ψ. Δρ. 10.—